

DV 1266

Tructura rhei Kollingii

unquam dictum de mariote

℞ rhabarbar. alexandrinus: ℥ij

℞ olii rogarum ℥ij

Sal. tartar: ℥ij

Ceruss pulv:

aq: spirit: ℥ sem: Pul: levit: ℥

Cera citrius (aa) ℥viii

℞vi ad quag:

pulvis Plumeri rhu pulvis plumbi pag: 241.

infusum sive aqua laxativa viennensis

℞ solivum lenne

Drachm: vi

Humoris tartari

Drachm: j

Humoris cuius Stollati

Drachm: semis

leviter contusi

mista infundantur cum aqua fervida q. s.

Stet per 1/2 hora: dein bulliant aliquantulum, et Colatura

fortiter expressa sit unicarium sex, in qua solve

mannis electo

uncias duas

duum clarificatum ac colatum exhibeatia.

Tructura opii pharmacopoea Borussica vel Truct: thebaica

℞ opii puri ℥ij

spirit: vini rectificati

aq: cinnamon: Sijpt: an ℥vi

℞ digestio per triduum

℞ continent opii gr: X.

Landan. liquid: Sydenhami

℞ continent opii grav: vi

potio anti-emetica.

℞ aq. flor. til. ℥ij

aq. naph. } an ℥i

℞r. tartarid. } an ℥i

℞r. menthe, } an ℥ij

opii } an ℥ij

carbon. poteps. ℥ss.

Secundum pharmacop. viennens.
Landan. liquid Syden gr vij sed. gall. XIV continent opii gr 1/2
Truct. opii calypsal
puls. Dover. ℞j ant. op.

[Faint, mostly illegible handwritten text in a historical script, possibly Latin or German, covering the page. The text is written in dark ink on aged, yellowish paper.]

[Faint handwritten text, possibly a date or reference number.]

[A small, faint rectangular stamp or library mark located near the bottom center of the page.]

PHARMACOPŒA
GANDAVENSIS
NOBILISSIMI SENATUS
JUSSU RENOVATA.

De Lardignette M.D.

G A N D A V I
Typis JUDOCI BEGYN, Typographi Civitatis jurati, viâ dictâ
Breydelsstege sub signo Angeli.

M. DCC. LXXXVI.

PHARMACOPŌA

GANDAVENSIS

NOBILISSIMI SENATUS

IUSSU RENOVATA

Handwritten signature or name in cursive script.

G A N D A V I
Typis JUDOCI BEGYN, Typographi Civitatis Junius, via 1124
Bredelstege sub signo Angeli.

M D C C LXXXVI

NOBILISSIMIS
AMPLISSIMISQUE
DOMINIS
HUJUS URBIS MODERATORIBUS
VIGILANTISSIMIS
SUMMO PRÆTORI

D. PHILIPPO FERDINANDO VICECOMITI VILAIN XIII.;

PRIMI SUBSELLII CONSULI

D. CAROLO ADRIANO HUBERTO BARONI LE BAILLY DE
MARLOOP,

EJUSDEM SUBSELLII SCABINIS

D. AMANDO BENEDICTO SCHOORMAN,

D. CORNELIO CARPENTIER, FLANDRIÆ THESAURARIO,

D. GEORGIO ADOLPHO D'OLISY, TOPARCHE DE NOTAX,

D. FERDINANDO EMANUELI VAN HOOBROUCK, TOPARCHÆ
D'AXELWALLE,

D. JOANNI FRANCISCO DE KERCHOVE, TOPARCHÆ DE DEN-
TERGHEM,

D. FRANCISCO BERNARDO LE JEUNE D'ALLEGHEERSHECQUE,
EQUITI,

D. GUILLIELMO PYCKE,

D. JOSEPHO SEBASTIANO D'HANE DE STUYVENBERGHE,

D. JOANNI BAPTISTÆ DE LOOSE,

D. BRUNONI DE HEERE TEN BROUCKE,

D. ADRIANO JACOBO GOETHALS,

D. PETRO JOANNI LUDOVICO STAUTHAMER,

EJUSDEM SUBSELLII A CONSILIIS

D. JOANNI FERDINANDO ROHAERT,

D. JACOBO PHILIPPO DE WULF,

D. CAROLO DIERICX, EQUITI AURATO,

EJUSDEM SUBSELLII A SECRETIS

D. PHILIPPO GOBERT ,

D. CAROLO GOETHALS ,

D. AMBROSIO ROOMAN ,

D. JOANNI IGNATIO VAN DER BEKE ,

PRÆTORI

D. PHILIPPO JOANNI MAURICIO DE HEEMS , COMITI DE SE-
VEREN ,

SECUNDI SUBSELLII CONSULI

D. LUDOVICO EMANUELI VAN ROCKOLFING , TOPARCHIE DE
NAZARETH , VOMELBEKE &c. ,

EJUSDEM SUBSELLII SCABINIS

D. ANTONIO TRIEST ,

D. JACOBO JOSEPHO DOMINICO ENGEL ,

D. JOANNI FRANCISCO SCHOORMAN ,

D. ANTONIO VAN DE WOESTYNE ,

D. JOANNI FRANCISCO DE LOOSE ,

D. LIVINO DU BOIS, dicto VAN DEN BOSSCHE,

D. PETRO LUDOVICO BARONI DE HAVESKERCKE,

D. CAROLO FRANCISCO VAN DER BEKE, J. U. L.

D. JACOBO GUILLIELMO MEYER, J. U. L.

D. FRANCISCO GUILLIELMO DE NAEYER, J. U. L.

D. JOANNI CAROLO AUDENROGGHE,

D. DIONYSIO PAPELEU,

EJUSDEM SUBSELLII A CONSILIIS

D. JOANNI PHILIPPO ROELANDTS,

EJUSDEM SUBSELLII A SECRETIS

D. JOANNI BAPTISTÆ PAPEIANS DE MORCHOVE,

D. STEPHANO JOANNI MAELCAMP, TOPARCHE D'OP-

STAELE,

D. LUDOVICO IGNATIO CATULLE,

D. JOANNI BERNARDO MOREL,

D. JACOBO FRANCISCO VAN YPERSELE,

THESAURARIO

D. DIONYSIO PAPELEU,

OPERUM PUBLICORUM PRÆFECTO

D. LUDOVICO T'KINT,

QUÆSTORI EXAGOGICO

D. JOSEPHO BERNARDO BLOMME,

*Quorum omnium solerti cura, prudenti Consilio,
inviçta virtute res Gandavensès crescunt & civium
salus servatur, felicitatem perpetuam apprecantur,
atque hos suos labores, utpote eorum jussu suscep-
tos & sub eorum auspicio tutos, devotissimo animo
dedicant*

P. C. DE BRABANT M. L.

J. B. COPPENS Pharmacopœus.

JUDICIUM FACULTATIS MEDICÆ LOVANIENSIS.

Facultas Medica Lovaniensis, ab AMPLISSIMIS NOBILISSIMISQUE VIRIS SENATUS GANDAVENSIS rogata, ut quid de nova oppidi sui Pharmacopœa sentiat, exponat, hanc accuratius examinandam commisit Clarissimo Domino VOUNCK Materiae Medicæ & antehac Chemiæ Professori, nec non Expertissimo Viro, Chemiæ Professori VAN BOUCHAUTE. Horum relatione perpensa, cæterorumque in eadem Facultate Professorum, qui attentè opus pervolverunt, opinione audita, declarandum decrevit, prout declarat, primam Pharmacopœæ partem, seu *Materiam Medicam*, cæteras, quæ in Belgio huc usque prodierunt, facile antecellere; nec sili dumtaxat nitore, atque ad captum Pharmacopœorum nostrorum accommodato, plurimum commendandam; sed & Auctorem ejus, præjudiciorum errorumque, qui in Medicinam ac præsertim *Materiam Medicam* irrepsert, eique summoperè nocuerunt, hostem esse infensissimum, eoque adniti, ut sana ubique principia inculcet. Pauca quidem hinc inde desiderantur, quæ utiliter proflus fuissent inserta; at leves hi defectus per plura egregia, omni encomio dignissima, abundè compensantur. Cæterum hæc Pharmacopœæ pars referta est talibus ac tantis, quæ Medicum eruditum, *Materiae Medicæ* peritissimum, ac practicum oculatissimum comprobent.

Quod ad alteram Pharmacopœæ partem attinet, hæc tum circa varia Medicamina Composita versatur, tum operationes Chemicas complectitur.

Quod priora spectat, neque hæc, quæ in hoc opere describuntur, neque ea, quæ ab aliis Auctoribus in suis Pharmacopœis extolluntur, approbanda judicamus; cum firmiter nobis persuasum sit, vix quidquam esse, quod in progressum Medicinæ cessurum sit magis, quam si pleraque, si non omnia, Composita ex Pharmaceuticis officinis rejiciantur, atque ex libris expungantur.

Operationes vero Chemicas, quando vix tales in libris huc usque editis reperire licet, quarum collectio nulla emendatione egeat; ægrè admodum Pharmacopœos adstringi posse arbitramur, ut hanc vel illam Pharmacopœam in operando ad amissim sequantur.

Datum Lovanii hæc 27. Augusti 1786.

Signatum erat VAN LEEMPOEL *Medicinæ*
Doct̃or & Professor, atque hoc tempore
Facultatis Medicæ Decanus.

APPROBATIO COLLEGII MEDICI.

Infrascripti Collegii Medici Director ejusdemque Assesores, Lecta Pharmacopœorum ad id Commissorum Approbatione, Declaramus, Pharmacopœæ Gandensis NOBILISSIMI SENATUS jussu Renovata Materiem Medicam magno labore, acri Judicio Conscriptam, adque sanæ critices regulas Exaratam fore: in parte verò Pharmaceutico-Chemica, nobiliorum præstantiorumque Compositorum (rejeçta inutilium effætorumque farragine) selectum non minùs, quam concinnandi elegantiam eorumque virium doctam & concisam enumerationem elucere: quare, ut typis mandetur, omninò id opus dignum judicamus.

Datum in Collegio hæc 5ª Martii 1787.

G. A. D'OLISY, TOPARCHA DE NOTAX.

J. SOMERS, M. L. *Affess.*

A. D. GOORMACHTIGH, *Pharm. Aff.*

L. B. VERSCHRAEGHEN, *Chir. Pensionat.*

J. JACOBS, *Chirurg. Pensionatus.*

Pharmacopœi à Collegio selecti.

G. VAN DEN HAUTE, *Pharm.*

J. DE VOS, *Pharm.*

Signatum erat

J. DE BEVER, *Pharm. & Collegii Assessor,*

Loco Actuarii absentis, ad id a Collegio specialiter

Commissus.

APPROBATIO tum Pharmacopœorum Assessorum
Collegii Medici Gandensis , cum Coadjutorum
a Collegio denominatorum.

Infrascripti Collegii Medici Assesores ejusdemque Coadjutores à
NOBILISSIMO SENATU GANDENSI per litteras decimi septimi Februarii
hujus anni Commissi ad revisionem & correctionem dispensatorii
Pharmaceutici Gandensis , testamur maxima cum circumspèctione ,
& attentione , ut rei gravitas exigebat , in id opus incubuisse ; nec
non locupletem Materiæ Medicæ ac Pharmaciæ thesaurum omni laude
mutatum , dignum , utilem , ac necessarium arti incumbentibus ju-
dicasse : quare ut typis mandetur , dignum judicavimus.

Laborem itaque nostrum , nullo neglecto tempore , qualiscumque
fit , vestro patrocinio suscipere dignemini , illisque favere , qui pro
vestra omnium , VIRI NOBILISSIMI ORNATISSIMIQUE , salute Arden-
tissima fundent vota & qui benevolentiae ac tutelæ vestræ se com-
dantes indefinenter palamque erunt.

Vestri obedientissimi ac deditissimi Famuli
signatum erat J. DE BEVER Pharm.
macopæus & ejusdem Colleg. Assessor ,
A. D. GOORMACHTIGH Pharm. ,
G. VAN DEN HAUTE Pharm. , &
J. DE VOS Pharm.

Datum in Collegio Medico anno post Christum
natum 1787. die 3.ta Martii.

PHARMACOPŒA

GANDAVENSIS.

PROŒMIUM.

Substantiæ, quas tria Naturæ regna, Animale, Vegetabile & Minerale largiuntur, & quibus Medicus utitur, ut sanitatem præsentem tueatur, & perditam restituat, *Medicamenta simplicia* vocantur.

Horum Catalogus MATERIAM MEDICAM constituit, atque ea *cognoscere*, ad Medici præscriptum & mentem *selegere*, *præparare*, & *miscere* docet ARS PHARMACEUTICA.

Solet passim dividi hæc Ars in Galenicam & Chemicam: secundum hujus divisionis fautores sola posterior corporum Synthefim & Analyfim sibi vindicat: sed hanc distinctionem is facile hodie rejiciet, qui noverit in simplicissimis præparationibus Pharmaceuticis, quas

A

Galenicas olim vocabant , plerumque præparandi corporis Analyſim & Chemicas Leges eſſe conſiderandas ; ita ut tota Ars Pharmaceutica , ut hodierno tempore excolitur , Chemiæ pars debeat haberi , quam nemo niſi Chemicam Artem probè edoctus cum Bonorum exiſtimatione , & in Ægrorum commodum , valet exercere.

Minus incongruè itaque , quamvis , re propiùs perſpecta , non diſtinctis etiam ſatis bene limitibus , Ars Pharmaceutica dividitur in *ſpeculativam* & *præcticam*. Utramque callere Pharmacopœus , illam ſaltem Medicus debet ; ni velit turpiter ſæpe , & quandoque in Ægrorum damnum in præſcribendis Formulis errare.

Ulteriùs exſpatiari , & in hoc opere Pharmaceutica Generaliora Principia edocere , ut aliquibus aliarum Regionum Pharmacopœarum Editoribus viſum eſt , ſupervacaneum arbitramur : extant etenim hodièdum de hac Materia CELEBRIUM VIRORUM Opera , quæ Cordatos Pharmacopœos confidimus adituros.

MATERIES MEDICA.

ABIETIS RESINA. *De Harst van den Denneboom, Mastboom, Sperreboom.*

Est terebinthinaceus humor ex hujus arboris vulneratis tædis manans in aqua ad consistentiam siccam coctus.

ABROTANI MARIS Folia. *Averuit, Averoone-Kruid.*

Soli ferè externo usui, tamquam antiseptica, jam dicata: fortis, non omnino ingrati, sunt odoris: gustus nauseosi, amari, stimulantis: omnis vis optimè extrahitur Spiritu Vini rectificato: exsiccationem patitur absque magna virium jactura.

ABSYNTHII VULGARIS, seu MAJORIS Folia. *De Bladeren van gemeenen Alsem.*

Quamvis hæc planta meritò Stomachica audiat, & mucosæ Diathesi optimè medeatur, ob gravem virosam fætores paucior est ejus usus. Hunc tamen longa asservatione, ut etiam protractiori coctione, sine amaritiei jactura, penitus amittit.

ABSYNTHII ROMANI, seu MINORIS Folia & Summitates. *De Bladeren ende Toppen van Roomschen Alsem.*

Vulgari, odore & sapore, minus est ingratum: passim *Absynthium maritimum* illi in Officinis substituitur.

ACACIÆ SUCCUS inspissatus. *Het verdikte Sap van Acacia.*

Acacia vera, Acacia foliis scorpioidis Arbor est magna, ramosa, aculeis instructa, numerosa in Ægypto: ex hujus immaturis fructibus contusis, additâ aquâ, succus elicatur, qui inspissatus, & in massulas tenuibus vesicis inclusas coactus, ad nos transfertur: fusci

subnigricantis exterius est coloris, rufi interiùs: saporis est fortiter acerbi, non penitus ingrati: firmioris est consistentiæ, non friabilis: ore retentus liquefcit, totus tandem solvitur: quod idem fit in Aqua: nihil illi eripit Spiritus Vini rectificatiffimus.

Ex Pruni sylvestris immaturis fructibus eodem modo succus extrahitur: is ex Germania sub eadem forma allatus *Acacia nostras* seu *germanica* vocatur, & *Acaciæ* veræ passim substituitur: differunt, quod *germanica* sit durior, ponderosior, coloris nigrioris, & saporis magis acidi.

ACETOSÆ VULGARIS five OXALIDIS Folia. *De Bladeren van gemeene Zurkel ofte Zuuring.*

ACETOSELLÆ five LUJULÆ Folia. *De Bladeren van Koekoek-Zurkel ofte Alleluia.*

Utraque species largitur Sal essentiale acidum, quod sub titulo Salis Acetofellæ prostat in Officinis.

ACETUM. *Azyn.*

Est liquor acidus secunda fermentatione ex Vino, Cerevisia, aut aliis succis vegetabilibus Vinosis productus. Acetum Vini est reliquis purius & fortius: hinc perpetuus ferè ejus in Medicina usus: saturat ordinariò trigessimam quintam partem sui ponderis Salis Tartari: constat, præter Aquam & mucosum Magma, Spiritibus Ardentibus, acido Vini fixiori, & Vini Tartaro. Omnia Metalla, si Aurum, Argentum, & Platinam exceperis, rodit & dissolvit.

ACONITI CÆRULEI, seu NAPELLI Folia. *De Bladeren van Monikskapkens ofte Wolfswortel.*

Nuper hanc plantam in usus medicatos primus introducere ausus est ILLUSTRISSIMUS STOERCK: dicitur potentissimè lymphæ spissitudines solvere, & eandem in vasculis minimis aponevrosiùm & ligamen-

torum hærentem ad transpirationem disponere. Folia recentia, aliquo tempore gustata, acrimoniam sat evidentem produnt; exsiccata insipida sunt: in usu est horum recentium succus inspissatus, qui sub titulo extracti Aconiti prostat: falsum, acrem præbet saporem; odorem virosam: humidum ex aere attrahit. Paucis ejus granis apud varios curatæ leguntur Arthritides pertinacissimæ, & ad omnia alia rebelles: laudatur ad glandulas induratas, spinam ventosam, amaurosim &c.

ÆS, seu CUPRUM. *Koper.*

Est Metallum imperfectum, sed aliquibus Dotibus propius reliquis ad perfecta accedens: coloris est rubri; sapore præditum particulari, nauseoso; odore proprio: sonorum est, durum, ductile, & nomies ferè Aquâ specificè gravius: in Æruginem, certis observatis non innocuam, est pronissimum; ut Aqua, Oleum & Acida eam perpetuò producant.

Optima methodus pro detegendo hoc Metallo, etiam in parcissima quantitate in liquore aliquo dissoluto, est admixtio Alkali volatilis: hoc enim viridem Æruginis colorem mutat in cœruleum.

ÆTITES, LAPIS AQUILÆ. *De Arend-Steen.*

Ita perperam vocatus, quod in Aquilæ Nido inveniri creditus sit. Lapis est tophaceus, variæ magnitudinis & formæ, coloris ordinariò fusci, variis constans lamellis facilè separabilibus: reperitur in plerisque ferri fodinis, & ferri ochra ejus crustas constituit: intus plerumque cavus est, & argillaceum nucleum, qui *callimus* vocatur, & efformationis basis est, continet: hic exsiccatione contractus, liber jam & mobilis, agitato rudiùs lapide sonum edit.

Vires olim laudatissimæ: re jam propius & sine præjudicio perspecta, minus ad Materiem Medicam credimus pertinere.

AGARICUS, seu FUNGUS LARICIS. *De Zwam van den Lorkboom.*

Fungus arboreus, & vera planta parasita est, Larici jam senescenti

accrescens, non inorganica hujus Arboris excreſcentia, ut olim creditum: formæ ſubrotundæ eſt: pugnum magnitudine æquat; modo major eſt, & ad capitis infantilis magnitudinem excreſcit. Subſtantia intus levis, alba, friabilis: extus cortex durior, cinereus, aut ſubrufus, qui plerumque ablatuſ, dum ad nos transfertur. Odoris ſerè nullius eſt: ſaporis primò ſubdulcis, poſtea amaricantis & acris. Viſ purgans in reſina confiſit, atque Spiritu Vini diluto optimè extrahitur: ſola Aqua fit extractum nullius valoris. Optimuſ eſt Tartaria adfertur, creſcit etiam in Gallia Delphinatu & aliis Regionibus, quarum Sylvæ Larices habent.

AGARICUS QUERCINUS, ſeu PEDIS EQUINI FACIE. *Zwam van den Eikenboom. Amadou.*

Boletuſ, & fungus igniarius etiam vocatur, quia levi attactu ignem concipit, & accenditur: Quercubuſ præcipuè accreſcit: Laricis Agarico longè ponderoſior eſt: ſuperficie dura, inæquali, coloris fuſci: partim lignea, fibroſa; partim molli conſtat ſubſtantia: colligitur menſe Auguſto, vel Septembri: tum totuſ Agaricuſ bene exſiccatus malleo contunditur, ut pars durior, lignoſior redigatur in pulverem, à quo fricitione inter manuſ purgatur, & remanet pars mollior, quæ ſervatur in uſum.

Immediatè vaſi ſanguinem fundenti applicatuſ celebre ſtypticum jam ſalutatur, cui tamen ſoli in magnorum vaſorum vulneribus non ſidendum; particulari enim virtute ſtyptica non videtur pollere, ſed agere, ut linteum carptum, ſpongia & ſimilia.

AGNI CASTI Semen. *Het Zaad van den Kuifchboom.*

Vitex Foliis anguſtioribus, ſeu Agnuſ Caſtuſ in Italia, & terris meridionalibus ad Amnium Ripas abundat, hic in Hortis colitur: capſulaſ indè recipimuſ ſphæricas, parvas, quatuor ſeminibus oblongiſ foetas: coloris ſunt cinerei; ſaporis ſubadſtringentiſ, parumper aromatici, & ad cardamomum accedentiſ.

Virtute antaphrodisiaca pollere olim creditum est, & hinc nomen recepit.

AGRIMONÆ Folia. *De Bladeren van Agrimonie ofte Boelkenskruid.*

ALCANNÆ, seu ANCHUSÆ RADIX. *De Wortel van roode Offen-Tonge.*

ALCHIMILLÆ Folia. *De Bladeren van Leeuwen-Klauw, ofte onzer lieve Vrouwe Mantel.*

ALCIS UNGULA. *Elands-Klauw.*

Alce animal quadrupes est, è genere Cervorum, ruminans, corniferum, magnitudine Equo non multum inferius, habitans in Moscovia, Polonia, & aliis Regionibus septentrionalibus: Ungulae ejus sunt bifidae, nigrae, & figura proximè ad Bovinas accedunt; ab his tamen differunt nigredine & quod rasae nullum foetorem spargant.

Superstitiosi & nimis creduli rerum naturalium Scriptores tradiderunt hoc animal Epilepticis morbis subiectum, sinistra Ungula ad caput pone aures ducta, confestim ab insultu liberari: acsi convulsus pro libitu id facere posset. Ex hac relatione, utut ridicula, nata tamen praedjudicata opinio, quae celebres etiam Medicos longo tempore detinuit, & commendatus, tam externus, quam internus hujus Ungulae, praecipue sinistrae, tamquam specifici antepileptici, usus: sed propiori indagine constat non solum vim nullam ad hunc morbum possidere; sed neque animal huic morbo subiectum esse.

ALKEKENGII, seu HALICACABI Fructus. *Krieken van over de Zee.*

Fructus hi seu Baccae Cerasis quoad figuram, magnitudinem, & colorem non absimiles saporem habent acidum, leviter vinosum, & non amarescunt (quod plerique Scriptores volunt) si prudenter cavetur, dum ex amarissimo calice desumuntur, ne ab eodem contingantur.

ALOË. *Aloë.*

Est succus ex foliis plantæ ejusdem nominis, partim sponte stillans, partim expressus, & calore solis, vel leni igne inspissatus. Tres species inferius annotandæ in Officinis prostant, quæ id commune habent, quod eadem ferè virtute purgante gaudeant; quod nobis afferantur in massis duris, fragilibus; quod saporis sint intensè amari, calidi, nauseosi: odoris proprii, adversi: coloris, si frusta integra considerentur, subfusco-rubentis, vel fusco-nigricantis; flavi verò dum in pulverem redacta sunt.

Variata parùm pro diversa specie proportione, vix unam quartam partem sui ponderis Resinæ continent; reliqua pars Gummea est; optimè tamen solvuntur in Spiritu Vini rectificato; dein in Spiritu Vini: ferè totæ etiam solvuntur in Aqua ebulliente; sed, refrigerato menstruo, multum Resinæ subsidet: Resina hæc nullum ferè præbet saporem, aut odorem; nulla pollet vi purgante: gummosa tamen pars à resinosa separata mitius purgat; sed id unicè mutationi à calore inductæ videtur tribuendum.

Aliqui Autores scribunt omnes tres species ex una eademque planta extrahi, & non differre nisi puritate succi; dum alii cuilibet speciei suam plantam, & patriam tribuunt.

ALOË SOCOTRINA. *Socotrynschen Aloë.*

Ita vocata, quia ex Insula Socotora in Mare Indico ad Arabiam felicem sita pellibus, aut vesicis involuta adfertur. Dicitur obtineri ex *Aloë Succotrina augustifolia spinosa Flore purpureo, seu perfoliata dicta*. Reliquis est purior; hinc ordinariò in usu: in lamellas fracta splendens, pellucida est; hinc lucida etiam vocatur: reliquis odoris minùs nauseosi est, ferè myrrathi: in pulverem trita subluteum, croceum, ac ferè aureum colorem præbet: hieme friabilis, æstate parum lentior est, & digitis subacta mollescit: magis gummosa est, quam hepatica; minùs quam caballina.

ALOË

ALOEË HEPATICA. Gemeene, ofte leverkleurigen Aloë.

Dicitur ex *Aloë vera vulgari* obtineri: optima ex Insulis Barbadensibus advehitur: coloris obscurioris; odoris fortioris, magis nauseosi, & minus aromatici est, quam Socotrina; etiam magis sicca est, & texturæ firmioris: præfertur in usu externo, quia plus resinæ, à qua vis vulneraria pendet, possidet, quam Socotrina.

ALOEË CABALLINA. Stinkende, ofte Peirden-Aloë.

Hepaticæ plurimis notis similis; ab ea tamen forti, & fædo odore facile distinguenda: obtinetur ex *Aloë guineensi vulgari simili*, sed tota maculata: aliis duabus speciebus est ponderosior, crassior, & impurior. Aliqui eam ita à fordibus norunt repurgare, ut difficulter etiam à Socotrina possit distingui; prodit tamen eam fætor, à quo liberari nequit: vix ad usus Medicos adhibetur.

ALTHÆÆ Folia, Flores, Radix. De Bladeren, Bloemen, ende Wortels van Heemst, ofte witte Maluwe.

ALUMEN. Aluin.

Est Sal minerale, crystallifabile, ex acido vitriolico, & terra argillosa simul unitis ortum. Acerbum, & fortiter adstringentem saporem habet, odorem nullum. Fit ubicumque acidum vitriolicum liberum factum sese terræ argillosæ potest unire; hinc in materiis pyritosis in Suecia, Anglia, Italia &c. in aere efflorescentibus, aut calcinatis, facile gignitur: separatur tum facto lixivio, evaporatione, crystallifatione, & sub informi massa pellucida, ponderosa, glaciei instar, ad nos transfertur: solvitur hæc duodecuplo circiter sui ponderis aquæ ebullientis, & post debitam evaporationem crystallos dat octoedras, quas ingens aquæ quantitas, & quam Chemicis septem duodecimas totius ponderis dicunt constituere, ingreditur; hinc igni admotum funditur primò, ebullit, spumescit, & evaporata omni crystallifationis aqua, siccat in massam albam, spongiosam, acrem, quæ *Alumen ustum* vocatur, & usui chirurgico inservit.

B

Aluminis variæ species sunt, ac primò *rupeum*, *glaciale*, seu *commune* Officinarum.

Secundò *romanum*, ita à patria dictum: coloris pallido-rosei est.

Tertiò *plumosum*, quod non in usu, & cum amianto ordinariò confunditur; quamvis generali Aluminum sapore ab eo facile possit distingui.

AMBRA GRISEA. *Ambergrys.*

Est substantia bituminosa, levis, opaca, coloris grisei, aut cinerei; maculis albicantibus, flavescantibus, aut nigricantibus variegata; saporis non particularis; odoris suavissimi. Manu calida tractata instar cere mollescit; ad ignem liquefit, velut in oleum: dum bona, tota inflammabilis est: mollescit, non solvitur, in aqua ebulliente; eam tamen suavi suo odore replet: solvitur, sed difficulter, in Spiritu Vini rectificato, & oleis essentialibus.

De hujus substantiæ origine non constat inter rerum naturalium Scriptores: aliqui Balænarum productum, aut Avium excrementum asserunt, dum alii, & probabilius quidem, bitumen minerale credunt: id certius scitur ad littora Maris indici, præcipuè post magnas hujus pelagi exagitationes, aquæ supernatantem, aut jam ejectam reperiri, & in massis plus minusve magnis, quæ conchas, piscium spinas aliaque corpora heterogenea substantiæ suæ plerumque intermixta habent, colligi, & ad nos adferri; sed attendant Pharmacopœi à malevolis Mercatoribus variis additiis aliquando adulterari.

AMMEOS Semen. *Het Zaad van Bisschops-Kruid.*

AMMONIACUM GUMMI. *Gom Ammoniac.*

Est succus concretus, gummeo-refinosus, qui ex India orientali in magnis frustis, parvis granis, seu lacrymis constantibus, ad nos advehitur. Planta, cui debemus, necdum satis nota, dicitur ferulacea, & ex ea incisa succus lacti similis exstillare: semina anethinis

similia cum arena aliisque recrementis ei ordinariò intermixta inveniuntur. Coloris albi hoc Gummi est; sed aeri expositum flavescit: ore retentum mollescit, albescit; saporem præbet primò subdulcem, mox amaricantem, acrem, pertinacem: recentissimum odorem habet castorei, vetus galbani: igni injectum flammam concipit. Solvitur aceto & aqua: solutio lac æmulatur, & eâ sibi relicta, resinosa pars sensim subsidet: spiritus Vini Alcohol dissolvit fere dimidiam partem, quæ saporis ejusdem est ac Gummi ipsum, relicta parte mucilaginosâ, insipida; ut tota virtus priori videatur adscribenda.

AMOMI Semen. *De Zaaden van Jerusalems-Kruid.*

AMYGDALÆ AMARÆ & DULCES. *Bittere ende zoete Amandelen.*

Sunt fructus arboris malo Persicæ similis, quæ *Amygdalus sativa* Botanicis dicitur: duplex est, solo gustu fructuum distinguenda: crescit in Sicilia, Italia, Hispania, aliisque locis calidioribus.

Amygdalæ propter oleum expressum præcipuè in Medicina notæ sunt: dulces fere dimidium sui ponderis largiuntur; amaræ longe minus, sed omnino simillimi: amarities, quæ pluribus animalibus venenosa est, & quæ Aqua, ac Spiritu Vini extrahitur, quin imo cum eisdem distillatis transit, videtur in parte mucilaginosâ, & terrestri hære.

Rejiciantur Amygdalæ graciles, rugosæ, quarum medulla flavescit, & à vermiculis exesæ. Diu asservatæ in loco præsertim calidiori etiam rancorem contrahunt, quod citissimè accidit expresso oleo: tum loco saporis subdulcis nauseosum, mordacem & non innocuum nanciscitur.

ANAGALLIDIS Folia. *De Bladeren van Guichel-Heil.*

ANETHI Folia, Semen. *De Bladeren ende Zaaden van Dil.*

ANGELICÆ Radix, Semen. *De Wortel ende Zaaden van Angelica ofte Engewortel.*

Regionum septemtrionalium propriè incola in hortis nostris in

usus Medicos colitur; sed quæ in Bohemia & Hispania crescit nostram virtute tam longè præcellit, ut Collegium Londinense illam solam præscribat, quæ ex posterius dicta Regione adfertur.

Radices, quarum præcipuè usus, faciliè mucidæ fiunt, & à vermiculis exeduntur: ab his vitiis dicuntur posse defendi, si post debitam exsiccationem Spiritui Vini ebullienti immergantur, aut ejusdem vaporis exponantur.

ANIME GUMMI. *Gom van Courbaril.*

Concretum hoc hæcenus perperam Gummi Anime vocatum, cum integrum ferè resinofum sit, est productum Arboris in America meridionali crescentis indis *Courbaril* dictæ: adfertur sub fructibus variæ magnitudinis, quæ arida sunt, friabilia, aliquatenus pellucida; coloris citrini; odoris suavis, dum accenduntur fragrantioris; saporis prima fronte nullius, mox resinofum, parum terebinthinacei.

Resina hæc difficulter, & solo ferè odore, à Gummi Copal distinguere potest: inflammabilis est, & tota, solis recrementis terreis relicta, solvi potest in Spiritu Vini rectificatissimo: aqua solvit unam decimam sextam.

ANISI Semen. *Anyszaad.*

ANISI INDICI, seu STELLATI Semen. *De Zaaden van Ster-Anys.*

ANTIMONIUM, seu STIBIUM. *Spiesglas.*

Est substantia mineralis, metallica, ponderosa, friabilis, igne volatilis; nullius ferè odoris, aut saporis; coloris plumbei; exhibens interius strias, seu fibras splendentes sibi mutuo secundum longitudinem adunatas; constans semimetallo, regulo Antimonii dicto, & Sulphure, vulgari non absimili, quod ferè tertiam partem integræ massæ constituit.

Mineræ Antimonii effodiuntur in variis Europæ Regionibus: purificatur ab heterogeniis sola fusione, & vasis fusum recipientis figu-

ram conoideam ordinariò exhibet, dum ad nos transfertur: rejicitur pro usu Medico Britannicum, quod crebrò plumbi portionem sibi admixtam habet; præfertur Hungaricum, quod purius, ponderosius est, & strias majores exhibet.

APII Radices, Semen. *De Wortels ende Zaaden van Water-Eppe.*

APRI DENTES. *De Tandem van het wild Verken.*

Sunt Dentes hujus Animalis canini, magni, in arcus formam flexi, albi, toti cavi, ex maxilla inferiori desumpti, quibus se tuetur, & terram pro quærenda esca vertit.

Laudabantur olim ad pleuritidem, & illorum rasura compositiones aliquas ingrediebatur, quæ in Pharmacopœis sub miracula promittente, hinc ignaros seducente titulo *pulverum pleuriticorum* hactenus profiterunt. . . exulent imposterum! quis enim à substantia absorbente aliquid boni ad morbum inflammatorium expectabit?

AQUA. *Water.*

Est corpus ad minimum caloris gradum, qui ad vegetationem requiritur, mobile, fluidum: defectu istius caloris in glaciem abiens, solidum: diaphanum, insipidum, inodorum; simplex, inalterabile, facile in vapores avolans, non compressibile, quod vegetabilia, animalia, & salina mineralia corpora tamquam elementum ingreditur.

Aquæ, ut eas nobis provida natura suppeditat, distinguuntur in *insipidas*, seu *dulces*, & *sapidas*, seu *minerales*. Dulces, quarum latissimus, & omnibus cognitus usus, vel ex terra desumimus, vel meteora nobis subministrant: hinc *fontana*, *putealis*, *fluvialis*, *pluvialis*, *nivalis* &c. quæ omnes, cum Aqua plurimorum corporum, præcipuè salinorum, gummosorum & gelatinosorum mensurum sit, variis in decursu suo imprægnantur substantiis, & nunquam puræ habentur; sed, ut tales reddantur præsertim pro usibus Chemicis distillationi debent subijci. Ex naturalibus purissima censetur pluvialis; ea scilicet quæ procedente jam imbre, in aere aperto,

procul ab hominum habitationibus, in vasis fictilibus & puris colligitur. In genere ea optima est, quæ levissima, cryfalli instar pellucida, nullius odoris, aut saporis, quæ nihil ad latera vasis deponit, olera bene concoquit, saponem faciliè solvit, quæque instillato Oleo Tartari per deliquium, aut solutione argenti cum Aqua forti facta non albescit, nihil præcipitat.

Aquæ sapidæ, seu minerales eæ propriè sunt, in quibus Chemica Analyfis substantias spirituofas, sulphureas, salinas, aut metallicas detegit.

Harum variæ divisiones: aut enim omni anni tempore calorem Atmosphæræ superant, & *thermales* dicuntur: aut non superant, & *frigide* appellantur. Distinguuntur deinceps à contentis in acidulas, alkalinas, sulphureas, ferratas &c.

Aquarum mineralium variæ in Europa scaturigines: duarum potissimum Aquæ ad nos transferuntur, & in usu Medico sunt.

AQUÆ SELTERANÆ. *Selter-Waters.*

Nomen ab Oppido in Alsatia inferiori ad Rhenum sito, ubi earum Fons est, receperunt: adferuntur in lagenis exactissimè obturatis, & plenis; alioquin citissimè corrumpuntur. Præter gas suum & aliquid terræ continent salis communis & alkali fossilis unam centesimam & vigesimam partem sui ponderis: hinc earum cum acidis effervescentia, & leviter lixiviosus sapor: hinc etiam acido Austero in corpore dominantis medela sunt, & optime cum lacte assumuntur, cujus coagulum eadem virtute impediunt.

AQUÆ SPADANÆ. *Spa-Waters.*

È pluribus Fontibus, qui in sat noto Oppido, à quo nomen receperunt, scaturiunt, unicus *Pouhontius* salvis viribus ad exterarum Regionem transfertur. Instituta Analyfi constat duodecim hujus Fontis Pintas continere Grana tredecim Ferri, Grana octo Alkali vegetabilis, & Terræ partim Argillosæ, partim Calcereæ Dragma.

Contenta hæc soluta fufinet, & Aquas has veluti vivificat gas, seu magna quantitas aeris fixi, à quo penetrans, vividus, quasi spirituosus harum Aquarum fapor, & vis inebrians: hinc hoc difflato, quod facile & etiam liberi aeris attactu fit, evanescunt hæ dotes, perit vis, & decomposita Aqua sensim contenta sua præcipitat.

AQUILEGLÆ SEMEN. *De Zaaden van Akelyen.*

ARGENTINÆ, seu ANSERINÆ Folia. *De Bladeren van Zilyerkruid, of wilde Rynvaare.*

ARGENTUM. *Zilver.*

Est Metallum perfectum, album, splendens, sonorum, Auro durius, & parum fusibilius, post idem omnium Metallorum ductilissimum, & undecies Aqua specificè gravius.

Reperitur in America, & variis Europæ partibus vel sub forma naturali, jam malleabile, & *nativum* audit; vel sub Forma Mineræ. È Matricibus obtinetur, & ab additiis liberatur Amalgamatione, Fusione, & Cupellatione. His non obstantibus, ut ex Officinis Metallicis adfertur, unam decimam sextam Cupri habet. Pro vario usu proportionem hanc ulteriori Cupellatione mutamus. Optimè solvitur Acido Nitri puro: Solutio hæc accerrima, & deleteria excolor est, si Argentum purum adhibetur: ex hac Evaporatione inspissata fiunt *Cryalli Lunæ*, ex eisq; CrySTALLISATIONIS Aqua Fusione orbatis fit *Lapis Infernalis*, quod unicum Argenti Præparatum in usus prostat. Vide in Chemicis Cryst. Lunæ, & Lap. Infern.

ARGENTUM VIVUM, seu MERCURIUS. *Kwik-Zilver.*

Substantia hæc Mineralis, quæ & *Hydrargyrus* vocatur, splendens est, coloris argentei, fluida, Plumbum fufum æmulans, mobilissima, penetrantissima, & maxime divisibilis. Caloris gradu, quo Aqua ebullit, abit in nocivos Nervis Vapores. Decies quinies ferè Aqua ponderosior est; hinc soli Auro, & Platinæ specifica gravitate cedit: Frigore valde intenso Consistentiam solidam acquirit, &

malleabilis fit; ut Experimentum in Muscovia captum comprobavit. In illam nec Aer, nec Aqua, nec utriusque vis juncta valet; neque hætenus ulla arte decomponi potuit; ut hinc pateat mirum, & singulare Corpus esse, essentialibus aliquibus dotibus Metallis, & quidem perfectis, posse annumerari; aliis ab omnibus differre.

Omnibus Acidis, facillimè Acido Nitri, solvi potest. Omnia metalla, excepto Ferro, præcipuè Aurum & Argentum penetrat, solvit, & cum eis mixtum efficit, quod *Amalgama* vocatur, pro quantitate Argenti Vivi plus minus molle. Hanc vim avidi Mercatores non neglexerunt, ut hanc Substantiam adulterarent. Plumbum Bismuthi intermedio ad dimidium ponderis ei addi potest, retenta omni fluiditate; ut etiam per densum Corium trajici possit, non detecta fraude. Nosci tamen potest his notis. 1°. Mercurius ita sophisticatus specificè levior est. 2°. Bismuthum sub forma Pulveris grisei sensim ad Superficiem ascendit. 3°. Globuli in scutella fictili, plana, leviter inclinata moti Pulverem Metallicum post se relinquunt, & caudam quasi trahunt. 4°. Dum parva quantitas in Cocleari ferreo Igni exponitur avolat Mercurius, & remanent addita metalla: hinc ergo patet optimam methodum pro depuratione hujus Substantiæ esse Distillationem, cui omnis, qui ad usus medicos adhibetur, necessariò subjici debet.

Invenitur Mercurius, vel jam fluidus, *nativus* dictus, vel sub forma Mineræ, sulphuri præcipuè junctus, cum quo *cinnabarim* constituit, in Hungaria, Hispania &c.: magna quantitas ex indiis orientalibus adfertur.

ARISTOLOCHÆ Radix. *De Wortel van Geboorte-Kruid.*

Plures Species passim in Pharmacopœis notantur: præcipuæ à figura Radicis *longa*, *rotunda*, & *tenuis* appellantur: eadem omnibus ferè Virtus amara, abstergens: adeoque sine damno una reliquis potest substitui: vires fixæ sunt & tam Aqua, quam Alkohole Vini extrahuntur.

Crescunt in Europa Meridionali.

ARNICÆ

ARNICÆ Folia Flores. *De Bladeren, en de Bloemen van Gembfen-Wortel ofte Scorpioen-Wortel.*

Doronicum Germanicum etiam vocatur, & revera *Doronici* species est: Folia habet utrimque tomentosa, Plantaginis foliis non multum dissimilia; Parum longiora tamen, & coloris dilutioris: Flores Lutei Coloris sunt.

Olim in Contusionibus, ad effusum congrumatumque Sanguinem resolvendum, unice adhibita; jam commendatur ad omnes morbos à stagnantibus ab Inertia ubicumque Humoribus productos: videtur enim addito stimulo Motus, & Oscillationes Solidorum reduplicando agere: hinc ad Paralyfim, Experimentis à CELEBRI COLLINO in Nosocomio Viennensi captis, multum inclaruit.

Flores Herbâ potentiores sunt: à minori Dosi v. g. dragma dimidia vel dragma una tribus quatuorve uncis Aquæ vel Cerevisiæ infusa, præcipue in Delicioribus, incipiendum; major enim Dosis Anxietates, Cardialgias acerbæ, Nauseas aliaque symptomata, larga Diuresi, Sudore, Alvi Fluxu, aut Vomitu tandem auferenda, excitasse visa est.

ARSENICUM. *Rottekruid.*

Arsenicum officinarum, quod & *album* vocatur, invenitur nativum, vel cum aliis Substantiis in glebas concretum in variis Europæ partibus: ferè omne, quod ad nos transfertur, ex Cobalto præcipue in Saxonia sublimatione elicitur. Substantia est coloris albi, ponderosa, fragilis, non inflammabilis, sed fusilis, & cum rapacitate volatilis: carbonibus ardentibus imposita resolvitur in fumum album, allium redolentem: saporis est primùm leviter acris, demum exedentis: omnibus Metallis, & Semimetallis sese unit eaque reddit fragiliora: solvitur in decies quinies suo pondere aquæ ebullientis, dein in omni ferè liquido: acidum nitri expedit, se basi ejus unit, & speciem particularem salis neutri cum ea constituit.

Non obstantibus his dotibus, quibus salinam potius indolem exhibet,

vera tamen, quamvis ab omnibus aliis diversa, calx metallica est, & phlogisto unitum Semimetallum, *regulum Arsenici* dictum constituit.

Arsenicum cum sulphure mixtum, & cum eo sublimatum corpora suppeditat, pro varia proportione sulphuris, varia, & varii coloris: dum sulphur decimam partem massæ efficit, exoritur *Arsenicum flavum*, seu *auripigmentum factitium*: duplicata hac sulphuris dosi, *Arsenicum rubrum*.

Corpora naturalia sulphure, & Arsenico constantia, & prædictis artificialibus non multum dissimilia è terræ visceribus etiam effodiuntur: prius flavum, *auripigmentum nativum* est; posterius rubrum, græcorum *Sandaracha*, arabum *Realgar*.

Arsenicum album potentissimum corrosivum venenum est. Multiplex experientia comprobavit à minima ejus dosi assumpta fumos nasci stomachi, & intestinorum cruciatus; abdomen intumescere; lividum colorem hinc inde per habitum surgere; vomitu, fyncope, convulsionibus torqueri hominem, & tandem gangræna extingui: quæ symptomata brevi post haustionem hujus veneni succedentia si superat, timor tamen remanet, ne postmodum lenta tabe consumatur. Neque tutus videtur externus usus: constat etenim infelicibus experimentis non solum partes, quibus applicatur, rodere; sed & intus resumere, atque omnem tragædiam, ac si ore assumptum fuisset, posse agere.

His non obstantibus Medici extiterunt fatis audaces, ut in usus medicos adhiberent: laudatur à pluribus ad profligandas febres intermittentes: commendaverunt tamquam Amuletum adversus Pestem, & externè ad Carcinomata adhibuerunt: quod ultimum temerariis Agyrtis adhuc in usu: funesti tamen hinc inde eventus docuerunt prudentius omnino abstineri.

Auripigmentum & Sandaracha Arsenico albo mitiora quidem sunt; tamen suspecta.

Omnibus remedio sunt obvolventia & diluentia; ut Oleum,

Lac &c. ad summam quantitatem continuo & diu hausta : Antidotum necdum notum.

ARTEMISIÆ Folia. *De Bladeren van Byvoet.*

ARI Radix. *De Wortel van Kalfsvoet.*

Plures hujus Plantæ species : pro usu medico præfertur illa , quæ *maculis nigris* distinguitur : crescit in locis sylvestribus , umbrosis , paludosis : radicem præbet tuberosam , albam , rotundam , farinaceam , magnitudinis circiter Nucis Avellanæ , odoris non particularis ; saporis , dum recens est , adeo pertinaciter acris , & urentis , ut à pluribus in venenorum classẽ reponatur , & Cardialgiam , Vomitum cruentum , &c. aliquando scribatur excitasse : acredo hæc , volatilis quasi , mora & exsiccatione sensim perit , donec tandem effœta , insipida evadat : pro usibus itaque medicis adhibenda est modicè exsiccata : ita in frigidis mucosis , tam Stomachi quam aliorum viscerum morbis , ubi exstimulanda est iners fibra , & attenuandi humores , præstans præbet remedium. Recentis Grana decem vel quindecim bis terve quotidie assumpta scribuntur Arthritides pertinacissimas , & inveterata Asthmata percurasse.

Venenosæ ejus acredini medela Oleum , Lac &c. Antidotum acetum dicitur.

ASARI Folia & Radix. *De Bladeren ende Wortel van Mansooren , of Haselwortel.*

ASELLI , vide MILLEPEDES.

ASPARAGI Radix. *De Wortel van Aspargies.*

ASPHALTUS , vide BITUMEN JUDAICUM.

ASSA FOETIDA , seu ASA FOETIDA. *Duivels-Drek.*

Est succus inspissatus stillans è radice ferulæ , quæ à LINNÆO *foliis alternatim sinuatis , obtusis* distinguitur ; à KEMPFFERO *hingisch*.

umbellifera, levistico affinis appellatur: extra Persiæ & Mediæ fines scribitur non reperiri: radix exterius nigricans, interius alba est; forma pastinacæ radicem æmulatur, sed volumine longè superat: excrescit etenim aliquando ad ulnæ longitudinem, & Femoris Humani crassitiem: ex ejus summitate vulnerata *Assâ Fœtida* exstillat alba, pinguis, insiar cremoris lactis, fœtidissima: tum collecta soli exponitur, ut condensetur: ibi flavum, subfuscum colorem induit; & magnam fœtoris partem deperdit.

Adfertur nobis in frustis variæ magnitudinis, è quibus pro usibus medicis eligantur illa, quæ splendent, flava sunt, & punctis albis variegata: saporem habet amarum, acrem, ingratum; odorem retinuit adhuc insigniter virosum, alliaceum, pertinacem, excretiones omnes assumentis inficiens, quem ætas ademptis simul viribus continuo minuit: ejus una tertia pars Resina est; duæ reliquæ Gummi: odor & sapor in resina præcipuè hærent.

Resolvens est, etiam extus partibus induratis applicatum: laudatur ob vim antihelminthicam: antispasmodicum est efficacissimum, cui in multis casibus nullum par, nimis ob fœtorem neglectum.

AVENA. *Haver.*

AURANTIÆ MALI Folia, Flores, Fructus. *De Bladeren, Bloemen, ende Appelen van den Oranje-Boom.*

Regionum Meridionalium indigena apud nos in hortorum ornatum, adhibita cura ut, ab hiemali frigore mature præservetur, frequens colitur: arbor duplex, solo fructu distinguenda: altera aurantia *dulcia*, *Poma Sinensia* dicta, quorum succus acido-dulcis, vinosus, gratissimus; altera aurantia *amara* profert: posterior Medicinæ præcipuè dicata est: ejus folia amara, aromatica nuper adversus convulsiones, & epilepsiam tentata sunt, & scribuntur laudes commeruisse. Flores suavissimè fragrantés, præcipuè dum recentes sunt, *aquam naphæ* suppeditant. Fructuum succus refrigerans, antisepticus: cortex nervinus, cardiacus, carminativus: ejus

odor, sapor, & omnes dotes *flavedini* inhaerent, quæ Oleum Effentiale tam multum continet, ut etiam inter digitos exprimi possit. Multæ corticum vires Aqua extrahuntur, plures Spiritu Vini rectificato.

Aurantia immatura exsiccata sub nomine *aurantiorum curassavensium* aliquibus in usu sunt, & tincturam stomachicam Pharmacopœæ Edimburgensis ingrediuntur.

AURICULA JUDE. *Jooden-Oor.*

Est fungus membranaceus figura, & magnitudine aurem humanam referens, Sambuco præcipue accrescens; hinc *fungus Sambuci* etiam dictus: coloris est ex cinereo nigricantis; saporis non particularis; odoris mucidi. Aqua maceratus mollescit, & turget instar Spongiæ.

Aliqui tamquam exsiccans, & adstringens remedium externe adhibitum in Ophthalmia, & Angina utilem prædicant: alii scribunt eum interne datum fortiter alvum laxare, & feliciter Hydropicorum aquas educere. CLUSIUS, & post illum varii Authores pro suspecto habent, & fungis venenatis annumerant.

Donec metus hic subsistet prudentius arbitramur omnino ab hoc remedio, saltem pro interno usu, abstinere: præcipue quia plura alia medicamenta facile, & tutius viribus, quæ ei adscribuntur supplere possunt.

AURICULÆ MURIS, seu PILOSELLÆ MAJORIS REPENTIS Folia. *De Bladeren van Muisen-Ooren.*

AURIPIGMENTUM. *Opperment, geele Rottekruid*, vide ARSENICUM.

AURUM. *Goud.*

Est Metallum omnium perfectissimum, ductilissimum, coloris noti, nullius saporis, aut odoris; nec aqua, nec aere, nec igne destruendum. Parum elasticum est, hinc vix sonorum. Pes cubicus

hujus Metallum continet 1326. libras, adeoque aqua vigesies ferè specificè gravius est, & omnium corporum hætenus notorum ponderosissimum. Solvitur directè solis Hepate Sulphuris, & Aqua Regia, sed è menstruo suo præcipitatum non solum omnibus acidis, etiam vegetabilibus, sed & Oleis Essentialibus, & præcipuè æthere solvi potest; quæ methodus *auro potabili* & ejus Tincturis parandis facillima. Solutio in Aqua Regia admodum caustica est. Si menstruum pro dissolutione Sal Ammoniacum recipit, vel Aurum præcipitatur admixtione Alkali volatilis, præcipitatum *Aurum fulminans* appellatur, quia mediocri calore, tritu, ut & fortiori compressione, instar Fulminis, detonat, & exploditur.

Arabes Aurum in Medicinam introduxerunt: hos secuti Alchemici miras ei vires cardiacas adscripserunt, omnibus fere morbis opposuerunt, & hujus ope vitæ terminos egregiè extendi posse promiserunt: hinc excogitata varia à variis præparata, quæ omnia vana, & nullius effectus esse non solum experientia demonstravit, sed & ratio & cognita hujus Metallum natura videntur dictare: inalterabile etenim viribus humani corporis mutari nequit, &, quocumque menstruo solvatur, non decomponitur: mensuris autem salibus gravidum suspectum: Aurum fulminans miras anxietates, & periculosa symptomata scribitur excitasse.

AXUNGIA. *Vet.*

Est substantia unctiosa, inflammabilis, plus minus solida, quæ in cellulosa tela omnium ferè partium corporum Animalium deponitur. Aqua levior est, ei non miscibilis: moderato colore liquefcit, velut in oleum: ut omnis pinguedo concretum oleum videatur posse dici: consistentiam debet acido penetranti, acri, partibus oleosis ita intimè immixto, ut nulla suæ præsentiae det indicia, tam diu, quam pinguedo recens, inalterata est: sed Chemica Analyfi facillè separatur, & ætate, ut etiam ignis actione extricatur: tum pinguedo rancida fit, & acris, odoris fortioris, saporis nauseosi. Eam ab his pravis qualitatibus liberare potest Spiritus Vini, qui non pinguedini inalteratæ, sed parti rancidæ menstruum est.

Ut pura obtineatur à membranaceis cellulis, & vasculis, quibus adhæret, liberanda est: tum multâ aquâ lavanda, qua gelatinosæ partes ei auferantur: dein cum parva aquæ quantitate leni igne liquanda, & relinquenda donec omnis aqua avolaverit.

Superstitiosis Medicinæ sub Arabibus sæculis magnus axungiarum numerus in Officinas introductus est: ut Anatis, Gallinæ, Lupi, Ursi, Hominis &c. &c. Aliquæ Pharmacopœæ viginti octo Animalium pinguedines præscribunt: harum aliquibus virtutem resolvendi; aliis calefaciendi, & detergendi; aliis demum emolliendi tribuunt: sed re propiùs, & sine præjudicio perspecta parùm omnes virtute differunt: omnes emolliunt, laxant partes, quibus applicantur: omnes transpirationem impediunt: ita ut Collegium Londinense, missis aliis, tres tantùm Axungias in Officinis Pharmaceuticis retinuerit: *viperæ* scilicet, quæ ad oculos commendatur, & ejusdem Collegii Unguentum de Tutia ingreditur; *porci* & *sebum ovile*, quæ revera omni scopo videntur posse satisfacere.

BALSAMITÆ MARIS, five COSTI HORTORUM Folia. *De Bladeren van groot Balsamkruid of Bakkruid.*

BALSAMUM COPAIBA. *Balsam van Copaiba of Copahu.*

Est liquor resinofus ad incredibilem quantitatem ex incisa Arbore Brasiliensi, incolis *Copaiba*, *RAJO* & aliis Botanicis *Arbore balsamifera Brasiliensi fructu monospermo* dicta, defluens. Dum recens est hoc Balsamum oleum fluiditate æmulatur; splendens est, pellucidum; coloris pallido-citrini; odoris fragrantis, proprii, non ingrati; saporis amaricantis, acris, linguæ diu inhærentis: diutius asservatum tenacius fit, mellis consistentiam acquirit, & retenta pelluciditate aureum colorem induit.

Præter hoc genuinum Balsamum aliud sub eodem nomine adfertur, albicans, minus pellucidum, crassioris consistentiæ, saporis magis ingrati, odoris terebinthinacei. Aliqui ex cortice, & ramis ejusdem

Arboris coctione id scribunt extrahi; alii & probabilius additiis substantiis genuinum adulteratum credunt.

Totum solvitur Spiritu Vini alkalifato & præ reliquis Balsamis tam multo oleo æthereo scatet, ut unciae quinque vel sex ex libra una ponderis civilis humida distillatione elici queant.

Externè adhibitum antisepticum, vulnerarium est; Indis præsertim ad consolidanda vulnera in usu: internè sumptum valet in frigidis quibusdam nervorum affectibus: laudatur in fluore albo, tussi, & suppurationibus pectoris internis: sed ubique animadvertendum egregiè calefacere, & extimulare: in majori dosi datum purgat. Urinam sapore amaro, non odore violaceo, ut terebinthina, inficit; diureticum est: hinc præscribitur in omnibus ferè Viarum Urinariarum vitiis, & præcipuè harum partium ulceribus: hinc etiam multus ejus usus fuit in gonorrhæa virulenta; sed ab impostivè dato medicamento adeo calido, & quod ulcus consolidando venenosum pus cohibet, non nisi prava symptomata, & universalis Lues possunt expectari.

BALSAMUM GILEADENSE, vide OPOBALSAMUM.

BALSAMUM PERUVIANUM. *Balsam van Peru.*

Duplex: alterum *commune* Officinarum fere mellis consistentiam habens, coloris subrubro-nigricantis; odoris fragrantis, suavissimi, ad Styracis odorem accedentis, saporis subacris, aromatici, amaricantis: alterum *præstantius*, & quod rarissimè ad nos pervenit, fluidum, tenue, coloris albidi, pellucidum; saporis ejusdem ac commune, sed odoris fragrantioris. Posterius fluit ex inciso cortice Arboris, quæ in America Meridionali crescit, & Incolis *Hoitziloxitl*; peregrinatoribus per excellentiam *Arbor Balsami* dicitur: prius ex ejusdem Arboris cortice, & ramis coctione extrahitur. Humida distillatione largitur Olei Ætherei rubri unam decimam sextam circiter sui ponderis. Solvitur totum, si genuinum, in Spiritu Vini Rectificatissimo, & Oleis essentialibus. Aquæ, Lacti, Oleis expressis, Animalium

malium pinguedini, vel Ceræ immisceri nequit: optimè, ut alia Balsama, in Elæosaccharo exhiberi potest, vel spiffiori mucilagini Gummi Arabici longâ triturâ immixtum, affusâ postmodum sensim Aquâ in emulsione propinari.

Vires Medicæ hujus Balsami nervinæ &c. parum calefactus utiliter à Chirurgis instillatur in Nervorum, & Tendinum læsionibus.

BALSAMUM TOLUTANUM. *Balsam van Tolu.*

Fluit ex inciso cortice Arboris, Pinum æmulantis, *toluiferae* LINNEO dictæ, in America Meridionali, præcipuè in Provincia Tolu, quam vulgò *Honduras* appellant. Adfertur ordinariò cucurbitis inclusum. Dum recens tenax quidem est, sed mediocris tamen fluiditatis, quam asservatum continuo deperdit: donec tandem Resinam æmuletur, & fragile evadat. Coloris ferè aurei est; odoris gratissimi, aromatici, Gummi Benzoini, & Limonum fragrantiam quodammodo referentis: saporem habet multò gratiorem, quam alia Balsama, subdulcem, leviter stimulantem, & calidum. Olei Ætherei parum largitur: totum solvitur in Spiritu Vini rectificatissimo: solutio coloris flavescens est, & odoris suavissimi: vitello ovi, & saccharo subactum gratam emulsionem suppeditat.

Præter generales Balsami virtutes, multum ab Anglis commendatur ad Catharros rebelles, & Tussès inveteratas: laudatur etiam in Asthmate & Phthisi.

BARDANÆ Radix & Semina. *De Wortel en Zaaden van Kliffenkruid.*

BDELLIUM. *Bdellium.*

Est concretum gummeo-resinosum, quod nobis ex Arabia & Indiis Orientalibus in frustis variæ magnitudinis & figuræ adfertur. Arboris non bene hæctenus notæ productum est: Colorem habet ex fusco rubentem: instar Myrrhæ genuinæ contactu quodammodo pingue

est : si fordibus expers, fractum pellucet: ore retentum mollescit, dentibus adhæret, tardissimè solvitur, & saporem præbet in initio vix ullum; dein subtilem, acrem, subamarum: odore grato aromatico Myrrham aliquantulum æmulatur: calori expositum ductile fit: igni injectum Flammam concipit, eamque cum crepitatione fovet: fumus suavem odorem spirat: Aqua & Spiritus Vini Rectificatissimus æquales ferè portiones solvunt.

BECCABUNGÆ seu ANAGALLIDIS AQUATICÆ Folia. *De Bladeren van Water-Guichel-Heil.*

BELLADONNÆ, seu SOLANI LETHALIS Folia. *De Bladeren van doodelyke Nachtschaede.*

Innumerae observationes probant omnes plantæ hujus partes deleterias esse. Foliorum grana duo, vel tria aquæ infusa temulentiam, vertiginem & visus debilitatem produxerunt: major dosis maniam, soporem & mortem demum intulit. Similia exempla de radice extant: à duarum, vel trium Baccarum esu visi sunt interiisse. Nec tutus est externus usus: folia oculo applicata pupillæ relaxationem; in alio casu cæcitatem induxerunt.

His non obstantibus ob vim stupefacientem, qua in infortunatis his casibus elucet, tentatus est ejus usus: inceptum est à foliorum grano dimidio aquæ infuso, & sensim aucta dosis, donec oris ficitas, aut vertigo superveniret: dein extractum è foliis paratum, & eadem cautela exhibitum: ita cancro opposita, & ab aliquibus non solum tamquam innoxium, præcipuè in pituitosis, remedium; sed etiam in diro hoc morbo tamquam specificum, cicutæ in pluribus casibus anteponendum, laudata est. In ulceribus etiam callosis, & Cacoethis; quin & in doloribus nephriticis tentata, & à fide dignis Scriptoribus magnis encomiis celebrata, spem dedit Medicis, sævis quibusdam & ad omnia cognita rebellibus morbis, forsitan remedium fore: hinc per omnem Europam alacriter tentamini subjecta est; sed eventus tam parum his votis videntur satisfecisse, ut in venenosissima-

rum plantarum classẽ denuo relegata, ad usus Medicos ferè non amplius adhibeatur.

BELLIDIS MAJORIS Folia. *De Bladeren van Offen-Oogen of Madelieven.*

BELLIDIS MINORIS Folia. *De Bladeren van kleine of gemeine Madelieven.*

BENZOINUM. *Benzoin.*

Concretum hoc integrè resinofum, quod & *Afa dulcis* vocatur, adfertur nobis in massis, quæ juncei textus, involucri sui, impressionem in superficie exhibent, & constant Granis, seu Lacrymis flavescentibus, rutilantibus, aut albicantibus: optimum est, quod *amygdaloides* dicitur: quia moleculis albicantibus veluti diffectas Amygdalas refert. Substantiam exhibet aridam, duram, fragilem: saporem præbet primò subdulcem, dein leviter resinofum, pinguem, aromaticum; odorem, præcipuè dum inter digitos confringitur, aut accenditur, gratissimum, fragrantissimum. Calore liquatur: totum solvitur Spiritu Vini Rectificatissimo: vires suas odoratas Aquæ calidæ largitur, & post aliquod tempus in ea Salem suum essentialẽ, qui sub nomine *Florum Benzoini* venit, deponit: Sal hic, refrigerata Aqua, abit in Crystallos Acus referentes: melius, & ad decimam partem Benzoini ponderis, obtinetur Sublimatione ordinaria methodo instituta: dotes habet ab omnium aliarum Substantiarum Salibus essentialibus diversas, & solvitur tam Aqua, quam Spiritu Vini. Vide in Chem. FLORES BENZOINI.

Benzoinum secundum aliquos fluit in pauca quantitate ex incisocacumine sexennis Arboris, quæ in utraque India crescit, & Incolis *Belzof*; LINNÆO *laurus foliis enervis, obversè ovatis, utrimque acutis, integris, annuis* dicitur: alii hanc Substantiam ab aliis Arboribus repetunt: ut non mirum sit aliquos etiam dari, qui ignotam hæctenus Arborem esse sustinent.

BERBERIS Fructus. *De Vrugt van Barberiffè.*

BETONICÆ Folia. *De Bladeren van gemeine Betonie.*

BETULÆ Succus. *Het Sap van den Berkenboom.*

Arbor hæc profundè incisa, vel perforata circa veris initium summam copiam fundit Succi subdulcis, quem aliqui in Medicinam adversus Scorbutum, & Morbos cutaneos introduxerunt: præscribitur ex altiori Arboris parte depromptus, per aliquas septimanas, omni matutino tempore, ad uncias quatuor vel sex: evidenter diureticus est; ut etiam Diabetem scribatur excitasse. Saltem præferri videtur debere decocto ligni vel corticis ejusdem Arboris, quod nostrates ad eisdem ferè usus adhibent.

BEZOAR Lapis. *Bezoarsteen.*

Hoc nomine insigniuntur Lapides, seu calculosæ concretiones in ventriculo Animalium, quæ de caprarum genere dicuntur, inventæ: duo potissimum in Officinis prostant: orientalis & occidentalis: id commune habent, quod figuræ sint variæ; ordinariò ad rotundam accedentis: quod nullum præbeant odorem, aut saporrem: quod consent lamellis concentricis, separabilibus, & quod in utriusque centro communiter corpus aliquod heterogeneum; ut lana, paleæ, corticis frustulum &c. quod efformationis basis est, lateat.

Orientalis, pretiosior, compactus, variæ magnitudinis est: ordinarii vix drachmam dimidiam, vel drachmam pondere æquant: rarissimi, & ingentis pretii sunt, qui ovi columbini, vel majori adhuc volumine gaudent: superficiem habet lævem, politam, splendentem, colorem ex viridi nigricantem: desumitur ex annosiori Capra Bezoardica, vel capricerva, gazella dicta, in Persia & India orientali.

Occidentalis in genere major est, figuræ magis diversæ: superficiem habet magis inæqualem, nec politam, nec splendens: lamellis constat crassioribus, quæ texturam habent minus compactam; mollior, magis friabilis est: colorem habet cinereum plus minus dilutum, cui sæpius aliquid viroris, aut nigredinis admixtum est. Obtinetur ex Capra Peruvina; secundum plures ex vario Brutorum genere.

Bezoar præcipuè Orientalis, cum ingentis pretii sit, tam raro genuinus occurrit, ut aliqui Authores, omnes, qui ad nos afferuntur, arte factos esse, contendant: hinc in detegendis & describendis hujus Lapidis genuini notis characteristicis admodum scrupulosi fuerunt. Varia à variis in hunc finem citantur criteria: plura fallacia sunt: optimum, & unicum quod fraus hæctenus non videtur potuisse imitari, sequens censetur: chartæ pauxillo cerusæ obductæ Bezoar affricatur: si genuinus, inductæ sub affricatu Lineæ luteæ fiunt, vel ex luteo viridescentes; si artificialis, color non mutatur.

Nomen & medicus usus Arabicæ originis sunt. Superstitiosi hujus sectæ Medici, qui artem, ex solis Naturæ legibus & fideli observatione petendam, tot ridiculis figmentis deturparunt, utrumque, præcipuè tamen Orientalem, laudaverunt tamquam excellentissimum analepticum, cardiacum remedium; summè anxii in determinanda paucorum granorum dosi, tamquam sacram Anchoram omni morbo maligno opposuerunt, & pro Antidoto universali, utpote, quod aucta Diaphoresi Venenum per cutis poros propellere aptum esset, commendaverunt: sed ut paucis verbis omnium Medicorum, qui præjudicata opinione liberi, justo examine instituto, suam Naturæ, suam Medicamento tribuerunt, sententiam complectar, omnis virtus fabulis suffulta est, & non solum observata, sed & perspecta hujus Lapidis Natura ejus inertiam testatur: ut Calculus humanus etenim concrementum terreum, morbosum est, quod ipsum Animal, è quo desumitur, digerere nequit, & in quod humores nostri nihil possunt: ita ut post tantam Fa-

mam non alia virtus ei relicta sit, quam acida absorbendi; in quem finem, si quis experiri amat, ad drachmas etiam, sine aliis noxis quam quæ ab omnibus terreis timentur potest exhiberi.

BISMALVA, vide ALTHÆA.

BISTORTÆ Radix. *De Wortel van Hertstong of Slangenkruid.*

BITUMEN JUDAICUM, seu ASPHALTUS. *Jodenlym.*

Est Substantia levis, solida, friabilis, splendens; coloris fusci, vel nigri; saporis pauci, subamari; odoris, præsertim dum incalcescit, igne liquatur, vel accenditur ingrati, fortis, bituminosi, velut Picis. Mari mortuo, seu lacui asphaltiti supernatans invenitur, & eruitur è terræ visceribus nonnihil adhuc molle & lentum in pluribus Ægypti partibus, sed rarò ad nos transfertur. Ei substituta in Officinis prostat alia Substantia bituminosa odoris fortioris, sed ejusdem omnino indolis, quæ è Gallia, Germania & Helvetia ut plurimum adfertur.

Ægyptiis ad condienda cadavera in usu: apud nos Theriacam olim ingrediebatur: Oleum inde paratum foetidissimum in ulceribus pulmonum laudatur.

BOLUS. *Bolus.*

Plures Terræ sub hoc nomine prostant: omnes *Bolares* & quæ natalis loci sigillum impressum ferunt, *Sigillatæ* dicuntur: omnes argillæ sunt, ad tactum molles, pingues: ore assumptæ linguæ adherent cum adstrictionis sensu, & tandem liquefcunt: aquæ sese facile immiscent, sed in ea non solvuntur; nam sibi relictae illico subsident. Præcipuæ sunt sequentes

BOLUS ARMENA. *Armenische Bolus.*

Genuina reliquis minus glabra & mollis est, coloris vividi rubri: cum acidis non effervesceat: ei in Officinis passim substituitur

BOLUS GALLICA. *Franche Bolus.*

Magis mollis & pinguis, colorem habet pallido-rubrum, cum venis albis & flavis interspersis: leviter cum Acidis effervesceat: reperitur in Gallia, Italia & Germania.

BOLUS LEMNIA, TERRA LEMNIA, seu TERRA SIGILLATA
Officinarum. *Lemnische Bolus, gezegetde Aerde.*

Coloris pallido-incarnati est: adfertur in trochiscis convexo planis, levibus, Characteribus Arabicis notatis: in Aqua cum strepitu fatiscit: cum Acidis leviter effervesceat.

Præter hanc dantur diversæ aliæ terræ sigillatæ varii coloris & variis Characteribus notatæ; sed omnes ejusdem indolis sunt: raro genuinæ habentur.

Laudatæ fuerunt longo tempore tamquam remedia adstringentia in Diarrhæa, Dysenteria, Hæmorrhagiis &c. commendatæ in morbis malignis, & humorum dissolutionibus: sed earum Natura probat inertiam, & ut SPIELMANNI verbis utar "cur substantiis du-
,, biis, quæ non possunt non primis viis incommodo esse in
,, tanta certiorum & securiorum refrigerantium & roborantium
,, copia nostros ægros onerabimus?"

BORAX. *Borax.*

Est Substantia omnes dotes Salis neutri præ se ferens. Prostat nobis sub Crystallis multilateris veluti Sal Gemmæ & Alumen, quæ colorem habent album, pellucidum: odoris est primò non ingrati, post alkalini, urinosi; saporis subdulcis, mox acris, stimulantis, cui aliquid lixiviosi junctum est. Crystallisationis suæ Aqua dimidiam ponderis partem efficit: in Aere non liquefcit, sed evaporatâ sensim Crystallisationis Aquâ fatiscit in pulverem album, qui nova operatione denuo in easdem Crystallos reduci potest: Igni exposita funditur, spumescit & tandem convertitur in vitrum durum &

femipellucidum, quod in Aqua ebulliente totum solvi potest: solutio hæc Cryсталlos ordinaria methodo obtinendas, & nulla qualitate ab ipsa Borace distinctas continet.

Borax vigecuplam circiter rationem Aquæ pro solutione exigit: id citius calida peragitur, quam frigida: decomponitur ab Acidis vegetabilibus & mineralibus, quæ sese ejus basi uniunt, & cum ea Salia constituunt omnino similia illis, quæ fiunt ex eisdem Acidis Alkali fossili junctis: sub hac operatione separatur Substantia salina, particularis, ab Authore & Viribus *sal sedativum hombergi* dicta, quæ dein Cryсталlificatione, ut & Sublimatione seorsim obtineri potest: ut hinc pateat Boracem Alkali fossili & Sale sedativo, illi indolem Salis neutri concilianti, constare.

Origo particularis hujus Substantiæ necdum nota est: aliqui potius Artis, quam Naturæ productum esse crediderunt: plures relationes conveniunt eam in India orientali ex Aquis ad Cupri fodinas reperiendis Evaporatione parari. Olim omnis Venetias ex Alexandria advehebatur; hinc Borax *Veneta* dicta est: jam omnis cruda, partim grisea partim obscure viridis, arenulis aliisque heterogeneis immixta, in Hollandiam adfertur, ubi solutione, filtratione ac nova Cryсталlificatione purificatur.

Mechanicus & chemicus Boracis usus multus: juvat etenim omnium Metallorum fusionem, & Terrarum vitrificationem. Rarò in Medicina adhibetur: ad drachmam dimidiam, vel scrupulos duos Emmenagogum scribitur & partum promovens Remedium; ut ideo *pulverem ad partum* Pharmacopœæ Edimburgensis ingrediatur: solutio aquosa laudatur ad crustas aphtosas Infantum.

BORRAGINIS Flores. *De Bloemen van Bernagie.*

BOTRYOS Folia. *De Bladeren van Duivenkruid.*

Planta hæc duplex est: *Mexicana* scilicet, & *Vulgaris*: prior omni dote præstantior ob raritatem vix hæctenus adhibita est; crescit

crefcit tamen jam in Hortis noſtris, ut poſterior, quæ TOURNE-
FORTIO *chenopodium ambroſioides folio ſinuato* dicitur, & Hiſpaniæ
propriè incola eſt. Baſſamica ſunt, totæ odoratæ; ſaporis ſubacris,
aromatici: folia legentis manus inficiunt Mucilagine reſinoſa, qua
obducta ſunt.

Oblivioni ſenſim traditæ in uſus medicos denuo revocatæ ſunt:
tamquam carminativum remedium adhibentur in Cardialgia & Colica
flatulenta: conſerva, vel infuſum unciz dimidiæ foliorum in libra
Lactis, vel Aquæ quotidie hauſtum laudatur in labe viſcerum pu-
rulenta, & omnibus ferè Morbis Peſtoris.

BRYONLÆ ALBÆ Radix. *De Wortel van wilde Wyngaerd, ofte witte
Bryonie.*

Inter acerrima purgantia numeratur; hinc in Hydrope aliquam
ſamam conſecuta eſt: recentis ſuccus adeo acris eſt, ut cutim brevi
erodat: tutiùs adhibetur infuſum aquoſum. Externè adhibita effica-
citer diſcutit, ut etiam cum Sale Ammoniaco mixta ad Strumas
laudetur. Fortis & ingratus odor, ut etiam virtus, exſiccatione ſen-
ſim perit: ſæcula ferè iners.

BUFO. *De Padde.*

Hoc Animal ab omni ævo, præcipuè ejus Saliva & Humor,
quem laceſſitum ad certam diſtantiã eſcit, quemque ejus Urinam
aliqui credunt, inter Venena numerata ſunt. Recentiores & magis
accuratæ Obſervationes timorem hunc videntur adimere: ut cre-
dendum ſit Animal, quod ob fædum aſpectum & Veneni ſuſpi-
cionem horrere ſolemus, non alio modo, homini ſaltem, nocere,
quam apud ſenſiles præternaturales nervorum affectiones pro-
ducendo.

Riſibile Præjudicium Bufonem exſiccatum tamquam amuletum
adverſus Morbos malignos & contagioſos introduxit: idem reme-
dium umbilico applicatum ſcribitur ab aliquibus Hæmorrhagias, præ-

cipuè uterinas, sistere: si umquam fecit, horrore indè excitato videtur adscribendum. Hujus Animalis usti cineres *æthiopem animalem*, specificum contra Variolas, aliquibus constituunt: laudantur ad Hydropem: tenuem famam debent casibus fortuitis, & certè vires non habent ab aliis cineribus diversas.

BUGLOSSI Radix, Folia, Flores. *De Wortel, Bloemen en Bladeren van Offetong.*

BUGULÆ, sive CONSOLIDÆ MEDLÆ Folia. *De Bladeren van Wondkruid of Waalwortel.*

CACAO. *Cacao, Chocolaat-Nooten.*

Arbor Americana *Theobroma* Botanicis dicta fructum dat Cucumerem forma æmulantem, semipedem longum, tres quatuorve pollices crassum, novem aut decem costis prominentibus, ut melones, notatum; coloris ea proportione qua ad perfectam maturitatem accedit ex flavo in coccineum abeuntis. Quilibet horum fructuum triginta circiter Nucleos, Substantiâ pulposâ, albâ, succulentâ, saporis grati, acidi, inter se distinctos, continet. Hi nuclei *Cacao* simpliciter, *Nuces Cacao* & etiam *Avellanæ Mexicane* dicuntur: formæ subrotundæ sunt; Pistaciis, quas æmulantur, majores: sub putamine rufescente, fragili continent Medullam oleosam extus fulvam, intus fuscâ; saporis amaricantis, leniter acerbi, non ingrati; odoris proprii, levis. Ebullitione in Aqua ad superficiem deponunt unam tertiam circiter sui ponderis Olei albi, blandissimi, non facilè rancescentis, quod in nostro climate consistentiam spissam habet: hinc *Butyrum Cacao* appellatur. Obtinetur etiam expressione & distillatione. Prior methodus in longè minori quantitate & tenuius largitur; posteriori obtentum ob contractum empyreuma, deposita nativa dulcedine, saporis acris est, odoris fortioris & coloris rufescentis.

Vires Cacao nutrientes, analepticæ sunt: præcipuus harum Nu-

cum ufus fatis notus est: toftæ fcilicet cum Aromatibus & Saccharo Choccolatam conftituunt.

Butyrum ab aliquibus ad omnes ufus Spermatis Ceti fubftituitur, & ob majorem gratiam præfertur; fed cum experientiæ docuerint à debili & languido ventriculo difficulter, & non fine maximis turbis, fubigi, ejus cum multo Saccharo mifcelam, ut folubilitas juvetur, arbitramur neceffariam.

CALAMINARIS Lapis. *Calamynsteen.*

Est fubftantia mineralis, quæ *Cadmia nativa* feu *foffilis* à pluribus appellatur, & in Germania, Anglia & aliis Europæ Regionibus, fui juris aut aliis mineralibus juncta, eruitur. Plus minus compacta & friabilis est: videtur Terra effe, quæ Ferrum & Zincum continet, & pro horum diverfa proportione à gryseo ad fufcum varii est coloris: ob varias rationes antequam in Officinas noftras affertur Calcinationem fubit.

Ufus externus: in Excoriationibus & Ulceribus optimum deficcativum, & cicatricem juvans remedium est: redigi debet in pulverem tenuiffimum.

CALAMINTÆ Folia. *De Bladeren van Calamint.*

Plures fpecies funt: *arvensis*, *montana*, *vulgaris* &c. ultima Theriacam ingrediebatur.

CALAMI AROMATICI, five ACORI VERI Radix. *De Wortel van webrickende Lifch.*

CALENDULÆ Flores. *De Goudbloemen.*

Exficcatione omnem odorem leviter balsamicum, quem recentes fpirant & à quo vis videtur pendere, exuunt. Numerati funt inter Alexipharmaca, Expellentia, Cardiaca, Sudorifera, Uterina: hinc commendati in Pefte, Febribus exanthematicis, Menfium Suppreffione &c.

Famam non videntur meruisse : quin imò ob ipsas eis adscriptas virtutes in supradictis morbis sæpe nocere debent: aniculis tamen & Medicastris præjudicii ordinariò tenacibus ad eosdem morbos adhuc in usu sunt.

CALX VIVA. *Levende Kalk.*

Multis productis chemicis nomen Calcis tribuitur : eo hic loci significatur Substantia alba, vel grysea, levis, ficca; saporis acris, caustici; aquæ avidissima, ex Lapidibus & Terris cum Acidis effervescentibus, seu *calcareis* dictis, sufficienti calcinatione producta.

Aqua huic substantiæ affusa eam penetrat cum violentia, ebullitione & insigni calore; eam solvit in pastam, & causticitatem ejus demit. Aqua, postquam huic operationi infervit, *Aqua Calcis* vocatur, & Calx ita tractata appellatur *extincta*, quæ, quamvis partem affusæ Aquæ fortissimè retineat, nova tamen Ignis violentia denuo in vivam reduci potest. Extinguitur etiam sensim in Aere, & in pulverem fatiscit subtilissimum: ejus humiditatem enim tam avidè & copiosè attrahit, ut volumen multum augeatur & pondus duplicetur. Cæterum Calx viva pluribus suis dotibus medium videtur locum tenere inter Terras absorbentes & Alkalina fixa.

Chemicis Calce viva utuntur, ut ad varios usus vim causticam addant Salibus Alkalinis: introsumpta Veneni effectus edit: extus vis ejus ignea, urens, escharas inducens; hinc cum melle subacta commendatur ab aliquibus tamquam potens Cauterium adversus Rheumatismum inveteratum, & adhibetur tamquam Depilatorium.

Aqua Calcis, quæ scilicet recipit, quidquid statui salino proximum ea solvi potest, & in Operationibus chemicis eisdem planè effectus ac Calx viva ipsa exhibet, in Arte Medica multum jam inclaruit: exterius à Chirurgis adhibetur ad tineam, œdemata, abstergenda ulcera &c.: optimum Gargarisma præbet in ulceribus oris & gutturis: cum Oleis expressis Coagulum efficit ad ambusta

utilissimum. Multiplex experientia confirmat interiùs sine noxa, præcipuè in frigidis & obesis, ad plures etiam libras quotidie assumi posse: saporem habet acrem, urinosum; ea utentis fauces ordinariò siccantur, & alvus stipatur: agit sæpissimè per lenem Diuresim, vel Diaphoresim: remedium est adversùs acrimoniam acidam non solum in primis viis, sed etiam in humoribus nidulantem: humores viscidos solvit; hinc laudatur in Pallore cachectico, Obstructione viscerum, Scorbuto, Hydrope & Strumis non nimium inveteratis: scribitur putrefactionem arcere, & cum lacte Viscerum, præsertim Vesicæ, ulceribus prodesse: commendatur tamquam Anthelminticum &, præcipuè si è Conchyliis paretur, tamquam excellentissimum Lithontripticum.

Distinctio hujus Aquæ in *primariam* & *secundariam*, quæ dudum obtinuit, frivola videtur; cum decimæ infusionis eisdem omnino virtutes possidere ac primæ, & Calcem plus quam millesies suum pondus Aquæ saturare constet.

Quamvis nihil volatile videatur possidere servanda tamen est in lagenis plenis & bene obturatis: alioquin materiam, quam dissolutam tenet, ad superficiem sub forma pelliculæ, quæ *Cremor Calcis* dicitur, deponit: ea sensim omnem salinam substantiam ita videtur attrahere, ut Aqua, si diutius Aeri exposita maneat, tandem insipida evadat.

CAMPHORA. *Kamfer.*

Prostat nobis sub frustis, seu panibus concavo-convexis: candida est, splendens, crystallina; odoris proprii, fragrantissimi, caput obnubilantis: saporem præbet penetrantem, amarum, acrem; tamen evidenter linguæ frigoris sensum imprimit: tota inflammabilis est, ut etiam super Aquam, cui innatat, ardeat; flammam præbeat lucidissimam, & nullas fœces relinquat. Igni imposita liquefcit, velut in Oleum, sed cito resolvitur in vapores fragrantissimos: adeo etenim volatilis est, ut integra, nullis sui vestigiis relictis, non so-

lùm in libero Aere, sed etiam chartæ, aut pixidi lignæ inclusa avolet: tota & sine alteratione sublimari potest: difficulter sine adjunctis terreis in pulverem redigitur: solvitur perfectè Spiritu Vini rectificatissimo, Oleis, Mucilaginibus & Acidis mineralibus. Hæc ultima in eam agunt sine effervescentia, aut calore: naturam ejus non immutant: solutio in Spiritu Nitri facta *Oleum Camphoræ* audit. Omnes has solutiones, excepta illa quæ Oleis fit, decomponit affusa Aqua, quæ se menstruo unit, & in qua Camphora dissolvi nequit: sub hac operatione lactescit mixtum, Camphora sub flocculorum alborum forma separatur, & ad superficiem ascendit: ope Calcis, methodo à celeberrimo MACBRIDE inventa, tamen Aquæ uniri potest.

Ex omnibus his patet particularis naturæ Substantiam esse; dotes aliquas cum Resinis & Oleis essentialibus communes habere; aliis differre: multis ad Ætherem accedere.

Camphora spontè stillat ex Arbore Japonensi, quæ Incolis *Cassura*; KÆMPFERO *laurus camphorifera* dicitur: sic obtenta *virginea* audit, sed ad nos non transfertur: quæ apud nos prostat ex ejusdem Arboris partibus conscissis & in lebete, qui operculo stramine intus obducto tegitur, cum Aqua coctis sublimatur: sic cruda constans frustulis flavis, subfuscis, semipellucidis, quæ lutum aliaque heterogenea admixta habent, ex India in Hollandiam vehitur: ubi non bene nota methodo, probabiliter nova Sublimatione, purificatur. Obtineri potest in parca quantitate ex pluribus Plantis balsamicis omnium Regionum.

De viribus acriter disputatum est; donec experimenta evicerint corpora, quibus ingeritur, non tantùm non exæstuarè, sed etiam evidenter refrigerare: à Drachma dimidia nec calorem intendi, nec pulsus accelerari, sed contra frigoris sensum ad præcordia excitari HOFFMANNUS observavit: aliis drachmæ duæ eadem phænomena exhibuerunt, & Melancholicus unciam dimidiam quotidie per quin-

decim dies cum eodem eventu assumptis. Ex his aliisque conclusum est virtutem primariam Camphoræ sedantem, seu motum Spirituum retardandi, esse; hinc Mercurii vim salivationem excitandi, evacuantem Drastringorum effectus, & vim irritantem Cantharidum infringit: hinc in Mania aliisque morbis, in quibus inordinatus Spirituum motus peccat, ad magnam dosim exhibita ob pulchros successus magnam famam consecuta est: hinc etiam in juvanda sæpius expectoratione incomparabile præstat remedium. Præterea sanguinem phlogisticè spissum attenuat, & putredinem arcet; hinc in inflammatoriis morbis post Venæsectiones, & in malignis utilissima.

Externè adhibetur ad discutiendas Sugillationes, ad arcendas Inflammationes & Sphacelum: Denti carioso immissa, dolorem lenit.

CANCROCORUM CHELÆ. *Kreeftschaalen.*

CANCROCORUM OCULI. *Kreeftsoogen.*

Falsò *Oculorum* nomine insigniuntur, & meliùs *Lapides* dicuntur; cum propriè binæ parvæ lapidosæ concretiones sint, quæ inter tunicas stomachi *Astaci fluviatilis* inveniuntur: rotundæ sunt; parte, qua ventriculi cavum respiciunt, compressæ, alia parte convexæ: recentes cærulescunt; ætate albæ fiunt: fibrarum muscularium incumbentis tunicæ impressionem gerunt: fiunt ex lamellis sibi arctè incumbentibus: facile in subtilem pulverem redigi possunt, & omnibus Acidis promptè solvuntur. Usus in Pisce ignotus.

Maxima pars horum Lapidum ex confiniis Tartariæ adfertur: ibi Cancros in acervos collectos putredini relinquunt, aut pistillis ligneis contundunt & carnes aqua eluunt, ut Lapides seorsim obtineant: prostant nobis tam vili pretio, ut Cancrorum in illis Regionibus numerum mirari cogamur: tamen ex terra absorbente factitii adferuntur, qui à naturalibus distingui possunt, quod nec lamellis constant, nec stomachi tunicæ fibrarum impressiones exhibeant; quod veris friabiliores sint, aquæ avidiores, linguæ fortiùs adhæreant, & quod Acidis dilutis toti solvantur, aut in moleculas

fatiscant; dum interim genuinus integer Cancrorum Lapis eisdem Acidis commissus mollis, pellucidus fit, & figuram non mutat: Acidum enim ejus terram solvens totum gelatinosum textum intactum relinquit.

Lapis hic aliquibus arcanum remedium est, ut festucam aliaque corpora heterogenea, quæ in Oculum inciderunt, eximant: in hunc usum integer lapillus Oculo inditur; ita ut Palpebrâ comprehendatur, & compressâ pars Oculi bulbum tangat, convexa palpebram: dein digito exterius admoto circumrotatur, donec locum affectum tangat & secum, quod inciderat, auferat.

Vis interna est Acida absorbendi, eâque aliis in hunc finem laudatis facile palmam præripiunt: aceto saturati resolventes sunt, Diuretici, Diaphoretici. Eorum tamen in pulverem subtilissimum redactorum usus non omnino tutus videtur; cum glutinosis enim in massas difficulter resolubiles abeunt. In Actis Philosophicis Anglicanis prostat Historia Hominis, qui, Cardialgia infestatus, Oculis Cancrorum per plurimos annos usus fuerat, in cujus cadavere repertus est Calculus instar Lapidis Bezoardici. Virtus Chelarum eadem, sed inferior videtur.

CANELLA ALBA. *Witte Kaneel.*

Est cortex interior Arboris, quæ in Jamaïca aliisque Insulis Americæ crescit, & LINNÆO *laurus foliis enerviis, obversè ovatis, obtusis* dicitur: adfertur nobis in tubulos oblongos, Cinnamomo crassiores, convolutus: coloris est in superficie convexa seu externa ex albido sublutei, in concava seu interna albi: odorem præbet aromaticum, ferè instar Nucis Moscatae; saporem acrem, pungentem, subamarum, similem saporis mixturæ Cinnamomi, Zinziberis, & Caryophyllorum aromaticorum. Oleum essentiale calidum largitur, quod crebrò Oleo Caryophyllorum solent adjicere.

Vires medicæ calidæ sunt, stomachicæ, incidentes: hinc convenit in omnibus Morbis frigidis, mucosis.

Passim

Paffim Cortici Winterano hic rariffimo, cujus vires æmulatur, fubftituitur: plures confundunt, & pro fynonimis habent: origine tamen, viribus & aliis notis diverfi funt: qui id norunt Canellam albam *Corticem Winteranum Spurium* appellant. Vide WINTERANUS CORTEX.

CANNABIS Semen. *Het Zaad van Hennip, Kennip, of Kemp.*

CANTHARIDES. *Spaenfche Vliegen.*

Sunt infecta, quæ ad Muscarum & magis propriè ad Scarabæorum classẽ pertinent: corpore oblongo funt; magnitudinis variæ, ordinariò Muscæ majoris; coloris elegantis, splendentis, viridis, cœrulei, vel aurei; sæpius ex his mixti: quævis pars gustata saporem præbet acrem, causticum: odorem spirant recentes fœtidum.

Ubique in Europa, præter Regiones maximè septentrionales, occurrunt: in Hispania, Italia & meridionalibus Galliæ Provinciis maximè communes funt, & ex dictis Regionibus ad nos afferuntur: inhabitant varias Arbores illarumque foliis vescuntur: aliquibus temporibus se sub terram condunt: Arbores concutiendo colliguntur & exsiccantur.

Cantharidum vis stimulans, acerrima est. Cuti applicatæ eam inflammant, & post paucas horas ab ea separant cuticulam, quam in vesicam multo Sero plenam attollunt: hinc tamquam primaria Rubefacientia & Vesicantia externè adhibentur. Introsumptæ idem primis viis damnum inferunt. Vim hanc debent Sali suo acri caustico, non bene notæ hætenus naturæ, qui partim Aqua; optimè Spiritu Vini Rectificatissimo ex eisdem extrahi potest. Pars hujus Salis, tam sub externo quam interno Cantharidum usu, sanguinem subintrat & circulo se tradit: tum stimulo suo Calorem, Febrem, Sitim accendit, & viis urinariis præcipuè infestus est: ita ut non solum à parca dosi introsumpta, sed etiam ab applicatis Vesicantibus renes quandoque inflammentur, intolerabilis Stranguria exci-

tetur, & Miētus cruentus sequatur. Quartam grani partem introsumptam crudelia hæc symptomata produxiffe Exemplum prostat.

Non immeritò ergo earum usus internus suspectus est: possunt tamen, adhibita cautela, non solum tutò, sed etiam ob vim stimulantem, quæ in vias urinarias præcipuè determinatur, insigni cum successu adhiberi. In Substantia ad granum unum alterumve, vel meliùs in Infuso spirituoso, commendantur in frigidis, mucosis quibusdam morbis ad alia rebellibus: à pluribus laudantur in Hydrope; in obstinata Urinæ Suppressione & Retentione, ubi inertia sunt organa, vel tenaci muco infarcta; in Gonnorrhæa pertinaci, in Herpete, Lepra, & in Hydrophobia. Scribuntur præterea Aphrodisiacam virtutem possidere, & nuperrimè earum Tinctura à CELEBERRIMO HOME in nervosis Febribus non sine successu tentata est. Earum virulentiam, omnes quotquot adhibent, corrigunt Camphora, Mucilaginosi, Diluentibus.

Ubi opus est stimulo; materia alicubi hærens movenda, revelenda, evocanda; Exanthema sustinendum, vel retropulsus revocandum &c. variis corporis partibus Emplastro vel Fermento panis superpersæ extus applicantur. In Urinæ Incontinentia ossi sacro impositæ mira præstant. Nocent ubi vasa turgent in plethoricis & inflammatoriis morbis, non prægressa Venæsectione; ubi febris acrior; in temperamentis calidis, magnis suppurationibus, Hæcticis &c.

CAPILLI VENERIS, sive ADIANTHI VERI Folia. *De Bladeren van Venushair.*

CAPRIFOLII Folia, Flores. *De Bladeren ende Bloemen van Geitenblad, of Kamperfoelie.*

CARANNA. *Caranna.*

Est substantia gummeo resinosa, quæ in magnis massis, quibus extus reliquæ juncei involucri adhærent, nobis adfertur ex Car-

tagena, novæ Hispaniæ Provincia, ubi ex trunco Arboris, quæ Palmæ species creditur, & ab aliquibus *Arbor insaniæ* dicitur, scribitur decurrere. Recens ductilis, tenax est; vetustior dura, friabilis: colorem habet ex viridi nigricantem; saporem resinofum, aliquantulum amarum, ingratum; odorem spirat non ingratum; si fricetur, aut accendatur, fragrantem: tota ferè Alkohole solubilis est: Aqua solvit circiter quartam partem.

Rarò internè adhibetur: pro externo usu commendatur tamquam traumaticum, nervinum, discutiens: præcipuè laudatur ab aliquibus in frigidis articulationum doloribus.

CARDAMOMI Semen. *Cardamomzaad.*

Tres Cardamomi species in Medicina notæ sunt. Prima, *Cardamomum majus* sistens, siliquam largitur trilocularem, ficum ferè æmulantem, quæ plura continet semina angulosa, pipere minora, coloris extus rufescentis, intus albi; odoris aromatici, saporis acris, calidi, mordicantis, velut piperis. Semina hæc *Grana Paradisi* aliquibus dicuntur, quod nomen alii Amomi veri feminibus tribuunt.

Secunda species *Cardamomum medium*, aliquibus *majus Officinarum*; tertia *minus* audit: siliquarum magnitudine inter se & à majori differunt, & ab ea denominantur: cæterùm semina utriusque etiam angulosa, subrufa, intus alba; odoris & saporis grati, aromatici, evidenter ad Camphoram accedentis. His dotibus *minus* reliqua videtur præcellere: hinc meritò illis passim in Officinis substituitur. Quamdiu hæc semina in siliquis suis servantur præstantiora sunt & eorum color obscurior; exempta verò & ficcata multum de virtute sua amittunt, & color fit magis cinereus.

Plantarum necdum satis accuratè descriptarum in Indiis Orientalibus crescentium producta sunt.

Virtus calida, aromatica, viscera non inflammans tam Aqua quam Spiritu Vini extrahitur, & cum illis distillatis transit: Tinctura

autem spirituoſa limpidior, pellucidior, & longè gratior eſt, quam aquoſa.

CARDIACÆ Folia. *De Bladeren van Moederkruid.*

CARDUI BENEDICTI Folia, Semen. *De Bladeren en Zaaſen van gezegende Diſtel.*

CARICÆ. *Vygen. De gedroogde Vrugt van de FICUS COMMUNIS.*

CARPOBALSAMUM. *De Vrugt van den Boom, die den Opobalfem uitlevert.*

Sunt Fructus Arboris in Arabia crescentis, ob Opobalsami quod largitur excellentiam aliquibus *Balsami veri*; à LINNÆO *Amyris Opobalsami* dictæ. Figuræ sunt oblongo-rotundæ, pisum fere æmulantes, sed parum minores: pendent e brevi pediculo: cortex quatuor lineis eminentibus distinctus rugosus, fuscus est; medulla albicans, balsamica, oleosa: perfectam maturitatem nacti odoris sunt grati, fragrantis, ad Opobalsamum accedentis; saporis valde calidi, aromatici.

Ut lignum & viscus Arboris præcipuam famam debent Opobalsamo: rarissimè ad nos adferuntur quique prostant effæti sunt: facile carere possumus: Theriacam & Mitridatium olim ingrediebantur: jam Cubebæ substituuntur.

CARTHAMI Semen. *De Zaaſen van Basterdsaffraan.*

CARUI, CARVI, CARI, seu CUMINI PRATENSIS Semen. *De Zaaſen van Karrewei.*

CARYOPHILLATÆ Radix. *De Wortel van Nagelkruid.*

CARYOPHILLI AROMATICI. *Kruidnagelen.*

Sunt cum calicibus suis exsiccata germina Florum Arboris, olim in omnibus Moluccis spontè crescentis; jam in sola Amboina cultæ, *Caryophylli aromatici fructu oblongo* dictæ. A Fumo, cui collecti

statim exponi scribuntur, coloris sunt rubiginosi, fusci: aliquot linearum magnitudinem habent; ferè quadrangulares sunt, & parvum clavum figura referunt: infernè obtusi, supernè stellatim dissecti sunt in quatuor æquales lacinias, quibus infidet pisi circiter magnitudinis globulus, futuri floris rudimentum, quatuor petalis convolutis constans. Odoris sunt aromatici, fragrantissimi; saporis proprii, fervidissimi, linguam & palatum adurentis, parum adstringentis, pertinacis. Masticanti salivam copiosè eliciunt, valde inflammabiles sunt, & Olei essentialis odoratissimi circiter unam septimam sui ponderis largiuntur, quod genuinum minori acredine aromatica gaudet, quam adulteratum, quale ordinario ex Hollandia adfertur. Tinctura spirituosissima est.

Non inutile erit notasse à fraudulentis, pro obtinendo Oleo, Caryophyllos integros distillationi subjici eosdemque Oleo orbatos denuo ficcari, & recentibus ad augendum lucrum immisceri: fraus agrè distingui potest, nisi vires debiliores aut color dilutior prodatur.

Vires medicæ, ubi magno stimulo opus, proficue. Oleum denti carioso immissum nervum quasi adurit, destruit: in ossium carie agit instar Cauterii actualis.

CASCARILLÆ Cortex. *De Bast van Cascarille.*

Est Cortex, qui circa finem sæculi præteriti primùm nobis innotuit: appellatur etiam *Cortex Eleutheriæ*, quia desumitur ex Arbore, quæ in omnibus Bahamæ Insulis maximè in illa, quæ *Ela-teria* vel *Eleutheria* dicitur, crescit. Adfertur nobis in tubulos tres quatuorve pollices longos convolutus. Lineam circiter crassus est; externa facie gryseus, inodorus, insipidus; interna coloris fusco-ferruginei; saporis amari, acriusculi, aromatici; odoris grati. Ab omnibus aliis Corticibus differt, quod facillimè accendatur, & accensus odorem spiret gratum, fragrantem, instar Moschi. Magis fragilis & friabilis est, quam *Cortex Peruvianus*, coloris etiam minus obscuri, saporis non tam ingrati & minus adstringentis. Vires partim Aqua; integrè Spiritu Vini extrahuntur.

Primum Nicotianæ ob odoris gratiam, qua accensus pollet, adjectus est; post in Medicinam introductus, & ad fugandas febres Cortici Peruviano, præsertim à Secta Stahlia, cui summum illud & incomparabile febrifugum odio erat, substitutus: sed multum abest, ut ejus vires æquare valeat: optimum tamen remedium roborans, stomachicum, antisepticum est, in frigidis morbis, & debilibus à Diarrhæa, Dyssenteria &c. Visceribus, utilissimum: laudatur in Colica flatulenta, & Angli ad juvandam expectorationem cum successu adhibent: in febribus Cortici Peruviano sæpe jungitur, & illi, ubi vis adstringens nocere potest, substitui debet.

CASSIA FISTULA, vel FISTULARIS. *Cassia.*

Est filiqua Cylindrica, lignosa, fragilis, coloris, ex fusco nigri, pedem & ultra longa, pollicis fere diametrum habens. Interius Septis tenuibus, lignosis divisa est in plura loculamenta, quæ in superficie externa tamquam totidem circelli eminent, & quorum singulum semen fulvum, nitidum, subrotundum, compressum, durum continet, atque integrè obductum est pulpa nigricante, glutinosa; odoris aliquantulum ingrati, quasi oleosi; saporis valde dulcis, instar pruni, leviter subacris.

Desumitur ex Arbore, quæ idem nomen gerit, & in utraque India crescit: hinc distinguitur in *Orientalem* & *Occidentalem*: præfertur prior: posterioris filiqua major, putamen crassius & rugosum est; pulpa ingrator, acrior. Eæ filiquæ in genere eligi debent, quæ recentes, graves sunt; quarum semina, dum concutiuntur, ob deficientem medullam, non resonant; quarum pulpa splendens, nigra, non nimium exsiccata, & præter dulcem nullo alieno sapore instructa est.

Pulpa mitissimè alvum lenit. Continuatus ejus usus scribitur ab aliquibus urinam viridem; demum nigram reddere: hinc concluderunt specificè in renes agere. Alii utrumque negant.

CASSIA LIGNEA. *De Bast van een soort van wilden Kaneelboom.*

Sub hoc nomine ex India Orientali afferuntur cortices, qui Cinnamonum omni dote æmulantur, sed sapore & odore remissioribus gaudent, & in eo se præcipuè ab eodem diversos exhibent quod masticati in viscedinem solvantur, & in Aqua cocti Mucilaginem largiantur: hinc in casibus, ubi nudior, calidior Cinnamomi vis suspecta est, utiles esse possent.

CASTOREUM. *Bevergeil.*

Sub hoc nomine veniunt duo glandulosi folliculi figuræ oblongo-rotundæ, magnitudinis ovi gallinacei & quandoque majoris, e Castore animali amphibio desumpti. Olim hujus animalis testiculi habiti sunt: jam constat rerum naturalium indagatoribus ad partes genitales non pertinere, nec ullo modo cum illis communicare: utrimque juxta anum alter in dextro alter in sinistro inguine sub cute, æquè in Castoribus sæminis ac maribus, ad particularem necdum bene notum usum, excrescunt. Constant membrana tenaci, coriacea, quæ substantiam excludit flavam, unctuosam, inflammabilem; odoris proprii, virosi, caput obnubilantis; saporis acris, amari: substantia hæc, quæ propriè Castoreum est, multis cellulis membranaceis distinguitur.

Totus folliculus exemptus, fumo exsiccat, & induratus è pluribus borealibus Europæ regionibus, & ex America ad nos adfertur. A patria *Dantiscanum*, *Prussicum*, *Polonicum* &c. Castoreum denominatur: præfertur *Russicum*; infimum *Canadensè* est. In genere folliculi majores, ventricosi, graves, substantiam siccam quidem, sed non totam aridam, & fortissimo odore instructam continent, reliquis præferendi. Adulteratur sæpius immisso folliculis Gummi Ammoniaco, Opoponace, Sagapeno, Melle, Sanguine inspissato, Arenis &c. Discissione, odore, solutione fraus detegi potest.

Vires medicæ Nervinæ, Antihystericæ; non nullæ, sed multis

authoribus nimium laudatæ : tam Aqua quam Spiritu Vini extrahuntur: distillatio cum Aqua totum ferè Castorei odorem elevat; cum Spiritu Vini Rectificatissimo nullum.

CATECHU. *Cachou.*

TERRA JAPONICA etiam appellatur, dum tamen neque terra neque Japoniæ productum est: in India Orientali paratur, & succus est vegetabilis, levi coctione cum Aqua extractus, dein blando calore inspissatus. Ut nobis prostat est substantia ficca, dura, extus rufa, Nigricans, intus e rubro fusca, odoris nullius, saporis adstringentis primò amari, dein subdulcis & pinguis ut Boli. Tota, dum genuina est, in ore deliquescit, & solvitur Aqua; tres quartæ partes ferè Spiritu Vini rectificato: ut pateat substantiam esse gummeo-resinosam.

Cujus plantæ productum sit dudum ignoratum est: plures Authores crediderunt extrahi e fructibus *Palme Arekifera*: celebris JUSSIEU ex alia arbore *Cat-Che* dicta desumit, & SPIELMANNUS ex variis *Mimose* LINNÆI speciebus, & diversis aliis plantis cortice adstringente & rubro præditis contendit parari. Speciem *mimose*, e qua obtinetur, & extracti præparationem describit D. KERR Nofocomii Bengalensis Chirurgus in relatione à Celeberrimo FOTHERGILL Societati Medicæ Londinensi communicata. Is testis ocularis litem videtur dirimere.

Vires medicæ leviter adstringentes & roborantes sunt: hinc in Diarrhæis, Hæmorrhagiis, Viscerum laxitate &c. utiles: laudatur in flacciditate Gingivarum, vacillatione Dentium, in Catarrhalibus Defluxionibus, Raucedine &c.

CENTAURII MINORIS Summitates. *De Toppen van klein duizendgulden Kruid.*

CENTINODIUM, seu POLYGONUM. *Varkensgras, Knoopgras, of duizend Knoop.*

CERA.

CERA. *Wafch.*

Est substantia illa flava, concreta, flexilis, quam Apes è floribus collectam, & in stomacho suo elaboratam ad construendos favos suos adhibent. A Melle & reliquis heterogeneis separatur, & in panes redigitur expressione, lotionem & fusionem. Odorem habet, præcipuè dum recens est, melleum, non ingratum; saporem, præter lentum oleosum, nullum. Igne mollescit, funditur, volatilis fit: flammam alit: ex flava albissima fit unitis Aeris, Aquæ & Solis viribus. Videtur Oleum esse ab Acido densè coagulatum; nam distillationi subiecta primò Acidum largitur volatile, penetrans: tum Oleum spissum, albicans, quod ob consistentiam *Butyrum Cerae* vocatur. Id repetitis distillationibus, expulsa semper portione Acidi, mutatur in *Oleum Cerae*, Oleis unguinosi, blandis, expressis non absimile; quod ea proportione, qua distillationes multiplicantur, continuo tenuius fit, Spiritu Vini dissolubilius, & magis blanda indole sese commendat. Solis hujus Olei dotibus Cera à Resinis videtur differre.

Ufus chirurgicus Cerae præcipuè flavæ seu citrinæ, ob vim emollientem, maturantem, multiplex: internus, quoniam viribus digestricibus nostris vinci nequeat, vix ullus: aliqui ad pertinaces Dyfenterias commendant. *Butyrum* laudatur ad Hæmorrhoidum dolores: *Oleum* adversus labiorum aliarumque partium fissuras.

CERASA. *Karsen.*

Plures sat notorum horum fructuum species dantur, quæ colore & sapore succi distinguuntur. Illa præcipuè in Medicina, tamquam Antiphlogistica & Antiseptica, in febribus biliosis & putridis commendantur, quorum succus gratus acidus. Ut alii fructus horæi in magna quantitate & continuo esu vi resolvente morbos quosdam chronicos felicissimè curaverunt. Nigra nervorum morbis mederi, ut aliqui scribunt, fabula est.

G

CERUSSA. *Ceruis, Loodwit.*

Est Plumbum ope Aceti in vapores redaëti erosum, & in pulverem album solutum. Creta aliisque aliquando adulteratur: levitas, vel effervescencia cum Aceto fraudem detegit.

Multum externè in Unguentis & Emplastris ob vim refrigerantem desiccantem adhibetur. Usus internus, ut omnia Plumbi producta, venenosus.

CETERACH. *Milkruid of Steenvaren.*

CHEREFOLII Folia. *De Bladeren van Kervel.*

CHAMÆDRYOS Folia. *De Bladeren van Maanderkruid.*

CHAMÆPITYOS Folia. *De Bladeren van hoe langer hoe liever.*

CHAMOMILLÆ, seu CHAMÆMELI ROMANI ET VULGARIS Folia, Flores. *De Bladeren en Bloemen van roomsche en van gemeene Kamille.*

CHELIDONII MAJORIS Folia, Radix. *De Bladeren en Wortel van stinkende of groote Gouw, Zwaluwkruid, of groot Oogenklaar.*

Tota planta recens succum fundit croceum, graveolentem, amarum, acrem, qui ad abstergenda corneæ vitia commendatur: sed ejus acredo & organi sensibilitas requirunt, ut in hunc usum multum diluatur. Sine hac cautela ad Verrucas prius incisas adhiberi potest. Foliorum vires internæ stimulant, aperientes, diureticæ & diaphoreticæ sunt: famam habent in infarctu Pulmonum, in obstructione Viscerum Abdominalium & præcipuè in Ictero; dum nulla adsunt signa inflammationis. Laudantur etiam ad Hydropem, & aliqui suspicantur radicem, quæ reliquis plantæ partibus acrior est, HELMONTII adversus Hydropem ascitem specificum fuisse. Plantæ vis exsiccatione perit.

CHELIDONII MINORIS Folia, Radix. *De Bladeren en Wortel van kleine Gouw.*

CHERMES, vide KERMES.

CHINÆ Radix. *Chinawortel.*

Est radix plantæ, quæ in China potissimum crescit, & KÆMPFERO *Smilax minus spinosa, fructu rotundo, radice virtuosa* dicitur. Duplex est: una nobilior, quæ *China vera* vocatur, ex India Orientali adfertur: est radix crassa, ponderosa, nodosa, tuberculis pluribus obsita, texturæ lignoso-farinaceæ; coloris extus ex fusco rufescentis; intus ex albo rubescentis; saporis dum recens est leviter acris, dum vetustior est terrei, inertis; odoris nullius. Altera ignobilior, quam & *pseudochinam* appellant, adfertur ex nova Hispania, Brasilia aliisque Americæ partibus. Quamvis ejusdem plantæ productum ob diversam patriam levior est, minus nutrita; coloris extus nigrioris; intus magis rubri.

Circa annum 1535. in Europam adducta, & primum ad Morbum Articularem, Affectiones Cutaneas & Luem Veneream tamquam Specificum adhibita est: dicitur operari humores acres obvolvendo eosque per promotam insensibilem transpirationem & auctam Diuresim expellendo: sed cum nulla fida observatione constet, ut SPIELMANNUS notat, ejus folius ope vel Veneream vel aliam quamcumque Acrimoniam fuisse curatam, radicem inspidam & inodoram Medicamentis inertibus potius, quam activis arbitramur annumerandam: qui tamen ea uti amant, sciant facile à vermibus exedi, & Mercatores foraminula & lacunas pasta rubra, cui etiam ad augendum pondus Lythargirium quandoque admixtum inventum est, replere.

CICERA RUBRA. *Roode of Spaensche Erwtten.*

CICHOREI Folia, Radix. *De Bladeren en Wortel van wilde Cichory.*

CICUTÆ Folia. *De Bladeren van Scheerling of doller Kervel.*

Adeo confusa sunt omnia, quæ ad Cicutæ historiam pertinent, ut probabile sit ei ob Botanices ignorantiam per plurima sæcula à pluribus diversas plantas substitutas fuisse: hinc non desunt Authores, qui Cicutam omni scelere absolvunt, dum interim alii varias plantas floribus umbellatis instructas, & quas malos effectus in corpus humanum producere observarunt, Cicutam appellant. Videntur etiam olim composita aliqua hoc nomine insignita fuisse: Atheniensium venenum Socratis morte infame, verosimiliter compositum, id probabile reddit.

His visis tutum videtur solis recentioribus & fide dignis Observationibus in dijudicandis hujus Plantæ viribus adhærere. Hæ evincunt omnes ejus species venenatas esse. Cel. BOERHAAVIUS à foliis inter digitos contritis & naribus admotis quasi ebrius stupidusque factus est. Pueris, qui Cicutæ fistulas aliquamdiu inter labia continuerant, eadem inflari & inflammari visa sunt: dum introsuntur Vertigines, Stuporem, Convulsiones & horrendam Mortem denique inferunt. Secundum WEPFERI experimenta in Stomachum, quem inflammant & corrodunt, primariò agunt. Veneni Antidotum à pluribus Acetum creditur. Alii dubitant; iique prudentiores ei soli, sine additis strenuè generalioribus, non fidendum putant.

Non obstante hac indole *Cicuta major* Medicamentis adscripta est. Externè tamquam sopiens & resolvens in Carcinomatosis Ulceribus multis abhinc annis adhibita fuerat, dum ILLUSTRISSIMUS STOERKIUS ad eosdem aliosque morbos hætenus incurabiles habitos internum usum tentare suscepit. Celebris hujus Viri experimenta docuerunt in minori & prudenter aucta Dosi non solum tuto posse adhiberi, sed etiam felicissimas curationes posse perficere: commendata itaque tanta autoritate per omnem Europam alacriter tentamini subjecta est, prodieruntque illico innumeræ Observationes,

quæ probant eam validissimè resolvere & non solum scirrosas glandulas referare & cancrum curare, vel saltem emendare; sed etiam Spinæ ventosæ, Ulceribus cacoëthis, Morbis cutaneis, Cataractæ, Amourosi, Arthritidi, Cephalœæ chronicæ aliisque morbis ad alia omnia rebellibus aliquando medelam esse.

Non reticendum est plures eosque Celebres Medicos contra salutare hos Cicutæ effectus reclamasse & densam attulisse Observationum nubem, qua remedii inefficaciam stabilirent. Illust. Author varias promiscuè herbas substitutas, aut Extractum non ritè paratum fuisse respondit, & ut omnis error imposterum evitaretur Cicutam suam ænea Tabula expressit, addens eam esse *conium maculatum* LINNÆI; *cicutam majorem* TOURNEFORTII &c. monuit præterea eam ingrato Murium domesticorum fœtore, dum digitis conteritur, vel in calidiori loco asservatur ab aliis Plantis facile posse distingui.

Omnia hæc reclamantes non sedarunt: opposuerunt enim ab ipso CELEB. STOERCKII Pharmacopœo præparatum extractum, & Vienna ad exteros translatum efficacius sese non præstitisse: Si qua fides tamen plurium celebrium Medicorum Observationibus, mira prostant Curationum exempla: nequè ideò rejiciendum est Remedium, quia non perpetuò curat: adeoque quamvis tantum milesimo prodesset; præcipuè in Morbis, pro quibus nullum hætenus erat cognitum Remedium, quales illi passim sunt, quos Cicuta curatos legimus, tentari meretur & debet.

CINERES RUSSICI. *Potash.*

Sub hoc nomine Sal Alkali fixum, quod ex cineribus lignorum duriorum, præcipuè querni & fagini, in Polonia & Moscovia paratur, ad nos transfertur. Sal Lixiviosum constituit admodum impurum: nam præter terram vegetabilium calcem vivam aliaque heterogenea admixta gerere Analysis probavit: hinc numquam in usus medicos, nisi debite primò purificatum, adhiberi potest.

CINERES CLAVELLATI, è fecibus Vini exsiccatæ & combustis in Gallia parati, ejusdem indolis sunt.

CINNABARIS NATIVA. *Bergvermilien.*

Est minera Mercurii maximè occurens, seu Mercurius Sulphure mineralifatus. Eruitur in Hungaria, Hispania, Japonia &c. optimam Hollandi ex India Orientali afferunt. Substantiam habet ponderosam, fragilem: nullo odore, nullo sapore præditam: in frustis integris strias exhibet splendentes, Longitudinales, & coloris est rubri fuscioris; dum in pulverem redacta est vividi, pulcherrimi. Chemica Analysis & Cinnabaris factitia probant eam constare sex septemve Mercurii partibus & una Sulphuris, igne subterraneo simul sublimatis, & unitis. Igni exposita volatilis est, & in vase clauso integra sine Decompositione sublimatur: in aëre libero verò, accenso Sulphure, decomponitur, & Mercurius in vapores redigitur. Intermedio Alkali, Calcis, Ferri & aliarum substantiarum, cum Sulphure Majorem affinitatem habentium quam Mercurius, in vase clauso decomponitur. Ita Distillatione MERCURIUS A CINNABARE REDIVIVUS, purissimus obtinetur.

Cinnabari vires absorbentes & sedantes aliqui adscripserunt. Has certò non possidet. Laudaverunt aliqui contra Epilepsiam, Morbos Cutaneos, Venereos, Lepram &c. dum alii humoribus nostris non solvi contendunt. Ejus usus salivationem tamen excitat. Nec desunt, qui internum Cinnabaris Nativæ usum omnino proscribunt ob arsenicales particulas vix separabiles, quas plerumque admixtas habet.

Basis est Fumigationum Mercurialium, & pro hoc usu retineri potest.

CINNAMOMUM. *Kaneel.*

Est Cortex interior Arboris, quæ in Zeylon seu Ceylon Indiæ Orientalis Insula crescit, & LINNÆO *laurus foliis oblongo-ovatis, tri-*

nerviis, nitidis, planis appellatur. Adfertur nobis in cannulas seu tubulos exsiccatione convolutus. Tenuis est: Coloris proprii, flavi, dilute rubescentis; odoris suavissimi; saporis grati, aromatici, acris cui aliquid dulcis &, evanido aromate, adstringentis admixtum est: dotes hæ multæ aqua; plures spiritu vini extrahuntur. Olei distillati fragrantissimi, aurei coloris, gratissimâ acrimoniâ linguam ferientis circiter unam sexagesimam sui ponderis largitur. Æthereo hoc Oleo sola scatet pellicula interior hujus Corticis recentis: sed hoc sensim mora per totum Corticem sese spargit: hinc cannulæ tenuiores crassioribus præstantiores.

Hoc Aroma adjectis Corticibus aliarum Arborum Canelliferarum ignobiliorum, & præcipuè Cassia Lignea adulteratur: pro detegenda fraude vide CASSIA LIGNEA.

Vires in Morbis frigidis, ubi flaccida fibra exstimulanda, vel mucus iners domandus utiles.

CITREI MALI Cortex & Succus. *De geele Schel en het Zap van Citroenen.*

CITRULLI Semen. *De Zaaden van Citrullen of Watermeloenen.*

COCLEARIÆ Folia. *De Lepelbladeren.*

Nomen à foliorum forma sortita est. Apud nos in hortis colitur; sed circa maris littora, & in Borealibus Regionibus, ubi Scorbutus maximè humanum genus infestat, spontè & quidem maxima copia, ceu Antidotum divinitus concessum, crescit. Recens saporis est acerrimi, calidi, falsi. Oleum continet Æthereum, tenue, acre, pungens; adeo volatile, ut vix coerceri queat: ab hoc omnis plantæ sapor, odor & vis, quæ omnia in decocto pereunt, sola supersite amaritie: hinc optimè foliorum succus, vel infusum adhibetur. Vires extrahuntur Aqua & Spiritu Vini Rectificatissimo.

Hæc planta stimulo suo atoniæ medetur, & humores viscidos incidit: hinc summa laus in Scorbuto inertis, & Obstructionibus

ab hac causa pendentibus: hinc etiam omnes se & excretiones, præcipuè Diuresim juvat. Acredo in multis casibus temperari debet.

COLCHICI AUTUMNALIS Radix. *De Wortel van Tydeloozen, of naekte Vrouwen.*

Omnium ferè testimoniis venenatæ sunt omnes hujus plantæ partes. Radix, quæ sola in usu, odoris est aromatici, fortis, acris: Linguam afficit sapore caustico, stupore, rigiditate: eam Aceto infusam & Melle edolcoratam sub titulo *Oximellis Colchici* iterum in Medicinam introduxit CELEBERRIMUS STOERCK: internè, à parca dosi incipiendo, laudavit tamquam potentissimum diureticum, in Hydrope, ubi omnia alia & quidem scillitica fallunt, utilissimum: externè tamquam resolvens. Omnem vim tam venenatam quam diureticam inter alios tam positivè negat CELEB. KRATOCHVILL in Dissertatione chymico-medica de hac radice, ut putares de diversa omnino Planta celebres duos Viros agere.

WEDELII Amuletum adversus Pestem aliosque morbos contagiosos hac radice paratum audaciam saltem animis addit. En omnem ferè Amuletorum vim!

COLOCHYNTIDIS Fructus. *Coloquintappelen.*

Sunt fructus plantæ è genere Cucurbitarum Armeniæ, Syriæ &c. indigenæ, LINNÆO *cucumis foliis multifidis, pomis globosis, glabris dictæ*. Forma & magnitudine Pomum Aurantium æmulantur: detracto cortice sola Medulla, seu Pulpa alba, spongiosa, levis ad nos transfertur & à seminibus repurgata in usu est: odorem nullum habet; saporem mucilaginosum, nauseosum, amarissimum, acerrimum. Vires tam aquosis, quam Spirituosis extrahuntur.

Drafficum est violentissimum: amarore afficit os eam tractantis vel contundentis, & aliquando cum summa perturbatione alvum dejicit. Pauca grana non solum Hypercatharism inducunt; sed etiam
Intestinorum

testinorum Hæmorrhagias, Inflammationes & Exulcerationes visa sunt produxisse. Non mirum igitur aliquos dari, qui hanc Pulpam omnino e Medicina exulem volunt: alii interim prudenter adhibitam, in Morbis pituitosis, magnis encomiis extollunt: laudatur in Enematibus in Apoplexia serosa, & grani octava pars aliis pulveribus immixta omni trihorio vel quadrihorio exhibita in Morbis Chronicis egregium Alterans & Emmenagogum dicitur.

COLOMBO, seu COLOMBA Radix. *De Colombowortel.*

Licet hæc radix jam a triginta annis in Anglia in usu esse cœperit, ad quam plantam pertineat hæctenus tamen ignoramus. CELEB. PERCIVAL Itineratorum fide dignorum testimonio fretus affirmat Asiae propriè indigenam esse; hinc primùm in urbem Colombo dictam in insula Ceylon sitam; dein in totam Indiam translatam fuisse. Affertur nobis in taleolas secta, quæ semipollicis, pollicis, imò trium pollicum diametrum habent, &, a quarta pollicis parte ad duos pollices, Variæ longitudinis sunt: coloris est extus cinerei, fusci, subnigricantis; intus plus minus rufescentis: odorem habet, dum non nimis vetusta est, leviter aromaticum; saporem ingratum, intensè amarum, pertinacem & leviter stimulantem. Ejus vires aqua, & meliùs spiritu vini reëtificato extrahuntur.

Multæ vires huic radici adscribuntur: secundum CELEBERRIMI PERCIVAL experimenta antiseptica est & præcipuè degenerem & putridam Bilem corrigit: hinc in Cholera morbo, Colica Biliofa, aliisque morbis a Bile excitatis, etiam non excusso fomite, summum est remedium. Laudatur dein in Vomitu Gravidarum, in Diarrhæa a dentitione, in Alvi fluxu & dyssenteria. Præfertur præterea Cortici Peruviano aliisque roborantibus in languido Ventriculo & in Vomitu Habituali a laxitate aut irritabilitate Stomachi: cumque calorem & circulum sensibilibiter non intendat etiam in Phthisi pulmonari & Febre hæctica ad roboranda digestionis organa cum optimo eventu scribitur adhiberi. Dosis grana viginti, dragma

H

dimidia, dragma integra, in pulvere vel infuso, pluries de die; etiam omni trihorio in Cholera morbo.

CONSOLIDÆ MAJORIS, seu SYMPHYTI Radix. *De Smeerwortel.*

CONTRAYERVÆ Radix. *Tegengiftwortel.*

A CLUSIO etiam *Drakena* vocata est in honorem FRANCISCI DRAKE, qui eam anno 1581. in Angliam primus attulerat. Est radix Plantæ, quæ LINNÆO *dorstenia scapis radicatis*, C. BAUHINO *Cyperus odoratus Peruanus* dicitur, & in Nova Hispania, Regno Peruviano aliisque novi orbis locis crescit. Nodosa est; fibris hinc inde etiam nodosis obsita; unum alterumve pollicem longa; dimidium circiter pollicem crassa; extus coloris subfusco rubescentis, intus albicantis: odorem habet proprium, debilem aromaticum; saporem calidum, amarum, subadstringentem, cui tenuis & suavis acrimonia adjuncta est. Vires Aqua, melius Spiritu Vini rectificato extrahuntur.

Alexiteria, Sudorifera, Stomachica hæc radix est, & magni usus in Febribus, ubi exstimulanda Natura & erigendæ vires. Laudatur in Peste aliisque morbis contagijs tamquam utilissimum Diaphoreticum, ubi scilicet vagum adhuc Miasma est. Quæ ei adscribuntur antihelminthicæ & febrifugæ vires minus probatæ sunt.

CORALLINA Officinarum. *Zeemos.*

Formâ Plantam æmulatur e Muscorum genere: hinc a TOURNEFORTIO aliisque Botanicis Vegetabilium classi adscripta fuit: tamen, quidquid adhuc nuper contra conatus fuerit CL. PALLAS, videtur Polyporum fabricam & habitaculum esse; adeoque ad Regnum Animale pertinere. Ut ad nos adfertur fragmenta ramosa sunt, geniculata, quibus foliola exigua & tenerrima pinnatim adherent; coloris grisei, albicantis, subviridescentis; odoris dum recens est piscosi, fœtidi, ingrati; saporis falsi; dum bene lota est, insipidi:

sub dente concretam terream prodit Substantiam: cum omnibus Acidis effervescit, & Abforbentem Naturam exhibet: Calcinatione fit Calx viva.

In Oceano Europæo & Mari Mediterraneo rupibus & conchis sub Aqua accrescit.

Viribus a Coraliis non distinguenda videtur: Antihelminthicæ enim non fatis probatæ sunt.

CORALLINA CORSICA, seu LIMITHOCORTHON. *De Corsicaensche Zeemos, Wormmos.*

Est Musci species, quæ, cum vegetabilis omnibus notis videatur, & nullas Corallii proprietates possideat, propriè Corallinae nomen non meretur. Præcipuè in Mari Corsico conchis accrescit: unde VELSCHIVS eam *Corallinam tenuifoliam conchæ adnatam* appellat. Invenitur in massulas conglomerata, quæ pollicis circiter altitudinem habent, & constant foliis capillaribus non ramificatis, sed in apice bifurcatis, vel in tres quatuorve filamenta divisis: folia hæc attactu mollia sunt, sub dente fibrosa, tenacia; coloris ex rubro fusci, veluti Castanearum: cæterum ejusdem odoris & saporis ac Corallina officinarum.

Hic a paucis annis nota est; verùm in Insula Corsica adversus Vermes a sæculis in usu: hinc a Græcis hanc Insulam inhabitantibus *Limithocorthon*, seu *Herba contra Vermes* appellata est. Et revera omnibus hætenus cognitis Antihelminthicis facilè palmam præripit: felicissimè enim, & sine turbis, intra spatium viginti quatuor horarum Intestinorum Vermes, præcipuè Lumbricos, expellit. Exhibetur dragmæ unius, duarum, uncia dimidiæ in Aqua ebulliente per noctis spatium infusum, Melle vel Saccharo edulcoratum, aut prædictarum quantitatum dimidium in pulvere. Medici Galli, pro more totius gentis, soliti aliorum inventis aliquid propriæ Sagacitatis addere, & pillulam, ut vocant, deaurare, ut Chocolatam &

Enemata Antivenerea, panes etiam biscoctos Antihelminticos ex hac Herba conficiunt.

CORALLIA, sive CORALLA ALBUM & RUBRUM. *Wit en rood Koraal.*

Trunco, ramis, corticis specie arbusculam foliis orbatam ita æmulatur, ut omnes Naturæ Observatores inter vegetabilia longo tempore locum concefferint, vel tamquam Fruticem Marinum Petrificatum respexerint: constat tamen Polyporum etiam productum & habitaculum esse. Huic arbusculæ radix nulla est, sed arctè rupium aliorumque corporum superficiei sub aqua accrescit: trunci diameter rarò pollicem excedit: vix tota ad pedis altitudinem excrefcit: inodora est & insipida: omni dote Terra Calcarea est.

Corallum rubrum, quod communius & præcipuè in usu, invenitur præprimis in Mari Mediterraneo. Principium Martiale, a quo magnam virtutem expectabant creduli Scriptores, necdum probatum est: sola mansit vis Absorbens: cumque multum absit, ut hac dote reliqua Absorbentia præcelleret, Lapidariis & Curiosis, quibus integræ Arbusculæ & magna frustra curæ sunt, minora etiam fragmenta, quæ ad Officinas nostras pro usu medico transmittere solent, relinquamus; nisi illa quis in Pulvere Dentrificio vellet retinere.

CORLANDRI Semen. *Korianderzaad.*

CORNU CERVI. *Hartshoorn.*

Rasura inodora est & insipida: Coctiois ope in Aqua ferè tres quartæ partes convertuntur in Gelatinam demulcentem, analepticam, quæ in Morbis Acutis, & ubicumque adest Diathesis ad Putredinem, noxia est: nam si paulisper digeritur in calore simili, qui in Ventriculo humano est, statim fœtida fit & acris. Prodest hinc Acido in primis Viis laborantibus.

Rasura sub extractione Gelatinæ mollis coctione reddita, siccata denuo & in pulverem redacta vocatur *Cornu Cervi philosophicè præparatum*: dum Cornu pars, vel Rasura Calcinationi subjicitur gelatinosum principium resolvitur in fumum fœtentem, & remanet Terra iners, absorbens: vocatur tum *Cornu Cervi ustum*. Laudatur tamquam Exsiccans, Demulcens, Acidum Absorbens: superiorum sæculorum somnia sunt, & iis facilè Medicina carere potest.

CORTEX PERUVIANUS. *Peruviaansche Bast, Kinkina.*

Est cortex Arboris in Regno Peruviano, præcipuè in montibus Oppido Loxæ vicinis, crescentis: vulgò *Gannaperis*; RAJO *Arbor febrifuga peruviana*, & LINNÆO *Cinchona Officinalis* dicitur. ejus delineationem & Historiam naturalem CEL. DE LA CONDAMINE ad Societatem Regiam Scientiarum Parisiensem transmisit, ut ex actis anni 1738. ejusdem Societatis videri potest.

Cortex Peruvianus adfertur nobis in frustis digitum circiter longis, unam alteramve lineam crassis: horum quædam in tubulos convoluta sunt; quædam plana, vel magni circuli segmenta: hæc ex Arboris trunco; illa e ramis decerpta & præferenda dicuntur. Extus scaber est, fuscus, non rarò Musco cinereo obductus; intus lævis, flavus, ferrugineus, Cinnamomum ferè colore æmulans: odoris est leviter aromatici, mucidi, non ingrati; saporis amari, austeri, adstringentis, aromatici: aridus est, & quamvis firmæ texturæ sit, dentibus facile comminui potest: dum diffringitur fractura exhibet particulas splendentes. Vires extrahuntur tam Aqua quam Spiritu Vini Rectificato: consistunt enim in principio gummeo-resinoso: duæ hæ Substantiæ tam intimè sibi adherent, ut utraque, & quidem omnis Corticis vis, infusione satis protracta in Aqua frigida extrahi possit; probante hoc assertum Sale, falso dicto, Essentiali COMITIS DE LA GARAYE: infusum hoc cum genuino Cortice paratum coloris aurantii est. Ut omnes virtutes retineat, nec nimium

evaporari nec ebullire potest; alioquin Resinosa Pars separatur, & partim quidem decomponitur.

Cortex Peruvianus adulteratur adjectis aliis Corticibus eum externis dotibus æmulantibus: fraus e qualitatibus genuino supra adscriptis detegi debet. Qui efficaciorum Corticis partem sibi comparare volunt, seponant Pulverem, qui primus sub contusione prodit: is enim utpote lignosæ partis inefficacior est, & pro conficiendo Extracto servari potest.

Hoc remedium, cujus eximie vires Indis jam ab anno 1500. notæ erant, in Europam non pervenit nisi anno 1649. Scribunt aliqui Indigenas ejus efficaciam vindictæ ergo Inimicis & Oppressoribus suis studiosissimè celasse. COMITISSA DE CINCHON Proregis Peruviani Regni Uxor prima Europæa est, quam hoc Remedio anno 1638. curatam legimus. Admirata illa excellentiam in pulverem redactum passim Hispanis ægris, quos eo curandos sperabat, distribuit: hinc *Pulvis Comitissæ* dictus est, & illico multiplicatis Observationibus Febrifugum, cui nullum par in Europa existeret, sese exhibuit. Non diu ergo fugit solitam Jesuitarum perspicaciam: optimi hi Patres copiam pulveris CARDINALI DE LUGOS transmiserunt, in cujus primùm Palatio, dein in Jesuitarum Collegio Romano dispensabatur: hinc *pulvis Patrum*; *pulvis Jesuiticus*; & *pulvis Cardinalis de Lugos* appellatus est, & sub tantis nominibus sensim per omnem Europam cœpit innotescere.

Incomparabile Remedium ea alacritate tamen, qua merebatur, ab omnibus Medicis non susceptum fuit: aliqui enim nova quæque exosi, ut in maximè salutaribus (teste Variolarum Infectione) solet evenire, sine prævio examine rejecerunt; dum alii falsâ Februm & remedii ideâ obcæcati falsis inde diductis ratiociniis contendebant periculosum prorsus esse Remedium. Nec defuerunt qui inefficaciæ accusarent: fecit enim plerumque justæ dosis & exhibendi methodi ignorantia, ut Febris vel non abigeretur, vel

abacta novo impetu rediret. Accessit his omnibus, & odium auxit Remedii primis illis temporibus caritas, & hinc nata Sophistica: ita ut ob omnes has causas mirari non oporteat perpauco- rum fuisse, quibus justa foret Remedii existimatio; eorumque præconia Oforum numero & machinationibus adeo fuisse suffocata, ut corio humano ludere videretur quicumque Corticem præscriberet, & ut omnia mala, quæ deinceps Hominibus, etiam longo tempore post assumptum id Remedium acciderent, ei plerumque innocuo adscriberentur. Per plures ergo annos tam rarus ejus usus fuit, ut PATINUS eruditus alioquin Vir & numerosæ praxeos in Epistola, vicesima prima Septembris anni 1661. data, se numquam hæcenus ægris suis hoc Remedium fateatur exhibuisse. Perstitit in toto suo vigore hoc Præjudicium, donec anno 1682. LUDOVICUS XIV. regia liberalitate Arcanum, *Febrifugum Anglicum* dictum, ab EQUITE TALBOT emeret, & publici juris fieri juberet. Hoc cum miras Morborum Curationes peregisset, & non constaret nisi magna dosi boni Corticis Peruviani, omnium ferè Medicorum oculos aperuit. Indies hinc ad nostra usque tempora ejus Fama crevit, tantique jam usus est, ut mancam omnino ante detectum Novum Orbem, præcipuè in curandis Febribus, fuisse Medicinam liceat asserere.

En summatim hujus Corticis vires: (1º.) Febres intermittentes quascumque & continuas ex illis factas omnesque Morbos periodicè recurrentes specificè &, adhibitis cautelis, tutissimè sopit. Ut id efficiat felicius pulvis ejus subtilissimus sine addito, quidquid aliqui imaginati sint, quam quodvis aliud ejus præparatum adhibetur. Juxta Experimenta CELEBERRIMI HOME promptius & certius agit, si declinante multum paroxismo; aut immediatè post eum propinetur, quam omni alio Morbi tempore. 2º. Princeps Tonicum est & Stomachicum: hinc genus nervosum optimè roborando Morbis Spasmodicis, Hyftericis, Hypochondriacis sine labe viscerum, & quibuscumque Affectionibus a laxitate & debiliore viscerum actione

70000

pendentibus felicissimè & radicitus medetur. 3°. Antisepticum est potentissimum. Ex Pringlianis Experimentis carnem 120^{ies} diutius a putredine arcet, quam Sal Marinus: quin ejus Decocto restituta est caro putrida, & fibris reddita firmitas: hinc etiam omnium Observatorum testimonio nisi humorum in putredinem a quacumque causa nato optimè resistit, & dum in magna dosi introsumitur & extus applicatur mirabiles edit in curanda Gangræna effectus: in his casibus agit mortuum a vivo separando excitata bona suppuratione, quæ ubi requiritur perpetuus ejus effectus est; ut in Variolis, non ritè procedente Suppurationis stadio, etiam Anchora fit.

Non incongruum erit notasse sub usu hujus Remedii, in quemcumque finem adhibitum fuerit, Alvum aliquando stipari; plerumque veluti a purgante moveri, Medicosque Anglos, dum hos effectus nocere judicant, ei in priori casu Rheum, in posteriori Opium addere.

COSTI ORIENTALIS Radix. *De Wortel van Oostindische, eertyds Arabische Costus.*

CRANIUM HUMANUM. *Het Bekkeneel van den Mensch.*

Habitu est a plerisque tamquam Specificum adversus Epilepsiam, & omnes ferè Pulveres compositos, qui contra horrendum hunc morbum in Pharmacopœis prostant, cum Socia & Virium œmula Alcis ungula ingreditur. Authores & Fautores hujus deliramenti fomniaverant hanc efficaciam a Spiritibus Cranio inhærentibus pendere: adeoque statuebant desumendum esse non ex Homine Morbo aliquo demortuo, sed ex sano, violenta morte, ut Suspendio, Armis &c. perempto: addebant aliqui non humato: nec deerant, qui præstantiores vires ab Ossibus triquetris, quam ab omni alia Cranii parte, expectabant.

Omnia hæc luxuriantis & Hypothesibus indulgentis Ingenii Figmenta sunt, quæ facillè evertuntur, modò observatio accesserit.
Constat

Constat ergo corpus iners, inefficax esse, quod nihil ab aliis Humani Corporis Ossibus diversum habet; præterea, dum quid assumat æger noscit, nauseosum, detestabile. Exulet ergo imposterum! & si alicubi, in solis fervetur Anthropophagorum Pharmacopœis.

CRASSULÆ, five TELEPHII Folia. *De Bladeren van Hemelsleutel.*

CREPITUS LUPI seu LYCOPERDON. *Bovist of stoffige Paddestoel.*

CRETA. *Kryt.*

Est Terra Calcarea, communiter alba, nullum habens odorem nec saporem, Aquæ avidissima, & hinc Linguae adhærens, quæ in plurium Montium sinu sub Pulveris vel Lapidis mollis & friabilis forma invenitur. Omnibus Acidis integrè solubilis est: excepto tamen Vitriolico; quod, quamvis magnam Affinitatem cum ea habeat, exiguam tantum ejus portionem via directâ solvere capax est.

Ex dictis liquet ob Vires Absorbentes in Medicina usui esse posse: quin imo ob Compositum magis austerum, quod cum Acidis efficit, aliqui Authores, in Alvi Fluxibus pertinacibus ab Acido pendentibus, omnibus aliis Absorbentibus præferunt: monent tamen ob Stypticum mixtum, quod inde coit, a largiori ejus usu cavendum esse.

CROCUS. *Saffraan.*

Non est ipse Flos Plantæ, quæ *Crocus sativus* Botanicis dicitur, sed Pistillum intra hujus Floris Corollæ terminos enatum, in tres lacinias divisum, & a reliquo Flore separatum, dein modicè ficutum, quod sub Croci nomine in Officinis prostat. Adfertur in massis pressione adaectis, quæ filamentis constant fulvidis, seu potius aureo-purpureis. Odoris est proprii, non ingrati, fragrantis, penetrantis & leviter acris; ut etiam diu eum tractantium Oculi veluti a fumo afficiantur: saporem habet calidum, subamarum,

acrem: stamina sicca sunt, contactu tamen pingua videntur, & tractantis manus inficiunt. Tritu difficilis est.

Vires & color luteus extrahuntur Spiritu Vini Rectificato, Aqua & Aceto: quod solvitur nec Gummofum videtur nec Resinosum, sed particularis naturæ esse: nam Tinctura Spirituosa additâ Aquâ non lactescit, nec Aquea addito Spiritu grumescit.

Crocus fativus Regionum Orientalium propriè incola est: hinc Crocus *Orientalis* dictus est; jam in variis Europæ partibus colitur, & Orientali substituitur: reliquis præfertur Britannicus, dein Vastiniensis. A malevolis Mercatoribus adulteratur adjectis Floribus Carthami: pro evitanda omni fraude rejiciatur, cui alba aut lutea Filamenta immixta sunt; cujus Stamina arida, gracilia, & parum odorata sunt, & cujus exigua quantitas non tingit magnam Aquæ copiam.

Crocus externè adhibetur ad discutendum, emolliendum & concoquendum Tumores & Abscessus: hinc Cataplasmatibus & Emplastris in hunc usum immiscetur. Internè agit, ut Opium & Vinum: parca enim dosis, præter vires cum aliis Aromatibus communes, mentem exhilarat & Vires pulchre erigit; largior inebriat, Cephalalgiam, Tremores, Risum Convulsivum, Soporem & tandem Mortem infert. Cæterùm speciatim adhibetur tamquam Emmenagogum & laudatur ob Vim Sedantem & Pulmonibus præcipuè amicam in asthma convulsivo.

Assumentium Urinam rubro colore inficit, & Nutricum Lac tingit.

CRYSTALLUS MONTANA. *Bergkristaal.*

Est Lapis durissimus, instar Vitri pellucidus, nitidus, excolor, Adamantem splendore æmulans, inodorus, insipidus; dum perfectâ conformatio eit, ita angulatus, ut perpetuò Figura prismâ-

tica hexagona fit, quæ utrimque Pyramide etiam hexagona terminetur.

In pluribus Europæ Regionibus e Terræ Visceribus, e Cavernis, e Fluviis, etiam ex aliis lapidibus eruitur. Pro admixto Metallo invenitur varii coloris; ut lapides pretiosos pulchrè æmuletur. Nullo Acido, nisi violenta Calcinatione vexata sit, solubilis videtur

Vires Absorbentes, Adstringentes & Lithontripticas huic Naturæ Producto adscripserunt: non videtur tamen alio modo posse agere, quam Vitrum contusum: si scilicet grosso modo pulverifatam exhibueris nocebit vulnerando; si in subtilissimum pollinem redactam, innocuum quidem, sed iners & inutile pondus erit ventriculo.

CUBEBÆ. *Cubeben of Staartpeper.*

Sunt grana non bene notæ hætenus Plantæ, quæ nobis ex India Orientali, præsertim ex Insulis Java & Ceylon adferuntur. Parvo pediculo instructa sunt, & forma ac magnitudine a granis Piperis non multum abluunt: hinc ab aliquibus *Piper caudatum* appellantur. Extus rugosa sunt; coloris cinerei, vel fusci; odoris fragrantis; saporis acris, subamari, aromatici: in cavo suo continent Nucleum parvum, rotundum, foris fusciorufescentem, intus albicantem.

Vires Aromaticas fixo resinoso principio inhærentes, & Spiritu Vini Rectificato integrè extrahendas habent: dicuntur Aphrodisiaca, & præcipuè laudantur adversus Vertigines a Stomacho ortas.

CUCUMERIS HORTENSIS, seu VULGARIS SATIVI Semen. *Tuin-Komkommerzaad.*

CUCUMERIS SYLVESTRIS, seu ASININI Fructus. *De Vrugt van de wilde Komkommers.*

Fructus bene maturus levi tactu Elatere suo diffilit, & vi Semina sua explodit in viciniam: ob hoc Phænomenon *Elatarium* a

Græcis dictus est. Eodem nomine amarus, nauseosus, virosus hujus Fructus succus inspissatus insignitur. Ad pauca grana datus proforsum & deorsum Purgante tam Draastico jam Veteribus cognitus erat, ut omnia validè evacuantia *Elateria* vocarent. Succus hic extus tamquam resolvens & pro ptarmico commendatus fuit: intus præcipuè ad curandum Hydropem: sed, cum communi id peragat cum aliis Evacuantibus effectu, & præterea constet Morbum hunc minus feliciter Draasticis percurari, rarissimè jam hoc Medicamentum, quod non innocuum esse Experientia comprobavit, adhibetur. Attenuandi tamen & resolvendi scopo in refracta dosi, ut alia Draastica, utile esse possit.

CUCURBITÆ Semen. *De Zaaden van Kauwoerden.*

CUMINI, seu CYMINI Semen. *Kommynzaad.*

CUPRUM, vide ÆS.

CURCUMA. *Kurkema.*

Sub hoc nomine profant radices tuberosæ, geniculatæ; foris pallidi, sublutei; intus coloris crocei, quem Menstruis Aquosis communicant; odoris levissimi, aromatici, ad Zinziber accedentis, sed debilioris; saporis mucosi, amaricantis, cui Acrimonia quædam admixta est, quæ in gutture tardè se explicat, sed extricata pertinax est. Ejus vires Aqua & Spiritu Vini Rectificato extrahuntur. Ex India Orientali adfertur. Pertinet ad Plantam LINNÆO *Curcumam foliis lanceolatis, nervis lateralibus numerosissimis* dictam.

Indis Condimento inservit: cibos flavedine tingit; hinc *Crocus Indicus* & *Crocus terrestris* aliquibus appellatur. Multus ejus usus est in Arte Tinctoria. In Medicina laudatur tamquam Incidens, Aperiens, Diureticum, Emmenagogum, & Partum Promovens Remedium; in Cachexia, Hydrope, Quartana Inveterata, Pulmonis

Morbis, & præcipuè in tollendo Ictero utilissimum. Urinam & Salivam affumentium colore tingit saturatè flavo.

CYANI Flores. *De blauwe Koornbloemen.*

CYDONIA MALA & eorum Semina. *De Kweeappelen en hunne Karnen*

CYNOGLOSSI Radix. *De Wortel van Hondstong.*

Multis hæc Planta narcotica & venenata habetur: negant alii, & omni scelere absolvunt: Experimenta ab utraque parte adferuntur, quæ neutri adhærere sinunt: repetenda itaque & multiplicanda sunt Tentamina, ut aliquid certi statui possit. Interim carere possumus.

CYNOSBAMOS, seu CYNORRHODOS Flores, Fructus & Spongia. *De Bloemen, de Vruchten en Spons van de Hondstroos of wilde Roos.*

DACTYLI. *Daadels.*

Sunt Fructus *Palmae majoris Dactyliferae*, Arboris omni ferè sua parte utilissimæ, quæ in variis Regionibus Orientalibus singulari & admirando profus Naturæ Beneficio sponte crescit: colitur quidem in Meridionali & Occidentali Europæ parte, sed ejus Fructus ad debitam maturitatem non pervenit. Optimi adferuntur ex Syria, Ægypto, & Regno Tunetano: oblongo rotundi sunt, magnitudinis Prunorum majorum: pelliculam habent exteriorem fulvam, rugosam, tenuem, quæ Pulpam includit ex rufo flavescens, viscidam, melleam, vinosam; in qua Officulum continetur convexo planum, oblongum, albidum, sulco notatum.

In Ægypto aliisque Regionibus, quibus *Palma major* indigena est, Nutrimento inserviunt, ut integræ Familiæ & multi Itineratores illis solis vescantur. In Usu Medico scribuntur possidere Vires

Demulcentes, Inspissantes, & leviter adstringentes: hinc præcipuè in variis Morbis Pectoris utiles.

DAUCI CRETICI Semen. *De Zaaden van Krooten van Creta.*

DAUCI SYLVESTRIS Semen. *De Zaaden van wilde Krooten.*

DENS LEONIS, vide TARAXICUM.

DICTAMNI CRETICI Folia. *De Bladeren van Cretische Dictamnus.*

Sunt Folia Plantæ, quæ TOURNEFORTIO *Dictamnus Creticus tomentosus latifolius* dicitur, & Origani species videtur: crescit copiosissimè in Insula Candia, in Dalmatia & Morea: omnis, quæ apud nos prostat, ex Italia adfertur: Planta ægrè fert hiemes nostras: folia tomentosa sunt; odoris fragrantis; saporis calidi, acris, aromatici, subastringentis: recentia multum Olei Essentialis largiuntur.

Vires Aromaticæ, Alexipharmacæ, Expectorationem Juvantes.

DORONICI ROMANI Radix. *De Wortel van Zwindel, of Duizelkruid.*

DORONICUM GERMANICUM, vide ARNICA.

DULCAMARÆ, seu SOLANI SCANDENTIS Herba & Radix. *Het Kruid en de Wortel van houtagtige Nagtschaduw, of Bitterzoet.*

A sapore suo primùm dulci, dein amaro & acri nomen recipit: pertinet ad Venena Stupefacientia secundum aliquos Authores: Experimento a CELEB. FLOYERO capto canis, qui triginta baccas comederat, intra tres horas periit: reliquis Solanis tamen mitius agere certum est; ut etiam CELEBERRIMUS HALLERUS innocuum Medicamentum pronunciaverit. Stipitum uncia una, vel duæ in libra Aquæ decoquantur, & pro Dosi adhibentur; sed salvis Viribus longam Decoctionem non ferre scribuntur. Laudantur in Phthisi Humoribus necdum colliquatis, in Contusionibus ad resolvendum

stagnantem alicubi Sanguinem, in Lue Venerea, Ictero, Arthritide vaga &c. Urinæ & sudoris secretiones juvant; plerumque per alvum agunt.

EBULI Folia, Cortex, Radix & Baccæ. *De Bladeren, Bast, Wortel en Vrugt van Hadig, of laage Vlierboom.*

EBUR. *Ivoir.*

Sunt duo magni illi Dentes Elephantis, qui utrimque ad latus Proboscidis proveniunt: ad quinque, sex, imò decem pedum longitudinem excrescunt: a Basi ampliori concava, ad Cuspidem solidissimam adfurgunt; eadem fere producta dant, & easdem omnino Vires possident, ac Cornu Cervi. Ebur ad albedinem ustum *Spondium* vocatur.

ELATERIUM, vide CUCUMIS SYLVESTRIS.

ELEMI GUMMI. *Gomelemi.*

Est Substantia, quæ in Brasilia & Nova Hispania stillat ex Arbore Incolis *Icicariba*, Botanicis *Elemifera* dicta: adfertur in massis foliis arundinaceis ordinariò inclusis: coloris est albescens, subflavi, cui aliquid viridescens immixtum est; aliquantulum pelucida est; odoris proprii, fragrantis, ad Fœniculi odorem accedentis: saporem præbet subacrem, amaricantem, balsamicum. inter digitos subacta pinguis videtur, lentescit, & leni calore ductilis fit: inflammabilis est: solvitur tota Alkohole; exigua omnino portio Aqua: Olei Essentialis Odorati unam decimam sextam largitur: patet hinc Substantiam hanc perperam Gummi dictam Resinis annumerandam esse.

Externè adhibetur tamquam Vulnerarium, præcipuè in Partium Nervosarum & Tendinum læsionibus: usus internus hætenus nullus; affirmant tamen aliqui egregium esse Remedium in Ulcerationibus Internis, & pauca ejus grana tusses sedare. Asserta hæc nova Tentamina confirment.

ENDIVIE Folia, Radix. *De Bladeren en Wortel van Andivie.*

ENULÆ CAMPANÆ, seu HELENII Radix. *De Galantwortel of Alantwortel.*

Hæc Radix satis nota ob Aroma quod possidet Decoctionem falvis Viribus non fert: multæ ejus Vires Aqua; omnes Spiritu Vini extrahuntur: Distillatione humida Oleum Essentiale largitur, quod sub Flocculorum alborum forma, & ferè instar Spermatis Ceti foliaceum ascendit, & Aquæ innatans, aut Receptaculi collo adherens concrefcit.

In Morbis Mucosis, Frigidis, & speciatim in Chlorosi præstans est Remedium.

EQUISETI, seu CAUDÆ EQUINÆ Herba. *Het Kruid van Paarde-
staart.*

ERUCÆ Semen. *De Zaaden van Raketten.*

ERYNGII Radix. *De Wortel van Duivels Naaigaren, of Zee Kruid-
distel.*

ERYSIMI Folia. *De Bladeren van Heeschkruid of edele Raketten.*

EUPATORII CANNABINI Folia. *De Bladeren van Koninginne-
kruid of Boelkenskruud.*

EUPHORBIUM. *Euphorbium.*

Ex Incisa Planta, Africae Indigena, Tithymali specie, quæ *Euphorbia aculeata, nuda, multangularis, aculeis geminatis* LINNÆO dicitur, Succus lacteus, acerrimus exstillat, qui sponte inspissatus sub *Euphorbii* nomine ad nos transfertur. Grana, seu guttæ sunt diversæ figuræ & magnitudinis, extus plus minus flavicantes, intus magis albæ: plerumque cavæ sunt, vel Plantæ aliquam particulam includunt: saporis sunt acerrimi, caustici, pertinacis, nauseosi:
dum

dum diutius in Ore retinentur Linguam & Guttur inflammant: odorem vix ullum præbent; inter contundendum tamen muniendæ nares sunt contra pulvisculum volatiliorem: Errhinum enim est fortissimum. Substantia hæc in Igne liquefcit, & inflammabilis est: constat partibus ferè æqualibus Resinæ & Gummi, solviturque tum Aqua, tum Spiritu Vini Rectificatissimo: Tinctura Spirituosa fervidissima, ignea est; Aquea debilis: ut hinc pateat urentem Acrimoniam præcipuè in Resinosa Parte hæere.

Corpori externè applicatum Vesicans, Erodens est: patet hinc quam suspectus sit ejus usus internus: aliqui tamen in Hydrope aliisque Morbis Frigidis tamquam fortissimum Hydragogum commendant: infausti eventus ab Observatoribus hinc indè notati novæ tentamina vetant. Prudenter adhibitum inter Errhina locum retinere potest: Oleo solutum laudatur externè adversus Tumores duros, & pulvis Ossi carie exeso a Chirurgis inspergitur ad promovendam Exfoliationem.

EUPHRASIE Folia. *De Bladeren van Oogentrooft.*

FABÆ S^{TI} IGNATII. *De Boonen van St. Ignatius.*

Ita a R. P. CAMELLO Jesuita, qui primus harum Fabarum videtur meminisse, appellata sunt viginti quatuor Semina, quæ in Fructu Plantæ in Insulis Philippinis crescentis, & Incolis *Cantara*, vel *Catalongay* dictæ, reperiuntur. *Igasur*, *Fabæ Indicæ* & *Fabæ febrifugæ* etiam vocatæ sunt: nuclei sunt subrotundi, nodosi, Nucleum Avellanam ordinariò magnitudine æquantes; illa quandoque majores; durissimæ & Corneæ quasi Substantiæ; coloris glauci, & saporis amarissimi.

Si Authori fides Incolæ Insularum Philippinarum Fabas has omnibus ferè Morbis opponunt: ad nos delatæ in debellandis Quarantanis, promovendis Menstruis, & roborandis Digestionis Organis

apud aliquos famam consecutæ sunt: plures tamen non infimæ notæ Medici, inter quos eminent BOERHAAVIUS, illas credunt viribus proximè ad Nucem Vomicam accedere: adeoque earum usum non omnino tutum esse: nec defunt qui illas Vomitum, Catharism, Tremores, Risum Sardonicum aliaque pessima Symptomata asserunt produxisse.

FARFARÆ seu TUSSILAGINIS Flores & Folia. *De Bladeren en Bloemen van Hoefblad of Paardeklaauw.*

FERRUM, CHALYBS, MARS Chemicorum. *Yzer, Staal.*

Est omnium Metallorum durissimum & maximè elasticum, id præ reliquis omnibus hætenus cognitæ Substantiis particulare habens, quod a Magnete attrahatur, & ipsum Vi Magnetica infici possit: sonorum est, ductile, tenax & difficillimè fusibile: octies ferè Aqua specificè gravius est: hinc excepto Stanno reliquis Metallis levius. Aquâ solâ, non mutata ejus natura, dividi & attenuari potest in Pulverem nigrum, subtilissimum, *Æthiopem Martialem* dictum: sed unitis Aquæ & Aëris viribus decomponitur, Phlogisto orbatur, & mutatur in Calcem flavam, *Rubiginem*, & *Crocum Martis aperitivum* dictam: continuata Ignis violentia eandem mutationem subit, & Calcem producit *Crocum Martis adstringentem* appellatam. Omnibus Metallis, exceptis Plumbo & Mercurio, uniri potest. Solvitur omnibus Acidis, quin imò omni ferè sale: solutiones Acido Vitriolico & Spiritu Salis Marini fiunt cum vehementi effervescentia, & Gas emittunt inflammabile. Majorem reliquis Metallis cum Sulphure Affinitatem habet: hac unione ejus Fusibilitas juvatur: duæ hæ Substantiæ via humida agunt in invicem cum vehementia, Inflammatione, & se mutuo decomponunt. Fusione, vel Cementatione, separatis refractariis, heterogeneis, & aucta Phlogisti copia ex Ferro fit Chalybs; Ferrum nobilius, durius, magis elasticum; hinc in Mechanicis, sed non in Medicina, multum pretiosius.

Cum hoc Metallum tam variis Substantiis, & tam facile decomponatur rarissime invenitur sub Statu Metallico, seu Nativum; sed Terra ejus Metallica, quæ scilicet addito Phlogisto Ferrum constituere apta est, ferè ubique non solum in Terræ Visceribus, sed etiam in pluribus Vegetabilibus & Animalibus reperitur: vix Regio datur, quæ suas Ferri mineras non habet: aliis Mineralibus, Metallis, Semimetallis, pyritibus ordinariò immixtum eruitur.

Præsentia hujus Metallii aliis Pulveribus immixti cognoscitur Magnete; in Liquore aliquo dissoluti, Nucibus Gallis, aut aliis Adstringentibus, quæ liquorem nigricant ea proportione, qua Ferrum continet; vel certius & universaliùs addendo Liquori Alkalinum Phlogisticatum Cærulei Borussici Lixivium: cum enim ferrum basis sit hujus cærulei, si Lixivium antequam liquori addatur Acido saturetur, Cæruleum Borussicum ea proportione præcipitabitur, qua Liquor Ferrum continebat.

Ferri introsumpti primaria Virtus Medica videtur fibris robur addere, quo validius reagant in contenta liquida: sub ejus usu observamus pulsum majorem, celeriore fieri; corpus incallescere: adeoque Circulum manifestè intendi, Secretiones & Excretiones juvari, & Sanguificationem pulchrè instaurari, ut pallidis antea vividus sensim redeat faciei color. Ob hos effectus, quos tutissime producit, præstantissimum est Remedium in Morbis Mucosis, Pallore Cachectico, Chlorosi, Mensium defectu & omni Morbo, qui dependet a debiliore Actione Solidorum. Optimæ ejus præparationes sunt Limatura subtilissima & Æthiops Martialis, dum Acidum in primis viis, quo dissolvi possint abundat: hoc deficiente, Acido, aliquo Vegetabili solutum debet exhiberi: sub ejus usu ergo cavendum ab Alkalinis: Solutio & Vis juvandæ Corporis Exercitio: Solutio indicia statuuntur ruëtus nidorosi & Fæces Alvinæ nigræ. Croci, quorum distinctio in Aperientem & Adstringentem frivola est, minus humoribus nostris solubiles sunt, & fortè non subigun-

tur, nisi Phlogisto in primis viis existenti uniantur, quod quandoque fieri Fæces Nigræ sub eorum usu videntur probare.

Martialia nocent in Morbis a fibra rigida; Phthificis, Pletoricis, Biliofis, Scirro Laborantibus &c.

FILIPENDULÆ Radix. *De Wortel van roode Steenbreken.*

FILICIS MARIS Radix. *Be Wortel van gemeene Mannetjes Vaaren.*

Planta *Polypodium Filix Mas* LINNÆI; CASPARIS BAUHINI *Filix non ramosa, dentata* est: Radix fibrosa, extus nigra, intus rufa, saporis adstringentis jam a GALENO adversus Vermes laudata fuit: HOFFMANNUS hanc vim confirmat, & asserit tres ejus dragmas ex Aqua Mulsâ exhibitas præstantissimum esse Antihelminthicum. Non obstantibus his Testimoniis parciore ejus usus erat; donec in Gallia Regio Jussu Arcanum NOUFFERIANUM adversus Tæniam in publicum prodiret: En in quo consistat: post levem cœnam, summo mane ægro tres hujus Radicis dragmæ ex quinque vel sex unciis Aquæ Distillatæ exhibentur: post elapsas duas horas assumat Bolus sequentem

Rec. Panac: Merc:

Resin: Scammon: Alepp: ana gr xij

Gumm: Guttæ gr v

Redigantur in Pulv: subtiliss: & cum f: q̄

Conf: Hyacint: f: Bolus

Omnium Dosis augetur, vel minuitur pro Ægri Ætate & Viribus. Reliquas cautelas vide in Medicinæ Diario pro Mense Septembri 1775.

FŒNICULI DULCIS Semen. *De Zaaden van zoete Venkel.*

FŒNICULI VULGARIS Folia, Radix, Semen. *De Bladeren, de Wortel en het Zaad van gemeene Venkel.*

FCENI GRÆCI Semen. *Het Zaad van Grieksch Hooi, of Fenegriek.*

FRAGARIÆ Folia & Fructus. *De Aardbeziën en der zelve Bladeren.*

FRAXINI Cortex. *De Bast van den Esfenboom.*

FULIGO Lignorum Combustorum. *Roet van Hout; Bitter.*

Est Aggregatum omnium illorum, quæ vi Ignis sub Lignorum combustionem in Fumum redacta sublimantur, dein ad frigidos Caminæ parietes condensantur: coloris est nigri, splendentis; odoris fortis, ingrati; saporis acris, amari, empyreumatici: pro diverso Ligno diversa est: in genere distillata præbet Alkali Volatile, & Oleum Empyreumaticum: continet magnam partem Ligni ob Aëris contactus defectum non combustam; hinc inflammabilis est: Vires extrahuntur tam Aqua, quam Spiritu Vini Rectificato: utrumque Menstruum unam sextam, secundum alios unam quartam partem solvit: Tincturæ rufæ sunt.

Externè commendatur ab aliquibus contra Scabiem, Tineam & Ulcera maligna: internè inter Antispasmodica, & speciatim inter Antihysterica locum obtinuit: Tinctura Spirituosa laudatur ab aliquibus tanquam Excellentissimum Diaphoreticum in Arthritide Vaga utilissimum.

FUMARIÆ Folia. *De Bladeren van Duivekervel.*

GALANGÆ MAJORIS, & MINORIS Radix. *De Wortel van groote en van kleine Galanga.*

Radices nodosæ sunt, Circulis distinctæ; extus rufæ, intus pallidiores; odoris aromatici, ad Camphoram accedentis; saporis acris, calidi, piperati: MAJOR pollicis circiter crassitiem habet: MINOR, quæ odoratior, sapore fortior, & ideo sola in usu, prostat in frustis pollicem longis, semipollicem crassis. Vires, quæ in par-

tibus fixis videntur hæere, partim Aqua, integræ Spiritu Vini Rectificato extrahuntur.

Reliquorum Aromatum effectus edunt: stomachicæ & uterinæ præcipuè creditæ sunt: masticatæ laudantur ad Linguæ Paralyfim.

GALBANUM. *Galban.*

Est Succus concretus gummeo-resinosus, qui ex incisa Planta Ferulacea, quæ Africæ Indigena est, & *TOURNEFORTIO Oreofelinum Africanum Galbaniferum* dicitur, stillat. Adfertur in Massis, quæ constant Lacrymis albis, flavis, rufis, vel ferrugineis: præfertur constans granulis albis, splendentibus & fere pellucidis: odoris est proprii, foetidi, gravis, latè se disseminantis, ferè ad Opoponacem accedentis; saporis subacris, amaricantis: lentum, minimo calore ductile & inflammabile est: Oleum Essentiale ad unam vigesimam circiter sui ponderis largitur: pars ejus Aqua solvitur; major pars Spiritu Vini Rectificato: integrè solvitur in Menstruo constanti duabus partibus Spiritus Vini Rectificati & una parte Aquæ: bene subigitur Vitello Ovi, Melle, Bile & Syrupis.

Galbanum internè datum ferè easdem, ac Gummi Ammoniacum, Virtutes possidet; sed ob Vim magis Stimulantem & Calefacientem minùs laudatas: in majori dosi exhibitum Alvum laxat: numeratur inter Antihysterica. Extus ob Vim Emollientem, Maturantem & potenter Resolventem adhibetur ad Tumores Duros, Scirrhoideos; Clavos Pedum &c.: ob Vim Sedantem, Antispasmodicam aliquando cum effectu Hystericarum Umbilico imponitur, & *CELEB. QUARIN* Emplastro ex Galbano & Camphora Nuchæ applicato Sordiditatem post Febrim Ardentem relictam asserit curari.

GALEGÆ Folia. *De Bladeren van Geitenruit.*

GALLÆ. *Galnooten.*

Corpora hæc satis nota, quæ plerumque inter Fructus referuntur, propriè Quercus Excrecentiæ morbosæ sunt: Animalculum

etenim Insectum, *Cynips Quercus Folii* LINNÆO dictum, folia & teneriores dictæ Arboris partes aculeo, quo cauda armata est, vulnerat, & Ovum in vulnere deponit: humores ad vulnus copiosiores allati in Tumorem illum *Gallam* dictum excrescunt, dum interim ex deposito Ovulo Vermis excluditur, qui deinceps, dum vita & vires sinunt, Carcerem erodit, & Foramen relinquit.

Gallarum vis, ut sapor, fortiter adstringens: antisepticam Virtutem majorem possident, quam Sal Marinus: hinc externè ad Ulcera Putrida & Morbos Topicos a Solidorum relaxatione pendentes ab aliquibus adhibentur: usus internus jam vix ullus.

GALLII Folia. *De Bladeren van onze lieve Vrouwe Bedstroo.*

GAMBOGIA, seu GUMMI GUTTA. *Gambog, Gomgut.*

Substantia hæc, quæ etiam *Gutta Gamba, Gutta Gambodia & Gummi de Goa* vocatur, est Succus inspissatus gummeo resinofus, qui præsertim in China, Camboia & Ceylon stillat secundum aliquos ex incisa Arbore pomifera Indis *Coddampulli* dicta; secundum alios e Tithymalo Scandenti. Coloris est crocei, vel aurantii; dum diffringitur, splendentis; odoris vix ullius; saporis primò resinosi; per horam in ore detenta, acris, calidi, pertinaciter guttur exsiccantis. Quinque ferè partes solvuntur in Spiritu Vini Rectificato; magna etiam pars Aqua: posterius Menstruum Sale Alkali acuatam solvit totum, & Tincturam efficit rubicundam, pellucidam: promptissimè & integerrimè solvitur Spiritu Salis Ammoniaci Dulci Pharmacopœæ Londinensis, & Tinctura hæc tam Aquæ, quam Spiritibus miscibilis est.

Gambogia, cujus vires in Resinosa parte præcipuè hærent, Hydragogum est violentissimum; si in majori dosi adhibetur fursum etiam purgans: qui eam præscribunt hanc Violentiam corrigere passim annuntur particulas resinofas dividendo Trituratione cum Saccharo, vel Sale Lixivioso: tutior foret solutio. A granis qua-

tuor ad decem, vel quindecim in curando Hydrope ab aliquibus laudatur; dum alii periculofissimum Medicamentum omnino non adhibendum judicant. Bolum purgantem pro expellenda tænia methodo Noufferiana ingreditur. Vide FILIX MAS.

GENISTÆ Folia, Flores, & Semen. *De Bladeren, Bloemen en Zaa-*
den van Brem, of Ginft.

GENTIANÆ Radix. *Gentiaanwortel.*

Inter Febrifuga & Antihelminthica numerata est: Primas Vias pulchrè roborat, & vi pollet antifeptica. Vires meliùs Spiritu Vini, quam Aqua extrahuntur.

Aliquibus abhinc annis, prout in Pharmacopœa Londinensi refertur, Radicibus Gentianæ e Germania in Angliam allatis Radices aliæ venenatæ, externis dotibus Radices Gentianæ æmulantes, intermixtæ repertæ fuerunt: summas turbas, Morbos, imò Mortem aliquibus infelicibus earum usus intulerat: levi examine poterant dignosci: intus enim albæ erant, & nulla Amaritie instructæ; dum Gentianæ Radices flavæ sunt, & amarissimæ. Ex infausto hoc casu discant Pharmacopœi ab exteris allata Medicamenta scrupuloso examine prosequi.

GINSENG, vide NINSING.

GLYCYRRHIZÆ, seu LIQUIRITIÆ Radix. *De Wortel van Zoet-*
hout.

Est Radix Plantæ, quæ DODONÆO *Glycyrrhiza vulgaris*; LINNÆO *Glycyrrhiza leguminibus glabris, stipulis nullis* dicitur: sponte crescit in Italia, Hispania & omni Europa Meridionali: colitur in Gallia, Anglia, Germania & præsertim Agro Bambergensi: qui eam colunt suas Radices Exoticis præferunt, quia hæ mucidæ, situ corruptæ, vel non satis recentes advehi solent. Pulveri Liquiritiæ ab Exteris allato sæpe Farina admixta est.

In

In Hispania ex his Radicibus in Aqua coctis & expressis; Decocto dein Evaporatione inspissato, & in Sole siccato fit Succus LIQUIRITLÆ, qui, si adustus, in Aqua non integrè solubilis, vel in Ore non totus deliquescens, rejici debet.

Ob Vim demulcentem, & Expectorationem juvantem, quam felicius quam varia magni nominis Medicamenta exercet, adhibetur in Morbis Pectoris & Renum: ob Vires saponaceas sitim sedantes melius, quam Saccharum, Potuum, vel Medicamentorum edulcorationi infervit: in hunc usum nocet Coctio protractior, quæ Amaritiam extricat.

GRAMINIS CANINI Radix. *Graswortels, de Wortels van Hondsgas.*

GRANATI Cortex, seu MALICORIUM. *De Schel van den Gra-naatappel.*

GRATIOLÆ seu DIGITALIS MINIMÆ Folia & Radix. *De Blade-ren en Wortel van Godsgenade of kleinste Vingerhoedskruid.*

Folia saporis amari, nauseosi sunt: ad Dragma dimidiam in Pulvere, vel a Dragma una ad duas in Infuso validè Alvum & sæpe Vomitum movent: idem eadem ferè Radicis dosis efficit: aliqui hanc Plantam Foliis Sennæ & Radici Jalappæ substituere volunt.

GUAJACI Lignum, Cortex, Gummi. *Het Hout, Bast en Hars van Guajacboom, of Pokhout.*

Est Lignum Arboris in America Meridionali crescentis, quæ LINNÆO *Guajacum foliis bijugatis obtusis* dicitur: compactum est, ponderosum, resinosum; coloris fusci, nigricantis, vel viridescen-tis; odoris resinosi, non ingrati; saporis aromatici, stimulantis, amari; cingitur Alburno flavescente, quem tegit CORTEX tenuis, extus griseus, e variis squammis efformatus; saporis & odoris ferè ejusdem ac Lignum. Aqua diuturna coctione, præcipue dum

Sale Tartari acuata est, multas vires tam e ligno, quam e cortice extrahit, Spiritus Vini Rectificatus omnes.

Ex incisa Arbore GUMMI stillat, quod, cum tres quartas partes resinofas habeat, potius RESINÆ nomine insigniendum est: prostat nobis sub frustis irregularibus, quibus Corticis particulæ hinc inde adherent: colorem habet fuscorubicundum, quandoque viridescentem: friabile est, inter dentes tenax & saporem præbet acriorem, quam Lignum & Cortex, quorum vires ab hac potissimum parte pendent: in igne liquefcit, inflammabile est, & accensum odorem spargit ad Balsamum Peruvianum accedentem. Intègrè Spiritu Vini Rectificato solvitur, sed Tinctura additâ Aquâ grumescit, & separatur resina. Aqua Calcis Tincturam fortem Aquæ optimè miscibilem extrahit.

Lignum tamquam specificum Antivenereum circa annum 1508. ex America, unde paulò ante Morbus, in Hispaniam allatum est: ejus decoctum Indigenas hoc Morbo certissimè scribebatur liberare: captis in Europa Experimentis magna hæc spes pro magna parte evanuit, & constitit Vires possidere in genere Stimulantes, Attenuantes, Diaphoreticas & Diureticas: adeoque in Morbis ab abundantiori Sero, ab Humoribus Viscidis & ab Acrimonia eisdem irritata utile esse Medicamentum. Ob easdem generales virtutes in Morbis Venereis Inunctionibus Mercurialibus aut jungitur, aut immediatè post eas adversus residua Symptomata feliciter adhibetur: quin imò in desperatis quibusdam casibus, ubi Mercurii vis nihil amplius valet ULRICI HUTTENI methodo præscriptum mira quandoque efficit, & nullo alio Remedio expectanda. Laudatur præterea in omnibus Morbis a suppressâ, vel impedita Perspiratione, dum metus Inflammationis abest, & cum Laète sumptum ob virtutem balsamicam & resolventem etiam Tabidos scribitur curasse.

Cortex, quidquid alii velint, easdem omnino vires possidet, ac Lignum; sed utroque efficacior Resina est, & fortè sola,

cum aliarum Arboris partium vires ab illa pendeant, adhiberi possent.

LIGNUM SANCTUM, quod, utpote coloris flavescens & texture rarioris, aliqui diversum statuunt, ejusdem Arboris, sed junioris, productum est: ut etiam nomina jam confundantur.

GUMMI ARABICUM. *Arabische Gom.*

Stillat in Ægypto & Arabia ex *Acacia vera*, seu *foliis scorpioidis* dicta: adfertur in granis ad figuram rotundam accedentibus, extus scabris; variæ magnitudinis, ut quandoque Juglandem superent; coloris albi, flavi, pellucidi; odoris nullius; saporis fatui, viscosi. Solvitur integre Aquâ, quam in Mucilaginem inspissat: ex hac Dissolutione ab Alkali dejicitur. Nec Spiritu Vini, nec Oleis se solvi patitur. Raro apud nos prostat: ei substitutum est GUMMI SENEGALENSE e Guinea allatum, ejusdem omnino indolis & usus; & quod sola Patria ab Arabico videtur differre.

Ob Mucilaginem insipidam demulcentem, in quam aquosis Menstruis resolvitur, convenit, ubicumque tenues Humores inspissandi, Acre obvolvendum, aut Mucus naturalis abrasus restituendus est. Camphora, Moschus, varia Olea & Resinæ ejus intermedio Aquæ misceri possunt. Nutriens est.

GUMMI CERASORUM. *De Gom van den Karsenboom.*

Viribus cum præcedenti omnino convenit.

GUMMI TRAGACANTHÆ. *De Gom van Tragacanth.*

Stillat ex inciso Frutice, qui in Europa Meridionali crescit, & TOURNEFORTIO *Tragacantha cretica incana flore parvo, lineis purpureis striato*; LINNÆO *Astragalus caudice arborecente, petiolis spinulentibus* dicitur: adfertur in Lacrymis, quæ partim grana seu grumos exhibent; partim Vermium, vel Filamentorum in se retor-

torum figuram habent: coloris est albi, flavescentis; aliquando rufi, vel nigricantis; & tunc rejiciendum: odorem nullum præbet: in Ore lentescit, Mucilago fit, & saporem habet subdulcem, fatuum: in Aqua intumescit, integre solvitur, & eam multò magis inspissat, quam Gummi Arabicum: Dragma enim una Libram Aquæ ad Syrupi consistentiam reducit, quod Uncia dicti Gummi non potest.

Viribus medicis a Gummi Arabico non differt.

HÆMATITES Lapis. *Bloedsteen.*

Est meracissima Ferri Minera, quæ in Hispania, Suecia, Norwegia, Hassia &c. eruitur: Substantiam exhibet duram, ponderosam; coloris obscure rubri, ferruginei, vel nigricantis; odoris ferè nullius; saporis terrei, subadstringentis: dum frangitur strias, seu fibras exhibet ferè ut Lignum: hinc *Ferrum Scissile* dicitur: a Magnete non attrahitur: cum Acidis non effervesceat. Ex Libris viginti quatuor addito Phlogisto quandoque novemdecim Libræ Ferri fiunt.

In Hæmoptoe, Vomitu Sanguinis & Mictu Cruento, Verbo in sistenda omni Hæmorrhagia famam olim habuit: eo processerat Præjudicium, ut etiam manu detentus, aut collo appensus id efficere posse crederetur: fortè nomen, quod procul dubio a colore acceperat, errorem induxit. Id saltem certum est hanc Virtutem Experienciâ non probari, sed ea constare hunc Lapidem viribus medicis ad Crocum Martis accedere. Externè tamquam sicans ad Ulcera commendatur, & in hunc finem quædam Emplastra ingreditur.

HEDERÆ ARBOREÆ Folia, Baccæ & Resina. *De Bladeren, Beziën en Hars van Boomveil.*

Resina depilatoriam virtutem possidere Veteribus credita est. Apud nos tamquam Stypticum & Traumaticum Emplastra aliqua ingreditur. Baccæ ex Aceto potæ in Peste Londinensi, tamquam

Prophylacticum, quod per Diaphoresim susceptum Miasma expellere aptum esset, famam habuerunt. Folia in pulvere exhibita ab aliquibus laudantur ad Atrophiam Infantum. Deligandis Fomiculis inserviunt. Pro ultimo hoc usu retineantur; sed timor est, si Observationis Lumen accesserit, ne reliquæ omnium partium Vires Medicæ evanescant.

HEDERÆ TERRESTRIS Folia. *De Bladeren van Aardveil.*

HELENIMUM, vide ENULA CAMPANA.

HELLEBORI ALBI Radix. *De Wortel van witten Helleborus, of wit Nieskruid.*

Est Radix Plantæ, quæ in Græcia, Italia, Helvetia, Germania &c. sponte crescit, & aliquibus *Veratrum album*; aliis *Helleborus albus flore subviridi* dicitur. Oblonga est, tuberosa, fibrosa, pollicem circiter crassa; coloris extus fusci, vel fusco nigricantis; intus albi: odorem nullum præbet; saporem amaricantem, nauseosum, acrem, calidum, Os & Guttur, dum diutius retinetur, inflammantem. Vires partim Aqua, omnes Spiritu Vini Rectificato extrahuntur.

In parcissima dosi fursum & deorsum violentissime purgat: pulvisculus sub contusione evolans visus est Adstantibus Alvum turbasse: cuti applicata idem præstat: imprudens ejus usus tam sæpe Convulsiones aliaque pessima Symptomata; quin imò Mortem produxit, ut inter Venena constanter numeretur: Succum vulneri inditum omni Animali Mortem inferre, & illo aliquas Gentes Tela olim tinxisse plures Authores narrant. His non obstantibus non solum in minima dosi tamquam Alterans, sed etiam a granis sex ad scrupulum unum in Mania & Melancholia aliisque desperatis casibus, ad evacuandam præcipue Atram Bilem, cum successu ab aliquibus adhibita est: veremur tamen, ut pauci felices casus periculum & infortunia, quæ apud Observatores ab ejus usu passim

occurrunt, compensent; & ob hunc timorem, licet ejus Virulentia Acidis Vegetabilibus corrigi dicatur, a prudentioribus Medicis e Medicamentorum classe excluditur. Aliis pulveribus immixta locum inter Sternutatoria retinere potest; ut etiam pulvis ejus in pollinem redactus, & Linimento immixtus ad Pforam, Tineam & Scabiem, ad quos Morbos ab aliquibus laudatur, adhiberi.

HELLEBORI NIGRI Radix. *De Wortel van zwart Nieskruid.*

Pertinet ad Plantam, quæ, quamvis idem nomen gerat, quod ignaris posset imponere, a præcedenti distinctissima est: sponte crescit in Helvetia, Austria, Styria &c.: colitur in hortis nostris: DODONÆO *Veratrum nigrum*; aliis *Helleborus niger flore rosæo* dicitur. Radicem sistit, quæ e crasso capitulo, seu bulbo numerosas fibrillas extus nigras, intus albas, ipso bulbo efficaciores, emittit: dum recens est odorem præbet subaromaticum, gravem; saporem amarum, nauseosum, calidum & adeo acrem, ut, dum per aliquot minuta masticatur, Lingua afficiatur stupore & sensu, ac si ab aliquo nimium actu calido adusta foret. Tinctura Aquosa mitis est; Spirituosa omnem ferè Radicis Acredinem possidet.

Collegium Londinense suasit, ut constanter nigerrima pro usu eligatur: hac cautela cavere voluit, ne suspectæ Hellebori species, quin imò ipsæ Aconiti Radices, ut aliquando evenit, Helleboro nigro substituerentur.

Veteres frequentissimè hanc Radicem tamquam Medicamentum validè Atram Bilem educens adhibuerunt: nostra tam parum id efficit, ut aliqui inter Purgantia ei locum denegent: meritò ergo dubitatur, quid Veterum Helleborus fuerit: id certum videtur, illorum Helleborum aut Album, aut a nostro Nigro omnino diversum fuisse. TOURNEFORTIUS speciem in Oriente detexit, quam *Helleborum Nigrum Orientalem*, *amplissimo folio, caule præalto, flore purpurascente* vocavit, & cujus Radicis scrupulum unum Convulsiones

excitare scribit. Hunc Veterum Helleborum esse ideo præcipue credidit, quod in Infula Anticyra, hac Planta olim celebri, cresceret.

Qui omnibus his dubiis addere volet pro diversa Patria vires Hellebori differre; dein hujus Medicamenti usum, quia multis aliis certioribus supplere possumus, admodum apud nos esse neglectum, is minus mirabitur confusam esse integram hujus Radicis Historiam: ita ut pro eruenda veritate nova tentamina requirerentur. In eo interim maximus Authorum numerus convenit, Viribus eam ad Album accedere, sed longè mitius agere, atque in refracta dosi efficax alterans, attenuans & deobstruens esse Remedium: CELEB. FREINDIUS asserit ita exhibitum felicius, quam alia diuretica, in Hydrope urinas ciere: & efficacissimum esse Emmenagogum in Plethoricis, quibus Chalybeata nocent, CELEB. MEAD testatur. In similem scopum ejus Extractum BACHERI Pillulas ingreditur.

HEPATICÆ NOBILIS Folia. *De Bladeren van edel Leverkruid.*

HERMODACTYLUS. *Hermodaëtels.*

Est Radix Plantæ, quæ TOURNEFORTIO *Hermodaëtylus folio quadrangulo*; LINNÆO *Iris corollis imberbibus, foliis tetragonis* dicitur: ad figuram triangularem, seu cordiformem accedit: dura est, ab una parte compressa & sulco notata, ab altera convexa: coloris est extus flavi, intus albi; odoris vix notabilis; saporis subdulcis, viscosi, aliquantulum acris. Adfertur e Turcia.

Tamquam alterans, & vascula minima deobstruens adversus Morbos Arthriticos adhiberi, & Decoctis Antivenereis addi solet: vis leniter purgans ei tribuitur: alii omnem ei virtutem denegant, & inertibus Medicamentis annumerant. Fortè hæc opinionum diversitas utrimque fundata est, & pendet a diversa Radicis ætate; nam recens non solum Album sed & Vomitus scribitur ciere. Ut apud nos ordinariò prostat vix virtutem possidet.

HERNIARIE Folia. *De Bladeren van Duizendkoorn of Duizendgrein.*

HORDEI Semen. *Gemeine Garst.*

HORDEUM MUNDATUM seu DECORTICATUM. *Gepelde Garst.*

HORDEUM PERLATUM. *Paerlgarst.*

HORMINI SATIVI Folia. *De Bladeren van Tuinscharley.*

HYOSCIAMI ALBI Folia & Semen. *De Bladeren en Zaaden van wit Bilzenkruid.*

HYOSCIAMI NIGRI Folia & Semen. *De Bladeren en Zaaden van zwart Bilzenkruid.*

Folia habet oblonga, profundè incisa, foetida; præsertim dum inter digitos teruntur; saporis amari, acris, adversi & nauseosi. Semina parva sunt, rotunda, rugosa; odoris, dum recentia sunt, gravis; saporis oleosi, amari, acris & ingrati: multum Oleum per Expressionem largiuntur.

Utraque Species, eminentiùs tamen posterior, omnes partes venenatas, stupefacientes habet. Innumeris fide dignorum Medicorum Observatis constat eas in paulò majori dosi introsumptas Vertiginem, Sensuum Hebetudinem & Abolitionem, Infaniam, Furorem, Convulsiones, Somnum profundum & Mortem denique producere. Pessima symptomata a Seminum Fumo, vel Radicis Frustrulo denti carioso in Odontalgia immisso secuta sunt: quin imò a Vapore solo, cum Emplastrum ex hac herba pararet, CELEB. BOERHAAVIUS Temulentiam passus est. A Foliis Ulceri applicatis visum est Delirium.

Non obstante hac infamia etiam hinc indè apud Veteres inter Artis auxilia locum invenerunt: solis noxis dein per plura sæcula celebres in Materiem Medicam reduxit CELEB. STOERCKIUS: hic, ut

ut plurimum aliarum venenatarum Plantarum, etiam Hyosciami Nigri usum internum tentavit: post multa pericula Foliorum Extractum, a grano uno sensim ad majorem dosim ascendendo, exhibitum commendat in vario Convulsionis & Epilepsiæ genere: asserit dein se illud in Melancholia, Mania & Tussi sicca pulchro cum effectu exhibuisse. Alii celebres Viri laudant in Passione Hysterica, & CELEB. FOTHERGILL in Ulcere Viarum Urinariarum.

Externè, tamquam Anodyna & Resolventia, Folia Fomentationibus, vel Cataplasmatibus immixta adhibentur. Semen Oleum expressum habet aliquid proprii Anodynii.

HYPERICI Folia, Flores & Semen. *De Bladeren, Bloemen en Zaa-den van S. Jans-Kruid.*

Summitates floriferae hujus Plantae Spiritum Vini & intensius adhuc Olea expressa tingunt colore rubro. Ejus usus præcipue chirurgicus, vulnerarius est. Eisdem vires possidet Oleum Infusione & Infolatione paratum. Ab aliquibus vires antihelminthicae ei tribuuntur, & famam olim habuit adversus Affectiones Hystericas, Hypochondriacas & Maniam: hinc barbaris Medicinæ sæculis *Fuga Demonum* appellata est: ignarum enim vulgus, dum symptomatum, quæ satis mira quandoque in his Morbis se produnt, rationem reddere non poterat, ea Dæmonibus adscribebat: Medici aliqui aut superstitiosi, aut qui hac fraude ignorantiam suam tegi gaudebant, errorem hunc intertinebant. Vilis hæc secta needum omnino periit.

HYPOCISTIDIS SUCCUS Inspissatus. *Het verdikte Zap van Hypocistis.*

In Turcia, Creta, Gallia Narbonensi &c. paratur, ut Acacie Succus, e Planta Parasitica, quæ Cisti Radici accrescit, & hinc *Hypocistis* aliquibus; LINNÆO autem *Asarum Hypocistis* dicitur. Substantiam sistit nigram, splendentem; saporis acidi, amari &

magis austeri, quam Acaciæ Succus, a quo præcipuè differt, quod integra serè Spiritu Vini solvi possit.

Easdem cum Acaciæ Succo vires habet: hinc, si e Mithridatio & Theriaca egeris, usus vix ullus.

HYSSOPI Folia. *De Bladeren van Ysop.*

JACEÆ, seu VIOLE TRICOLORIS Folia. *De Bladeren van Penséekens.*

Vocatur etiam *Herba Trinitatis*. Vis demulcens refrigerans ei adscribitur. Infusum Foliorum nuper, tamquam Remedium Specificum, commendatum est adversus Crustas Lactæas & Tineam Infantum. Jam a longo tempore laudabantur ad eorum Motus Epilepticos: forte dum a prædictis Eruptionibus repercussis pendent. Tentari meretur.

JACOBÆÆ Folia. *De Bladeren van St. Jacobskruid.*

Ab ignaris ad omnes Anginæ species tam internè, quam externè adhibentur: saporem tamen ingratum, amarum, acrem, adstringentem habent: hinc unice Tumoribus frigidis & Anginæ serosæ videntur convenire.

JALAPPÆ, seu JALAPII Radix. *Jalap.*

Adfertur e Nova Hispania, & nomen ab ejus Oppido Xalapa, prope quod præcipuè abundat, accepit. Vocatur etiam *Mechoacanna nigra* & *Brionia Indica*. Pertinet ad Plantam Convulvuli speciem, quæ aliquibus *Convolvulus Americanus*; LINNÆO *Mirabilis*; CASP. BAUHINO *Solanum Americanum flore parvo* dicitur. Radix tuberosa, oblonga est instar raparum: recens intus alba est; succum fundit lacteum, & duodecim, imò plures libras ordinariò pondere æquat. Nobis adfertur in taleolas dissecta, fortiter ficcata; coloris extus nigricantis, intus albidi, vel pallide flavescens, cum intermixtis Venis, seu Striis nigricantibus, resinosis: odorem præbet debilem; saporem in gutture subacrem, adversum. Taleolæ

compactæ sunt, tenaces & candelæ admotæ facile Flammam concipiunt. His notis, ut etiam colore, a Brionæ Radicibus, quæ aliquando eis admixtæ repertæ sunt, facile distingui possunt. Aqua dimidium ferè ponderis extrahit; Spiritus Vini Rectificatissimus duodecimam circiter partem. Proportio hæc pro diversa Jalappæ qualitate diversa est. Tinctura Aquosa debilis est, & potius per Diuresim, quam per Alvum agit: Spirituosa addita Aqua grumescit, & RESINAM deponit.

Pulvis hujus Radicis familiare & tutum, præcipuè pro subjectis pituitosis, Purgans & Antihelminthicum est: ut tenacitas resinosa imminuatur optimè cum Saccharo tritus præscribitur. In RESINA vis purgans præsertim hæret: dum mera tamen & in Substantia adhibetur, tormina potius & alia periculosa symptomata, quam Catharsim producit, quæ mala, quia pertinaciter sæpius Intestinatorum parietibus adhæret, longo tempore aliquando protrahuntur. Ut dicta damna evitentur, & Solubilitas juvetur, Sapone, Vitello Ovi, Saccharo, vel Amigdalibus subigitur, & etiam in Emulsione propinatur: minus torminosam sic & profusam Catharsim efficit. Bona etiam methodus videtur eam Spiritu Vini solvere, & addito aliquo Syrupo exhibere, vel hanc Resinam, loco Spiritus Vini Rectificati, Spiritu Vini simplici parare: ita enim magna Gummi pars extracta & Resinæ intermixta mitius Medicamentum constituit. Sed nonne omnibus his certius erit ab ejus usu omnino abstinere, & alia tutiora substituere? Suum cuique stet iudicium; sed suademus prudentiam, & ut illi, qui præscribunt, curent, ut ab ipsis Pharmacopœis parata sit: quæ enim ab exteris adfertur aliquando Colophonia adulterata inventa est.

JAPONICA TERRA, vide CATECHU.

ICHTHYOCOLLA, seu COLLA PISCUM. *Vischlym.*

Est Colla e cute, ventriculo, intestinis &c. variarum Acipenseris Piscis specierum, præcipuè Husonis, in Muscovia excocta, &

evaporatione inspissata. Ante refrigerationem in Membranas tenues diducitur: tum in spiras cogitur, & exsiccat. Optima alba est, tenuis, pellucida, & quæ tota Menstruis Aquosis solvitur.

Ufus præcipuè mechanicus: demulcentem tamen, incrassantem & obvolventem aquosis soluta Gelatinam præbet, quæ tam introsumpta, quam enematibus admixta, ab aliquibus laudatur in Diarrhæis & Dysenteriis: sed cum Gluten Animale sit, cautè adhibendum est, ubi metus putredinis adest. Emplastra quædam consolidantia ingreditur.

IMPERATORIE Radix. *De Meester-Wortel.*

IPECACUANHA. *Ipekuana. = radix Brasilianisid*

Duæ species indiscriminatim in usus medicos adhibentur, quæ, quamvis colore & patria differant, probabiliter ad eandem Plantam, *Violam* scilicet *Ipecacuanam*, seu *loniceram caule procumbente, repente; foliis obversè ovatis, acutis, scabris* LINNÆO dictam pertinent. FUSCA, seu NIGRA, e Brasilia allata, Radices fistit parvum digitum longas, lineam & ultra crassas; variè flexas; rugis circularibus multum prominentibus notatas; coloris extus fusci, nigricantis; intus albi, vel flavi; odoris nullius; saporis leviter amari, subacris, nauseosi. Corticem habent proportionatè crassissimum, cujus Substantia dura, fragilis, resinosa est, & qui in Meditullio Nervum filiformem, ligneum, fibrosum, tenacem locatum habet. CINEREA, seu GRYSEA, Peruviana, Radices exhibet crassiores, minùs rugosas & minùs flexas coloris cinerei, vel pallidè fusci; reliquis dotibus Ipecacuanhæ fuscæ omnino similes. Adjectis Apocyni Radicibus aliquando adulteratur: fraus e dictis detegi potest.

Præter duas has species, tertia, ALBA ab Authoribus describitur: lignosa est, æqualis, nulla amaritie instructa: ad aliam Plantam pertinet, & etiam Viribus a Genuina diversissima est.

Circa medium sæculi præcedentis in usu esse cœpit, & præsertim circa annum 1690. HELVETII Tentaminibus, jussu & munificentia LUDOVICI XIV. institutis, celebritatem consecuta est. Vix fallens, promptissimè agens, & pro omni ætate tutum Emeticum est, quod adeo feliciter Dysenteriam in variis hujus Morbi Constitutionibus Epidemicis curare visum est, ut specificam Vim adversus illam possidere crederetur: non alio modo tamen effectum in hoc Morbo præstat, quam fomitem expellendo, motum peristalticum invertendo, & Perspirationem, magni momenti in hoc Morbo, promovendo. Ea omnia præ reliquis Emeticis cum majori regularitate, cum minoribus turbis & minori virium jactura, quin primis viis etiam tonum addendo, efficit. Tota Radix in usus medicos in pulverem redigitur, sed in ejus Cortice præcipua vis hæret. Ad Scrupulum unum, Dragma dimidiam, quin imò Dragma integram ordinariò præscribitur: constat tamen octo vel decem Grana idem omnino præstare, & Viribus prædictis Dosibus æquivalere: quin imò duo Grana plures etiam Vomitus constanter producere multis Observationibus Societati Regiæ Medicæ Londinensi CELEB. PYE probavit. Vide *Medical Observations and Inquiries tom. 1. pag. 240.* Extractum Gummosum ferè iners est; Tinctura Spirituosa omnes Ipecacuanhæ vires possidet: ut hinc pateat Vim Emeticam Resinosæ parti deberi: cum tamen duo illa Principia tam arctè cohæreant, ut magna pars Resinæ cum parte gummea Aquosis Menstruis extrahatur, bene etiam Dragmae unius, vel duarum Infusum Aquosum adhibetur. Grysea mitius agere, quam Fusca videtur. Utriusque Pulvis Effluvia emittit, quæ Lacrymas eliciunt; Tussim, Sternutationem excitant, & horrenda Asthmata produxisse visa sunt: notabile hujus rei exemplum a CLARISS. SCOTT allatum in Commentariis Medicis Edinburgensibus anni 1776. prostat. Effluvia illa ad Principium Activum hujus Medicamenti videntur pertinere; nam Pulvis diu Aëri expositus multum de Virtute Emetica deperdit, & eadem, protractiori Coctione, omnino privatur.

In minuta doſi Sudorifera , Diuretica , Emmenagoga , Alterans eſt: Fluorem Album & Hæmorrhagias, præſertim Uterinas, ſiſtit.

IRIDIS FLORENTINÆ Radix. *De Wortel van Florentynſche Liſch.*

Pertinet ad Plantam, quæ in hortis noſtris ob Florem colitur, ſed Italiae indigena eſt: appellatur *Iris Illirica* & *Iris Florentina flore albo*: Radicem ſiſtit, quæ, dum e Terra extrahitur, Cortice rubente tegitur: illo orbata ad nos transfertur: pollicem circiter craſſa eſt, paululum compreſſa, hinc inde tuberoſa; extus alba, punctulis fuſcis notata; intus alba, vel flavescens: odorem præbet fragrantem, aromaticum, ad Violas Martias accedentem; ſaporem amaricantem, ſubacrem, calidum, pertinacem. Vires Aqua; melius Spiritu Vini Rectificato extrahuntur.

Recentis ſuccus Vomitus excitans, purgans, & horum effectuum defectu Diureticus dicitur: hinc in curando Hydropo ab aliquibus laudatur. Has vires Exſiccatione, ut etiam Coctioſe, perdit, & ſolam retinet vim reſolventem. Commendatur præcipue in Morbis Primarum Viarum ab inerti Muco, & adverſus Affectiones Pituitoſas Peſtoris. Externe Ulceribus laxiſ inſperſa carnem luxuriantem ſcribitur reprimere. Ptarmica eſt, inter Coſmetica numeratur, & ingreditur Dentrificia non ſolum ad abſtergendas ſordes, ſed etiam ad Oris fetorem corrigendum.

IRIDIS NOSTRATIS, ſeu GERMANICÆ Radix. *De Wortel van Liſch.*

Hæ Radices figuram priorum habent, ſed magis rugoſæ & minus compactæ ſunt; extus ruſæ, intus pallidæ; minus odoratæ; ſaporis acris, amaricantis, calidi.

Vires eaſdem, ac Florentina, poſſidet: recentis Succus etiam Strumofos curare perhibetur.

JUBUBÆ. *De Jujuben, of Borspruimen.*

Sunt Fructus Arboris in Europa Meridionali crescentis, quæ DODONÆO *Zizyphus*; LINNÆO *Rhamnus Zizyphus* dicitur. Olivæ circiter magnitudinem habent: ut apud nos prostant, exsiccatæ, rugosæ sunt, extus rubræ: Pulpam includunt flavam, dulcem, in qua Ossiculum reconditur utrimque acutum, quod Nucleum continet extus rubra Cuticula tectum, intus albam Medullam exhibentem.

Decoctis Pectoralibus, Demulcentibus addi solent.

JUNCUS ODORATUS, seu SCHENANTHUS. *Welriekende Bies, of Kemelshooi.*

Sub his nominibus prostant Culmi teretes, flavi, aridi, geniculati, pedem circiter longi; aliquot Foliis, Tritici Foliis similibus, arctissimè convolutis tecti; Medulla fungosa, ut Juncus communis, repleti; non rarò Floribus suis adhuc instructi, qui nobis e Turcia & Arabia afferuntur; ubi tanta copia proveniunt, ut commune Camelis Pabulum suppeditent, & hinc *Fœnum Camelorum* vocentur: odoris sunt fragrantis, aromatici, mixti veluti e Rosarum & Pullegii odore; saporis acris, amaricantis, leviter balsamici: dotes has, dum recentes sunt, in eminenti gradu possident, sed ætate sensim deperdunt. Parcâ quantitatem Olei Odorati largiuntur, & eorum vires optimè Spiritu Vini Rectificato extrahuntur.

In Morbis frigidis & Viscerum Obstructionibus ab hac causa pendentibus commendatur. Vires particulares non possidet: hinc, si e Mithridatio & Theriaca ejeceris, usus vix ullus.

JUNIPERI Baccæ, Lignum, Gummi. *De Beziën, het Hout en de Hars van den Geneverboom.*

Omnes partes aliquid balsamici, terebinthinacei, sed mitioris continent. BACCIS vires resolventes, incidentes, carminativæ &

diuretice adscribuntur: Urinam Odore violaceo inficiunt: laudantur ad Hydropem & varia Renum Vitia, sed nimius usus non solum visus est Mictum Cruentum, sed etiam lethalem Diabetem produxisse. LIGNI Decoctum adversus Scorbutum valere, & multas Guajaci vires possidere creditur. Accensum gratum odorem Atmosphære conciliat, & infectum, gravem Aërem lustrat: hinc Pestis aliorumque contagiosorum Morborum tempore id commendatur: idem Baccæ præstant, & illarum Suffitus præcipue ad laxas partes roborandas adhibetur. GUMMI, Arabum *Sandaracha*, Balsamum inspissatum est, & potius Resina appellari debet: in Ore enim non liquefit, inflammabile est, Aquosis Menstruis præter levem Amari-ritiem nihil communicat, & Spiritu Vini Rectificato, ut etiam Terebinthinæ Oleo pro Vernice, solubile est. Aliarum partium vires ab hac parte pendent: hinc fortè præferri deberet: vix tamen usum nisi in Suffitibus habet.

KALI Folia. *De Bladeren van Glaskruid.*

Olim ex hac Planta marina sola Cineres Clavellati conficiebantur, jam e variis Ligni speciebus. Hujus Plantæ Cinerum Sal crystallifabile, sive per se, sive in unione sua cum Acidis consideretur, Salis Alkali Fossilis dotes possidet.

KERMES, seu CHERMES Grana. *Kermes.*

Quamvis Foliis & Ramusculis *Ilicis aculeatæ cocciglandiferae* CASP. BAUHNI in Hispania, Italia & Meridionali Gallia parte adnata inveniuntur, tamen ad Regnum Animale pertinent: Insectorum enim Nidi sunt, seu Folliculi Ovulis rubentibus pleni, qui expressi succum rubentem fundunt. Pisi circiter magnitudinem habent: coloris rubrofusci sunt; odoris non ingrati; saporis amaricantis, leviter acris. Ante exsiccationem Aceto consperguntur, ut Ovulorum exclusio præcaveatur, & jam exclusa Animalcula, quæ, dum vires finerent, Folliculum vacuum relinquerent, enecentur.

In

In Arte Tinctoria jam indè Veteribus, sub Cocci *infectorii* & *granorum tinctoriorum* nomine, in usu videntur fuisse: hinc *color coccineus*. In Medicina laudantur tamquam modicè adstringentia. Vires tam Analepticæ eis ab aliquibus tribuuntur, ut etiam Aphrodisiaca habeantur. Palpitationibus Cordis Remedio esse, Memoriam roborare, Partum juvare & Abortum præcavere scribuntur. Maxima harum Virium pars Fabulis innixa, & accedente Observatione facile evertenda videtur.

LABDANUM. *Labdanum.*

Est Substantia resinosa, quæ in Græcia, Candia aliisque Archipelagi Insulis e foliis & caulibus Fruticis, qui *Cistus Ladanifera cretica flore purpureo* a TOURNEFORTIO vocatur, exsudat. Barbis Caprarum & Hircorum, qui inter hos Frutices gramine vescuntur, adhærescit, & ex illis pectine omne olim colligebatur: hinc *Labdanum de Barba* dicebatur. Jam Teste oculari TOURNEFORTIO virgam e pluribus loris coriaceis factam verberando Plantæ adfricant; dein Labdanum Viscositate sua adhærens separant. Authores duas præcipuè species describunt: prior, quæ purior est & rarò in Officinis prostat, coloris est nigricantis, consistentiæ mollis, inter digitos lentescens & instar Picis ductilis; odoris aromatici, fragrantis; saporis amari, acris. Posterior, quæ passim ad nos adfertur, in spiras Cereorum instar contorta prostat: durior, minus nigricans est; odoris multò debilioris, & ordinariò magnam quantitatem Arenæ nigræ aliæque heterogenea a Collectoribus ad augendum pondus admixta habet. Substantia hæc inflammabilis est, & accensa gratum odorem, ad Ambram gryseam aliquantulum accedentem, spirat: ferè tota solvitur Spiritu Vini Rectificato, relicta octava circiter parte gummea, insipida: ut sic pura refina obtineri possit. Oleum Odoratum Distillatione largitur.

Veteribus adversus Defluxum Capillorum, Tussès inveteratas & Diarrhæas in usu fuit: apud nos, nisi in suffitibus, ad partes laxas

N

roborandas & Emplastris resolventibus, roborantibus, nervinis, vix adhibetur.

LAC. *Melk.*

Est vera Emulsio, quæ ex Alimentis & Potulentis ope Viscerum Chylopoëticorum elaboratur, & dein in Animalis, ad quod pertinet, uberibus fecernitur. Dum defumitur ex Animali proprio Alimento nutrito, candidus, blandus liquor est; nec acidus, nec alkalinus; odoris levis, proprii; saporis grati, leviter saccharini. Homogeneum primo aspectu videtur; tribus tamen inter se omnino diversis constat partibus. BUTYRUM scilicet notam, oleosam, blandam indolem possidens, ope Mucilaginis, seu CASEOSÆ PARTIS, ut in Arte factis Emulsionibus evenit, in SERO divisum & suspensum tenetur. Facile & variis causis hæ partes ab invicem secedunt, & Lac alteratur. Solâ enim morâ Particulæ Butyracæ, utpote leviores, sub CREMORIS nomine superficiem petunt, & dum diutius sibi relinquitur Lac, præcipuè accedente calore, speciem Fermentationis Acidæ subit, & coagulatur. Admixtione parvæ quantitatis cujusvis Acidi; Alkali tam Volatilis, quam Fixi; plurium Vegetabilium in neutram partem manifestè tendentium; ut etiam Spiritus Vini Rectificati eandem mutationem promptissimè patitur. Tum Butyracea Pars cum Caseosa simul Coagulum efficiunt, quod pro diverso Animali, e quo Lac defumitur, quantitate diversum esse illico monstrabimus. Interim notari meretur Coagulum Acidis obtentum additis Alkalinis, vel Aqua Calcis pro magna parte denuo resolvi; ut etiam Alkalinis obtentum addito Acido, & dispositionem illam Lactis, qua in Coagulationem tam proclive est, additis Salibus Neutris, vel Saccharo multum minui.

Ablato Coagulo, quocumque addito id productum fuerit, Serum seorsim obtinetur, quod, cum contineat quidquid in Lacte existit, quod Aquoso Menstruo solvi potest, chemicè considerari meretur. Ad dimidium itaque leni Evaporatione redactum, sapore dulci &

leviter falso Substantiam Extractivam prodit, quæ omni dote indolem Succorum Saccharinorum possidet. Ob hanc Serum Lactis Fermentationis Spirituosæ capax est: ut etiam ex illo Vini speciem parare Tartariæ Incolæ scribantur. Continuata Evaporatione, donec tres quartæ partes circiter ablatæ sint; seu, quod exactius est, reliquo ad consistentiam Syrupi redactæ & refrigerato, Cryfalli formantur rufi, verum Sal Essentiale, ob saporem SACCHARUM LACTIS dictum, quod purificatum, saporem & colorem, quos a Substantia Extractiva tantum mutuaverat, penitus amittit, & Examini Chemico subjectum easdem dotes, ac Saccharum Candum exhibet.

Lac e diversis Animalibus desumptum diversum se præbet non solum ratione saporis, sed etiam ratione Principiorum. Experimenta CELEBERRIMI RUTTY circa hanc rem statuunt sequentia.

1 ^o . Lac Fœminæ-	}	a reliquis distinguuntur dulcedine saccharina:
nam	
Afinæ --			
Equæ --			
2 ^o . Fœminæ-	} Præbit Salis	duplo majorem quantitatem quam Lac Vaccinum.	
Afinæ --			plus quam triplam quantitatem quam Lac Vaccinum.
Equæ --			triplo majorem quantitatem quam Lac Vaccinum.
Capræ --			minus quam Lac Vaccinum, scil: ut 108.
ad 152.
Ovis----			quantitatem omnium longè minimam.

3 ^o Fœminæ -	Prebit Cremoris	vix $\frac{1}{3}$ Lactis Vaccini.
Afinæ --		dimidiam partem Cremoris Lactis Vaccini.
Equæ --		infra dimidiam partem Cremoris Lactis Vaccini.
Capræ --		triplo majorem quantitatem quam Lac Vaccinum.
Ovis ---		quantitatem plus quam triplo majorem quam Lac Vaccinum.

4 ^o Fœminæ -	Prebit Partis Caseosæ	infra unam sextam Crassamenti Lactis Vaccini.
Afinæ --		dimidiam partem Crassamenti Lactis Vaccini.
Equæ --		unam tertiam Crassamenti Lactis Vaccini.
Capræ --		Crassamentum se habuit ad Crassamentum Lactis Vaccini ut 3. ad 2.
Ovis ----		duplo majorem quantitatem quam Lac Vaccinum.

Si tentamina hæc repetiturus differentiam aliquam in Productis inveniatur, minus mirari debet: nam ejusdem etiam Animalis Lac diverso tempore obtentum pro Constitutione Corporis, distantia a pastu, & præcipue pro Assumptis diversum est. Nutricum Morbis & Animi Pathematibus Lac variè alterari quotidiana Experientia evincit. Quod primum a pastu in Mammis colligitur crudum est, & ingestorum Naturam adeo retinet, ut etiam eorum odorem, saporem & Vires Medicas adhuc possideat. Quod duodecim horis post obtinetur, tenue, flavescens est, fœtorem urinosum spirat,

& totum ferè jam animale est. Quod intermedio tempore ducitur media gaudet indole, & optimum est. Capræ Absynthio pastæ Lac amarum præbuerunt; Scammoneo & Tithymalis nutritæ purgans. Hoc ultimum de industria quandoque imitamur, dum, ut ubera capienti Infantulo Alvum moveamus, Nutrici Purgans præscribimus. Quin ex his omnibus Observatis ad tollendum Luem Veneream, Scorbutum aliosque Morbos tam Nutricum quam Caprarum Lac Specificis Remediis imbuere, & medicatum reddere ab aliquibus excogitatum est.

Lac, præterquam quod materno non solum Homo sed plura alia etiam Animalia neo-nata nutriantur & crescant, donec digerendis cibis suæ speciei propriis apta sint, inter res cibarias primum locum tenet. Ejus indoles, usus ad quem a Natura destinatus est & Experientia probant Alimentum esse levissimum, saluberrimum; præstantissimum; quo solo integræ gentes vixerunt, & aliqui ad provectissimam & felicissimam senectutem pervenerunt. In hunc usum passim Vaccinum, quia facile & in magna copia obtineri potest, adhibetur; cum tamen alimentariæ Lactis partes sint butyræacea & caseosa, ex iis quæ supra de ejus Productis diximus, Ovile & Caprinum magis alere debet concludi.

In Medicina duplici præsertim scopo præscribitur: dum enim Digestionis organa a quacumque causâ adeo debilia sunt, ut non sufficiant Nutrimento e Cibis parando, optimè ad hunc Liquorem jam ad Nutritionem a Natura paratum, & qui Viscerum actione vix amplius indiget, recurritur. Apud celeberrimos Observatores hinc inde videri potest multos Venere, Tabe, Marasmo exhaustos, & jam Morti addictos hoc solo, missis aliis, vel integrè fuisse restitutos, vel saltem tam emendatos, ut Vitam deinceps tolerabiliorum multum protraherent. In hoc casu, utpote naturæ nostræ magis analogum, reliquis præfertur Lac Fœminæ sanæ, florentis ætatis, salubri motu corpus exercentis, & victu laudabili utentis. Ab ip.

Ægro e Nutricis Mammis, quatuor vel quinque horis post ejus partum, duci debet; vel in vasculis bene clausis servatum protinus ebibi; ne spirituofo, volatili, restaurante Principio, quod Lac continere multæ rationes & authoritates suadent, privetur. Defectu Fœminini Afinum, Fœminino dotibus proximum, substitui potest. Ob majorem partem saccharinam hæc duo in univcrsum præferri debent, dum Medici scopus simul est detergere & aperire.

Ob particulas oleofas & mucilaginosas, quibus blandam Emulsionem constituit, altero scopo præscribitur adversus omnem Acrimoniam, excepta Acida, tamquam præstantissimum obvolvens, incrassans & demulcens Remedium. Ex illis, quæ de principiis Lactis diverforum Animalium supra diximus, intelligi potest, huic intento Caprinum & Vaccinum melius reliquis satisfacere. Largo Vaccini usu acerrima etiam Venena obvolvi & innoxia reddi multiplici constat Experientia: ut hinc concludi possit, quam efficax in sanandis Morbis ab acris humoribus Medicina esse debeat, dum, *DIETA* utentes *LACTEA* dicta, illo solo, adjecto ad summum pane, tamquam Alimento & Medicamento, per plures menses, imò annos, vescuntur ægri: hinc etiam Podagram rebellem, Rheumatismum, Morbos Cutaneos pertinaces, Tussim chronicam, Hæmoptisim, Morbos Spasmodicos, Ulcera interna aliosque Morbos ab Acri pendentes sæpius vel penitus curavit, vel saltem multum emendavit. Sed cum sub tali vitæ regimine primæ viæ debilitentur, & solida digerere quasi defuescant, hinc non rarò, si ad prisinam Dietam Ægri redeunt, graviores recidivas experiri solent, nisi particulari cura roborante huic incommodo provideatur.

Si debilis Ventriculus Lactis usum non ferat, extimuletur grato aliquo Aromate; decocto Aquoso Corticis Peruviani: vel Lac diluatur Aqua Hordei, Selterana &c. aut demum ex alio Animali desumptum tentetur. Cum tam facilè coaguletur, sub ejus usu abstinendum ab Acidis. Coagulum multum præcavetur addito Saccharo, Vitello Ovi, Sale Neutro vel Absorbente. Præsens Coagu-

Ium demonstrant Ruētus, Cardialgia, Pressiones Ventriculi, Vomitus. Sæpius, ubi etiam bene fertur, duos omnino oppositos effectus solet producere: vel enim alvum adstringit vel laxiorem reddit: in priori casu Rheum; in altero roborans commendatur. Ejus usum dissuadent Febris fortior, Viscerum Abdominalium Obstructio, plethora &c. his, ob Vires Detergentes, Resolventes, Refrigerantes & Diluentes, SERUM meliùs convenit.

Externè fomenta, Cataplasmata, Balnea, Enemata, emolliendi ergò, ingreditur.

LACCA, seu GUMMI LACCÆ. *Gomlac.*

Est Substantia dura, obscure rubra, ferè inodora; saporis resinosi, amaricantis, subadstringentis, quæ Ramulis, seu Bacillis accreta nobis ex India Orientali adfertur. Olim credita est stillare ex Arbore, quæ *Jujuba Medica*; aliis *Ber* vel *Bar Indica*, *Fruētū Jujubino* dicitur: jam certò scitur Formicarum alatarum, rubrarum speciem hanc Materiam in Plantis jam paratam colligere, vel in Stomacho suo, ut Apes Ceram, elaborare, & dein Arboris Ramulis, ut etiam Baculis ab Incolis de industria in terram defixis, pro construendis Cellulis uniformibus, in quibus Ova deponant, agglutinare. Ova hæc exclusa mutantur in Chrysalides rubras, quæ suis exuviis habitacula sua colore rubro tingunt. Materia tingens consequenter animalis est, & tam Aqua, quam Spiritu Vini in Artis Tinctoriæ usus extrahi potest. Cæterum Lacca liquabilis est, inflammabilis, & accensa odorem spirat primò gratum, post animale, fætidum. Aquâ nullatenus solvitur: adeoque perperam Gummi vocatur. Cera quidem origine & principiis videtur; sed ab ea differt duritie, & præcipuè quod Oleis solvi nequeat. Ob eandem rationem Resina dici nequit: quamvis integra ferè Spiritu Vini Rectificato solvatur. Ut hinc pateat singularem & nulli præcisè classi annumerandam Substantiam esse. Alkalina magnam vim in eam habent, & Spiritus Salis Ammoniaci, ut etiam Spiritus Cocleariæ, ope Aluminis, Tincturam fortem, rubicundam extrahit.

Præter nativam hanc & primordiam Laccam in *Ramulis* seu *Baculis* dictam, duæ adhuc species adferuntur. Prior, in *granis* dicta, grana exhibet parva, irregularia, in Igne in Carbonem abeuntia, non fundenda. Adeoque a genuina Lacca omnino distincta videtur, quamvis passim credatur ex ea parari. Altera in *tabulis* omni dote videtur nativa fusa & Materia Coloranti privata.

Lacca in *baculis* rarò internè adhibetur: externè Fumigationibus, Dentrificiis, roborandis gingivis in scorbuto oris; in *granis* Vernici; in *tabulis* conficiendæ Laccæ Sigillatoriæ inservit.

LACTUCÆ Folia & Semen. *De Bladeren en Zaaden van Tuinlatuw.*

LAMII ALBI Flores. *De Bloemen van doove Netel.*

LAPATHI Folia acuto, plano, seu OXYLAPATHI DODONÆI Folia & Radix. *De Wortel en Bladeren van Patientie met lange, smalle, scherp gepunte, effen Bladeren.*

LAPATHI AQUATICI, seu HYDROLAPATHI Folia & Radix. *De Bladeren en Wortel van groote Water-Patientie.*

Plures Lapathi species dantur, quæ omnes congeneres sunt, & iisdem ferè virtutibus medicis gaudent. Omnium Folia plus minus acida sunt: Radices saporis amari, plus minus adstringentis. Omnes incidentes, aperientes sunt, & in majori dosi purgant. Pro omnibus duæ species supra nominatæ passim in usu sunt. Laudantur adversus Scorbutum & præcipuè adversus Icterus. Lotio, Fodus, Unguentum e Radicibus paratum externè tutò in Scabie, Serpiginis aliisque Morbis Cutaneis adhiberi potest, & plerumque profuit; præcipuè si eodem tempore earundem Decoctum bibatur.

LAVENDULÆ Herba & Flores. *De Bladeren en Bloemen van Lavendel.*

Duæ species dantur; una minor, *angustifolia*; altera major, *latifolia*, quæ indiscriminatim in Officinis prostant, & in usus medicos adhibentur.

adhibentur. Prior odoris mitioris, suavioris est: posterior triplo majorem quantitatem Olei Essentialis, specificè gravioris & calidioris, quam prior, continet. Hinc e sola posteriori in calidioribus Regionibus, Lavendulæ patriis, hoc Oleum distillatur sub OLEI SPICÆ nomine, quod semper Oleo Terebinthinæ, Spiritu Vini aliisque adulteratum ad nos transfertur.

Vires Foliorum & præcipuè Florum calidæ, stimulantæ, nervinæ & præsertim cephalicæ sunt. Laudantur tam externè, quam internè in Vertigine, Memoriam Debilitate, Paralyfi aliisque Morbis a laxitate Solidorum & causa pituitosa, frigida pendentibus. Oleum Essentiale Tineas e vestibis arceat, & Pediculos Inguinales necat.

LAURI Folia & Baccæ. *De Bladeren en Beziën van den Laurierboom.*

LENTIS VULGARIS Semen. *De Zaaden van Linzen.*

LEPIDII Folia & Radix. *De Bladeren en Wortel van gemeene breede Ditander, Peperkruid, of arme Lieden Peper.*

Folia, & magis adhuc Radix, saporis sunt acerrimi, calidissimi, a sapore Piperis non multum absimilis, sed citius evanidi. Odor ad Nasturtium & Raphanum Rusticanum accedit. Dum masticantur Salivam copiosè eliciunt. Vires tam Aqua, quam Spiritu Vini Rectificato extrahuntur, cum utroque in Distillatione elevantur, & Exsiccatione pereunt.

Extus Vesicans est, & tamquam tale in Dolore Ischiadico laudatur. Intus ob nimiam Acredinem Ventriculum urit, & damnatur: hinc vix in usu est. Videtur tamen ob dictas dotes tentamina mereri: præsertim cum Acredo Acidis corrigi, vel exsiccatione, ut & coctione, minui possit. Scribitur, & perspecta natura, admodum credibile est, potenter Cruditatem Glutinofam corrigere, Appetitum excitare, Urinas & Sudores movere, & adversus Scorbutum Frigidum egregium esse Remedium.

O

LEUCOJI LUTEI, seu CHEIRI Flores. *Muurbloemen.*

LEVISTICI Radix & Semen. *De Wortel en Zaaden van Lavas.*

LICHEN CANINUS, seu CINEREUS TERRESTRIS. *Afchkleurig Aard-Leverkruid.*

Muscus hic distinguitur foliis magnis, latis, sinuatis, quorum Margines deorsum flectuntur: superne glabra sunt; inferne venoso textu notantur, tenuissima Lanugine obducuntur, & Fibrillas emittunt, quibus Terræ adhærent. Coloris sunt cinerei, vel cinereo-glaucci; odoris non particularis; saporis mucidi, fastidiosi.

Hæc Planta adversus Rabiem Caninam apud Anglos magnam famam consecuta est. PRIMUS CELEB. MOREY anno 1679. Observationes, quæ has vires stabilirent, Societati Londinensi impertit. CELEB. DAMPIER postea Dissertatiunculam in Transactionibus Philosophicis No. 237. inveniendam de eximio effectu Pulveris ex partibus æqualibus Foliorum Lichenis Canini & Piperis conscripsit. His Calculum suum adjecit, & non immeritam laudem esse asseruit CELEB. MEAD. Hinc Mixtum hoc tamquam Specificum adversus Hydrophobiam sub *Pulveris Antilyssi* nomine in Pharmacopœa Londinensi anno 1721. locum obtinuit &, dimidiata Piperis dosi, in ultima hujus operis editione adhuc retinet. Præscribitur dragma & dimidia in Libra Lactis Vaccini quatuor diebus subsequenter mane jejuno Stomacho assumenda. Sæpius sefellisse, adeoque pomposis his encomiis & titulis non fidendum esse CELEB. BOERHAAVII aliorumque autoritate constat.

LICHEN ISLANDICUS. *Ylandsche Mos.*

Est Lichenis species CORDO primum observata, eique *Muscus Crispæ Lactucæ similis* dicta. Radicem habet nullam, sed ima Frondium extremitate Terræ, Lapidibus aliisque Muscis adhæret. Frondes habet variæ parum latitudinis; coloris e viridi fusciscentis,

subtus pallidioris; tres quatuorve digitos transversos altas, erectas, basi rubras, laciniatas, margine spinulis ciliato. His notis præcipue ab aliis Lichenis speciebus differt. Crescit tam copiose in Islandia, ut ab hac Infula denominetur: abundat tamen etiam in Groenlandia, Norvegia, Finlandia, Russia & omni Septentrionali Orbis Terrarum Regione. Odorem spargit nullum, præter fungosum, quem cum aliis Lichenibus communem habet: saporem præbet amarum, tam Aqua quam Spiritu Vini Rectificato extrahendum. Decoctum aquosum gelatinosum est. Martiales Particulas hujus Lichenis mixtionem perpetuo ingredi Examen Chemicum probabile reddit.

Ufus hujus Plantæ apud Islandos aliasque gentes septentrionales præcipue alimentarius est. In hunc finem Lichenem per unum alterumve diem in Aqua pro extrahenda amaritie macerant & dein concisum, vel in Aquâ vel in Lacte, in pulvem gelatinosam coquant. Ita cibum sapidum, salubrem, facilis digestionis, ut etiam a Phthificis optimè subigatur, & tam nutrientem, ut illo solo Operarii vivere possint, scribitur efficere. Vires Medicæ ei attribuuntur præsertim Roborantes & Obvolventes, in Tussi, Hæmoptysi, Phthisi incipiente aliisque morbis Pectoris a laxitate Pulmonum, vel Acri irritante pendentibus, utilissimæ. Antisepticum creditur Cortice Peruviano non multum inferius, & laudatur in Dysenteria tamquam tutissimum Obvolvens, quod præ aliis Mucilagibus, educto fomite, intestina pulchrè roborat. Decoctum in Aqua, vel, quod minus ingratum est, in Lacte ordinariò adhibetur. Ex partibus æqualibus Lichenis & Sacchari eadem methodo, qua Pasta Althææ, Pasta ex eo confici potest gratissima. Si ejus uncie duæ coquantur in Aquæ communis unciis viginti quatuor ad uncias sex, & Colaturæ addatur Sacchari albi libra, species Syrupi Gelatinæ pellucidæ consistentiam habens exurgit. Utrumlibet Præparatum delicatulis, amaritiam aspernantibus, decocto substitui potest.

LICHEN PULMONARIUS, seu PULMONARIA ARBOREA. *Longermos.*

Hic Muscus majoribus Arboribus, Fagis præcipuè & Quercubus, adhæret. Folia habet variè laciniata, flavicantia, vesiculis eminentibus, quibus in altera facie totidem foveæ respondent, notata. Saporis est falsi, leviter amari; odoris nullius.

Adversus Tussim aliosque Pectoris Morbos laudatur. In curando Ictero pertinaci videtur quandoque efficacem se præstitisse: hinc vires, si quas possidet, resolventes habet.

LIGNUM ALOES, seu AGALLOCHUM. *Hout van Aloë.*

Plures species hujus Ligni apud Historiæ Naturalis Scriptores recensentur: præstantissima, Indorum *Calambac*, seu *Tambac*, sub dente instar Cereæ mollis est, & in Igne tota funditur: adeoque potius Arboris Resina, quam Lignum credi debet. Ab Indigenis pro Odoramentis in deliciis habetur & magno pretio venditur; ut rarissimè ad nos deveniat. Quod sub hoc nomine ex India Orientali ad nos transfertur, frusta lignea exhibet variæ magnitudinis, ponderosa, dura & texturæ admodum densæ; coloris ferruginei, cum intermixtis venis & foraminibus nigricantibus, resinosis; odoris levis, non ingrati, balsamici; præcipuè si fricentur, aut igni admoveantur; saporis acris, amaricantis, aromatici. Vires optimè Spiritu Vini Rectificato extrahuntur. Parcâ quantitatem Olei Odorati Distillatione largitur. Ad quam Arborem pertineat, & utrum communem cum Indorum *Calambac* originem habeat ignoratur.

Vires medicæ Roborantes, Nervinæ, Cephalicæ, Cardiacæ sunt; non satis tentatæ.

LIGNUM QUASSI, seu QUASSIÆ. *Quassihout, of bitter Hout van Surinam.*

Ita appellantur frusta Radicis variæ longitudinis & crassitiæ e Surinamo allata. Lignum præbent coloris flavicantis; odoris nul-

lius; saporis amarissimi, non ingrati, quod tegitur Cortice tenui, gryseo, intus albicante, ad Simaroubam accedente. Vires tam Aqua, quam Spiritu Vini Rectificato extrahuntur.

Hoc Medicamentum, quod a paucis annis notum hic in usu esse cœpit, Surinami adversus Febres Putridas adhiberi solebat. In Europam allatum & tentamini subiectum Tonicum aliquibus se præbuit præstantissimum, quod præsertim in roborando Ventriculo ipsum etiam Peruvianum Corticem antecelleret: vi antiseptica tamen & febrifuga illo multò esset inferius. Laudatum est ab aliquibus in sudoribus nocturnis Hecticorum, Salivatione nimia, Diarrhæa colliquativa, in Hydrope, Podagra retropulsa & tamquam Antihelminthicum. Optimè præscribitur Infusum Aquosum, amarissimum.

LIGNUM RHODIUM. *Roozenhout.*

Ex Insulis Canariensibus, Rhodo, Cypro aliisque Regionibus sub hoc nomine adfertur Radix lignosa, ponderosa, in aqua subsidens, contorta; nodis duris, resinosis, intus flavis obsita; saporis amaricantis, subacris; odoris grati, rosei, quem tam Aquosis quam Spirituosis Menstruis impertit. Distillatione largitur parcam quantitatem Olei Essentialis fragrantissimi, quod pro Odoramentis in pretio est, & ob quod hoc Lignum in usu.

Omnia quæ ad hujus Ligni Historiam Naturalem pertinent confusa & incerta sunt: aliquibus Authoribus cum Veterum *Asphalto* confunditur; aliis planè differt.

LILII ALBI Radix & Flores. *De Wortel en Bloemen van witte Lelie.*

LILII CONVALLIUM Flores. *De Bloemen van Mey-Leliën, of Leliën van de Dalen.*

LIMONUM Succus & Cortex. *Het Sap en de Schil van Limoenen*

LINARIÆ Folia. *De Bladeren van Vlaskruid.*

LINGUÆ CERVINÆ Folia. *De Bladeren van Hartstongen.*

LINI VULGARIS Semen. *Lynzaad, Vlaszaad.*

Maceratione in Aqua calida Mucilaginem & per expressionem multum Olei in usus medicos suppeditat. Prius obvolvendi ergo adhibetur: posterius non facile rancescit; cito in Aëre ficcatur; addito Spiritu Nitri concentrato flammam concipit, & cum Alkalinis fixis in solidum saponem non coit. Ad uncias quatuor vel sex ab aliquibus in Pleuritide ad leniendum dolorem & sputa promovendum commendatur. Præterea ad magnam dosim assumptum in pertinacissimis Alvi Obstructionibus & Colica Nephritica præstans Remedium constituit.

LITHARGYRUS. *Litharge, Zilver-Glit, Goud-Glit.*

Est Calx Plumbi plus minus vitrificata. Omnis, qui ad nos transfertur, exsurgit e Cupellatione Metallorum nobiliorum Plumbi intermedio. Constat squammis plus minus pallidis, vel rutilis: in priori casu *Lithargyrus Argenti*; in posteriori *Auri*, ridicula denominatione, dictus est: dum tota differentia a majori, vel minori Ignis & Vitrificationis gradu pendet. Facile in Plumbum reduci potest. Ferè semper Metalla ignobiliora, quæ nobilioribus mixta erant, Cuprum præcipuè, continet: ut hinc pateat pro parando Extracto Saturni, Gallorum exemplo, melius Plumbum, quam Lithargyrium adhiberi.

Ufus externus in Emplastris & Unguentis. Refrigerat, ficcatur.

LOPEZIANA Radix. *Lopeziaene Wortel.*

Ita a nobis appellatur, quia Lusitanis *Rais di Juan Lopez*, a primo verosimiliter illius Nationis, qui vires ejus medicas detexit, dicitur. Radicem sistit unum, duos pollices & ultra crassam, lignosam, ficcam, levem; nullius ferè saporis, aut odoris. Sub-

stantiam habet versus Medullam duriorē, ex albo subrufam; versus Corticem spongiosiorē & pallidiorē. Ipse Cortex rudis est, rugosus, fuscus, sat crassus, mollis, quasi tomentosus, tenui Cuticula pallidiorē extrinsecus obductus. Facile Carie exeditur. Ex India Orientali adfertur: sed ad quam Arborem pertineat non solum hæcenus ignoratur; sed etiam necdum constat de loco ejus natali: aliqui enim in Insula Malacca crescere asserunt, dum alii Gœ indigenam esse, & hinc in dictam Insulam deferri tantum, contendunt.

Indi adversus Diarrhæas, Febres & Convulsiones adhibent. CELEBERRIMUS GAUBIUS, qui omnium primus in Europa ejus usum tentavit, & in *adversariis variū argumenti* descripsit, post institutam Analysim fatetur se non potuisse expiscari quomodo, aut quo principio hæc Radix operetur; sed asserit interim eam in domandis & sistendis quibuslibet Ventris Profluviis habitualibus eximiam sese præstare, & præcipue in colliquativa Phthysicorum Diarrhæa tam promptam adferre opem, ut omnibus aliis remediis facile palmam præripiat. Quin imò casum ei a clarissimo DE MONCHY communicatum adfert, in quo homo Tabæ Pulmonali laborans & jam Diarrhæa apthosa affectus hoc Medicamento tam bene se habuerit, ut non solum alvus illico comprimeretur, sed etiam Aphtæ evanescerent, & æger præter expectationem octiduo post a morbo suo revalesceret, etiam post expletum annum integerrima fruens sanitate.

Præscribitur in Pulvere ad dragmam dimidiam pluries de die, vel, ut Indis mos est, super Porphyrite trita, levigata & in pul-
ticularum redacta. Tinctura Spiritu Vini Simplici parata omnes Radicis vires videtur retinere.

LUCII PISCIS MANDIBULA. *Het Kaekbeen van den Snoek.*

Quamvis omnia hujus Piscis Ossicula easdem vires videantur possidere, Mandibula tamen inferior præsertim in usu esse con-

suevit. Laudata est non solum in Calculo & Fluore albo, sed etiam tamquam Specificum adversus Pleuritidem. In usum ducta videtur ab aëclis Systematis HELMONTII Spinam Pleuriticam, seu Acidum hostile Pleuræ & locis intercostalibus infixum accusantis. Iners & innocuum Remedium est: hinc Ægris, vel Medicis fiduciam in eo ponentibus, notante SWIETENIO, facile concedi potest: modo interim non negligantur efficaciora Auxilia, quibus solis in cura periculosi hujus Morbi confidere possumus.

LUMBRICI TERRESTRES. *Aardwurmen.*

Saporem habent mucilaginosum, subsalsum, nauseosum. Acidum ex iis distillari GEOFFROY testatur: sed id Terræ in eorum intestinis contentæ deberi judicat ALSTON, & probabile est.

Jam a GALENI temporibus in usu erant. Vino lavantur, purgantur, siccantur. Eorum succus vel pulvis internè anodinas, diureticas, antispasmodicas, resolventes, discutientes, in Podagricis & Arthriticis Affectionibus præcipuè utiles vires possidere perhibetur. Externè tamquam excellens Traumaticum laudantur. Quibus fides Observatis omnia hæc Encomia fulta sint planè ignoramus. Nostrates Mulierculæ in Angina aliisque Morbis, variis locis sub Cataplasmatibus applicant; in eum finem, ut peculiari vi, qua illos pollere credunt, sic diætam illis Morbi Malignitatem attrahant. Optimè id effectum existimant, dum calore loci necessariò putrefacti pessimum foetorem spargunt.

LUPULUS. *Hop.*

Turiones, seu Stolones hujus Plantæ ad rem cibariam pertinent. Flores, seu Strobuli e squammis flavescentibus uni communi axi affixis facti conficiendæ Cerevisiæ, cujus visciditatem tollunt & aciditatem præcavent, adhibentur. Saporis sunt amari, balsamici, odorem præbent aromaticum, gravem, qui caput obnubilat & vertiginem inducit. Ob has vires ab aliquibus pro conciliando somno
sub

sub pulvinari ponuntur. Rarò in Medicina adhiberi solent: scribuntur tamen internè Viscera egregiè deobstruere; Urinam & Menses ciere; Acidum corrigere & in Malo Hypochondriaco, Ictero, Scorbuto frigido, nec non Febre intermittente egregium esse Remedium. Externè discutunt, roborant, anodini sunt. SIMON PAULLI horum fotu paroxifimum podagricum mitigatum vidit.

LYSIMACHLÆ PURPUREÆ Folia & Radix. *De Bladeren en Wortel van Wederik of Jodekruid.*

Salicaria TOURNEFORTIO dicta est, aut a simili Foliorum figura, aut quia inter Salices passim crescit. Vires non videtur possidere a Lutea diversas, quamvis in usu ordinariò præferatur. Utriusque Decoëctum addito Sale Martis fit atrum: ut evidenter adstringant. Ob has dotes jam Veteribus perspectas commendatur ad quoscumque Alvi Fluxus & Hæmorrhagias a Laxitate. a Recentioribus tentamini subjecta famam sustinuit. Ad dragmam pluries de die præscribitur. Extus vulneraria est.

MACIS. *Foelie.*

Est cortex medius Nucis Moschatae, seu textum reticulare, quod sub primo carnosò cortice, putamen lignosum, in quo dicta Nux continetur, immediatè ambit, & eidem laxè adhæret. Substantiam exhibet in lacinias fissam, seu e laminis angustioribus contextam, oleosam, lentam, veluti membranaceam. Recens nondum diu aëri exposita, coloris est purpurei, elegantis; exsiccata, ut ad nos transfertur, crocei; odoris proprii, fragrantissimi; saporis aromatici, acris, amaricantis. Distillatione olei odoratissimi, fugacissimi unam quadragesimam, trigesimam & ultra sui ponderis largitur: per expressionem verò quintam circiter sui ponderis partem Olei bruni ad Axungiae consistentiam accedentis, tenuioris, quam quod e Nuce Moschata obtinetur. Hoc illi passim in Officinis substitutum

P

invenitur. Hæ proportiones pro ætate & qualitate hujus Aromatis variant.

Multus Macis pro condimentis usus. Vires medicas easdem ac Nux Moschata possidet. Eadem a nimio usu noxæ. Vide NUX MOSCHATA.

MAJORANÆ Folia. *De Bladeren van zoete Marjolein.*

Hæc Herba Europæ Meridionalis indigena in hortis nostris colitur. Odoris est grati, fragrantis; saporis acriusculi, subamari, aromatici. Vires Aqua, melius Spiritu Vini Rectificato extrahuntur. Olei odorati unam sexagesimam quartam sui ponderis largitur.

Cephalicas, nervinas, uterinas vires possidet. Extus roborat, discutit. Errhina est.

MALVÆ Folia & Flores. *De Bladeren en Bloemen van Maluwe, of Kaasjes-Kruid.*

MANNA. *Manna.*

Substantia hæc frusta exhibet variæ magnitudinis & figuræ; consistentiæ pinguis & friabilis; coloris candidi, vel leviter flavescens, quodammodo pellucidi; odoris nullius vel debilis, saporis dulcis, saccharini, nauseosi, cum aliqua acredine. In aëre humido liquefit, rufescit. Solvitur integrè Aqua. Post solutionem ad pristinam consistentiam redacta coloris obscurioris est. Solvitur etiam Spiritu Vini, præcipuè adjuvante calore. Debitè exsiccata accenditur. Solutio ejus aquosa Fermentationi commissa Liquorem spirituosum suppeditat. Plerisque aliis experimentis Saccharum æmulatur, & revera Sal essentielle Saccharinum continet. Minus tamen Saccharo solubilis est; ut triplum ferè sui ponderis Aquæ requirat.

In Calabria, Sicilia, Agro Romano aliisque Regionibus sponte vel factò vulnere stillat e trunco & majoribus ramis variarum

Fraxini specierum. „ A vigesima die mensis Junii, testante GEOFFROY,
 „ ad finem Julii a meridie usque ad vesperam sponte fluit liquoris
 „ limpidi adinstar, & sensim in varios grumos concrefcit, indurefcit
 „ & albescit. Illos postridie colligunt cultris ligneis abradendo,
 „ modo nox serena fuerit: pluvia enim aut nebula superveniente,
 „ Manna colliquefcit & prorsus deperditur. Collectos grumos in
 „ vasculis terreis non vitreatis condunt, deinde super mensas in
 „ chartis nitidis soli exponunt, donec manibus non adhæreant.

Julio desinente Fraxini cessant hanc lacrymam sponte stillare:
 tunc Rustici hujus Arboris Corticem incidunt, & vulneribus festu-
 cas, paleas & virgas tenuissimas inserunt, ut Succus secundum
 illa corpora dimanans inspissetur. Ita elegantes lacrymas longiores,
 cavas, leves, intus veluti friatas, albicantes obtinent, quibus
 ad nos allatis paleæ adhuc aliaque heterogenea accreta inveniuntur.

Authores Mannam ob diversam patriam, variam frustorum figu-
 ram, varium colligendi modum & varias Arboris partes, e quibus
 obtinetur, multifarie distinguunt. His omnibus missis sufficiat dixisse
 duas diversas species ad nos adferri; unam scilicet in *lacrymis*,
bacillis, aut *granulis*, albam, siccam, levem; saporis dulcis, non
 ingrati: alteram *pinguem* dictam, in grumis, seu frustis crassio-
 ribus, minus regularibus, melleam, minus albam, magis humidam,
 minus jucundam, multisque sordibus ordinario inquinatam.

Posterior hæc plerumque adulterata est: mixtum etenim e Melle,
 Saccharo & parca Scammonei quantitate quandoque pro hac Manna
 divendi probatum est: ut hinc pateat quam perperam plerique
 hanc speciem, utpote majori vi purgante præditam, præferendam
 credant. Quo minus fraus appareat, alii veræ Mannæ dicta addi-
 titia in majori vel minori quantitate adjiciunt: quin imò e Manna
 & Saccharo speciem albam & siccam, quæ ignaris pro optima
 facile imponeret, conflare norunt. Fraus pondere, consistentia,
 pelluciditate, & sapore detegi debet.

Manna mitissimum Eccoproticum est, quod Infantibus & Gravidis etiam tuto porrigi potest. Ob vim solventem & demulcentem in Morbis Pectoris & calculo laudatur. Ut flatus præcaveantur, quam unicam noxam aliquando solet producere, bene carminativum ei adjicitur.

MARGARITÆ. Paarlen.

Sunt corpuscula plus minus rotunda, splendentia, alba, saporis & odoris expertia, e stratis sibi invicem incumbentibus facta, quæ in *Matre Perlarum*, seu testa *Mytuli Margaritifera* inveniuntur. Pro diversa Patria distinguuntur in *Orientalis* & *Occidentales*.

Arabes Cardiacas eis ac Alexipharmacas Virtutes adscribent, & in Medicinam introduxerunt. Sine præjudicio perspectâ causâ, præter Acidum absorbendi nullæ jam eis vires relictæ sunt: quibus cum Lapides Cancrorum aliaque multa, quæ facile & vili pretio obtineri possunt, non superent, Officinis Pharmaceuticis ejectæ Mulieribus pro Ornamentis jam relinquuntur.

MARRUBII ALBI Folia. De Bladeren van Andoorn.

Præter vires aromaticas satis notas, optimè resolventes, in Obstructione, quin imò Scirro Hepatis præcipuè utiles, vires ei attribuuntur. Laudatur præterea in Tussi inveterata, Asthmate aliisque Morbis pituitosis Pectoris. Non desunt, qui in Pulmonum Abscessu summis laudibus extollunt.

MARI SYRIACI Folia. De Bladeren van Syrische Mastiek.

MARI VULGARIS Folia. De Bladeren van gemeine Mastiek.

MARS, vide FERRUM.

MASTYX, seu MASTICHE. Mastiek.

Est Refina, quæ e Lentisco, præsertim in Infula Chio, effluit. Adfertur nobis sub forma granorum variæ magnitudinis: sicca est,

fragilis, pellucida; coloris pallidi, leviter citrini; odoris proprii; præcipuè calefacta, aut igni injecta, grati; saporis amaricantis, aromatici. Masticata dentibus adhæret, ductilis fit, albescit. Parcâ quantitatem Olei Odorati fundit. Præter odorem Aquæ nihil impertit. Solvitur in Oleis & integrè Spiritu Vini Rectificato. Solutio hæc calida est, valde stimulans. Aqua Calcis Tincturam fortem extrahit.

Internè adhibetur tamquam Roborans in Tussi inveterata, Morbis Ventriculi & Fluore albo præcipuè utile. Suffitus in Catharrhis & Ani prolapsu laudatur. Spiritu Vini soluta & super Alutam extensa adversus Ischiadem commendatur.

MATER PERLARUM, vide MARGARITÆ.

MATRICARIE Folia & Flores. *De Bladeren en Bloemen van Moederkruid.*

MECHOACANNÆ ALBÆ Radix. *De Wortel van Mechoacan.*

Mechoacan Americæ Meridionalis Provincia, e qua præsertim adfertur, huic Medicamento nomen dedit. Pertinet ad Plantam Indigenis *Jetucu*; Botanicis quibusdam *Convolvulum Americanum Mechoacan*; aliis *Bryoniam Mechoacannam Albam* dictam. Prostat in taleolas secta & ficcata, quæ Jalappæ taleolis plerumque majores sunt. Corticem habet rugosum, gryseum, vel fufcescentem; Substantiam intus albidam, circulis quandoque notatam. Odorem nullum habet. Masticata viscosam se primò præbet & diu insipidam; donec tandem dulcedinem aliquam & levem Acrimoniam prodat. Continet parcâ quantitatem Resinæ, quæ Resinæ Jalappæ etiam viribus similis videtur. Vetusita vel diu decocta Vires deperdit. Adjectis Bryoniæ, vel Mandragoræ Radicibus aliquando adulteratur.

Ante cognitam Jalappam, tamquam tutissimum purgans, sub *Rhabarbari Albi* nomine multum in usu erat. Hodie, quia tardissimè agit & alia plura efficaciora substitui possunt, vix adhibetur.

Infantibus tamen hoc Medicamentem, quia insipidum & tutum, commodè propinari potest.

MEL. *Honing.*

Est Substantia fluida, sed spissioris consistentiæ; coloris albi, vel flavescens; granulata; saporis dulcissimi, noti; odoris proprii, non ingrati; cui plerumque varius a Vegetabilibus, e quibus hauritur, accedit. Ætate flavescit. Coctione protracta amarescit, & inspissatur in solidam consistentiam. Solvitur Aqua & Spiritu Vini Rectificato. Igne inflammabilis est: ut hinc resinofam cum multa intermixta Mucilagine indolem prodat. Fermentationis Spirituosæ admodum capax est, ut probat HYDROMEL. Omnes ferè Sacchari dotes possidet, & pluribus Experimentis Saccharum Candum Crystallifatum largitur.

Mel mediæ inter Animalem & Vegetabilem naturæ est: Apes etenim id jam paratum e Nectariis omnium Florum, non excepta Aloë & Colocynthide, proboscide hauriunt; primò suo Stomacho condunt, & partim in nutrimentum suum adhibent; dum superfluum in verum Mel probabiliter elaborant, & dein in Favorum Cellulas provido instinctu evomunt, ut Hieme, deficientibus Floribus, esca non deficiat.

Pro ratione Patriæ & Florum, e quibus ab Apibus colligitur, varium est: hinc loca, ubi Rosmarinus aliæque nobiliores Plantæ crescunt, optimum suppeditant, teste *Narbonensi*. Non solum etenim balsamicum Plantarum odorem, sed etiam saporem & vires medicas adeo retinet, ut ex Absynthio amarum, e Plantis purgantibus purgans, & e venenatis venenatum obtineri pluribus testimoniis perhibeatur. Vernum præterea & æstivum, vigentibus scilicet Floribus obtentum, autumnali præferri debet.

Quod e Favis sponte exstillat *Virgineum* appellatur. Quod ex eisdem eluitur, ecoquitur, vel torculari exprimitur, Cera aliisque

inquinatum, & hinc ad usus medicos non adhibendum est. Adjecta Farina aliquando adulteratur. Fraus levi negotio detegi potest.

Ad culinarios usus Veteres Mel adhibebant, ubi nos Saccharum. Vires medicas possidet balsamicas, antisepticas & summè detergentes: ut hinc etiam Alvum laxet. Mucum tenacem detergendo & incidendo Expectorationem juvat, & optimè adhibetur in variis Morbis Faucium & Pectoris glutinosis. Extus ad digerendos & maturandos Abscessus a Chirurgis adhibetur. Ulcera detergit. Enematibus laxantibus passim additur. E Melle ad solidam consistentiam cocto Suppositoria fiunt.

MELILOTI Folia & Flores. *De Bladeren en Bloemen van Meliloten, of welriekende Klaver.*

MELISSÆ Folia. *De Bladeren van Melissè of Citroenkruid.*

MELONUM Semen. *De Zaaden van Meloenen.*

MENTHÆ VULGARIS, seu ANGUSTIFOLIÆ SPICATÆ Folia. *De Bladeren van Munt.*

MENTHÆ AQUATICÆ Folia. *De Bladeren van Watermunt.*

MENTHÆ PIPERITIDIS Folia. *De Bladeren van Pepermunt.*

Hæc omnes Menthæ species omni dote superat. Saporem præbet acrem, piperinum, sed fugacem. Simul sensum frigoris, ut Camphora, in ore & stomacho exhibet. Vires Aqua & Spiritu Vini Rectificato extrahuntur, & cum eisdem distillatis elevantur. Oleum Essentiale acerrimum largitur.

In Colica flatulenta, languore & omni affectione frigida primarum viarum promptissimus, tutus stimulus & excellens Remedium est.

Omnes Menthæ externè discutiant, roborant; balsamicæ, vulnerariæ, antisepticæ sunt.

MERCURIALIS MARIS & FŒMINÆ Folia. *De Bladeren van Binkelkruid.*

MERCURIUS VIVUS, vide ARGENTUM VIVUM.

MEI ATHAMANTICI Radix. *De Beerwortel.*

MILII SOLIS, seu LITHOSPERMI Semen. *De Zaaden van Paerlkruid, of Steenzaad.*

MILLEFOLII Folia. *De Bladeren van Duizendblad, of Geruwe.*

MILLEPEDES, seu ASELLI. *Duizendpooten, Houtluifsen, Tichelbeesten.*

Nota hæc Infecta scatent multo Sale Volatili. Recentium itaque Succus melius, quam Pulvis adhibetur. Ob vim incidentem, attenuantem & aperientem a dicto Sale pendentem commendantur in Viscerum Obstructionibus, Hydrope, Morbis Pectoris aliisque pluribus a mucosa spissitudine ortis. Per Urinæ vias primario creduntur agere; ut etiam in Suppressione Urinæ & ipso Calculo ab aliquibus laudentur. In incipiente Cataraeta ad magnam dosim, etiam unciam integram, quotidie sumpta scribuntur aliquando profuisse.

Quamvis de dictis viribus omnino constaret, quod hæctenus nobis non videtur, nauseosum semper Medicamentum efficiunt, cui alia non difficulter substitui possent & deberent: plerique etenim Ægri, quia hæc & similia quandoque in Medicos usus adhiberi non ignorant, omnia Medicamenta pertinaciter averfantur & respuunt.

Dum præscribuntur, Pharmacopœi eligant majores, nigros, in glomum contractos, utpote violenta morte preemptos.

MINIUM. *Menie.*

Est Plumbum ad lætam rubedinem, qua Cinnabarem æmulatur, calcinatum. Præparatur præsertim in Anglia, Hollandia & Germania. Sub operatione hujus Substantiæ pondus sensibiliter augetur. Secundum

dum varios Authores varia augmenti proportio est; ut id aliqui sextam partem, alii tantum vigesimam statuunt. Sub reductione Minii in Plumbum id augmentum amittitur. Differt a Lithargirio calcinationis gradu, quo hoc pro magna parte vitrificatum est.

Tamquam Refrigerans & Exsicicans Unguenta & Emplastra aliqua ingreditur.

MORI Fructus, seu MORA. *De Moerbeziën.*

MOSCHUS. *Muskus.*

Est Substantia granulosa, sicca, tactu pinguis, tota inflammabilis; coloris ferruginei, vel subnigricantis; sanguinem exsiccatum primo aspectu referens; saporis amari, subacris; odoris fragrantissimi, penetrantissimi, pertinacissimi & ferè indelebilis, qui, nisi distantia, aut aliis admixtis temperatus sit, caput gravat, obnubilat; Mulieribus nec non Hypochondriacis præsertim infestus est, & quandoque, si fides Itineratoribus, Narium Hæmorrhagias etiam lethales producit. Spiritus Vini Rectificatissimus solvit circiter tertiam partem hujus Substantiæ, Aqua duas quintas. Prius Menstruum, quamvis parum odoratum videatur, omnem tamen Moschi fragrantiam possidet, & eam aliis, quibus additur, communicat: posterius Distillatione abstractum Mosci odorem secum elevat: secus prius. Acida fragrantiam plurimum exaltant.

Animal in Muscovia, India Orientali & China degens, *Moschus Moschiferus* LINNÆO dictum, quod aliqui e Cervino, alii e Caprino genere crediderunt, sed quod propriè ad neutrum pertinet, & potius particularem speciem constituit, hanc Substantiam largitur. Dicto Animali inter Umbilicum & Genitalia Folliculus, Ovi galinacei circiter magnitudinem habens & duplici extra corpus orificio instructus, excrescit, in quo Moschus secernitur & conservatur. Utrique sexui, in ignotum hæctenus usum, hoc organum existit, sed solis Maribus verus Moschus videtur secerni, & præcipuè Oestri venerei

Q

tempore magis evectus esse : tum Animal prurienti stimulo adactum se lapidibus & Arborum truncis affricat; donec irritanti hac Substantia se liberet. Ita perfectè elaboratus, optimus Moschus colligitur, qui rarissimè ad nos transfertur. Apud nos prostat cum toto Folliculo, etiam cute tecto, a Venatoribus exscisso. Folliculi pilis badiis obfessi *Chinenses* sunt & optimi: pilis albis, *Ruffici*; multum deteriores.

Moschus, cum magno pretio vendatur, & in parca copia magnam quantitatem cujuscumque materiæ fragrantia sua possit inficere, rarissimè non adulteratus prostat. Venatores etenim Folliculos minus turgidos Sanguine, Arena; quin imo Plumbo pro augendo pondere & lucro complent, vel sumpta quacumque alia Animalis Moschiferi pellis parte Folliculos tam artificiosè consuunt, & pauxillo Moschi aliisque additiis replent, ut naturales facile mentiantur. Mercatores Indi, si odore aut gustu fraudem detegere nequeant, filum Allio imbutum per Folliculum ducunt, tuncque bonum existimant, quando Allii fœtor Moschi odore victus evanescit. Apud nos probatur, si forti & penetranti polleat fragrantia; si super chartam cultro, vel spatula se totum extendi patiatur; sicque extensus coloris flavioris sit, & splendeat; si ferro candenti impositus flammam capiat & vix non totus consumatur, & certissimo demum criterio, si exigua quantitas magnam Alcoholis copiam fragrantia sua imbuat.

Multus hujus Substantiæ pro Odoramentis usus est. Arabes eam apud Europæos in Medicinam introduxerunt atque Calidum, Roborans, Lætificans, & Aphrodisiacum Medicamentum statuerunt. Exigua apud illos dosis erat. Constat jam multis celeberrimorum Medicorum testimoniis illam ad grana viginti, quadraginta, imò sexaginta, etiam pluries de die, exhibitam inordinatos spirituum motus potentissimè & sine ardore compefcere; ut in Febribus, ubi Convulsiones, Singultus aliaque prava symptomata se produnt, præstantissimum Remedium sit. Laudatur præterea in Mania, Passione

Hysterica, Exanthematibus retropulsis, Podagra retrograda &c. Ordinariò mitem, refocillantem Diaphoresim excitat, quam placidus somnus excipit. In Hydrophobia desperatis jam ægri rebus, si fides observatis, tam promptè quandoque opem tulit, ut ab aliquibus Specificum adversùs hunc Morbum habita sit. Moschum collo appensum adversùs Variolas Prophylacticum Remedium CELEB. LINNÆUS credit. Hoc ultimum experientia videtur improbare.

MYROBALANI. *Myrobalaenen.*

Sunt Fructus exsiccati, qui nobis ex India Orientali adferuntur. Quinque in Officinis prostant species tritis his versiculis expressæ:

Myrobalanorum species sunt quinque bonorum.

Citrinus, Chebulus, Bellericus, Emblicus, Indus.

Quamvis figura, magnitudine & colore inter se differant, ex eadem tamen Arbore, sed diverso tempore, peti aliqui contendunt. Alii quamlibet speciem ad diversam Arborem pertinere referunt. Utraque sententia testes Oculares adfert.

Ob vim leviter purgantem, quam possident, olim multum in usu erant. Jam alia multa tam feliciter substituuntur, ut e pluribus Pharmacopœis ejeçti sint. Omni dote & evidenter adstringunt; hinc Indis ad atramentum conficiendum, & dependa coria inserviunt. Ob hanc vim, ea dosi ut purgare non possint, præcipuè Bellerici laudantur ad ani procidentiam. Eorum Decoctum dentes firmat.

MYRRHA. *Myrrhe.*

Est substantia resinoso gummea, quæ in frustis variæ magnitudinis & figuræ, mox Avellanas, mox Juglandes æquantibus; coloris flavi, rufi, vel ferruginei, ad nos adfertur. Subpellucida est, arida, fragilis, intus striis albicantibus notata; saporis subacris, amari, parum nauseosi; odoris aromatici, non Ingrati. Masticata tota ferè in ore solvitur, & salivæ suas dotes impertit: hinc oris foetorem corrigit. Igni injecta flammam concepit, & suffitum non in-

gratum largitur. Spiritus Vini rectificatus solvit circiter unam tertiam. Tinctura hæc odorem aromaticum, amaritiam & omnes dotes hujus substantiæ possidet. Aqua solvit circiter duas tertias. Aqua Calcis Tincturam validam extrahit. Parcâ quantitatem Olei Odorati fundit.

Adfertur ex Arabia, Æthiopia & Ægypto; sed cujus Arboris productum sit necdum liquet. Variis additiis adulterata ordinariò apud nos prostat, quæ, cum genuinis illico descriptis Myrrhæ dotibus careant, facile distingui possunt, & rejici debent.

Myrrha aperit, discutit, abstergit, roborat, & calefacit: hinc in Morbis Pulmonum & primarum viarum, a glutine spontaneo & laxitate solidorum pendentibus, præcipuè præscribitur, & prodest. Non desunt qui in ulceribus internis; quin imò in ipsa Phthisi commendant. Ubi tamen Febris adest, suspecta esse debet: motum etenim humorum tam manifestè incitat, ut Abortum & Mictum Cruentum aliquando produxerit. Extus, tamquam abstergens & putredinem potentissimè arcens Remedium, ad Gangrænam, Ulcera putrida & Cariem Ossium cum successu adhibetur.

MYRTI Baccæ. *De Beziën van den Myrtenboom.*

NARDUS CELTICA, seu SPICA NARDI CELTICA. *Celtische of Alpische Nardus.*

NARDUS INDICA, seu SPICA NARDI INDICA. *Oostindische Nardus.*

NASTURTHI AQUATICI Folia. *De Bladeren van Waterkers.*

NASTURTHI HORTENSIS Folia & Semen. *De Bladeren en Zaaden van Tuinkers.*

Eadem utrique speciei virtus, priori tamen eminentior est. Hanc omnem exsiccatione, ut & coctione perdunt: ut hinc pateat optimè ipsam Herbam ab Ægris comedi, vel ipsum Succum expressum præscribi. Cocleareæ æmulæ plantæ sunt & adversus Scorbutum frigidum aliosque morbos ab humoribus viscidis & solido-

rum laxitate pendentes optimum Remedium constituunt. Stimulo suo solidorum motus reduplicando agunt : ut hinc etiam Diureticae & Emmenagogæ sint.

NEPETÆ, seu MENTHÆ CATARLÆ Folia. *De Bladeren van Nip of Kattekruid.*

NICOTIANÆ Folia. *Tabakbladeren.*

Ita a Nicotio Regis Galliae in Lusitaniam Legato, cujus præsertim nutu hæc Planta circa medium sæculi decimi sexti in Europa primum innotuit, appellatâ est. Hispani quia eam in Insula Tabago, seu Tabaco, in Mari Mexicano sita, primum detexerunt, *Tabacum* vocarunt. Americanis *petum* dicebatur; hinc CLUSIO *petum latifolium* dictum est, & ob æmulam vim narcoticam aliquibus Botanicis *Hyoscyami Peruviani* nomine insignitur. Colitur jam per omnem Europam. Odorem præbet gravem, pungentem, sternutationem excitantem; saporem acrem, amarum, nauseosum, pertinacem, salivam copiosè elicientem. Vires Aqua, melius Spiritu Vini Rectificato extrahuntur. Oleum distillatum fundit acerrimum, quod Animalium sanguini affusum ea brevi interemit.

Pica Nasi, pestis illa, ut & aliæ plures, e novo Orbe delata, quæ contagio suo jam omnes gentes infecit, maximam partem hujus Plantæ sibi vindicat. Multi præterea ejus fumum per fistulam attrahunt, ore retinent, volvunt, & ejus stimulo delectati efflant; dum alii in eundem finem ipsa folia masticant. Ita Europæi omni modo consumendis Americæ productis & multiplicandis suis necessitatibus videntur studuisse. Insuetos tamen hi omnes hanc Plantam adhibendi modi mirè turbant: caput etenim omnibus veluti ebriis obnubilatur, & a fumo præcipuè sursum deorsumque violenter & quandoque non sine discrimine, purgantur. Narcoticas itaque & acres omnino vires prodit, easque introsumpta confirmat. Quin variis corporis locis in Cataplasmate vel fomento applicata easdem turbas visâ est excitasse. His non obstantibus venenosis dotibus, in

Medicinam introducta est, & in pluribus casibus locum tenere potest. Pulvis enim naribus attractus insuetis Ptarmicum est fortissimum. Fumus ore haustus Sialagogum est Remedium, quod in laxis, obesis humidisque corporibus, & morbis a serosa colluvie pendentibus, opem sæpius attulit. Idem ano immixtus Ascarides necat, & in pertinacissimis Alvi Obstructionibus, Ileo, nec non Hernia incarcerata, aliis remediis non auscultantibus, quandoque se præbuit efficacissimum. Folia masticata famem sedant, sitim extinguunt, Odontalgiam curant, & oris fœtorem corrigunt. Eorum effluvia Pediculos, Pulices, Cimices necant, &, teste DIEMERBROEKIO aliisque, a Peste & aliis morbis contagiosis præservant. Eadem cum Aceto in Cataplasma redacta optimè resolvunt, & discutunt, illorumque Decoctum saturatum, in Act. Nat. Curios. Vol. IX. pag. 392., & Nov. Act. Physico-Med. Vol. primo pag. 99., laudatur ad Abscessus sinuosos & Fistulas.

Sed & interno usu explorata est. Compertum est itaque illam diuturna in Aqua coctione, dissipatis acrioribus, vim emeticam deponere, & solam purgantem retinere; eademque ulterius protracta, detergens, aperiens, diureticum demum, & alterans exurgere Medicamentum, quod, præsertim tamquam expectorationem juvans, in Asthmate & Tussi a muco crasso, viscido, pulmones infarciante, ab aliquibus summis laudibus extollitur. Quin Decoctum unciæ unius foliorum Tabaci in Aquæ libris duabus, ad medietatis consumptionem, addito in coctionis fine foliorum Malvæ, Brancæ Ursinæ, & Violarum aa manipulo uno, calidissimum pluries de die potum a celeberrimo RUTTY in Vomica Pulmonum, ad materiam purulentam evacuandam, & ulcus consolidandum, scribitur valere.

NIGELLÆ Semen. *De Zaaden van Fenkelbloem.*

NINSING, seu NISI Radix. *Ninsing- of Nisi-Wortel.*

Ita Japonensibus vocatur Radix, quæ Chinenfibus *Gens-Eng*, seu *Ginsing* dici ab aliquibus perhibetur. Alii diversis his nominibus,

figura & viribus ferè similes quidem, sed ad genere & specie diversas Plantas pertinentes Radices exprimi contendunt. Itineratorum & Botanicorum incuria fecit, ut, quid hic credi debeat, aegrè statui possit. Interim sub his titulis adferuntur e Japonia, China & Regno Siam Radices rugosæ; calami, vel ad summum Digiti Auricularis crassitiem habentes; unum duosve pollices longæ; plerumque bifurcatæ; ad basim fibrosæ; coloris albidi, vel flavescens; adeo resinosa, ut aliquando subpelluceant, & Cornu quasi referant; odoris leviter aromatici; saporis subdulcis, leviter amari & acris, non ingrati.

Similis Radix circa initium hujus Sæculi in Novo Orbe, & nominatim in Canada detecta est: differunt tamen, quod hæc crassior, magis rugosa, coloris obscurioris, & minus resinosa sit.

Hæc Radix apud Chineses & Japonenses tanti habetur, ut libra una tribus Argenti Libris ordinariò vendatur. Ob hanc causam rarò ad nos transfertur. In Hollandia Uncia una quandoque centum & quinquaginta Florenis conficit. Multò minus cara Americana est. Si Orientalibus fides, Cardiacum est, cui nullum par hæctenus prædiit, & omnibus ferè Morbis Antidotum. Vitæ fons, secundum illos, si languerit, hoc Remedio promptissimè sustentatur & refuscitatur; ut in pluribus Cerebri Morbis, & præsertim in labefactione virium a nimia Venere inducæta, certissima sit Medela. In Europa tentamini subiecta tam parum speciosis his promissis stetit, ut multis aliis Indigenis ei facile suppleri, & hinc illam in Patria sua sine Materiei Medicæ damno relinqui posse, sit decretum.

NITRUM. *Salpeter.*

Est Sal neuter constans Acido proprio, *Nitroso* dicto, & Alkali Fixo Vegetabili, ad Saturationem simul unitis. Crystallos exhibet prismaticas, sexangulares, utrimque simili Apice terminatas. Coloris est candidi, subpellucidi; odoris nullius, saporis falsi, leviter amari, nauseosi, & simul sensum Frigoris Linguae imprimat. In Aère

non deliquescit. Solvitur in sexies circiter suo pondere Aquæ, præsertim ebullientis. Sub Solutione Menstruum refrigerat, ut Thermometrum evidenter deprimatur: minus tamen, quam sub Solutione Salis Ammoniaci. Peracta Solutione Thermometrum etiam ad pristinam altitudinem redit. Igni expositum fixum est, funditur, & Crystallisationis Aquam pertinaciter retinet. Sub hoc statu cum Materia Inflammabili Flammam concipit, cum majori vel minori pro circumstantiis Fragore. Peculiare hoc Phænomenum, quod Nitrum ab omni alio Sale distinguit, *Detonatio* appellatur, & Acido Nitroso, quod cum Phlogisto *Sulphur Nitrosum*, de se in Aëre libero inflammabile, constituit, debetur. Sub Operatione liberatum Acidum avolat, & post illam remanet Alkali Nitri, quod falsò *Nitrum Fixatum* hac vel illa Substantia, quæ in hunc usum adhibita fuit, appellatur. Præter Phlogiston hunc Salem decomponunt Acidum Vitriolicum, etiam Basi Terreæ, aut Metallicæ junctum, Acidum Phosphoricum, Sal Sedativum & Arfenicum.

Origo hujus Salis inter Naturæ Arcana hæctenus numerari debet. Naturale, totum præparatum, & unicè e Terra eluendum in India Orientali aliisque locis invenitur. Tale e quibusdam Plantis etiam apud nos in parca copia obtinetur. Passim in Europa e Parietibus & Terris diu substantiarum putrescentium vaporibus, in Aëre libero, expositis extrahitur: sed Basi tum constat Calcarea; ita ut, quo crystallisabile & genuinum Nitrum evadat, ulteriori Præparatione indigeat. Basi ergo Terreæ Alkali Vegetabile, simplici methodo ob majorem Affinitatem, facilè substituitur, & in hoc omne Artificium verum Nitrum conficiendi consistit. Latet interim nos, & æternùm fortè latebit, quomodo peculiare hujus Salis Acidum generetur & Basi Terreæ accrescat.

Nitri pro præparando Pulvere Pyrio multus usus. In Medicina ob varias dotes multum adhibetur, & laudatur: virtute enim, præ reliquis Salibus, pollet antiseptica, & evidenter refrigerat; ut
inter

inter Antaphrodisiaca numeretur. Sanguinem præterea fluidiorem, rubicundiorem reddit, & inflammatoriam spissitudinem pulchrè solvit. Ob hunc effectum sitim compescit. Diureticum etiam est, & Alvum laxat. In majori tamen dosi, aut diutius adhibitum languorem inducere, Stomacho nocere, in Vias Urinarias præcipuè agere easque dolore afficere scribitur. Quin etiam Dyspnœam & Paralyfim aliquando produxisse perhibetur. Ob vim solventem nocet in Febre Hæctica cum signis colliquativis.

NUMMULARIE Folia. *De Bladeren van Penningkruid.*

NUX MOSCHATA. *Nootmuscaet.*

Ob frequentissimos usus culinarios fatis nota est. Pertinet ad Arborem in omnibus Moluccis, & præcipuè in Infula Banda crescentem. Continetur in putamine ligneo, quod Macis immediatè cingit. Vide MACIS. Ut hi Nuclei melius conserventur, antequam ad nos transferantur, Aquâ Calcis aliquamdiu macerantur; dein fumo exponuntur. Præferuntur rotundi & ponderosiores: oblongi sylvestres creduntur. Multo turgent Oleo, ut, dum acu calido vulnerantur, illud fundant, & per expressionem circiter unam tertiam sui ponderis largiantur. Oleum hoc odoratum, flavum est, & frigefactum Sebi consistentiam habet. Quod ab exteris adfertur ordinario variis pinguedinibus adulteratum est. Olei Essentialis unam vigesimam & ultra quandoque sui ponderis præbent. Vires optimè Spiritu Vini Rectificato extrahuntur.

Nux Moschata Virtutem possidet aromaticam, nervinam, stomaticam, anticolicam & emmenagogam. In Vomitu & Alvi Fluxu præcipuè laudatur, & revera sæpe in his morbis cum successu adhibetur: hinc Vires Adstringentes ei adscriptæ sunt. Has non videtur mereri; sed potius vi narcotica & stupefaciente in his morbis agere: nam in majori dosi, præcipuè dum recens est, has dotes adeo evidenter possidet, ut multiplici Experimento & Autoritate

R

Temulentiam, Stuporem, Delirium & Apoplexiam induxerit. HOFFMANNUS e Nuce Moschata & Alumine Febrifugum conficit.

NUX VOMICA. *Kraeyenoogen.*

Ita vocantur Nuclei, seu Semina orbiculata, utrimque compressa, umbilicata, villosa; cornæ duritie; coloris cinerei; odoris nullius, saporis amarissimi, ingrati, quæ ex India Orientali & nominatim e Malabaria adferuntur. Quindecim numero in Pulpa cujusdam Baccæ, seu Fructus dicuntur inveniri: Arbor, ad quam pertinent, *Strychnos nux vomica* a LINNÆO nuncupatur. Spiritus Vini Rectificatus omnem amaritiam extrahit, quæ consequenter in Resinosa Parte videtur hæere. Faba Sti Ignatii secundum aliquos Authores ad eandem familiam pertinet. Non satis liquet.

Canibus, Felibus, Gliribus aliisque multis Animalibus certissimis experimentis, vi narcotica, deleteria est. Ad pauca grana Stuporem, Rigorem, convulsionem inducendo brevi post assumptionem interimit. In Nervos videtur venenosam vim explodere: plerumque enim in Interfectis Brutis nec Inflammationis, nec Gangrænæ vestigia in stomacho reperta sunt. Neque Homini, si fides observatis, omnino tuta videtur; quamvis talis a Nostratibus passim credatur. In Materiem Medicam tamen introducta est, & suos commendatores invenit: Arabes itaque primi adversus Serpentum ictus laudarunt, si una, aut duæ quotidie per longum temporis spatium assumantur. In Insula Ceylan in eundem finem adhuc adhiberi scribitur: E recentioribus aliqui eam Febres Intermittentes obstinatissimas scribunt percurasse. Alii adversus Pestem Antidotum esse; antihelminthicam vim possidere; hystericas, hypocondriacas, maniacas, turbas sedare; Ulcera mali moris & ipsam Hydrophobiam curare contendunt. Nec defunt, qui in Gonnorrhæa Virulenta præsens Remedium esse, & in Dysenteria præmissis evacuantibus mira quandoque præstitisse perhibent. Non obstantibus his encomiis cum SPIELMANNO prudentis Medici esse ducimus, cum adversus hos

Morbos securiora prostant Medicamenta, ab usu suspecti desistere, & Noces Vomicae non, nisi pro necandis Animalibus nocivis, adhibere.

NYMPHÆÆ ALBÆ Flores & Radix. *De Bloemen en Wortel van witte Water-Leliën.*

OCYMI Folia. *De Bladeren van Basilicum.*

OLEÆ FRUCTUS EORUMDEMQUE OLEUM. *De Vruchten van den Olyfboom en der zelve Olie.*

Arbor hæc sponte crescit in Gallia Meridionali, Hispania, Italia aliisque calidioribus Regionibus. Fructus, *Olivæ* dicti, immaturi, virides, conditi ad nos adferuntur, & apud multos in deliciis sunt. Maturi multo scatent Oleo. Id Torculari exprimitur, quodque sic primò prodit, limpidum, insipidum, inodorum, Oleo Amigdalorum non ab simile, præstantissimum est, & *Virgineum* appellatur: quod postea adjecta aqua, vel calefactis Olivis, Majori etiam adhibita pressione obtinetur, vilius est & amurcosum. Mucilaginosus liquor, qui ex immaturis Fructibus exprimi potest, olim sub *Olei Omphacini* nomine in usu erat.

Olivæ scribuntur Oris halitum emendare, Stomachum roborare, Appetitum excitare, & Viscerum Obstructiones potenter solvere. Earum *Oleum* omnium Pinguedinum Principia & Vires habet: ob fluiditatem tamen, quæ unicè a diversa principiorum proportione pendet, facilius adhibetur, & plerumque in usus medicos præferri debet. Præcipuæ ejus dotes sunt Acria obvolvare; irritatas, rosas partes demulcere; tensas, convulsas fibras laxare, & cum obviis Sali- bus Alkalinis, teste Sapone Hispanico ejus producto, innocuum Saponem constituere. Ob has virtutes non solum omnium Venenorum assumptorum, præcipuè acrium, effectibus optimè medetur; sed etiam Alkalinis verum Antidotum est. Præ cæteris in similibus ca-

sibus famam sibi conciliavit, quia, dum in majori quantitate assumitur, vomitum excitat, & assumptum venenum plerumque feliciter expellit. In hunc usum assatum ad plures libras inodorum, infidum, optimum adhibeatur: rancidum enim ipsum Venenum est. In atrocissimis præterea primarum Viarum Doloribus ab alia causa pendentibus & in nephritide laudatur. Antihelminthicum est. Ejus inunctione Hydropem curari aliqui contendunt. Tepidi Olei Embrocatione & Balneo horrendissimæ Convulsiones sedantur. Laxandi, emolliendi, lubricandi ergo in Enematibus adhibetur. Plurima Emplaftra, Unguenta, Linimenta & Olea composita ingreditur.

OLIBANUM. *Wierook.*

Est Substantia gummeo-resinosa, quæ grana exhibet variæ magnitudinis & figuræ, granis Mastichis ordinariò majora, pellucida, coloris citrini; dum vetustior est, rufescentis. Odorem præbet proprium, fortem, balsamicum: masticata Dentibus adhæret, lentescit, Salivam lacteam reddit, & saporis est subacris, amari. Fragilis est, Flammam facile capit, & suffitum tum gratum spargit. Spiritus Vini Rectificatus tres circiter quartas partes solvit, & omnes Vires extrahit. In Aqua tota ferè suspenditur eandemque lacteam reddit. Emulsio hæc odoris fragrantis est, terebinthinacei. Secundum plures Authores Arboris, quæ LINNÆO *Juniperus Lycia* dicitur, productum est. Alii dubitant. Teste celeb. HASSELQUIST in utraque Arabia colligitur.

Veterum Olibani distinctiones, a diversa Glebarum figura & magnitudine, in *Marem*, *Fæminam*, *Thus Orobecum* & *Mannam* frivolæ sunt.

Vix hodie internè adhibetur; quamvis Myrrhæ vires videatur possidere. Laudatur ab aliquibus in Alvi Fluxu, Tussi & Pleuritide, præsertim epidemica. An hic aliquid præstare possit dubitamus. Credimus potiùs Suffitum ejus roborare, discutere. Emplaftra aliqua,

o tamquam Vulnerarium, ingreditur. Albumine Ovi subactum scribitur Maculas Faciei delere.

OPIUM. *Heulsap. Het verdikte Sap van de Maankoppen.*

Opium, quod ad nos transfertur, secundum KÆMPFERUM aliosque oculares Testes, est inspissatus Succus lacteus, stillans ex incis Capitibus *Papaveris Albi*. Coctione ex eisdem Capitibus extractum, & hinc Veterum tantum *Meconium* esse, alii contendunt. Priorem sententiam, pro magna saltem parte, veram esse, & Opium coctione extractum tantam Resinae proportionem non continere, quantam Opium apud nos profans, aut ex effluente succo paratum prodit, probat CL. ALSTON in *Medical essays and observations* vol. V. adfertur in panes coactum, qui variis foliis teguntur. Consistentiae est solidioris; ut tamen facile subigi & duci possit. Coloris extus est obscurioris; intus e fulvo nigricantis; dum in pulverem redactum est, flavioris. Odorem praebet ingratum, virosum, caput gravantem; saporem amarum, calidum, acrem: ut diu ore retentum Linguam & Palatum inflammet & exulceret. Totum relictis solis heterogeneis solvitur Spiritu Vini tenuiori, Vino & Aceto; una tertia circiter Alkohole; duae circiter tertiae Aquâ: ut hinc pateat substantiam esse resinoso gummeam. Duae haec principia videntur uniri Oleo, quod protracta per plures menses, in fervida, digestionem sensim separatur. Hac methodo, ablato principiorum vinculo, Opium decomponitur, & pars ejus Gummosa libera obtineri potest. Vide *Elementa Pharmaceutica* CL. BAUMÈ.

Haec substantia adfertur e Persia & Ægypto. Commendari passim solet Opium Thebaicum: sed notante SPIELMANNO potius ad puritatem, quam ad patriam respiciendum est. Aliqui Opium, quod e Planta nostrate preparatur, ab Orientali viribus non differre; alii multo inferius esse, asserunt. Pro priori parte pugnant CL. HALLERI tentamina. Quod coctione apud nos obtinetur saltem debilius esse Opio Orientali, & duplam quidem ejus dosim requiri, statuit ARNOT in *Medical essays and observations* vol. V.

In parca dosi, & opportunè exhibitum, præstantissimum, & sine quo Medicinam multi facere nollent, Medicamentum est; in majori quantitate assumptum, Venenum. A grano dimidio, vel integro in non assuetis pulsus fit plenior, frequentior; augetur corporis calor; rubet facies. Concomitantur hæc mentis serenitas, hilaritas; imaginatio vividior: hinc in aliquibus subjectis irritabilior fit & pronior in iram animus. Sequitur Temulentia, Delirium, Doloris, si quis ante adfuit, oblivio. Sensuum & motuum muscularium organa tum sensim obtunduntur. Nascitur Insensibilitas, Stupor, Somnus, sub quo Sudor erumpit, diminutis interim manifestè reliquis excretionibus. Post aliquot horas Somnus excutitur, & succedit sensus frigoris & Debilitas. Major dosis illico Delirium, Somnum inducit; pulsus, respirationem deprimit, & Lethargum, Apoplexiam, ac Mortem infert.

Fortè ob hunc interficiendi modum a GALENO & ejus schola frigidum in quarto gradu Opium pronuntiatum est: intelligitur tamen ex dictis, partim calidas, stimulantibus; partim sedantes, narcoticas vires possidere, & perspecta tota effectuum serie, ut Vinum agere. Orientalibus, qui perpetuo usu maximæ dosi, etiam plurimum Dragma- rum, sensim assuescunt, idem omnino videtur præstare, quod Nostra- tibus Spiritus Frumenti: Venerem scilicet illis exstimulat; animum eorum & audaciam erigit. Sensim etiam longo ejus usu tristes, stupidi fiunt, & ad idem Remedium continuo coguntur recurrere. Egregium itaque in non assuetis est Cardiacum, quod podagricum, arthriticum, exanthematicum, & quodvis acre repulsum ideo, felicius aliis Remediis stimulantibus, ad exteriora repellit, quod comites Nervorum turbas, si hæc mali causæ sint, si effectus, sedet.

Ob vires sedantes & narcoticas præscribitur in omnibus doloribus non inflammatoriis, dum Medici mens est inducias Ægrorum tormentis pacisci. Doloris sensum tum quidem in mente sopit; sed, nisi excitato a Remedio sudore, vel relaxatâ penitus fibrâ, cujus tensio dolorem creaverat, Morbus radicitus curetur, manet causa

doloris, qui, evanidis post aliquot horas Opii viribus, denuò, & aucto quidem cum impetu plerumque, redit: ut dolendum sit, non nisi palliativum in multis casibus esse Remedium. Ob easdem vires vigiliis nimis medetur, & inordinatos Spirituum motus felicissimè compefcit: hinc in hysteriis, hypocondriacis turbis; omnibus motibus & constrictionibus spasmodicis maximi est usus: etiam, adhibitâ cautelâ, ubi materia eliminanda a spasticè contractis Colatoriis retinetur: ut in omni ferè Colicæ genere, in difficili & dolorifica menstruatione, Hæmorrhoidum moliminibus, doloribus Partûs spurii &c. in irritata multum fibra; ut in Tussi inani, ferina, morbillosa, libera cæteroquin Respiratione, singultu, vomitu &c. princeps est Remedium. Profusiores evacuationes præsertim per alvum sedat. Cum successu in debellandis febribus intermittentibus additur Cortici Peruviano, cujus vires purgantes etiam infringit. Quin ad granum unum alterumve, in initio paroxysmi adhibitum, ejusdem violentiam & durationem minuit, nec non Ægri constitutionem inalteratam servat. Hanc methodum, non novam, CELEB. LIND reduxit; post eum plures affirmant. In Gangræna, præsertim illa, quæ Senum extremitatibus quandoque accidit, mira præstare CL. PERCIVAL POTT scripsit. Cum Cortice Peruviano in variis istiusmodi casibus stupendam opem tulisse vidimus. Cardiacas hic vires exercet. Variis præterea Couvulsionibus, Epilepsiæ sine materiâ, Episthotono & Spasmo Maxillæ inferioris cynico medetur. Plura hujus rei exempla prostant in *Medical observations and inquiries*. Tamdiu in omnibus his casibus augenda dosis, donec Somnolentia altius ascendere vetet. Egregiam quantitatem his morbis detenti ordinario ferunt. Nobis Mulier sedecim quotidie grana sine somno & cum optimo eventu assumpsit. Viginti, quin etiam viginti sex tempore viginti quatuor horarum dedit CELEB. FARR. *Medical observations and inquiries*. Vol. IV.

Cum Opium manifestè sanguinis circulum intendat, & calidum sit Remedium, proscribi debet in omni Inflammatione, in omni Hæ-

morrhagia, in Febre intensiori, & in omnibus Naturæ criticis & salutaribus moliminibus. Non defunt exceptiones. Eas adducere longum foret. Prudens Medicus, a quo solo hoc Remedium præscribi potest, has dignoscere debet.

Cuti applicatum eam irritat, rubefacit; nec sciri præcisè potest, quota ejus pars corpus subintret: hinc externum usum CELEBRIMUS TRALLES rejecit. Glandulis tamen induratis & tumidis Testiculis maximo cum fructu ab Orientalibus adhiberi ocularis testis est CELEB. KERR. *Medical observations and inquiries*. Vol. V.

Adversus ejus Venenum proponuntur Vomitus aliaque generalliora; Acida.

OPOBALSAMUM; BALSAMUM JUDAICUM; BALSAMUM E MECHA, GILEADENSE, SYRIACUM &c. *Opobalsamum; Balsam van Gilead, Mecha &c.*

Est Balsamum Terebinthinâ fluidius; coloris citrini, paulò rubicantis; odoris varii pro ætate, suavis, aromatici, fragrantis, terebinthinacei, qui Corticum Citri, Lavendulæ & Seminum Anisi odores videtur adjunctos habere. Saporis est amari, acris, aromatici. Recens Lac coagulat.

Pertinet ad Arbusculam, quæ aliquibus *Balsamum verum*; LINNEO *Amyris Opobalsamum* dicitur, & Arabiæ propriè indigena est.

Tres hujus Balsami species notantur. Prior fuit ex incisa Arbore, pretiosissima est, & ad Principum duntaxat orientalium manus pervenit. Altera primâ & levi coctione e foliis & ramusculis elicitur. Tertia fortiori & protractiori. Hæc sola ad nos videtur transferri.

Balsamo canadensi, Terebinthinâ, variis Oleis Essentialibus, quin etiam Unguinosis plerumque adulteratur. Fraus ægrè detegi potest. Recentis gutta Aquæ instillata se in Telam diffundit, quæ cohærens,

rens, alba se integram calamo auferri patitur. Id genuini Opobalsami criterium statuitur. Cum annosius Aquæ fundum petat, pro solo recenti hoc concludit.

Aliorum Balsamorum, in multis morbis frigidis utiles, vires possidet. Diureticum est, & urinam odore suo inficit. Commendatur in ulceribus Pulmonum, Renum & Vesicæ. Cum reliquis Balsamis minus calefaciat, tutior ejus usus videtur; reliquas laudes orientalium phantasiis & raritati suæ debet.

Externè vulnerarium est, Roborat; discutit Oedemata. Laudatur adversus Perniones.

OPOPONAX. *Opopanax; het verdikte Zap van Angelika, of Panacè-Kruid der warmer Landen.*

Est concretus Succus lacteus, gummeo-resinosus, qui in Oriente stillat è vulnerata, circa radicem, *Pastinaca Opopanace* LINNÆI. Adfertur nobis in granis, Juglande ordinariò minoribus, vel in massa e similibus granis conglutinata. Glebæ coloris intus albidus sunt; extus lutei, pro ætate obscurioris. Friabilis est: in ore pinguem tamen se præbet, solvitur, & saporem habet proprium, amarum, acrem, nauseosum. Odor ejus fortis est, & balsamicus. Una tertia circiter hujus substantiæ solvitur Alkohole. Tota, exceptis fordibus, quæ ordinariò non paucae, suspenditur in Aqua, quam lacteam reddit. Flammam concipit.

Vires incidentes, resolventes, leviter stimulant; hinc in omnibus morbis a laxa fibra & obstruente viscido Mucos utiles, possidet. Ob has dotes Urinas, Menses movet, & in majori dosi per Alvum purgat.

Externè Tumores frigidos emollit, resolvit, discutit.

ORIGANI Folia. *De Bladeren van wilde Marjolein.*

ORYZÆ Semen. *Ryft.*

Ita vocantur satis nota Semina Plantæ, quæ Indiæ, Nigritiæ, Insulis Philippinis, nec non Americæ indigena est, & LINNÆO

Oryza Sativa dicitur. Hodie colitur in omni Oriente, in Italia, Hispania &c.

Oryza videtur aliquid Acidi continere; nam Lac cum ea cruda coctum sæpe coagulatur. Fermentationis spirituosæ admodum capax est, & pluribus in locis non solum Cerevisia, sed & Spiritus Inflammabiles multum inebriantes ex illa parantur. Spiritus, qui sub nomine *Arrack* ad nos adfertur, passim ex illa confici creditur: asserunt tamen oculares Testes illum non e sola *Oryza*, sed e Nucibus Coccois, Canna Saccharifera & *Oryza* parari, Indosque omnem Spiritum Inflammabilem nomine *Arrack* insignire.

In Diarrhæa, Dysenteria, Hæmoptoë aliisque morbis, ab humorum acrimonia pendentibus, leve, incrassans, demulcens, obvolvens Nutrimentum & Medicamentum est. Sævissimi Stomachi dolores, etiam a Scirrho, vel Cancro hujus partis producti, quovis alio cibo exasperati, hoc Nutrimentum bene tulerunt, & multum tolerabiliores facti sunt. Vim alvum sistendi, quæ ei a nostratibus passim adscribitur, tunc tantum obtinet, quando alvus ab acri in Intestinis hærente laxior est.

OS E CORDE CERVI.

Officulum variæ magnitudinis, & figuræ irregularis, quod non aliud erat, quam Cordis, vel magnorum circa Cor vasorum particula in hoc animali ossæ facta, olim in Officinis Pharmaceuticis profutabat: ac si vires præstantiores, quam quodvis hujus, vel alterius Animalis Officulum habuisset. Ad eandem deliramentorum classem pertinet.

OS SEPLÆ. *Zeeschuim, of de Schulp van Inktvis.*

In Gonorrhæa, Fluore albo, & Alvi Fluxu laudabatur. Absorbens est, quod a reliquis nihil diversum habet, & quo consequenter facillè carere possumus.

OSTEOCOLLA. *Osteocolla.*

Sub hoc nomine prostant corpora cylindriaca, extus alba, aspera; intus perforata, vel substantiâ ligneâ repleta, quæ in variis Germaniæ locis e Sabulo effodiuntur. Stalactites sunt, vel Arborum Radices carie exesæ, & Terra Calcaria incrustatæ. Magnam Sabuli copiam ordinariò adjunctam habent.

Osteocollam Ossâ fracta consolidare MATTHIOLUS somniavit; ut hinc nomen receperit. Tanta Authoritas hunc errorem in Scholas & Posterios transtulit. Inter adstringentia numeratur, & aliqui ad Fluorem album laudant. Aborbens est, cui alia puriora faciliè substitui possunt.

OSTREORUM TESTÆ. *Oesterschulpen.*

Inter optima Aborbentia numerantur. Vi Ignis in acerrimam Calcem convertuntur, cujus Aqua immerfos Calculos potentiùs solvere scribitur, quam Aqua Calcis ordinaria.

PÆONIE Flore pleno majore rubro, seu FEMINÆ Radices, Flores & Semina. *De Wortels, Bloemen en Zaaden van Wyfjes Peonie.*

PÆONIE Folio nigricante splendido, seu MARIS Radices, Flores & Semina. *De Wortels, Bloemen en Zaaden van Mannetjes Peonie.*

Prior, quia Flore pulchriori est, passim in hortis nostris colitur, & sola ferè in Officinis prostat. Eadem tamen utrique Virtus est. Flores & Radix, præcipuè recentes, spirant aliquid papaverini, quod Caput gravat, & Narcoticum videtur. Aliqui Authores, inter quos eminent CULLENIVS, has partes omni Veneni suspitione non absolvunt. Laudantur tamquam Emmenagoga, & adversus Morbos Convulsivos: quin Radix Collo appensa Puerum epilepsia laborantem curasse a GALENO tot circumstantiis perhibetur, ut, nisi Experimentum fallax esse sciremus, vix dubium superesset. Hanc vim FORESTUS, FERNELIVS aliique comprobant. Notante tamen

SPIELMANNO „eam ne unica quidem, cui fidere possimus, confirmavit Experientia. Noctu effodiendam esse jam THEOPHRASTUS præcepit. Alia absurda circa colligendi rationem addiderunt medio ævo Astrologi. Semina & Flores ad Radices accedere sibi persuaserunt. Medicamentum superstitione excitatum, Astrologia suffultum evilescebre cæpit. „

PALMÆ OLEUM. *Palm-Olie.*

Adfertur e Guinea, Jamaica, Insulis Barbadosibus &c. ubi e Nucleis Nucum *Cocos* exprimitur. In aere nostro Unguenti consistentiam habet. Recens coloris est aurantii; odoris fortis, non ingrati; nullius ferè saporis: vetustius factum sensim albescit, & fit inodorum.

Ufus internus nullus. Externè commendatur ad Rachitidem, Partes Paralyticas, Perniones &c. Aliquid adversus hos morbos posse, hæctenus tam parùm probatum est, ut transferri non mereatur.

PAPAVERIS ALBI Folia, Capita & Semina. *De Bladeren, Koppen en Zaaden van witte Papaver, of groote Tuin Maankoppen.*

PAPAVERIS NIGRI Folia, Capita & Semina. *De Bladeren, Koppen en Zaaden van kleine Tuin Papaver, of zwarte Maankoppen.*

Duæ hæ species, quamvis Florum & Seminum colore differant, easdem tamen vires possident. Folia & præsertim Capita Succum continent lacteum, virosum, narcoticum. Vide OPIUM.

Utriusque semina saporis sunt dulcis, farinacei, unctuarii, & expressa multum Olei insipidi præbent. Quod, præter generales Oleorum vires, nullas particulares possidet. Nec ipsa Semina somnifera sunt.

PAPAVERIS ERRATICI, seu RHEADOS Flores. *De Bloemen van Koornwoezen, of wilde roode Maankoppen.*

Succum possident obscure rubrum, qui tam aquosis, quam spirituosius Menstruis extrahitur. Odor, qui in recentibus observatur, in desiccatis perit.

Laudantur tamquam demulcentes & anodini; præsertim in Morbis Pectoris. Quibus Experimentis eorum Virtus probata sit, planè ignoramus.

PARALYSEOS, PRIMULÆ VERIS, seu VERBASCULI PRATEN-
SIS ODORATI Flores. *De Bloemen van St. Pieterskruid, of Hemel-
fleutel; Sleutelbloemen.*

PAREIRÆ BRAVÆ Radix. *De Wortel van Amerikaensche wilde
Wyngaerd.*

Pertinet ad Plantam, quæ in America meridionali crescit, & LINNÆO *Cissampelos Pareira*; RAJO *Convolvulus Brasiliæ Flore Octopetalo Monococcus*; Indigenis, & PISONI *Caapeba* dicitur. Nunc digiti, modò etiam brachii crassitiem habet. Tortuosa est, & rugosum habet Corticem, qui exteriùs, coloris est in juniore e cinereo nigricantis, in annosiori verò omnino nigricat. Substantia interna lignosa est, & obscurè flavescit. Transversim dissecta multos circulos concentricos exhibet, qui fibris a centro ad circumferentiam decurrentibus decussantur. Odorem vix ullum habet, saporem dulcamarum, quo radicem Liquiritiæ æmulatur.

Jam circiter a sæculo hic innotuit, & magnam illico famam consecuta est. Laudatur in Asthmate humorali, Obstructionibus Viscerum abdominalium, Ictero; in variis Viarum urinariarum vitiis a Mucò, vel Calculo pendentibus, etiam harum partium Ulceribus; in Podagra, Gonnorrhæa, Fluore albo &c. Mite resolvens, diureticum, & innocuum semper Medicamentum videtur, quod aliqui etiam celeberrimi Authores ultra merita laudarunt. Tam parum ejus viribus credit BOERHAAVIUS, ut, qui multum ei tribuunt, nugaces Medicos appellare non dubitaverit.

PARIETARIÆ Folia. *De Bladeren van Muurkruid, Glaskruid*

PASSULÆ, five UVÆ PASSÆ MAJORES. *Rozynen.*

PASSULÆ, five UVÆ PASSÆ MINORES. *Korenten.*

PASTINACÆ SATIVÆ, feu HORTENSIS Radix & Semen. *De Wortel en Zaaden van Tuinpastinaken.*

PASTINACÆ SYLVESTRIS Semen. *De Zaaden van wilde Pastinaken.*

PENTAPHYLLI, feu QUINQUEFOLII Radix. *De Wortel van Vyfblad, of Vyfvinger-Kruid.*

PEPONUM Semen. *De Zaaden van Pompoenen.*

PERLÆ. Vide MARGARITÆ.

PERSICARIÆ MITIS, feu MACULOSÆ Folia. *De Bladeren van Persikkruid, of Vlooi kruid.*

PERSICARIÆ URENTIS, feu HYDROPIPERIS Folia. *De Bladeren van Waterpeper, of bytend Persikkruid.*

Prior species vix in usu est, nec esse meretur. Posterioris Folia Succum possident calidum, & tam acrem, ut Cuti applicata eadem admodum rubefaciant. Acrimonia, hæc, ut Cocleariæ & Nasturtii, coctione perit.

Ob vim stimulantem & incidentem in Morbis a laxa fibra & glutinosis humoribus; ut Scorbuto frigido, Viscerum Infarctu, Chlorosi, Oedemate &c., laudem meretur, & Diuresim promovet. Vis lithontriptica ei tantis encomiis ab aliquibus attributa non satis probata est: quin in nuperis CL. HARTLEY Experimentis Aqua communis in dissolvendo Calculo plus effecit, quam Aqua distillata, Decoctum, vel Succus hujus Herbæ.

PERUVIANUS CORTEX. Vide CORTEX PERUVIANUS.

Nova hujus Medicamenti species, ab eo tempore quo Articulus CORTEX PERUVIANUS prælo datus est, in has Regiones sub Cor-

ticus Peruviani rubri nomine introducta est. Optima species dotibus externis ab ordinario Cortice adeo differt, ut in prima ejus auctione Ostendæ habita a Pharmacopolis fraudem suspicantibus despiceretur, & emptores non inveniret. Frustra exhibet magna, inter quæ non rarò pollicem & amplius lata occurrunt, crassa, non convoluta, manifestè majoris circuli segmenta. Tria in illis distinguuntur strata: extimum tenue, inæquale, coloris rubrofusci est & plerumque Musco tegitur. Medium crassius, magis compactum, coloris obscurioris, sæpè nigricantis, & ferè totum resinofum est. Intimum coloris rubri, magis rutili, fibrosam, ligneam exhibet substantiam. Frustra odore Corticem ordinarium æmulantur, sed Pulvis & alia hujus Corticis præparata odorem præbent magis aromaticum. Sapor magis amarus est, minùs acerbus & gratior. Dentibus facilius se patitur comminui, & Salivam tingit Colore rubro. Omnia ejus Præparata pharmaceutica rubicundiora, magis saturata & præstantiora sunt. Multò majorem quantitatem Extracti, ferè etiam dimidium sui ponderis, largitur.

Videtur eandem cum ordinaria specie originem habere, & ut illa, ad *Cinchonam Officinalem* LINNÆI pertinere: sed e trunco & majoribus ramis, vel fortè e vetustioribus etiam Arboribus desumitur; dum vulgaris species manifestè ramusculorum Cortex est. E DALEI hujus Medicamenti descriptione, & clarius adhuc e LISTERI verbis patet, Corticem rubrum circa hujus sæculi initium in usu fuisse; & probabiliter eadem hujus Medicamenti species est, cujus paucis dragmis MORTONUS, SYDENHAMUS & eorum coætanei tam feliciter Intermittentes fugabant.

Vires easdem, sed multò præstantiores Cortice vulgari possidet. Uncia dimidia, etiam in febrium casibus obstinatissimis, ubi Corticem ordinarium in maxima quantitate datum parum efficere sæpe dolumus, rarò, si umquam, fallit; modo Cortex Ruber optimus, & ab omni lignoso purgatus adhibeatur.

PETASITIDIS Radix. *De Wortel van Dokke Bladeren.*

Hæc Radix, odoris gravis; saporis amaricantis & acris, commendatur tamquam cardiaca, alexipharmaca, incidens, diaphoretica in Peste, Febribus autumnalibus, Asthmate &c.

Externè in Ulceribus malignis & Bubonibus pestilentialibus laudatur. Ejus Pulvere Verrucas venereas feliciter, quam Sabinâ, eradicari, & Folia hujus Herbae podagrigo membro applicata solatio esse scribitur. Non satis liquet.

PETROLEUM. *Steen-Olie.*

Est liquidum, quod omnia Bituminum principia videtur possidere, & è Terra, vel Rupibus in quibusdam Italiae, Galliae aliarumque Regionum locis effluit, & Fontibus supernatat. Variæ species memorantur, quæ colore, consistentia, puritate; non principiis videntur differre. Fluidissimum, album, Ignis rapacissimum, quod apud nos vix prostat, *Naphta* appellatur: crassius, lentescens, flavum, fuscum, nigrum, simpliciter *Petroleum*, vel *Oleum Terræ*. Omnes species sunt odoris fortis, bituminosi, pertinacissimi; saporis acris, amaricantis, balsamici. En *Naphtæ* proprietates: Tincturam Violarum mutat in colorem viridem. Distillata tota, immutata, leviter tamen debilitata transit. Aquæ instillata se in latam telam diffundit, quæ in ipsa aqua flammam attrahit, accenditur, & consumitur. Omnibus Liquoribus Spirituosis, etiam Alcoholi innatat; neque illis solvitur, nisi mediantibus Acidis Mineralibus, quibus solvi, & inspissari potest; sed non accendi. Cum Oleis Essentialibus facile miscetur: ut hinc *Terebinthinæ* Oleo frequenter adulteretur. Frigore sævissimo non congelatur.

E Carbonibus fossilibus Distillatione Oleum elicitur, quod *Petroleo* simillimum est.

Naphta vix ad usus medicos adhibetur: laudatur tamen ad juvandam Expectorationem, adversus Colicam Pictonum, dolores osteocopos,

osteocopos, & tamquam efficacissimum Antihelminthicum, quo solo, optimo cum successu, Teste CELEB. HASSELQUIST, contra tæniam Cairenses utuntur.

Externè ad Perniones scribitur valere, & Rheumatismo Remedium esse. Secundum aliquos, Lethargicorum, Apoplecticorum, colicis Doloribus vexatorum Temporibus, Naribus, Abdomini non sine fructu inungitur. Petroleum minus efficax est; ad eosdem tamen usus adhiberi posse scribitur.

PETROSELINI MACEDONICI Semen. *De Zaaden van Selderie.*

PETROSELINI VULGARIS Semen, Folia, Radix. *De Zaaden, Bladeren en Wortel van gemeene Pieterfêlie.*

PEUCEDANI Radix. *De Wortel van Boeren-Fenkel, of Varkens-Fenkel.*

PHU. Vide VALERIANA SYLVESTRIS.

PIMPINELLÆ SANGUISORBÆ Folia. *De Bladeren van Pimpenel.*

PIMPINELLÆ SAXIFRAGÆ Folia, Radix, Semen. *De Bladeren, Wortel en Zaaden van Steenbrekende Pimpenel.*

Prior adstringens, vulneraria censetur: posterioris variæ species, inter quas *Alba* numeratur, easdem virtutes possident. Calidum scilicet & acre Medicamentum præstant, quod in Morbis frigidis, mucosis maximæ utilitatis esse possit, & me iudice non satis ad usus medicos adhibetur. Ob vires lithontripticas primùm in Medicinam introducã est, & hinc *Saxifragæ* titulo celebrata. Hanc laudem non videtur mereri. Potiori jure Menfes & Lochia movere potest. Laudatur adversus Morbos a Mercurio.

Radix masticata Sialogoga est, & Cuti applicata eam rubefacit, inflammat.

PIPER ALBUM. *Witte Peper.*

PIPER NIGRUM. *Zwarte Peper.*

Grana noti hujus Aromatis sunt Fructus Plantæ, quæ in Malabaria, Infula Java aliisque Indiæ Orientalis Regionibus crescit. Decerpuntur immaturi, virides, & exsiccano sensim nigrescunt. Maturi Fructus ex eadem Planta desumpti, lutescentes, in Aqua salsa macerantur; donec exterior cuticula decidat. Tum Sole indurantur, & *Piper Album*, tam maturitate, quam maceratione *Nigro* debilius, constituunt. Sapor hujus Aromatis non in Oleo Essentiali, ut aliorum, sed in resinoso & fixa parte videtur hæere: nam Oleum mite HEISTERO, GAUBIO & SPIELMANNO suppeditavit, & Alcohol omnem saporem extrahit; dum interim Aqua ebulliens, vel etiam repetita coctio vix aliquid elevat, aut extrahit. Extractum Spirituosum fervidissimum, igneum est.

Condimento & Stomachi irritamento potius, quam Medicamento fervire solet: optimum tamen adversus Morbos frigidos, mucosos, præsertim Primarum Viarum, Remedium esse potest, quod ideo forte nimis negligimus, quia omnium Culinas ingrediens familiarissimum est. Præeunte DIOSCORIDE adversus Febres Intermittentes laudatur, & aliquot horas ante paroxysmum adhibetur. Consideratâ ejus naturâ, in aliquibus casibus successum habet; in aliis non sine periculo adhibetur.

Externè rubefaciens est, & Sinapismis, revellendi ergo, adjicitur. Frigidos Uvulæ tumores discutit. Denti carioso immissum nudum Nervum adurit quasi, & dolorem adimit. Infecta necat.

PIPER LONGUM, seu MACROPIPER. *Lange Peper.*

Ad diversam Plantam, earumdem Regionum indigenam, pertinet. Fructus exhibet cylindricos, semipollicem circiter longos, qui figuram Julorum Coryli habent, & coloris extus sunt cinerei, vel subnigricantis. E numerosis Granulis vermiculato plexu disposi-

tis, si faciem externam spectas, constare videntur. Odoris sunt aromatici; saporis piperini, fervidi, Linguam adurentis.

Piperis nigri principia possidet; sed fortius & præstantius ejus Aroma est, & ad usus medicos præferri debet.

PIX LIQUIDA; CEDRIUM, seu CEDRIA LIQUIDA. *Teer of Terre.*

Est Substantia fluida, pinguis tamen & spissa, quæ in Suecia præsertim & Norvegia e pinguioribus Pini Abietisque partibus vi ignis eliquatur. Coloris est nigricantis; odoris gravis, empyreumatici; saporis amari, calidi, acris. A meris resinosis succis ex eisdem Arboribus sponte effluentibus differt non solum nigredine ab Igne contracta; sed etiam quod multa Salia contineat, quibus pars Olei Terebinthinæ, quod Pix continet, in Aqua fit solubilis. In Spiritu Vini rectificato ferè tota solvitur.

Succi hanc Substantiam in Variolis interno usu adhibent. Norvegici in Febris malignis. Apud nos vix in usu erat; donec *Aqua Picis* ex America deducta, Auctore CL. BERKELEY Episcopo Hiberno, innotesceret, & ubique tentaretur. Ex una parte Picis & duabus Aquæ simul mixtis, & per quadraginta octo horas in quiete repositis, conficiebatur. Decantabatur dein Aqua, quæ, continens suprascripta Picis Salia & quidquid mediantibus eisdem in Aqua solvi poterat, balsamica, calida erat & acris. Ad unam duasve libras quotidie præscribebatur, & testante TRILLERO, „ credebatur tum ferè ab omnibus hoc Aurum quasi potabile „ non solum præsentem Sanitatem diutissimè custodire; sed & jam „ amissam citissimè restituere, & omnis generis morbos certissimè „ profligare. „ Excusso demum post aliquod tempus præjudicii furore, & re saniori mente perspecta, consistit, hanc Aquam, ob vim calidam & stimulantem, Circulum intendere, perspirationem promovere aliosque Circuli aucti effectus producere: adeoque in frigidis, mucosis morbis utilem; in calidis, biliosis nocivam esse:

ita ut, cum ejus utilitati aliis multis minùs ingratis facilè suppleri possit, penitus tandem evilerit.

Externè digerere & Suppurationem promovere scribitur. Notante CL. RUTTY „ cum pannis laneis duplicatis cruribus Hydro- „ picorum tepidè admota per tres, quatuor, vel quinque dies „ exulcerat cutim, & fluxum largum excitat, hocque singulare „ habet, quod nihil hinc metus sit Gangrænæ, secus quam in incisionibus.

PIX SICCA. *Pek.*

Nota hæc Substantia fit e Pice Liquida, quæ Evaporatione ad solidam consistentiam ducitur. Sub operatione, cum aquosis partibus, volatilia & præstantiora quædam principia avolant: hinc Pice liquida minus efficax est. Eadem cæterùm principia eademque vires possidet.

Emplaftra digerendi, maturandi, conglutinandi ergo ingreditur.

PIX BURGUNDICA. *Bourgondische Pek.*

Mollior est, & facile subigi se patitur. Coloris est brunnei, rubicantis; odoris gratioris; saporis subacris, terebinthinacei. Teste CL. GEOFFROY fit e Refina pinea seu candida, *Galipot* dicta, liquata cum Terebinthina communi & Oleo Terebinthinæ.

Cum Pice arida ferè viribus convenit. Externè solùm adhibetur. Rubefaciens est, quod aliqui adversùs Tusses rebelles, ab acri Pulmones irritante, inter scapulas non sine fructu applicari perhibent.

PLANTAGINIS LATIFOLIÆ, seu SEPTINERVIÆ Folia & Semen.
De Bladeren en Zaaden van gemeene breedblarige Weegbree, of Plantyn.

PLUMBUM, seu SATURNUS. *Lood.*

Videtur omnium Metallorum imperfectissimum esse. Colore albedo, splendente Stannum æmulatur; magis tamen cærulescit. Odoris,

ut etiam saporis, est particularis, proprii. Tenacitate, ductilitate, duritie, elasticitate reliquis Metallis cedit; eadem tamen, si Aurum, Platinam & Mercurium exceperis, specifica gravitate superat: ferè duodecies enim simili volumine Aquæ gravius est. Aëri expositum cito griseum rubiginem contrahit: unitis tamen Aeris & Aquæ viribus magis, quam Ferrum & Cuprum resistit. Ante candescentiam, quingentesimo quinquagesimo circiter gradu Fahrenheitiano, funditur. Sub hoc statu fumum emittit, cito pulvere cinereo tegitur, & tandem totum in eundem fatiscit. Calx est hujus Metallii, quæ continuato igne flavescit, & *Massicot* vocatur; eodemque protracto rubescit & appellatur *Minium*. Aucto igne *Minium* abit in *Lithargirium*; tandem in penetrantissimum Plumbi Vitrum. Omnes hæ Substantiæ adjecto Phlogisto facillimè in Plumbum reduci possunt. Hoc Metallum colliquatione reliquis Metallis, excepto Ferro, uniri potest. Solvitur omnibus Acidis, & cum eisdem Salia constituit pro diverso Acido diversa. Ex his ea sola, quæ Acidi Aceti unione nascuntur, in usus medicos recipiuntur. Vide CERUSA, ACETUM SATURNI, EXTRACTUM SATURNI, SACCHARUM SATURNI.

Hoc Metallum numquam nativum obtinet; sed varia ejus Terra & Minera sat copiosè per Europam occurrit.

Jam Veteres tamquam exsiccans & repellens externè adhibuerunt. Annotarunt simul internè sumptum venenatos effectus edere. Ab eo tempore usque ad nos continuis celeberrimorum Medicorum Observatis hæc Sententia stabilita est. Sævissimos scilicet Intestinorum dolores; Alvi pertinacem obstructionem, sub Colicæ Piætonum denominatione, Præcordiorum Angustias; Membrorum Tremores, Convulsiones, Debilitatem, Paralytim & totius Corporis Atrophiam producit. Longus vasorum plumbeorum usus, Vina Lithargyrio adulterata & præsertim hujus Metallii fusi fumus easdem omnino Tragædias agit; ut passim probant ægritudines Opificum hoc Metallo multum illaborantium. Mercuriali principio hi effectus

passim adscribi solent: in Plumbo puro nulla tamen arte Argentum Vivum detegi potest.

Adversus vim ejus deleteriam laudantur pingua, oleosa, Lac, Balnea aliaque emollientia continuo & diu, tam intus quam extus, applicata.

Usum externum frequentem & celebrem reddidit CL. GOULARD. Vide EXTRACTUM SATURNI, & AQUA VEGETO MINERALIS.

POLII MONTANI Summitates. *De Toppen van Bergpoley.*

POLYGALÆ VULGARIS Radix. *Melkwortel.*

POLYGALÆ SENEGÆ, seu VIRGINIANÆ; vel simpliciter SENE-
CÆ Radix. *De Wortel van Seneka, of Virginiaensche Melkwortel.*

Hæc Radix, pertinens ad Plantam Virginæ, Pensilvaniæ & Marilandæ indigenam, ramosa est, fibrosa, nodosa, variè contorta, digitum minorem circiter crassa & longa, intus alba, lignosa; Cortice crasso, quasi resinoso, flavescenti, quem cinerea Epidermis investit, tecta. Odorem vix ullum præbet; saporem primò subacidum, mox acrem, inter Pimpinellam & Pyrethrum medium. Ore retenta Salivam elicit; fauces pungit, constringit, & tussiculam excitat. In Cortice præsertim vires hærent. Unam tertiam circiter Extracti Aquosi, omnem radicis acrimomiam possidentis; unam quartam ferè Spirituosi, debilioris, largitur.

Clarissimus TENNENT primam hujus Radicis notitiam, in Tractatu de Pleuritide anno 1736. Philadelphæ edito, nobis impertiit. Indigenæ Serpentis Cratolophori, seu Caudifoni morsui, omnibus Peripneumonæ veræ Symptomatibus necanti, illâ felicissimè mederi solebant; quod cum Vir ille didicisset, ob convenientia symptomata, ad Inflammationes Pectoris Remedium transtulit. Faustus eventus paulò post a celeberrimis LEMERY, DE JUSSIEU, DU HAMEL, BOU-

VART, LINNEO aliisque comprobatus est, confutitque repetitis & collatis Experimentis hoc Remedium inflammatoriam spissitudinem & quamlibet aliam humorum tenacitatem potenter solvere. Ut etiam adversus Rheumatismum, Arthritidem, Podagram & Febres intermittentes non inefficax Remedium a GRONOVIO inventum sit. Quandoque Vomitum excitat, solutosque humores per Cutis poros, Alvum & Urinae Vias solet expellere: hinc in Hydrope, ubi omnia alia fefellerant, optimo cum effectu a BOUVARTIO tentata est. Post hæc encomia mirari oportet, eam in hac patria adeo neglectam esse, ut vix in Officinis pharmaceuticis profert. Sæpe nimis propter de novi Remedii viribus judicamus, idemque, prout pauca prima Experimenta suadent, vel ultra merita laudamus, vel, quia illico non juvit, tamquam semper inutile rejicimus.

Præscribitur ad dragmam dimidiam in pulvere pro dosi, vel ejus uncia una cum duabus libris Aquæ, ad remanentiam unius libræ, coquitur, & omni hora colear exhibetur.

Polygala vulgaris ab aliquibus *Virginianæ* substituta est, & ad ejus vires videtur accedere; sed easdem multò debiliores possidet. Adversus Pleuritidem se efficacem præstitit, & in Nosocomiis Vienneisibus, auctore magno SWIETENIO, adversus Phtisim pulmonalem ulcerosam optimo hinc inde cum eventu est exhibita. In Hydrope tamen nihil effecisse, & Pleuritidis symptomata potius auxisse fateatur celeb. COLLIN.

POLYPODII Radix. *De Wortel van Boomvaren of Veelvoet.*

Hæc Planta ab articulis asperis, quibus Radix notatur, videtur nomen accepisse. Quercubus innascentem viribus medicis præstare fabula est. Recens in maxima & nauseosa dosi Alvum leniter subducit, & aperiens est: vetusta, sicca has dotes amittit, leviter adstringit, & ad eos usus, ad quos passim præscribi solet, fit planè inefficax.

POMPHOLYX, seu NIHIL ALBUM. *Witniet, Oogniet.*

Est substantia alba, quandoque flavicans, sicca, Calcem seu Terram referens, insipida, inodora, quæ sub deflagratione Zinci, vel Lapidis Calaminaris, ejus mineræ, cum Metallis, sub flocculorum forma, elevatur, & Fornacum parietibus adhæret. Quæ apud nos prostat constat Floribus Zinci & exigua quantitate Cupri. Internè sumpta vomitum violentum excitat; externè ficit. Exulet impostum, & perpetuò ei Flores Zinci substituantur.

POPULI NIGRÆ Gemmæ. *De Knoppen, of Botten van de zwarte Populierboom.*

Hæ Gemmæ odoris sunt grati, balsamici; ad Storacem accedentis. Ad contactum pingues, glutinosas se præbent ob Succum, quem continent, balsamicum, resinofum, flavum, multis Balsamis exoticis facillè æquiparandum. Spiritus Vini omnem hunc Succum & vires extrahit. Hæc Tinctura laudatur ad Alvi Fluxus ad omnia alia rebelles. Earum dotes hæctenus prætervisæ, & nimis neglectæ videntur; nam si Unguentum exceperis, cui nomen impertiunt, vix aut numquam adhibentur.

PORRUM. *De Porrey.*

PORTULACÆ Semen. *De Zaaden van Porfelyn.*

PRUNELLÆ, seu BRUNELLÆ Folia. *De Bladeren van Smeerwortel, of Spekwortel.*

PRUNA GALLICA. *Fransche, of gemeene Pruimen.*

PRUNA DAMASCENA. *Pruimen van Damast.*

PRUNA SYLVESTRIA. *Sleepruimen; de Vrugt van den gemeenen zwarten Doorn. Vide ACACIÆ SUCCUS.*

PSYLLII Semen. *De Zaaden van Vlooiikruid.*

Quia *Pulicaris* ab aliquibus vocatur Pulices passim arcere creditur: sed has vires non possidet, & a Seminum figura nomen recepit.

cepit. Hæc Semina masticanti glutinosa se præbent & acria; in Aqua cocta multam Mucilaginem fundunt: eorum acredo in Cortice videtur hære, & Spiritu Vini extrahitur.

Mucilago laudatur ad fissuras labiorum, excoriationes mammarum &c. Internè inter Alvum ducentia numeratur, & teste ALPINO ab Ægyptiis adversus Febres ardentes, biliosas, Pleuritidem alioque Morbos præscribitur. Non videtur diversas ab aliis Mucilaginibus vires possidere.

PTARMICÆ Radix. *De Wortel van Nieskruid, of wilde Bertram.*

PULEGII LATIFOLII Folia. *De Bladeren van Poley.*

PULMONARIA ARBOREA. Vide LICHEN PULMONARIUS.

PULMONARIÆ MACULOSE Folia. *De Bladeren van gevlaekt Longekruid.*

PULSATILLÆ NIGRICANTIS Folia. *De Bladeren van Keuken-schelle, Windbloeme, Paaschbloeme.*

Venenatam hanc Plantam, ut plures alias, tentaminibus subjecit, & in Medicinam introduxit illustrissimus STOERCKIUS, qui in Opusculo anno 1771. edito, ubi eam variis factis commendat, ut probè distingueretur, Iconem adjecit. Est *Anemone pratensis* LINNÆI, pedunculo involucrato petalis apice reflexis, foliis bipinnatis distincta; *BAUHINI Pulsatilla Flore minore, nigricante, & Pulsatilla vulgaris, saturatiore Flore* CLUSII. Ejus Folia vix odorem præbent; sed naribus diutius admota in eis ardorem excitant: effluviis suis oculos lædunt: masticata acrem, urentem saporem linguæ imprimunt: cuti applicata eam inflammant, & in vesicam attollunt. Eorum Aqua Distillata acris est & penetrans. Auctor Extractum cum magna Sacchari quantitate in pulveres redactum passim exhibuit, Afferitque non solum sine noxa posse assumi, ut in se ipso illustrissimus Vir expertus est; sed etiam pauca hujus Extracti grana

in foediffimis Linguae & Faucium Ulceribus, etiam venereis, Offium Carie, Gonnorrhæa inveterata, Parotide scirrosa, Testiculis induratis, tumore lymphatico genu & hinc inducæa immobilitate se præstitiffie efficacia. Scribit præterea levamen attuliffie in Paralyfi, Melancholia & pertinaciffimis Oculorum Morbis; ut Amaurofi, Glaucomate, Cataracta, Ophtalmia, Albugine & Corneæ Panno etiam post Variolas relicto. Tanta auctoitate commendata ab aliis & ubique tentata est; sed nullibi promiffis videtur stetiffie. In Oculorum Morbis ea se frustra ufum effie conqueritur clariffimus BERGIUS. Nos Extractum ab ipfo illustriffimi STOERCKII Pharmacopœo præparatum & huc Viennâ allatum nihil vidimus effie.

PYRETHRI Radix. *Vuurwortel; Speekfelwortel; de Wortel van Bertram.*

Dum hæc Radix masticatur primò Aciditas, mox ignea illa Acredo, quæ Herbæ nomen impofuit, linguae imprimitur, & copiofa Saliva elicitur. Expreflus e recenti Radice Succus mitis est, & ejus acrimonia in refinofa parte videtur hæere: nam vix Aquâ; omnis Spiritu Vini extrahitur, & Difillatione non elevatur. Siccata etiam Radix recenti acrior est.

Planta, quæ hanc Radicem largitur, LINNEO *Anthemis Pyrethrum* dicitur, & in Africa, nec non Europa Meridionali crefcit. Craffiores & aciores Radices e Regno Tunetano afferri dicuntur.

Tamquam Masticatorium præfertim præfcribitur, ac laudatur in Morbis Capitis & Dentium, nec non Linguae Paralyfi a caufa frigida; ubi stimulus & multæ Salivæ excretio utilis effie potest. Internè vix adhibetur: commendatur tamen ab aliquibus ad fcrupulum unum vel duos tamquam Diaphoreticum & Diureticum adverfùs Morbos frigidos.

QUASSIA. Vide LIGNUM QUASSI.

QUERCUS Cortex & Glandes. *De Bast van den Eekenboom, en de Eekelen.*

Omnes hujus Arboris partes vires adstringentes possident. Ufu interno tam Cortex, quam Glandes laudantur adversus Diarrhæas, Dysenterias & Febres intermittentes. Data adstringendi & roborandi indicatione, in dictis Morbis Corticem Peruvianum certius agere, & præferri debere judicamus. Brunvicenses adversus Erysi-pelas Glandum dragmam dimidiam pro dosi in Cerevisia assumere, & mox in lecto sudorem exspectare, hocque Remedio post duodecim horas nec tumoris, nec ruboris vestigium superesse, asseritur. Earumdem tostarum Decoctum nuper a clarissimo SCHROEDERO adversus Scrophulas, Atrophiam, Scabiam aliosque Morbos commendatum est. Addit celebris Vir, hoc Remedium producto tenaci foetido sudore curare. Hæc laus, notante cl. MURRAY, pluribus adhuc Experimentis indiget.

Ufu externo, qui interno frequentior est, & quo in pluribus casibus fortè Cortici Peruviano substitui possèt, commendatur Cortex a celeb. PLENKIO in Ulceribus Œdematosis & Gangrænosis. Addit illustris Vir assertum D. DESESSART: sacculum scilicet cum Pulvere Corticis Quercini aliquantum impletum & Vino rubro calido aliquamdiu maceratum loco hernioso imponi, Bracherio firmari, hacque applicatione quotidie renovata, Infantes intra quatuordecim dies, Adultos intra mensem radicaliter ab Hernia curari.

RANA. *De Kikvorsch.*

Ranarum Jusculum, tamquam demulcens Nutrimentum, Hecticis & Phtificis ab aliquibus commendatur. Decoctum sex Ranarum boni habitus pro conficiendo Emplastro VIGONIS adhibetur. Ranarum etiam Sperma, substantiam scilicet illam viscidam, corpuseula

rotunda nigra continentem, quæ tempore verno Aquis innatat, somnium PARACELSI, tamquam efficacissimè externè refrigerans, in Medicinam introduxit. Oleum, Aquam, Emplastrum ex hoc Spermate conficere aliqui hanc Authoritatem cæcè secuti postea excogitarunt. Neglexerunt interim utrum aliquid præstet & in Materia Medica locum tenere mereatur, Experimentis evincere: quod si fecissent, jam dudum Ranæ Stagnis relinquerentur, vel saltem e Pharmacopœis exularent.

RAPHANI RUSTICANI Radix. *Mirkswortel, Capucynen Mostaert.*

Vocatur etiam *Radix Armoracæ*, & Planta, quæ eam largitur, vocatur LINNEO *Coclearia Armoracia*, *Foliis radicalibus lanceolatis crenatis, caulinis incis.* Brachium crassa, ramosa, alba, cylindriaca est. Recens odore volatili, stimulante nares fortiter ferit; saporis est acris, pungentis, penetrantis. Manibus tractata effluviis suis lacrymas ex oculis excutit. Comesta ructus multos fœtidos alliaceos producit. Cuti applicata eam rubefacit. Hæ dotes in Cortice præsertim hærent, fugaces sunt, & tam Exsiccatione quam Coctione perduntur. Sub Siccatione saporem primò dulcem acquirit; post sensim fit insipida. Aqua & Spiritus Vini sola Infusione omnes Vires extrahunt, eademque Distillatione secum elevant. Cum Aqua paucum Oleum Essentiale, fundum petens, omnem Raphani Acrimoniam possidens ascendit.

Vires incidentes, stimulantes, diureticas possidet: hinc in Scorbuto, Asthmate, Hydrope, Arthritide aliisque Morbis, ubi vasa inertia exstimulanda, & humores viscosi resolvendi sunt, tot encomia consecuta est. Eam aliqui non solum Calculos pellere, sed etiam dissolvere contendunt: alii Antihelminthicam asserunt. Nec his, nec illis credimus. Externè epispastica est.

RHABARBARI, seu RHEI Radix. *Rhabarber.*

Plantæ, quæ hanc Radicem largitur, Lapathi species videtur, & LINNEO *Rheum Palmatum*, *Foliis Palmatis acuminatis* dicitur.

Orientis & præsertim Imperii Chinenſis indigena eſt: ab aliquibus tamen annis in Angliam, Galliam & Belgium translata, harum Regionum Hiemes bene tulit.

Rhabarbarum, ut ad nos adfertur, fruſta exhibet quatuor aut quinque pollices paſſim longa; variæ figuræ (pro maxima parte oblongæ, vel ſubrotundæ) tuberofa, ponderoſa, Cortice orbata; extus coloris flavi; intus ſiriis rubicundis, ut Nux Moſchata, variegata; odoris proprii, non nihil aromatici, adverſi; ſaporis acris, amari, adſtringentis, naufeofi. Maſticatum Salivam colore croceo tingit. Aqua ferè dimidium ponderis extrahit; Spiritus Vini circiter tres octavas. Vires purgantes in priori Tinctura prævalent; in poſteriori adſtringentes & aromaticæ: illæ in principio volatili hæere videntur; nam Coctione, ut etiam Toſtione, multum deperduntur, & Aqua Diſtillatione aliquam virtutem purgantem ſecum elevat. Extractum hinc ferè iners eſt.

Partim Navibus directè ex India Orientali; partim terreſtri itinere e China in Perſiam & Ruſſiam adfertur: ut omne Rheum ejuſdem originis & patriæ videatur. Poſterius tamen mollius eſt, texturæ laxioris, minus ponderoſum, & vires, præcipuè purgantes præſtantiores poſſidet. Hæ differentiæ a diverſo Anni tempore, quo Radices colliguntur; vel a diverſa methodo eaſdem tractandi & exſiccandi; vel a cautelis, quæ in Ruſſia in hujus Medicamenti emptione adhiberi ſcribuntur; vel tandem ab ipſo itinere pendere poſſunt.

Rheum facile mucidum fit, & carie exeditur. Ruſſico præcipuè id accidit. Avidi Mercatores, ut hoc vitium tegant, Foraminula artiſcioſè implent, eademque exterius optimi Rhei Pulvere tam cautè celant, ut etiam exercitatiffimi, niſi ſingula fruſta ſcrupuloſo examine obſervent, decipi poſſint.

Familiare, mite & ſemper innocuum Purgans eſt, quod optimè in ſubſtantia adhibetur, & Canalis Alimentarii tonum minimè dejicit:

quin in refracta dosi eundem roborat. Urinam, Sudorem colore croceo inficit. Antihelminthicum est.

RHAMNI CATHARTICI, seu SPINÆ CERVINÆ Baccæ. *De Beziën van Hartsdoorn.*

Nigræ, rotundæ sunt; pisum magnitudine æquant, & quatuor ordinariò semina continent. Hoc ultimo criterio a *Frangule* & *Corni femine* Baccis, quibus adulterari, vel quæ eis substitui possent, distinguuntur. Implentur Succo e viridi nigrescenti, lurido, acri, adstringenti, nauseoso.

Tamquam Purgans, præsertim in Hydrope & Arthritide, laudantur. Syrupus ex eisdem confectus, ob additum Saccharum & Aromata, ipsis Baccis, vel earum Succo minus ingratus multum SYDENHAMO in usu erat. Nulla tamen apparet ratio, ob quam hoc Medicamentum aliis Purgantibus deberet præferri: quin contra difficilius agit; tormina producit; Os & Fauces siccat.

RHAPONTICI, seu RHABARBARI ANTIQUORUM Radix. *Raponticum.*

Pertinet ad Plantam a PROSPERO ALPINO circa annum 1610. e Thracia in Europam ductam, quæ C. BAUHINO *Rhaponticum Folio Lapathi majoris glabro*; LINNÆO *Rheum Rhaponticum* appellatur. Radix est oblonga, duos circiter pollices crassa; Rhei veri Radice mollior, levior, magis spongiosa; intus & extus ejusdem coloris, flavicantis; odoris minus averfi; saporis acris, adstringentis, minus nauseosi. Diu masticata viscidam se præbet, & transversim dissecta strias exhibet, a centro ad circumferentiam porrectas, quibus a vero Rhabarbaro facile distingui potest.

Ad duplam triplamve dosim exhibita vires easdem ferè, quas Rheum verum, edit. Parum tamen in usu est.

RHUS OBSONIORUM. Vide SUMACH.

RIBESIA NIGRA, seu GROSSULARIÆ NIGRÆ Fructus. *Zwarte Aelbeziën.*

RIBESIA RUBRA, seu GROSSULARIÆ RIBES Fructus. *Roode Aelbeziën, Genevers.*

RICINI, seu CATAPUTIÆ MAJORIS Semen. *De Zaaden van gemeene Wonderboom.*

Semina hæc ovata sub Cortice nigro, striis gryseis pulchrè variegato, Medullam albam includunt, & saporis sunt acerrimi. Duplex habere Oleum perhibentur; unum mite & dulce; alterum acerrimum, igneum. Quidquid sit, coctione in Aqua, vel melius Expressione fundunt unam tertiam circiter Olei acris, quod *Oleum Ricini; Oleum Palmæ Christi; Oleum Cicinum, de Therva &c.* appellatur, & jam Veteribus cognitum erat. Id apud nos vix in usu medico est; sed teste celeb. FRASER (*Medical Observations and Inquiries* Vol. II.) in India Occidentali optimo eventu præscribitur in Morbis Biliosis; obstinatissimis Alvi Constipationibus; Colica Pictonum; Morbis renum, in quibus Alvum laxare convenit, & in ipsa Dysenteria. Vires ab omni oleoso expectandas habet, & agit præterea tamquam mitissimum Purgans, quod etiam Infantibus recens natis ad evacuandum Meconium sine noxa porrigi potest. Alii non solum has vires confirmarunt; sed & Antihelminthicas addiderunt. Omni hora coclear exhibetur.

ROSA PALLIDA. *Bleeke Roos.*

ROSA RUBRA. *Roode Roos.*

E pluribus Rosarum speciebus hæc duæ præcipuè ad usus medicos adhibentur. Ob fragrantiam suam analepticæ, refocillantes sunt, & Nervis conducunt; sed & ob idem principium quandoque Caput gravant, corpus mirè turbant; Abortum, vehementes Sternutationes, Lipothymiam, & lethalem Syncopen inducunt, ut hinc indè apud observatores legitur. Pallidæ his dotibus reliquas species

præcellunt. Cumque præterea multo humore saponaceo, solvente scateant, ad leniter laxandam alvum præsertim præscribuntur. Ophthalmicæ vires, quibus hæctenus pollere creditæ sunt, nullo fido Experimento nituntur, & infirmo fiant talo.

Rubræ evidenter balsamicæ sunt, & adstringentes. Tam extus quam intus has vires produnt. Teste clariss. MACBRIDE efficacius, quam Sal Marinus, putredini resistunt. Laudantur præsertim in Morbis Pectoris a laxo & debili Pulmone. Multos etiam Phtificos earum Conservâ integrè curatos fuisse, legitur apud SCHENKIUM & in *Miscellaneis curiosis*. Optimè earum vis in his casibus, adjectis aliquot guttis Spiritûs Vitrioli, aut addito Cortice Peruviano, juvatur.

RORISMARINI Summitates & Flores. *De Toppen en Bloemen van Roosmaryn.*

Planta hæc Europæ Meridionalis incola in Hortis nostris colitur. Ejus Flores in Officinis passim *Flores Anthos* dicuntur. Tota Planta odorem habet fragrantem, balsamicum, camphoratum, proprium; saporem amarum, calidum, aromaticum, ad Lavendulam accedentem. His dotibus Flores Foliis cedunt. Vires aliquæ Aqua; omnes Spiritu Vini extrahuntur. Spiritus a Floribus Distillatione abstractus est *Aqua Reginae Hungariae*. Oleum odoratum, viridescens largitur, quod aliqui ad guttas quatuor vel sex, in convenienti Vehiculo, ante paroxysmum exhibitum multas Febres intermittentes curasse perhibent.

Perspectis dotibus, in Morbis frigidis interno usu utilis Planta videtur: nec desunt, qui eam adversus Morbos Capitis, Paralytim, Hydropem, Fluorem album, Ventriculi Languorem, Menstruorum defectum aliosque Morbos summis laudibus extollunt. Vix tamen præscribitur.

Extus discutit, roborat.

RUBIA

RUBIA TINCTORUM. *Meekrap.*

Ita vocatur Radix Plantæ LINNÆO *Rubiæ Foliis subfenis*; CASPARI BAUHINO *Rubiæ Tinctorum sativæ* dictæ. Oblonga est, calamus circiter crassa, lignea, fibrosa, intus & extus rubra. Saporem habet primò subdulcem, tum leviter amaricantem & adstringentem; odorem vix ullum.

Multùm ad usus tinctorios adhibetur, & in hunc finem præsertim colitur. In Medicina diureticum, detergens, aperiens Medicamentum creditur, & in Ictero præcipuè laudatur: at illi in hoc Morbo, sæpius a Calculis Biliariis pendenti, non fidendum innuit celeberrimus CULLENUS. Hæc Radix comesta, jam observante GALENO, Urinam colore rubro inficit. Fortè ob hoc Phænomenon Diuretici famam, ut plura alia Medicamenta, quorum aliquid immutatum per Urinas excernitur, consecuta est. Minimè tamen hic effectus hanc vim probat: nam Perspirabilis Materia & Lac Nutricum, quæ hanc Radicem assumpserunt, eodem colore tingitur; ut probavit celeb. YOUNG. Quin imo Ossa Animalium, præsertim juniorum, eadem partium multis clarissimorum Virorum Experimentis rubra evadunt. Probatum est nulli alteri solidæ Corporis parti, nequidem etiam cartilagini, id accidere, & Animal sub ejus usu languescere, ægro-tare, ac intra paucos dies perire; substitutoque alio Nutrimto, ut mors præcaveatur, sensim evanescere Ossium Rubedinem.

Ex his Phænomenis conclusum est efficax, penetrantissimum Remedium esse; quod ad difficillimos Ossium Morbos fortè aliquid posset. Tentata est itaque adversus Rachitidem, & revera in hoc Morbo efficacem se præstitisse testantur LEVRET, COSNIER, ROBERT, & alii. Observatis celebrium horum Virorum nec fidem nec famam detrahare nolumus: sed credimus eos non sat firmo talo ad Experimenta sua accessisse: nam constat quidem Materiam Colorantem ad Ossa penetrare; at pendentne medicæ vires hujus Radicis ab ipsâ Materia Coloranti? nonne etiam Ossa tinguntur ab *Asperula*

Cynanchica ; a *Galio vero* ; *Galio mollugine* aliisque , quibus tamen ideo eadem Virtus non adscribitur ?

RUBI IDÆI Fructus. *De Braambeziën.*

RUBI VULGARIS Folia & Fructus. *De Bladeren van gemeine Braam, en zwarte Braambeziën.*

RUTÆ Folia & Semen. *De Bladeren en Zaaden van Wynruyt.*

Hæc Planta multum apud nos culta , & hinc satis nota odoris est gravis , aduersi , penetrantissimi ; saporis amari , calidi , acris. Hæc dotes , præcipuè priores , exsiccatione multum minuuntur. Olei Essentialis , frigore consistentis , parvam quantitatem largitur. Multæ Vires Aqua ; plures Spiritu Vini extrahuntur. Prius Menstruum Distillatione Rutæ odorem & partem acrimoniæ secum elevat ; posterius nihil , ut Vis in fixa parte videatur hære.

Tamquam resolvens , Flatu discutiens , Venenis resistens ; imò Pestem arcens a Veteribus summis laudibus elata est. Apud nos stimulantem , nervinas , discutientes Vires retinuit , & in Affectionibus Hystericis , Epilepsia , Morbis frigidis ; ubi solida exstimulanda , & Humores resolvendi sunt , commendatur. Antihelmintica est , & optimè in Enemate ad Ascarides præscribitur.

Externè , præsertim recens , rubefaciens est ; Vires antisepticas edit , & tamquam discutiens ad contusa præscribitur. Ultimam laudem non solum factis , sed etiam a ratione videtur mereri : nam solida leniter exstimulat , & Sanguinem e Vena missum , teste celeb. SCHWENCKE , attenuat.

SABINÆ Summitates. *De Toppen van Zevenboom, of Zavelboom.*

CASPARI BAUHINO *Sabina Folio Tamariscî fruticosa & perpetuo virens* hæc Planta appellatur ; LINNÆO *Juniperus Sabina*. Sponte crescit in Europa Meridionali , & Oriente ; apud nos non difficul-

ter colitur. Ejus folia odoris sunt validi, gravis, aromatici, resinosi; saporis acris, calidi, amari. Libra una fundit circiter uncias duas & dimidiam Olei Essentialis calidissimi. Vires partim Aqua, optimè Spiritu Vini extrahuntur.

Introsumpta ob Oleum acre & calidissimum stimulat potenter Solida, & Sanguinem exagitat. Eundem præterea, juxta celeb. SCHWENCKE Experimenta, fluidiorem & rubicundiorem reddit. Ob duos hos effectus, teste illustrissimo HALLERO, in Puella Hæmoptisim produxit. Ob eosdem, non ob vim peculiarem, qua in Uterum agit, Menstrua pellit. Id præsertim efficit in iis, quibus laxa Fibra est & Humores viscerosi. A GALENI tempore Hæmorrhagias uterinas & Abortum producere credita est. Hanc vim illustres Viri confirmant, & non sine Matris discrimine id agi asserunt: alii negant. Stupendam Foliorum quantitatem a gravida Puella devorantam, & ab alia unciam integram Olei Essentialis assumptam vidimus sine abortu. Utramque tamen invasit Cardialgia, summus Ventriculi Ardor, Sitis inextinguibilis & validissima Febris: ut hinc suspectam saltem debere haberi concluderemus. Parca tamen ejus dosis in Morbis frigidis utilis esse potest. Ad dragmam dimidiam in Pulvere, aut ad duplam quantitatem in Decocto laudatur in Paralyfi, Fluore albo, Asthmate &c.

Externè commendatur ad Scabiem; Ulcera fordida, callosa, spongiosa; adversus Gangrænam, Cariem Ossium & Cerebri Fungum. Verrucæ venereæ, Condylomata &c. insperfo ejus Pulvere pulchre subiguntur. In Aceto decocta laudatur ad Strumas. Antihelminthica est: ut etiam Folia umbilico imposita, & Oleum Ventri inunctum Vermes necare credatur.

SACCHARUM. *Suiker.*

Est Sal Essentiale sapore dulci, grato instructum, quod, teste celeb. MARGRAF, e Betæ tam albæ quam rubræ, Dauci ac Siferi Radicibus extrahi, & probabiliter e multis aliis Vegetabilibus ob-

tineri potest. Quod apud nos in usu est pertinet ad *Arundinem Sacchariferam*, Plantam scilicet inter Tropicos sponte crescentem, & in variis aliis Asiæ, Africæ & Americæ Regionibus feliciter cultam. Ejus expressus succus, ut clarificetur, & secundum celeb. BERGMAN superfluo Acido liberetur, pluries cum Aqua Calcis & Cinerum Lixivio coquitur: tum evaporatur; donec maxima pars frigore coaguletur, & confusam Crystallisationem subeat. Id concretum, *Saccharum Crudum*, seu *Thomæum* est; ob multas adhuc adherentes extractivas & mucilaginosas partes coloris rufi seu brunnei, attactu pingue, in Aëre deliquescens.

Sub hac forma magnis doliis inclusum passim in Europam transfertur; ubi ulteriori Operatione, quam *Refinationem* vocant, & quæ egregiè ab illustri DU HAMEL descripta est; novâ scilicet Solutione in Aqua, coctione, additione Calcis, Sanguinis Bovini & Albuminum Ovorum depuratur; ut in Panes Conicos, vel in Crystallos regulares, *Saccharum Candum* dictas, & pro puritate adhibiti Sacchari albas vel brunneas, efformetur. Sub vario depurationis gradu Saccharum colorem mutat, & consistentiam; ut tandem ultimo labore in Panes Pyramidales redactum niveum, durum, sonorum, splendens se præbeat; in Aëre siccum maneat, & *Canariense*, seu *Regium* appelletur; vel crystallisatum Saccharum candum largiatur albissimum, pellucidum.

Sub variis his varium Saccharum conficiendi processibus semper defluit major vel minor copia Syrupi, qui pro multiplici puritatis Gradu diversum se præbet, & ratione Sacchari, quod continet, in Fermentationem Spirituosam pronus est. Ex eo in India distillatur Spiritus *Rum*, seu *Tassia* dictus.

Saccharum ita heterogeneis liberatum & sui juris factum, secundum experimenta clarissimorum MARGRAF, LA ROUELLE, BERGMAN & SCHRICKEL, constat Acido peculiari, forti, unito Terræ tenuissimæ, & Oleo blando. In igne liquefcit: inflammabile est,

& Fermentationis Spirituosæ admodum capax. Solvitur Spiritu Vini & in dimidio sui ponderis Aquæ. Misceri etiam potest Oleis, quæ, ut Resinas, Aquæ miscibilia reddit: hinc coagulationem Lactis impedit.

Tamquam gratum Condimentum multum ad usus culinarios adhibetur. In Pharmacopœis gratiæ vel conservationis causâ Trochiscos, Conservas, Conditâ, Rob, Syrupos &c. ingreditur. Tamquam saponaceum, blandissimum resolvens, abstergens & potentissimum antisepticum in Medicina laudatur. Ob has dotes, & præsertim cum in Aciditatem vergere constet, tam in inflammatoriis, quam putridis Morbis optimè & cum fructu adhibetur. Ob easdem vires, quibus demulcens addi potest, laudatur in Morbis Pectoris, & quidem ob vim detergentem in Pulmonum Ulceribus. In his casibus Sacchari cum Rosis connubium utilissimum est. Testibus BECHERO, PRINGLE, MACBRIDE optimum est antiscorbuticum, cujus usu familiari Lepra & Morbi putridi jam rariùs, quam olim, incidunt. Ejus usum HELMONTIUS, DOLÆUS aliique illustres Viri condemnarunt, & ejus Acidum Dentibus, Stomacho, Nervis inimicum esse perhibuerunt. Maximam interim Sacchari quantitatem quotidie sine noxa, quin potiùs cum emolumento, devorari posse SWIETENIUS, HOFFMANNUS, TRILLERUS exemplis probant. Fatendum tamen est nimia ejus quantitate ingesta Fermentationem in primis viis oriri posse: hinc extricato Acore molestias posse adferre. Caveant ergo ab ejus usu Infantes, Virgines chloroticæ, Hystericæ, Hypochondriaci, in quibus plerumque jam indè Acidum prædominatur, & quorum præsertim dentes ejus usu denigrescunt. Vermes generare & Gluten producere passim a nostratibus Mulierculis creditur: sed utrique potius remedium esse celebres Medici testantur. Nimie obesitati mederi perhibetur. Si verum sit, id efficit solvendo Olea. Macilentis ergo nocere, & ut ab aliquibus scribitur, eosdem tabidos reddere potest.

Thomæum Clysmatibus additur, ut Alvus sollicitetur. Carbonibus ardentibus inspersum Aërem depurat, & hic Vapor laudatur

ab aliquibus ad coryfas. Pulvis ejus tenuissimus per Calamum scriptorium Oculo inflatur ad delendas Corneæ maculas. Ulcerum Carnem fungosam reprimat, eademque consolidat.

SAGAPENUM, seu GUMMI SERAPINUM. *Sagapenum.*

Est concretus Succus gummeo-resinosus, qui in Media, Persia aliisque orientalibus Regionibus ex inciso Frutice, necdum satis Botanicis noto, stillat. Adfertur in granis, vel in massis, quæ evidenter e lacrymis compactæ videntur. Coloris est exterius rufescentis; intus albidus, subpellucidus. Odorem habet gravem, virosum, ex Assâ fœtida & Galbano compositum; saporem calidum, stimulantem, acrem, pertinacem. Digitis subactum mollescit, eisdemque adhæret. Inflammabile est prunisque injectum fœtorem spargit ad Porrum accedentem. Trituratione suspenditur in Aqua, & cum ea redit in nativam formam lacteam, sub qua e frutice stillat. Ferè tres quartas sui ponderis Extracti Aquosi largitur; unam tertiam Spirituosi. Posterius plures Sagapeni Vires retinet.

Attenuans, resolvens, aperiens est, in Viscerum obstructionibus Morbisque frigidis ab hac causa pendentibus; ut Hydrope, Asthmate, Mensium defectu &c. utilissimum. Laudatur præterea, ut Assâ fœtida, in Morbis spasmodicis a Spirituum Ataxia. Ad magnam dosim, v. g. dragmas duas vel tres, purgantes vires edit. Fœtum expellere; hinc gravidas ab eo debere abstinere, Arabum figmentum est.

Externè resolvendi, discutendi, maturandi ergo ad Glandulas induratas commendatur. Ut alia Gummata acria Cutim rubefacit, Pustulas excitat.

SAGO, seu SAGU. *Sago.*

Sub hoc nomine e variis Indiæ Orientalis Regionibus; nominatim ex Insulis Moluccis, Amboina & Ternate, ad nos adferuntur Grana Hordei mundati Granis ad aspectum non absimilia; paulò tamen

minora; coloris extus pallidi, vel flavicantis, intus albi; odoris expertia; saporis vix ullius. Sub Dente tenacia se præbent, & vix in Pulverem redigi possunt: sponte tamen solvuntur in Mucilaginem in ebulliente Aqua, Lacte, Vino.

Grana hæc artificialia sunt: Medulla scilicet Arborum, quæ ab Itineratoribus, & Botanicis *Palme* species statuuntur, contunditur, Aquâ eluitur, & in Panes redigitur, ut Indis Nutrimento sit; vel in Grana figuratur, & ad nos sub nomine *Sago* transfertur.

Circa initium hujus sæculi primùm in Europa in usus medicatos adhibita sunt. Leve Nutrimentum præbent, quod Infantibus præfertim & Phtificis commendatur. Cæterum nullas particulares virtutes possident.

SAL AMMONIACUS. *Ammoniak Zout, Salmiak.*

Est Sal neutrum constans Acido Marino & Alkali Volatili ad saturationem invicem unitis. Reperitur quidem *Nativum*; sed aliis plerumque junctum & in parca copia. Quod passim in Officinis prostat *Artificiale* est, & ex *Ægypto* sub forma Panum rotundorum, variæ diametri; tres, quatuor, quinque libras ordinariò pendentium; una parte convexorum, alterâ concavorum adfertur. Paratur ope Sublimationis ex Fuligine combustorum excrementorum, quæ Animalia multo Sale communi pasta deponunt. Substantiam exhibet salinam, ex striis paralelis concretam, pellucidam; sed quæ in Panibus ad nos allatis plerumque sordida, nigra, fuliginosa admixta gerit. Saporem præbet salinum, amarum, omni alio Sale neutro magis acrem, & penetrantem. Frigoris sensum Linguae imprimat. Solvitur in duplo circiter pondere Aquæ, eamque sub solutione ad Thermometrum multò frigidiorum reddit. Evaporata solutione Sal Ammoniacus in Crystillos lanuginosas, penniformes concrevit. Solvitur etiam in trigesies bis suo pondere Spiritus Vini Rectificati. In Aëre humido deliquescit. Calori perse expositus non

mutatur; sed majore, quam Aquæ ebullientis, adhibito, sublimatur. Decomponitur tam Acido Nitroso quam Vitriolico. Hæc, expulso Acido marino, se basi ejus jungunt, & cum ea *Salia Ammoniacalia* constituunt, ab adhibito Acido denominanda. Contra, Alkali fixum, tam vegetabile quam minerale, & vi ignis Terræ calcareæ se Acido Marino uniunt, ac Alkali Volatile expellunt; quod ita concretum obtinetur. Sal Ammoniacus cum Calce mixtus, & Distillationi subjectus Alkali Volatile largitur magis causticum, semper liquidum, quod Nares fortiter ferit, & in Officinis sub *Spiritus Salis Ammoniaci Volatilis urinosi*, vel *caustici* titulo prostat. Plures præterea Substantiæ Metallicæ hunc Salem decomponunt, & sub omni Decompositione a liberata volatili Basi percipitur odor urinosus.

Ab aliquot retro lustris hic Sal Brunsvigæ paratur. Ibi in Panes conicos, ut Saccharum pyramidale efformatur; purior, albissimus est, &, teste SPIELMANNO, minorem proportionem Alkali Volatilis continet.

Vires habet leviter stimulantés, incidentes, attenuantes, aperientes, & antisepticas: hinc utilis est in Viscerum Obstructionibus & omnibus Morbis a Vasorum inertia & Muco spisso pendentibus. Ad scrupulum unum alterumve per Sudores, vel Urinas agit: major dosis purgat: ad tres quatuorve dragmas exhibitus excitat Vomitum. Famam habet in Febribus Intermittentibus, &, attentis dictis dotibus, & intermittentium naturâ, plerumque meretur. Optimè Cortici Peruviano jungitur, dum fuganda Febris est, & tamen Viscerum Obstructiones Corticis usum suspectum reddunt. Sanguinis Coagulum impedit.

Externè ob vires antisepticas Gangrænæ opponitur. In Gargarismatibus adversus Anginam mucosam & Linguae Paralyfim laudatur. Tamquam resolvens & discutiens applicatur Tumoribus frigidis. Celeb. PLENK præscribit ad Scabiem.

SAL

SAL CATHARTICUS AMARUS ; SAL ANGLICANUS , EBSHAMENSIS, vel EPSOMENSIS. *Engelsch Zout; bitter buikzuiverende Zout.*

Hi tituli propriè significant Salem neutrum , nativum , e variis Fontibus , nominatim ex Anglico illo Urbi Epsomenfi vicino , evaporatione obtentum , constantem Acido Vitriolico unito Terræ omnino particulari , tenuissimæ , levissimæ , & albissimæ , quæ , adjuncto Alkali liberata , *Magnesia Anglicana* dicitur , & tam natura quam præstantioribus viribus , omnino diversa est a Magnesia illa ordinaria , quæ e Lixivio Nitri , aut Salis communis , post horum Sarium CrySTALLIFICATIONEM & ablationem , obtinetur. Sal Epsomenfis albus , pellucidus est ; crySTALLIS RECTANGULARIBUS PRISMATICIS Salem Glauberi æmulatur , & saporem præbet salinum , parùm acrem , amarum , non adstringentem. Aëris humiditatem attrahit. Nullatenus in Spiritu Vini rectificato ; sed in æquali pondere Aquæ , præcipuè ebullientis , facillè solvitur. Ejus CrySTALLISATIO magnam Aquæ quantitatem requirit : nam Igni expositus primò liquefit ; dein continuato calore , & evaporatâ CrySTALLIFICATIONIS Aquâ , concrefcit in massam albam , opacam , spongiosam , friabilem , quæ dimidium sui ponderis amittit , & denuò in Aqua solvi potest.

Ei in Officinis passim substitutum prostat mixtum salinum , post Salis marini CrySTALLIFICATIONEM & ablationem ex ejus Muria obtentum , quod constat Sale Glauberi , Sale communi , & Sale ex Acido Marino & Terra calcarea factò ; vel merum Sal Glauberi , cujus CrySTALLISATIO , ne fraudem proderet , de industria turbata est. Facillè tamen hæc substitutiones dignosci possunt : nam Alkali Solutioni genuini Salis epsomenfis adjectum eandem turbat , & quantitatem Magnesiæ Anglicanæ adhibito Sali proportionatam præcipitat : cum verò Salem Glauberi non decomponat , ejus Solutionem non immutat. Idem , Solutioni Salis e residua Muria Salis marini obtenti additum , decomponit quidem Salem marinum Basi calcarea , & Terram albam dejicit ; sed paucum est , neque adhibito Sali proportionatum , & diversæ indolis Præcipitatum.

Sal eponiensis ad unciam unam, aut unciam unam & dimidiam exhibitus mite, semper tutum purgans est, cui plurimæ Aquæ medicatæ vim Alvum laxandi & suam Celebritatem debent. In minori dosi tutissimum Alterans est, quod, ut alia, pro diversis circumstantiis, hic non notandis, per diversas vias agit. SAL SEDLITZENSIS ab Eponiensi Origine, non Natura, diversus est.

Clarissimus COTHENIUS anno 1775. Academiæ regię Scientiarum & elegantiorum Litterarum Berolinensi retulit, & chemicis Experimentis probavit, magnam hujus Salis quantitatem quotannis in Comitatu atheniensi, prope Vicum *Canal* dictum, e Telluris superficie efflorescere.

SAL COMMUNIS, vel MARINUS; SAL GEMMÆ, vel FOSSILIS.
Gemein Zout, Zeezout.

Est Sal perfectè neuter constans Acido proprio, *Marino* dicto, & Alkali particulari, quod *Alkali Marinum*, vel *Minerale* appellatur. Dotes externas exhibet sat notas. In figuras regulares, semper cubicas, crystallisari potest. Solviter in ter suo pondere Aquæ, tam frigidæ, quam ebullientis. In Aëre humido liquefcit. Igni, etiam violentissimo, expositus non decomponitur, sed primò decrepitat; id est, ejus Crystalli cum fragore in frusta dissiliunt; post aucto Igne funditur, eodemque amoto concrefcit in solidam albam massam, quæ parum sui ponderis amisit: ut hinc constet parcam esse Crystallisationis Aquam. Sal sedativum, Acidum nitrosum & vitriolicum, expulso Acido marino, se ejus basi uniunt: posterius cum ea Salem Glauberi constituit.

Obtinetur ex Aqua marina, & Fontibus salinis ope Evaporationis, quæ in calidioribus Regionibus solo Sole, in frigidioribus Igne promovetur; vel jam sub forma solida eruitur e Terræ visceribus in variis Regionibus: tunc *Sal Fossilis*, vel *Gemmæ* vocatur. Utrumque iteratis Solutionibus & Crystallisatione a sordibus, Sale Glauberi, quem semper continet, aliisque depuratur.

Cibus adjectus eorumdem saporem evehit, non mutat; Stomachum ad munus exstimulat, comestorum & humorum in primis viis nidulantium viscositatem corrigit; antisepticus est. Ob has dotes tam necessariò Culinas nostras ingreditur, ut ejus penuria funestissimos tandem morbos producat. Ut alii Sales neutri vires incidentes possidet; sed os ficcat, & sitim creat. In majori dosi, ut Sal Epsoniensis, vires purgantes edit.

Externè putredinem arcere quotidiano usu notum est. In minori tamen dosi eam potius accelerare docent Experimenta clar. PRINGLE, MACBRIDE & GARDANE. Fomentis adjectum Sugillationes discutit, contusiones curat. Stimulandi ergo Enemata ingreditur.

SALEP, seu SALAB RADICES. *De Wortels van Persisch Balletjes Kruid, of Standelkruid.*

Sub hoc nomine e Persia & Turcia adferuntur Radices bulbosæ, Epidermide orbatae, plerumque sphaeroideæ; variæ magnitudinis; compactæ, duræ, hinc inde corrugatae; coloris albi, vel flavescens; subpellucidæ; odoris nullius; saporis farinacei, mucilaginosi, ut Gummi Tragacanthi. Earum septem octavæ partes aquosis Menstruis, & juvante Calore, solvuntur in Mucilaginem.

Pertinent ad Plantam, quæ orchidis species est, & LINNEO *Orchis morio* dicitur. Collectæ Radices, teste GEOFFROY, detractâ cuticulâ, Aqua paulisper decoquantur; dein exsiccantur. Ita ventricosæ manent, & subpellucidæ fiunt. Radices *Satyrii*, seu *Orchidis nostratis* methodo celeb. MOULT & PERCIVAL præparatæ easdem dotes & vires habent.

Persæ analepticas, aphrodisiacas eis vires tribuunt. Has non videntur possidere; sed copiosa sua Mucilagine egregiè demulcent, & obvolvunt: hinc in Morbis, ubi acres Humores involvi, aut solidæ partes adversus qualemcumque Stimulum defendi debent;

ut in Dysenteria , Scorbuto , Vitiis Renum & Vesicæ , molesta Tussi &c. optimè præscribuntur. Leve Nutrimentum , Heëticis & Phtificis utilissimum , præbent. Earum Mucilago multum laudatur adversus Morbos convulsivos Infantum.

SALVIÆ HORTENSIS MAJORIS, seu LATIFOLIÆ Folia. *De Bladeren van gemeene Salie.*

SALVIÆ HORTENSIS MINORIS, seu ANGUSTIFOLIÆ Summitates & Folia. *De Toppen en Bladeren van kleine Salie.*

Promiscuus in Officinis harum specierum usus est : posterior tamen dotibus externis præstantiores vires spondet. Olei essentialis viridis parcam quantitatem largiuntur. Vires optimè Spiritu Vini rectificato extrahuntur : nam extractum aquosum leviter tantum amarum & adstringens est ; spirituosum aromaticum præterea , camphoratum. Has Plantas ab accolentibus Bufonibus venenatas reddi fabula est. Ob Infecta tamen in Foliis nidulantia subinde periculosas fuisse , hinc ante usum lavari debere , a cl. RUTTY notatur.

Salviam Veteres Materiae medicæ Scriptores a *Salvando* nomen perhibent recepisse : eorum aliqui eam *Herbam Sacram* appellarunt , eandemque tot encomiis celebrarunt , tantisque viribus præditam crediderunt , ut mirarentur , *cur moreretur homo , cui Salvia crescit in horto.* Præcipuè adversus Venena , Pestem , aliosque contagiosos Morbos , tamquam præstantissimum & vix fallens prophylacticum & alexipharmacum Remedium laudarunt : donec tandem Observatio sensim præjudicium excusserit. Remanserunt ergo stimulantés , calidæ , nervinæ , leviter adstringentes , in Morbis frigidis , præsertim Uteri , Pulmonum , Generis nervosi , utiles Vires. Ab illustrissimo SWIETENIO præferibitur ad sudores nocturnos a laxitate post Morbos relicta pendentes , & in fluxu seroso Mammarum post ablactationem supersite.

Uſu externo diſcutit Tumores frigidos, Œdemata. In Gargarifmate lautatur ad Aphtas, Ulcera Oris &c. Antifeptica eſt; nam Carnem diutius, quam ipſe Peruvianus Cortex, a Putredine arcet.

SAMBUCI Folia, Flores, Baccæ & Cortex. *De Bladeren, Bloemen, Beziën en Baſt van den Vlierboom.*

Folia & præſertim *Gemmæ* purgant, minùs tamen quam Cortex medianus. Extus laudantur ad dolores Hæmorrhoidum, Eryſipelas, Combutiones, & Ulcera Phagadænica.

Flores volatili, leviter aromatico gaudent principio, quod Diſtillatione cum Aqua elevatur, & ſpirituofis Menſtruis extrahitur. Id ſub umbra Sambuci decumbentibus ſoporiferum eſſe, & nocere perhibetur: ut apud LINNÆUM, & in *Miſcellaneis Curioſis* Febrium hinc ortarum Exempla proſtent. Eodem principio Vaſa blandè exſtimulant, & Humores reſolvunt. Internè itaque Sudores movent, & in Sero Lactis aliove Vehiculo infuſi Commendantur ad Morbos a perſpirabili retento, Eryſipelas &c. Lac Nutricibus augere ETMULLERUS, & WERLHOFF teſtantur.

Extus diſcutiunt, reſolvunt, anodini ſunt, & Inflammationibus, Eryſipelati, omnibuſque ſerè Doloribus opponuntur.

Baccæ Succum continent antiphlogiſticum, reſolventem. Exſiccata *Grana acẽtes* dicuntur.

Cortex medianus ad unciam dimidiam aſſumptus purgat per Alvum; in majori doſi Vomitum excitat; in minori alterat, aperit, & per Urinas vel Sudores agit: hinc Hydropicorum Aquas quandoque feliciter expellit, & apud Noſtrates adverſus hunc Morbum Specifici Famam obtinuit.

SANDARACHA. Vide ARSENICUM.

SANGUIS DRACONIS. *Drakenbloed.*

Ita vocatur Subſtantia reſinoſa, ſicca, dura, friabilis; coloris extus obſcurè rubri, intus paulò vividiſſis; dum in Pulverem re-

ducta est, sanguinei; odoris & saporis ferè expers, quæ ex India orientali in Massis, seu Lacrymis ovalibus, junceo tegmine tectis, & Filo inter se nexis, ad nos transfertur. Dum genuina est in Igne liquecit, inflammabilis est, & accensa Suffitum spargit leviter balsamicum, subacidum, non ingratum. Solvitur tota in Spiritu Vini Rectificato; nullatenus in Aqua. Cl. FOTHERGILL *In Medical Observations and Inquiries. Vol. I.* Speciem hujus Medicamenti e Gambia allatam describit, cujus minora Frustra pulchrè pellucet, quæ saporem magis adstringentem prodit, & in Aquâ tota solvitur. Hæc, si ad Nos perveniret, ad usus medicos præstantior foret. Species, quam hic descripsimus, stillat e variis Arboribus. Inter illas una COMMELINO *Draco Arbor Indica siliquosa, populi folio*; LINNÆO *Pterocarpus Draco* dicitur. Ex hac Origine & Colore Medicamentum nomen recepit.

Plerumque Minio, Bolo armena, & variis Resinis adulteratus profat. Qui in Tabellis extus & intus splendentibus, unciam unam alteramve pendentibus ex Hollandia præsertim adfertur, videtur fusionem subiisse, & constat variis Gummatibus cum genuino Sanguine Draconis mixtis. Igne, vel Solutione in Spiritu Vini rectificato fraus detegi potest.

Hæc Substantia, tamquam adstringens, ad Hæmorrhagias, Diarreas, Gonorrhœam, Fluorem album &c. passim laudari solet; sed, cum aquosis Menstruis non solvatur, hinc Sanguinem nostrum subintrare nequeat, quid inde boni sperari potest? Absurdissimè in casu ab alto commendari SPIELMANNUS notat. Ergo, nisi quis eam pro Dentrificiis servare vellet, sine damno e Materia medica ejici posse credimus.

SANICULÆ Folia. *De Bladeren van Sanikel of Wondkruid.*

SANTALUM ALBUM. *Wit Sandelhout.*

Ita vocatur Lignum ponderosum, ex India in magnis frustis allatum, quod omni dote ad Santalum citrinum mox descri-

bendum accedit; sed debilius est, & Coloris albi. Fibras exhibet rectas.

Vix ad usus medicos adhibetur.

SANTALUM CITRINUM, seu FLAVUM. *Geel Sandelhout.*

Est Lignum durum, solidum, ponderosum, coloris citrini, fibras exhibens rectas; odoris, præcipuè dum fricatur, vel raditur, fragrantis, aromatici, grati, e Moschi & Rosæ odoribus compositi; saporis, dum diutius masticatur, amaricantis, resinosi, subacris & non ingratis stimulantis. Distillatione cum Aqua largitur unam sexagesimam quartam Olei fragrantissimi, frigore ad Balsami consistentiam coeuntis. Vires in resinosa parte præsertim hærent; nam Spiritu Vini rectificatissimo optimè extrahuntur. Tinctura hæc spiritiosa flava est, eaque inspissata Balsamum præbet coloris brunnei, odoris grati, ad Balsamum peruvianum accedentem.

Adfertur ex India orientali, & pertinet ad Arborem, quæ incolis *Sercanda* dicitur. Eiusdem Arboris *Santalum Album* alburnum esse; *Flavum* Medullam aliqui asserunt. Alii duo hæc Ligna ex eadem quidem Arboris specie; sed album e juniore; flavum ex an-nosiori desumi, hinc posterius colorem magis evectum habere, & dotibus præstare, contendunt.

Ob vires stimulantibus, analepticas, sudoriferas, quas, testibus Oleo essentiali & Tinctura spiritiosa, revera possidere videtur, ab Arabibus in usus medicos receptum est: sed cum alia plura eaque præstantiora hujus Classis Medicamenta possideamus, & præterea non rarò aliis Lignis adulteretur, ejus usus sensim evuluit, nec meretur reduci.

SANTALUM RUBRUM. *Rood Sandelhout.*

Adfertur etiam ex India orientali, & Medulla est Arboris, quæ Indigenis *Pantaga*, vel *Pantoga* dicitur. Fibras habet hic rectas,

illic crispas. Compactum est, ponderosum; ut Aquæ injectum illico fundum petat. Coloris est exterius e rubro nigricantis, intus sanguinei. Odorem vix ullum; saporem leviter adstringentem, & dum diu masticatur, subacrem prodit. Tinctura spirituosâ intensè rubra est; aquosa subflava. Hoc Criterio, ut etiam pondere & soliditate, a *Ligno Bresilio*, cujus Tinctura aquea intensè rubra est, & quod ei passim substituitur, distingui potest.

Adstringentes, roborantes, in Hæmorrhagiis, nimis Sudoribus aliisque profusioribus Evacuationibus utiles vires ei adscriptæ sunt. Nos e Pharmacopœis expellendum, & omne Tinctoribus cedendum credimus.

SANTONICI SEMEN; SEMEN SANCTUM; SEMEN CINÆ; SEMEN ZEDOARLE; SEMEN CONTRA VERMES, vel simpliciter SEMEN CONTRA. *Wurmzad.*

Sub variis his nominibus prostant Semina parva, oblonga, e pluribus Tunicis squamosis facta; coloris viridescens; Odoris balsamici, fortis, nauseosi; Saporis amari, subacris. Tam aquosis quam spirituosis Menstruis Odor & Sapor extrahitur. Stipites, Arenulas aliaque heterogenea plerumque admixta gerit: quin additis variis Seminibus quandoque sophisticatur.

Adfertur ex Oriente; sed nondum præcisè constat, cujus Plantæ productum sit: teste enim CARTHEUSERO „multi recentioris ævi „ Scriptores hanc Plantam Absynthii speciebus accensent, eamque „ cum CASPARE BAUHINO plerumque *Absynthium Santonicum Ju-* „ *daicum & Alexandrinum* vocant. CLEYERUS, D. DE JAGER & com- „ plures alii eandem inter Abrotani speciès referunt. Immo non- „ nulli; uti v. g. ETMULLERUS, Semen Cinæ modernum neque „ Absynthii, neque Abrotani Santonici; sed Tanaceti Semen esse, „ opinantur. „

Tamquam Carminativum, Roborans, Emmenagogum, & præsertim tamquam Antihelminthicum, nec immeritò, præscribitur.

SAPO

SAPO DURUS, ALBUS, HISPANICUS; SAPO VENETUS. *Witte Spaansche Zeep; Venetische Zeep.*

Omnis Substantia orta ex unione cujuscumque Olei cum Sale tam acido, quam alkalino, Aquâ & Spiritu Vini solubilis, *Saponis Artificialis* nomine insignitur, & pro diverso adhibito Oleo, vel Sale varia est, ac varias recipit denominationes: hinc Sapo amigdalinus, starkeianus, acidus, alkalinus &c.

Sapones, de quibus hic agitur, & qui passim promiscuò ad usus medicos adhibentur, fiunt ex Oleo Olivarum & Sale alkalino addita Calce viva caustico reddito. Substantiam exhibent albam, duram, in Aëre humido non deliquescentem. Solvuntur Aqua & Spiritu Vini rectificato; sed prior Solutio turbida, flocculenta, lactea est; posterior limpida. Cum Resinis, Oleis & Balsamis subacti eadem Aquæ, & consequenter Humoribus nostris, miscibilia reddunt: ut hinc optimè cum eisdem ad usum medicum internum præscribantur. Decomponuntur omnibus Acidis, quæ se alkalino Sali uniunt, & Oleum liberant. Idem præstant etiam Acida aliis Substantiis, quam Alkali, vel Phlogisto juncta: ut hinc plures aquæ puteales ob Salem selenitosum, quem continent, Saponem decomponant.

In Laboratoriis saponariis unio Olei cum Alkali Coctione peragitur, & Sapo adjecto Sebo, vel vitiata proportione plerumque adulteratur: hinc omnis, qui ad usus medicos adhibetur, ab ipsis Pharmacopœis viâ frigidâ deberet componi. Facilis operatio est. Sumuntur partes duæ Sodæ Hispanicæ, una Calcis vivæ, & duodecim Aquæ: coquantur paulisper simul in Vase ferreo: tum collata Solutio Evaporatione concentratur; donec ejusdem undecim dragmæ contineantur in Mensura, quæ præcisè tenet unciam Aquæ. Parti uni hujus Lixivii adduntur partes duæ Olei Olivarum, vel Amigdalorum. Mixtum subinde agitatum sensim inspissatur, albescit, & spatio septem vel octo dierum optimus exsurgit Sapo.

Y

Juxta Analyſim a celeb. GEOFFROY inſtitutam , unciæ duæ Saponis albi communis continent unciam unam , dragmas tres , & ſcrupulum Olei ; dragmam unam , & ſcrupulum Salis Alkali fossilis omni Aqua Cryſtallifationis orbatæ , & dragmas circiter duas Aquæ. Omnes ejus vires dependent a Sale Alkali, quod hic magnam virium partem retinet , & Oleo ſaturatum in magna doſi tutò aſſumi poteſt. Optimè hinc Sapo Acido in primis viis nidulanti Morbiſque ab eodem pendentibus medetur , & , aſſumptis Venenis acidis ; ut Aqua forti , Sublimato Corroſivo &c. , præſentiſſimum & tutiſſimum Remedium conſtituit. Efficaciſſimum præterea Aperiens & Detergens eſt , quod non ſolum optimo cum effectu Viſcerum Obſtructionibus ; ſed etiam Calculo opponitur. Ultimam hunc effectu Arcanum Domicillæ STEPHENS præſertim docuit , quod , quamvis Calculum non diſſolvat , ejus augmentum tamen impedit , & , ſolvendo neçtens Gluten , ad miſerum hunc Morbum diſpoſitos ab eodem immunes ſervare videtur. Plerumque in doſi peccamus , & Saponem avara nimis manu præſcribimus : ut enim hic aliquid præſtet , ad unciam dimidiam , aut majorem adhuc Doſim , donec Alvum laxam reddat , adhiberi debet. Notandum tamen eſt longum ejus uſum , Humores ſolvendo eoſdemque alkalinos reddendo , Scorbutum , Dyſenteriam , quin imò Phtiſim induxiſſe.

Externè aquoſis , vel ſpirituoiſis menſtruis ſolutus locis Rheumatismo , Arthritide , Podagra affectis , Mammis Lactæ coagulato induratis , & ubicumque materiam impactam ſolvere mens eſt , applicatur.

SAPONARIE Folia & Radix. *De Bladeren en Wortel van Zeepkruid.*

Folia hujus Plantæ cum Aqua agitata , Saponis more , eandem viſcidam , ſpumofam , & tam detergentem reddunt , ut Monachos hac herba loco Saponis uti ad Pannos eluendum TRAGUS ſcribat. Ab his dotibus *Saponaria* dicta eſt , & ab aliquibus *Herba Fullonum* ,

ac *Lychnidis Lanarie* nomina recepit. Viscida illa & detergens Materia, quam continet, in eo a Mucilagine diversa videtur, quod tam Spiritu Vini, quam Aqua solvatur.

Radix longa, tenuis, fibrosa est; coloris extus flavescentis, intus albi; saporis primò dulcis, dein calidi, & acris; odoris vix ullius.

Folia vim resolventem possident; vix tamen in usu sunt. Externè tamquam Ptarmica & Cosmetica laudantur.

Radices ab aliquibus summis laudibus extolluntur. CARTHEUSERUS eas ad fatis activa attenuantia, aperitiva, diuretica, diaphoretica, Sanguinem purificantia, emmenagoga, & pectoralia Medicamenta spectare & in curandis multis Morbis Radices Sarsaparillæ multum superare contendit. Inter eos Luem veneream enumerat: sed suspicamur celebrem hunc Virum potius SEPTALII, STAHLII, & NEUMANNI Authoritatibus, quam propriis Experimentis, & Observatis credidisse. Nuperrimè tamen celeb. SEGUY hanc Plantam revera Luem veneream curare se expertum asserit. In multis casibus non nocebit Tentamina repetere. Foliorum unciam dimidiam, & Radicum unciam & dimidiam coquit in tribus pintis Aquæ ad tertiæ partis consumptionem. Æger pintam unam, vel duas quotidie assumit. Author pro ratione symptomatum præter Decoctum Ægris Pulverem, vel Extractum etiam exhibet, & ad mala topica, Fomenta, vel Cataplasmata ex eadem Herba parata præscribit. Vide *Affiches, Annonces & Avis divers. Vel Esprit des Journaux. Juin 1784.*

SARCOCOLLA. *Sarcocolla, Vleesch-Lym.*

Sub hoc nomine e Persia & Arabia adferuntur grana parva, rugosa, friabilia; coloris, dum recentia sunt, albicantis, dum vetustiora, flavicantis cum adjuncta rubedine. Odorem præbent vix ullum; saporem subdulcem, amaricantem, subacrem, nauseosum. Igni injecta primò in bullas inflantur, tum accenduntur, & odorem suavem emittunt. Tota solvuntur in Aqua; aliqua pars in Spiritu Vini.

Tesiante LINNÆO fillant e Planta , quæ ei *Penæa Sarcocolla* appellatur.

Hanc substantiam vulnera consolidare GALENUS credidit , & ab hac Virtute nomen recepit. Laudatur præterea tamquam Cosmeticum , & cum Lacte ad Ophtalmiam serosam. Varias partes a Puita liberare; sed simul suspectam esse , quia Stomacho nocet , & Calvitiam gignit , MESUE reliquit. In magna dosi exhibita revera vires purgantes edit : reliquas laudes imaginarias , & ejus vires necdum satis exploratas credimus.

SARSAPARILLÆ Radix. *Salsaparille.*

Ita vocantur Radices farmentosæ , aliquot pedes longæ , Calami anserini circiter crassitiem habentes , flexiles , tenaces , Fibrillas Capillares hinc inde emittentes. Corticem habent rufescentem , qui Substantiam cingit albam , farinaceam , Nervum medullarem album tenacem includentem. Fibras exhibent longitudinales , & facile secundum totam longitudinem findi possunt. Odorem præbent vix ullum ; saporem farinaceum , diu masticatæ glutinosum , leviter amaricantem. In Aqua coctæ eandem colore rubro tingunt , eique omnes vires impertiunt.

Pertinent ad Plantam , quæ in pluribus Americæ meridionalis Provinciis sponte crescit , & CASPARI BAUHINO *Smilax aspera Peruviana* , seu *Salsaparilla* ; LINNÆO *Smilax Salsaparilla* dicitur. Multæ numero e Capitulo pollicem circiter crasso emergunt. Adferuntur in Gyros flexæ , Corbibus coercitæ , vel in fasciculos ligatæ. Varias fordes heterogeneas plerumque admixtas ferunt. Rejici debent fragiles , extus nigrae , intus non albissimæ , cariosæ.

Hæc Radix tamquam potentissimum adversus Luem veneream Medicamentum circa annum 1563. ab Hispanis primum in Europam allata est. Hanc virtutem negarunt multi celebres Viri ; alii allatis Experimentis comprobarunt. Celeb. FORDYCE , in *Medical Observations and Inquiries Vol. I.* plures casus venereos adducit , in quibus

hoc Remedium, Mercurio & Ligno Guajaci frustra tentatis, opem attulit. Cl. HUNTERUS, STOERCKIUS, PLENCKIUS alique hanc rem confirmant. Omnibus sine præjudicio perpensis, videtur revera optimum aperiens, resolvens Medicamentum esse, quod in humorum spissitudine, & Morbis ab ea pendentibus, ut Rheumatismo, Arthritide, Morbis pluribus cutaneis &c. in quibuscumque Subjectis, etiam Infantibus & Phtificis, tutò adhiberi potest. Non desunt, qui in incipiente Cancro laudarunt, & sanationum exempla attulerunt. Optimè Mercurio jungitur, vel adversùs Luis reliquias post eum præscribitur. Radicis recentis unciae tres in Aquæ libris tribus ad tertiæ partis consumptionem decoquantur, & hæc quantitas quotidie ab Ægro assumitur. Eodem Decocto Ulcera, si quæ adsunt, lavantur.

SASSAFRAS Lignum ejusque Cortex. *Het Hout en den Bast van Sassafras.*

Sub hoc nomine ad nos adferuntur longa frusta Radicis Arboris americanæ, quæ LINNEO *Laurus foliis integris trilobisque*; CASPARI BAUHINO *Sassafras arbor ex Florida ficulneo folio* appellatur. Lignum leve est, fibrosum; coloris ex albido flavescens; odoris aromatici, non ingrati, ad Fœniculum accedentis; saporis subdulcis, subacris, balsamici. Cortex crassius, rugosus, spongiosus, extus cinereus, intus ferrugineus odore & sapore Lignum superat. Olei odorati, stimulantis, penetrantissimi, in Aqua subsidentis circiter unam trigessimam secundam sui ponderis largitur. Vires optimè Spiritu Vinî rectificato extrahuntur: protracta coctione in Aqua deperduntur.

Circa medium sæculi decimi sexti hoc Medicamentum in Europam allatum est. Ob Aroma, quod continet, calidas, stimulantis, in Morbis frigidis, ubi ob laxam fibram excretionis torpent, utiles vires exercet. In hoc casu, cum diaphoreticum, diureticum, resolvens, carminativum, roborans quandoque se præbeat, tot titulos nactum est. Eadem virtute non raro Morbos cutaneos a prædicta

causa pendentibus curavit. At potestne aliquid adversus Luem veneream? dubitamus. Arbitramur potius aliquos Morbos a spissis humoribus & torpida fibra, ob symptomata communia, pro Lue venerea imposuisse, & quia hoc Remedio curati sunt, fecisse, ut hætenus creditum sit specificas contra hunc Morbum vires possidere.

SATURELÆ Folia. *De Bladeren van Keule, of Peperkruid.*

SATYRII MARIS Radix. *De Wortel van Satyrion Orchis.*

Pro viribus, vide SALEP.

SAXIFRAGÆ ALBÆ Folia & Radix. *De Bladeren en Wortel van Steenbreken met witte Bloemen.*

SAXIFRAGÆ VULGARIS Folia & Semen. *De Bladeren en Zaaden van gemeine Steenbreken, of Steenbreken der Weiden.*

SCABIOSÆ Folia. *De Bladeren van Aposteumkruid.*

SCAMMONIUM. *Scammonie.*

Est Substantia sicca, levis, spongiosa, minimo nisu in pulverem redigenda; coloris grysei, subnigricantis; odoris ingrati, nauseosi, putridi; saporis amaricantis, acris. Igni injecta flammam concipit. Tota solvitur in Spiritu Vini probato: in Aqua suspenditur, velut Emulsum lacteum. Extracti resinosi ultra dimidium sui ponderis largitur; gummosi circiter tres octavas.

Est Succus concretus Plantæ asiaticæ, quæ LINNEO *Convolvulus Scammonia* dicitur. Teste oculari Celeb. RUSSEL, qui exactam Plantæ delineationem Societati Medicæ Londinensi transmisit, & eandem in congruis Americæ locis coli curavit, mense Junio Indigenæ Radicis summitatem Terrâ liberatam obliquè discindunt, & infra plagam Concham radici adaptant, in qua exsillantem lacteum Succum colligant, qui exsiccatum Scammonium constituit. Addit celeb. Vir, optimi Scammonii colorem varium esse, eumque a sic-

candi modo pendere: cæterum hoc Medicamentum, quia quælibet Radix paucas tantum dragmas largitur, raro genuinum ad nos pervenire; sed adjectis Farina, Sabulo, Cineribus ut plurimum adulterari; indigenasque idem approbare, si leve, friabile sit, & digito madido tractatum lacteum se præbeat: melius tamen pro detegenda fraude Solutioni subijci.

Præter Scammonium hic descriptum, quod a Patria *Aleppense* vocatur, altera species, sub *Smyrnæi* nomine, quia eò ex Galatia & Capadocia adfertur, in Officinis pharmaceuticis prostat. Distinguitur a priori, quod magis compactum, ponderosius, minus friabile sit; strias exhibeat latas, nigras, splendentes; minorem longè Resinæ quantitatem possideat, & impurius, frequentiusque adulteratum sit.

Validum purgans est, quod in substantia exhibitum plerumque fatis mite se præbet, quandoque tantas turbas excitat, ut aliqui venenatum crediderint. Non desunt Scriptores, qui posterius ex eo fieri statuunt, quod hinc inde Euphorbio adulterari putent. Id tamen Testes oculares negant. Videtur potius ob diversam primarum viarum dispositionem diverso modo agere. Aliqui Acidis mineralibus virulentiam corrigere annifi sunt: hinc *Diagrydium*. Correctore tamen non videtur egere, modò cum Saccharo, vel Amigdalibus bene subactum & solutum exhibeatur. Smyrnæum perpetuò exulare deberet.

SCHÖENANTHUS. Vide JUNCUS ODORATUS.

SCILLÆ, seu SQUILLÆ Radix. *De Wortel van Zeeajuin.*

Est Radix bulbosa Plantæ, quæ ad littora Maris, præsertim in Hispania, Sicilia, aliisque Europæ meridionalis arenosis locis crescit, & LINNEO *Scilla maritima*; CASPARI BAUHINO *Scilla vulgaris*; aliis *Cepa maritima* appellatur. Non raro hic Bulbus ad aliquot pugnorum magnitudinem excrescit: inferius multas fibras emittit: constat

Lamellis, seu Squammis crassis, multo Succo mucilagineo, pertinaciter amaricante, acri, nauseoso plenis. Recens Cuti applicata eandem rubefacit, & in vesicam attollit; discissa odorem Ceparum prodit, & volatili principio Lacrymas excitat: sub exsiccatione sensim volatilem hanc acrimoniam diperdit, & fit inodora. Vires tam aqueis, quam spirituosis Menstruis extrahuntur.

A colore dividitur in *Albam*, seu *Marem*, & *Rubram*, seu *Fœminam*. Eadem utrique virtus est, & præjudicata opinio est, quæ hanc hætenus prætulit.

Solida exstimulat, Humores potenter incidit: sic optimum resolvens est: sed tantâ scatet acrimoniâ, ut in majori dosi venenatos effectus edat. Ut hoc vitium corrigatur, præcepit DIOSCORIDES, ut pastâ farinaceâ obducta in Clibano coquatur. Ad grana decem vel duodecim exhibita per Emesim, vel Alvum agit; ad granum unum alterumve per diuresim, vel sudores. Sic in Asthmate, vario Hydrope, Nephritide mucosa aliisque hujus generis morbis optimum Medicamentum efficit, quod multò adhuc præstantius foret, si Ventriculi tonum non dejiceret. Optimè cum Salibus neutris præferibitur. Ejus acredo, quæ passim alkalinae indolis credita est, teste CARTHEUSERO, Salibus alkalinis mutatur, & corrigitur.

SCOLOPENDRIUM, Vide LINGUA CERVINA.

SCORDII Folia. *De Bladeren van Waterloo.*

SCORPIONES. *Scorpioenen.*

Vulnera ab his Animalibus inflicta venenata & lethalia censentur, eorumque Oleum hujus Veneni antidotum statuitur. Prius, saltem hic in Europa, falsum est; posterius ubique somnium. Idem oleum, lumbis illitum, aut Urethræ injectum, Calculum solvere Arabum figmentum est.

SCORZONERÆ

SCORZONERÆ Radix. *Scorzoneelen.*

SCROPHULARIÆ VULGARIS Folia, & Radix. *De Bladeren en Wortel van Speenkruid, of Kankerwortel.*

A Radice tuberosa & nodosa primò verosimiliter nomen adepta est; dein a nomine adversus Scrophulas laudata. Similis error multis aliis Medicamentis virtutem adscripsit. Quin eò quondam Medicorum figmenta processerunt, ut fortè a figura ad Hæmorrhoides commendetur. Quidquid aliqui probare nitantur, nec in hunc, nec in illum Morbum videtur aliquid posse, & vires, si quas habet, hæctenus ignotæ sunt.

SEBESTEN. *Een soort van Borstpruimen.*

Sunt Fructus ex India orientali allati, prunis similes, sed minores. Pulpa carnosæ, dulcis, mucilaginosæ arctè Officulo, Neucleum dulcem includenti, adhæret.

Inter pectoralia demulcentia numerantur. Vix amplius in usu sunt.

SEDI MAJORIS, seu SEMPERVIVI MAJORIS Folia. *Donder-Bladeren, de Bladeren van Huislook.*

Succus Foliorum clarificatus, cum æquali quantitate Spiritus Vini per se reëtificati mixtus, Coagulum prodit album, quod ope filtrationis a Liquore separatum Cremorem Lactis aspectu æmulatur; saporis herbacei, acris est, & libero aëri expositum citò avolat. Celeb. BURGHART, qui primus hoc phænomenon videtur detexisse, cum crederet Spiritum Vini liquorem esse ad Acidorum naturam accedentem, ex eodem conclusit, Sedum in se continere Salem maximè volatilem, urinoso præ cæteris similem: sed celeb. CARTHEUSERUS, Alcoholis indolem melius doctus, contrarium ex eo deduxit, & institutis ulterioribus Experimentis probavit, Sedi Succum acidæ potius indolis esse: nam ab addito Alkali, tam volatili, quam

Z

fixo, idem præterpropter nascitur Coagulum, & ab adjectis quibuscumque Acidis non mutatur. Vide CARTHEUSERI *Fundamenta Materiae Medicæ*. Tom. I. pag. 474.

Aliqui usum Succis internum, titulo refrigerandi, suadent, in Febribus, & adversus Diarrhæas putridas. Non sine fructu Aphthæ & Ulceribus laxis, putridis, præcipuè scorbuticis, adhibetur. Commendatur etiam ad Clavos Pedum & Verrucas.

SEDI MINORIS, seu ILLECEBRÆ Folia. *De Bladeren van Muurpeper.*

Hæc Planta est *Sedum acre* LINNÆI; *Sedum minus, vermiculatum, acre* CASPARIS BAUHINI; *Sedum parvum acre, flore luteo* TOURNEFORTII; *Illecebra, seu Sempervivum tertium* DODONÆI. Saporis est acerrimi, pertinacis: introsumpta Vomitum excitat, & cuti applicata eandem rubefacit; in vesicam attollit, & exulcerat. Ejus acrimonia fixa est; nec ab Alkalinis, nec ab Acidis mutatur, & tam aquosis, quam spirituosis Menstruis extrahitur.

Viribus ad præcedens *Sedum* accedit; sed longè majori pollet acrimonia. Ab aliquibus proponitur tamquam insigne Antiscorbuticum.

Extus Tumores scrophulosos scribitur resolvere, & Cancrum saltem multum emendare.

SENEKA Radix. Vide POLYGALA SENEGA.

SENNE Folia & FOLLICULI. *Zenebladeren en Zaadvaten.*

Plures species Foliorum a varia Patria variè denominandæ ad nos adferuntur. *Alexandrina* folia sunt quartam pollicis partem lata; pollicem circiter longa; sine acuto terminata, firma, lævigata; coloris ex viridi flavescentis; odoris proprii, languidi, non ingrati; saporis amari, subacris, nauseosi, dum diu masticantur, viscosi.

Vires tam spirituosas, quam aquosas Menstruis extrahuntur, & Extracti aquosi unam quartam, spirituosi unam octavam CARTHEUSERO & NEUMANNO dederunt.

Sæpè Foliis his alexandrinis substituuntur 1° *tripolitana*, quæ majora sunt, viridiora, sine terminantur magis obtuso, & odorem habent debiliorem; 2° *italica*, majora, rotundiora, tenuiora, fragiliora, magnis venis distincta; 3° *mokana*, angustiora, longiora, acutiora. Tres hæ species viliores censentur: pertinent tamen ad eandem Arbusculam, LINNÆO *Cassiam Sennam* appellatam, eadem ferè Principia largiuntur, & viribus ad Sennam alexandrinam tam prope accedunt, ut aliqui, inter quos eminent LINNÆUS, malè postponi asserant.

Folliculi sunt Capsulæ feminales, semilunares, compressæ, virides, plura Semina oblonga, nigricantia includentes. Saporem Foliorum, sed debiliorem habent; odorem vix ullum. Reliquis dotibus vix differunt.

Tam Folliculi, quam Folia familiarissimum Purgans constituunt, & præsertim præferuntur in Decocto, quod tamen per se ingrati odoris & saporis est. Hæc vitia aliqui additione Foliorum *Scrophulariæ aquaticæ* corrigi volunt: melius & certius odor leni coctione; sapor addito Aromate emendatur. Sæpè tormina producant. Id non a Stipitibus, ut passim creditur, sed a Resina Intestinis adherente pendet, & multum præcavetur, si in majori quantitate Vehiculi decoquantur. Protractiorem Coctionem non ferunt.

SERPENTARIÆ VIRGINIANÆ Radix. *De Virginiaensche Slangenwortel.*

Est Radix Plantæ perennis in Virginia & Carolina crescentis, quæ Aristolochiæ species videtur, atque hinc LINNÆO *Aristolochia serpentaria* dicitur. Multæ tenues fibrillæ e communi capite emissæ hanc Radicem constituunt. Dum ad nos adfertur ei hinc indè

Plantæ folium adhuc adhæret. Coloris est extus brunei, intus flavescens; odoris aromatici, camphorati, ad Valerianæ Radicem accedentis, sed gravioris; saporis amari, calidi, acris. Hæ dotes tam aquosis, quam spirituosis Menstruis extrahuntur; Tinctura spirituosa aquosâ tamen acrior est. Olei essentialis acris parcam quantitatem largitur.

Circa medium præcedentis sæculi, tamquam præstantissimum Alexipharmacum, ad nos allata est. Ab Americæ Incolis, tam introsumpta, quam extus adhibita, adversus Venenum Serpentum summis encomiis celebrabatur: hinc videtur nomen recepisse; sed de hac virtute dubitamus. Ob vires aromaticas & antisepticas, quas certò insignes possidet, laudatur a celeb. PRINGLE in Febribus exanthematicis & malignis, ubi vis Vitæ exstimulanda est: sed monet ipse clarissimus Vir ob vires calidas in pariori dosi debere præscribi. Fatetur celeb. CULLENUS se optimos hinc indè hujus Medicamenti effectus observasse: sed notat simul in merè nervosis febribus nocere, malignas rarius occurrere, aliaque dari minus incendiaria, quæ tutius adhiberi possunt; ut asserat demum, se ab ejus usu omnino desitisse. Aliqui adversus Febres intermittentes utiliter Cortici peruviano jungi asserunt. Nec desunt, qui tantam vim febrifugam ei attribuunt, ut non rarò quartanas pertinacissimas, frustra etiam adhibito Cortice, percurare contendant. Virtus diaphoretica, quæ passim ei adscribitur, pendet ab Aromate. WIL- LISIUS commendat ad Motus convulsivos.

SERPILLI Folia. *De Bladeren van wilden Thym.*

Virtutem habent aromaticam, ad Thymum vulgarem accedentem, sed debiliorem: sine damno itaque exulare possent: nisi quis ob vim specificam, qua, teste LINNÆO, Cephalæam a Crapula inductam tollit, retinere vellet.

SESELIS VULGARIS, seu SILERI MONTANI, vel LIGUSTICI Semen. *De Zaaden van Sefelikruid.*

SESELIS MASSILIENSIS Semen. *De Zaaden van italiaensche Holwortel.*

Aromaticis his Seminibus multa alia sine damno substitui possunt: hinc vix adhibentur. Posterius Cicutæ Antidotum esse SCHRODERUS somniavit.

SIGILLI SALAMONIS Radix. *De Wortel van Salamons Segel.*

SIMAROUBÆ Cortex. *De Bast van Simarouba.*

Est Cortex Arboris in variis Americæ meridionalis locis crescentis, sed necdum satis bene distinctæ. Adfertur in frustis latis, longis, in lacinias divisis, fibrosis, tenacibus, quibus non raro portiones Ligni albi, levis, insipidi adhærent. Extus leviter rugosus est, coloris flavescentis, intus pallidioris: odorem habet nullum, saporem amarum. Vires optimè Aqua extrahuntur: coctione eadem lacteam, spumofam reddit. Hoc criterio ab aliis Corticibus, quibus quandoque adulteratur, dignosci potest. Cum Vitriolo Martis nullam adstringentiam prodit.

Tamquam Specificum adversus Dysenteriam anno 1713. e Guiana in Europam allatus est. Medici galli in epidemica Dysenteria anni 1718. eum jussu regio primi tentaminibus subjecerunt, & ejus virtutem laudarunt: hanc postea plures celebres Viri non solum confirmarunt, sed & addiderunt, hoc Medicamentum specifica quadam vi Morbi fomitem corrigere & eliminare; nullatenus verò adstringendo agere. Considerata varietate Dysenteriae ab Observatoribus allata, specifica hæc vis difficulter concipitur. Datur sub forma Pulveris; vel dragmæ duæ in duabus Aquæ libris decoquantur, ad tertiæ partis consumptionem, & tertiâ quaque horâ unciæ quatuor exhibentur. Non obstante hac celebritate candidè fatemur, nos pluries in Dysenteria annorum 1781. & 1782. hoc Decoctum, præmissis strenuè evacuantibus, tentasse, idemque nihil nobis effecisse. Vires Medicamentorum tam densis mersæ adhuc la-

tent tenebris, easdemque stabilire res est tot difficultatibus, tot erroribus obnoxia, ut saltem suspicari liceat, hujus Corticis effectus necdum satis bene evictos esse, & ejus famam præjudicata hætenus niti opinione. In magna dosi Vomitus excitare, & Alvum potenter solvere scribitur: si fides relatis, ad tantam dosim Guiani exhibent: sic illi morbi fomitem fortè feliciter, quam quovis alio Remedio, expellunt. Turbis verò hac methodo excitatis perterriti Europæi Medici dosim correxerunt, & illam fortè tum demum salubritatis punctum attigisse crediderunt, quando inefficax facta est. Certè Guianorum methodus apud nos non satis probata videtur, & a Viris præjudicio liberis deberet repeti.

Nostri dosi varios alios Alvi fluxus, Colicam habitualem, & Uteri Hæmorrhagias scribitur curasse. Fortè potius viribus alterantibus, quam roborantibus.

SINAPIS Semen. *Mostaerdzaad.*

Nota hæc Semina Distillatione cum Aqua Oleum fundunt limpida, acerrimum, Aqua specificè gravius: expressione verò ordinariâ Oleum mite, insipidum; quo ablato, pasta remanet acrior. Lacti addita idem coagulant, & Serum largiuntur acre. Eorum vires optimè aquosis Menstruis extrahuntur.

Introsumpta Stomachi fibras exstimulant, & viscidum Gluten primarum viarum parietibus adhærens attenuant: hinc non inutile Condimentum confutuunt. In majori dosi Vomitus excitant: dragma una alterave eorum Pulveris id efficit; dum tamen integra Semina ad unciam dimidiam, vel integram assumpta non Vomitus, sed Alvum movent. In minori dosi diureticam, vel diaphoreticam vim exercent. Videtur eorum stimulus citò per totum corpus diffundi, & in Nervorum Morbis a causa frigida; ut Paralyfi, Apoplexia &c., meritò laudari. Vi antiscorbutica Coeleariam æmulantur, celebri Rupellensium exemplo: ob hanc causam ad Hydropem, & adversus Febres intermittentes per se, vel cum Cor-

tice peruviano ab aliquibus commendantur. In nimia copia assumpta sanguinem adeo attenuant, ut lethales Hæmorrhagias scribantur produxisse.

Externè attrahunt, revellunt, rubefaciunt: hinc Supplantariis frequentissimè adduntur. Tumoribus duris imposita eosdem discutiant, vel eorum Suppurationem adjuvant.

SOLANUM LETHALE. Vide BELLADONA.

SOLDANELLÆ, seu BRASSICÆ MARINÆ Folia. *De Bladeren van Zeewinde of Zeekool.*

SOPHIE CHIRURGORUM Semen. *De Zaaden van Havikskruid.*

SORBI SYLVESTRIS Cortex & Fructus. *De Bast en Vruchten van den Sorbenboom.*

SPERMA CETI. *Spermaceti.*

Ita perperam vocatur substantia alba, ficca, quæ sub Squammis, vel Lamellarum nonnihil splendentium & subpellucidarum forma ad nos transfertur. Tenera est, fragilis; saporis pinguis, mitis; odoris proprii, levis, non ingrati. Ætate flavescit, & fit rancidum. Hoc vitium tamen Lixivio alkalino & Spiritu Vini auferri potest. Minimo calore funditur, & facescit in verum Oleum, denuo concrefcens Calore evanido. Sulphuri uniri potest; inflammabilis est: Aquæ connubium respuit: solvitur omnibus Oleis, Mucilagibus, Vitello Ovi. Duabus posterioribus substantiis juncta Aquæ miscibilis fit. Cum Saccharo subacta, affuso aquoso Vehiculo, separatur. Spiritus Vini rectificatissimus parum Olei subtilioris extrahit, reliquam substantiam intactam relinquit. Hoc præ aliis Pinguedinibus peculiare habet, quod Alkali parum in eam possit, & quod Distillationi subiecta, tota sine vestigio ferè Empyreumatis, sub forma materiæ butyracæ, transeat.

Defumitur e Cerebri & Medullæ spinalis Balænarum Oleo, in quo ex Animali exempto velut in Crystallos concrefcit. Liberatur ab admixto Oleo heterogeneo additione Lixivii alkalini, Lotione &c.

Recens vires habet demulcentes, relaxantes, obvolventes, ab aliis blandis Oleis non diverfas: ut eadem, rancidum factum etiam irritans, acre, venenatum est. Reliqua encomia imaginaria funt.

SPICA VULGARIS, feu LAVENDULA ANGUSTIFOLIA. Vide LAVENDULA.

SPICA NARDI. Vide NARDUS INDICA.

SPIGELIA ANTHELMIA, feu ANTHELMINTICA. *Brafiliaenſch Wormkruid.*

Ita a celeberrimo LINNEO vocatur Planta annua spontè crefcens in America meridionali & præfertim in Brafilia. A clariffimo BROWNE, qui primus Plantæ Iconem dedit, & eandem Europæ notiozem reddidit, appellatur *Spigelia quadrifolia, fpicis terminalibus*. A multis sæculis tamquam potentiffimum Remedium adverfùs Vermes, præfertim Lumbricos, apud Indigenas celebris erat. In hunc orbem allata, & europæorum Medicorum tentaminibus fubjecta hanc famam videtur fuftinuiſſe: ut dolendum fit, Remedium, adverfùs Morbum quælibet nota sæpius eludentem, hactenus in noſtris Pharmacopoliis non inveniri. Integra Planta adhibetur. Cl. DAHLBERGI Medici ſueci methodo præſcribitur in pulvere ad ſcrupulum unum ter de die; vel ad triplam quantitatem in Infuſo; quod addito Saccharo & Succo Limoniorum gratius reddi poteſt. In ejus uſu pergitur per quatuordecim dies, & omni triduo Ægro lene purgans exhibetur. Diçta doſis perpetuò, etiam ſub Febre & Convulſionibus, innocua viſa eſt: major oculos obnubilare, ſomnum inducere, & vehementer ſurſum deorſumque evacuare ſcribitur.

SPIGELIA

SPIGELIA MARILANDICA. *Marilands Wurmkruid.*

Est Planta perennis crescens in Carolina australi, LINNÆO *Caule tetragono, foliis omnibus oppositis* distincta; adeoque cum præcedenti, quamvis etiam, ut illa, ob vires antihelminthicas celebris sit, non confundenda. Non obstante fama, necdum etiam ad nos delata est. Videtur priori efficacior esse, & fatentur LINNING & GARDEN, celeberrimi in hujus Plantæ patria Medici, se certius Remedium antihelminthicum non cognoscere. Ejus Radix præsertim in usu est. Præscribitur vel in pulvere ad unam alteramve dragmam, vel in Infuso aquoso ad duplam triplamve quantitatem. Hoc Saccharo, vel Lacte tam gratum reddi potest, ut ab Infantibus facillimè assumatur. In majori dosi vomitum excitare; in minori, ut Rheum, Alvum laxare scribitur. In quocumque casu, etiam in Febris tuto exhibetur, & Vertigo, Caligo Oculorum eorundemque Motus convulsivi, quæ symptomata quandoque produxisse fertur, brevi cessant, vel adjectis paucis guttis Olei cujusdam essentialis præcaveri possunt.

SPINA CERVINA. Vide RHAMNUS CATHARTICUS.

SPONGIA. *Spons.*

Est substantia levis, mollis, fibrosa, tenax, compressilis; coloris fusci, vel flavi; odoris proprii, piscosi; saporis vix ullius. Frustra exhibet variæ magnitudinis, quæ multis foraminibus, plus minus magnis, totidem canalium undique Spongiæ fabricam percurrentium orificiis, perforata sunt. Liquori immissa his canalibus eundem haurit, & intumescit.

Spongia peculiarium Vermium opus & domicilium est, & consequenter animalis originis; probantibus id non solum rerum naturalium Indagatorum Observatis; sed etiam chemica Analyfi: nam Distillationi subjecta magnam quantitatem Alkali volatilisi largitur, & in Cineres redacta multum Alkali fossilis. Rupibus accreta in Mari mediterraneo præsertim invenitur.

A a

Spongiæ usæ usus antiquus est. Vis resolvens ei passim adscribitur, & ad Strumas etiam apud nos famam retinuit. Præscribitur ad scrupulos duos, aut dragmam quotidie. Quod potest soli Sali videtur debere. ARNOLDUS DE VILLA NOVA, qui primus eam in hunc scopum laudavit, lunæ phasibus ejus usum accommodandum voluit. Cautela hæc nostri sæculi non est.

Quidquid aliqui de viribus internis probare nitantur, ejus usus externus nobis magis rationalis videtur. Utiliter, ut Agaricus, vulneratæ Arteriæ ad sistendum Sanguinem imponitur. Cerâ præparata, multum compressa, dein figurata, ob vim intumescendi, dilatandis Vulneribus & Ulceribus immittitur. Ejus Lamellæ latis & multum suppurantibus ulceribus, ut Puris tenuiorem partem imbibendo ejusdem absorptionem impediunt, optimè imponuntur. Vide *Medical observations and inquiries*, Vol. II.

STANNUM.

Est Metallum colore albido & splendore Argentum æmulans, ut Plumbum, molle, malleabile, vix elasticum, vix sonorum; odoris, ut etiam saporis, proprii, sed vix notandi. Dum flectitur Stridulum sonum edit. Omnium Metallorum levissimum est: nam in Balance hydrostatica septimam circiter partem sui ponderis amittit. Igni commissum citius etiam, quam Plumbum, & ante candescentiam funditur; odorem emittit sulphureum, alliaceum, arsenicalem, & mox pulvere tegitur gryseo, qui Calx Stanni est, & addito Phlogisto denuò in idem Metallum redire potest. Stannum cum Nitro Igni expositum inflammatur, & detonat. Solvitur omnibus Acidis; optimè tamen Acido marino & Aqua regia. Ab his Menstruis adjecto Alkali liberatum vocatur *Magisterium Stanni*. Aceto solutum, dein in Cryсталlos redactum appellatur *Sal Jovis*. Omnibus Metallis uniri potest iisque ductilitatem demit; præsertim Auro & Argento. Tam arctum cum Arsenico, quamvis volatili, connubium contrahit, ut numquam posthac, nisi fortè Solutione in Aqua regia & Cryсталlificatione, ab eo separari possit. Ob hanc

rationem hoc Metallum, cum omnes ferè ejus Mineræ venenosam hanc substantiam admixtam habeant, vix Arsenico liberum occurrit.

Eruietur in India, Germania, Anglia. Hoc ultimum passim optimum censetur. Constat tamen Experimentis cl. VIRO-rum BAYEN & CHARLARD Stannum indicum in Insulis Malaca & Banca erutum purissimum esse, nec ullo Arsenico contaminatum. Omne ferè, quod ad nos adfertur, Plumbo adulteratum est.

Ob dicta aliqui omnem Stanni usum, etiam mechanicum pro mensa & culina, suspectum habent. In Medicina vix adhibetur. Clarissimus MEAD laudavit tamquam Antihelminthicum, & celeb. ALSTON, in *Medical Essays and Observations Vol. V.*, præsertim adversus Tæniam. Non desunt observata, quæ hanc vim confirmant. Clarissimus Author hoc Remedium credit agere se interponendo inter Tæniam & Intestinum; ut sic Vermis minus adhærens dato postmodum purgante facillè expelli possit. Calx Stanni *antihecticum poteri* ingreditur: sed hoc Medicamentum, iners saltem, si innocuum, ejici debet.

Pulverem Stanni tenuissimum, cum dupla quantitate Sacchari & pauxillo Vitrioli communis, oculo ad granum unum inflatum commendat celeb. PLENCKIUS ad deterenda Corneæ Leucomata, additque hunc pulverem magni BOERHAAVII arcanum fuisse.

STAPHIDISAGRIÆ seu HERBÆ PEDICULARIS Semen. *De Zaa-*
den van Kattenpeper, of Luiskruid.

STIBIUM, seu ANTIMONIUM. Vide ANTIMONIUM.

STECHADOS Flores. *Stechasbloemen, Rhynbloemen.*

STRAMONII Folia. *De Bladeren van Doornappel, of Dollenappel.*

Est *datura Stramonium* LINNÆI, *Pericarpis spinosis, erectis, ovatis, foliis ovatis, glabris distincta; Solanum fetidum, Pomo spinoso ob-*
longo CASPARIS BAUHINI. Planta annua est americanæ originis, sed

quæ jam nimis frequens in Europa occurrit. Ejus folia magna sunt; ovata, lætè viridia, glabra, in latas lacinias divisa: odorem habent ad Sambucum accedentem, sed magis virosum, narcoticum; saporem amarum, subacrem.

Omnes hujus Stirpis partes venenatæ videntur. Clarissimus GME-LIN, qui in *Nov. Act. Natur. Curios.* Vol. VI. historiam Venenorum vegetabilium Sueviæ Indigenorum impertit, e collectis undique Observationibus, sequentibus verbis Stramonii noxas describit:

„ Vegetabilis hujus & herba, ejusque vapores in conclavi clauso
 „ exhalantes, & flores, & fructus, & semina, præcipuè eorum-
 „ que torrescentium exhalationes, nunc malo dolo, nunc ex
 „ imprudentia ingesta, in Asia & America, æque ac in Europa,
 „ pro alia atque alia dosi, forma, mixtione, corporis, in quod
 „ recipiuntur, constitutione inebriant, memoriæ exercitium aut
 „ suspendunt aut tollunt; deliros, amentes, insanos, quin
 „ rabiosos reddunt homines; Sagarum somnia inducunt; Con-
 „ vulsiones, Tremores, Sudores frigidos, Sopores, Tendinum
 „ plerumque subsultibus stipatos, ipsum Morbum attonitum exci-
 „ tant; artuum vigorem, mobilitatem & sensibilitatem supprimunt,
 „ vel delent; siccitatem & sitim creant intolerabilem; vires cordis
 „ mirificè minuunt; sensuum aut aciem obtundunt aut exercitium
 „ tollunt; vertiginem, præternaturalem pupillæ eamque refracta-
 „ riam dilatationem, oculorum scintillationes, rigores & loquendi
 „ impotentiam, nunc immodicos in universo corpore ardores,
 „ nunc membrorum frigus generant; nonnumquam etiam inanes
 „ vomendi conatus, atque in regione ventriculi pruritus ad
 „ scalpendum excitantem, temporarios abdominis tumores, atroces
 „ capitis dolores, faciei rubores, menti horrorem, impudentissi-
 „ mam libidinem, dentium stridorem, inspirationem diuturnam,
 „ expirationem celerrimam inducunt, atque haud ratò subito vel
 „ brevi tamen temporis spatio occidunt. Externè etiam oculis im-
 „ posita ejus folia tristissimam pupillæ produxere paralyfin.

Non obstantibus his effectibus, quibus hæc Planta se dirissimum, præsertim stupefaciens, Venenum probat, etiam in usus medicos ducta est: illustrissimus enim STOERCKIUS, cui multa alia tentamina circa Venena vegetabilia debemus, cum hanc Stirpem mirè corpus humanum afficere, & præsertim sensorium commune ac nervos mutare videret, probabile judicavit, eandem in minori dosi, quam ut noceret, adhibitam adversus earundem partium morbos posse saluti esse: tentavit itaque ejus Succum leni igne ad Extracti spissitudinem redactum in Mania, Epilepsia & Convulsionibus, eo cum eventu, ut in prioribus duobus morbis auxilio foret; convulsionibus vero exasperaret. Hæc tentamina orbi medico anno 1762 communicata plures celebres Viri illico repetierunt; sed cum tam vario successu, ut de hujus Medicamenti viribus vix aliquid certi hætenus statui posse videatur. In Nosocomio Stockholmiensi e quatuordecim ægris Epilepsia & Convulsionibus detentis octo sanati & quinque emendati leguntur. Plures alii celebres Medici similia sanationum exempla attulerunt; dum interim celeb. GREDDING aliique variarum Regionum sagaces Medici non solum doleant vix aliquid illis effecisse, sed etiam conquerantur hoc Remedium quorundam Ægrorum mala exasperasse; aliquos etiam miseræ & immaturæ morti dedisse, pluriesque, licet a grano uno incipientes sensim tantum dosim auferent, symptomata produxisse, quibus acrimoniam proderet & virulentiam. Si alicubi juvat, spectatâ Observationum summâ, in Epilepsia præsertim id præstare videtur.

Externè folia ad tumores duros & præsertim Mammas induratas commendantur: eorum Succus laudatur ad ambusta. Non perpetuò sine noxa externè adhiberi supra allatum est.

STYRAX CALAMITA. *Storax, Joden Wierook.*

Est substantia gummeo-resinosa, coloris e badio rufi; odoris suavis ad Balsamum Peruvianum & Benzoinum accedentis; saporis amaricantis, subacris. Adfertur in massis, quæ præli, in quo pressæ sunt, vestigia adhuc exhibent. Inter digitos facillè conteritur: in ore

non solvitur, sed ductilis fit. Igni injecta primò liquefcit; dein accenditur, & suavem fuffitum spargens tota deflagrat. Scrobem ligneam, nescio in quem usum, adjectam aliaque heterogenea admixta gerit. Aqua Tincturam extrahit aureo luteam, saporis amari, balsamici, nauseosi, & circiter quartam partem solvit, eademque Distillatione abstracta multum odoris secum elevat. Spiritus Vini rectificatus, heterogenea & gummosam partem relinquens, Resinam solvit, quæ ita pura obtineri potest, & ter gummosæ partis pondus adæquat. Hæc Resina Benzoino analoga est, & Distillationi subjecta cum Oleo empyreumatico etiam Salem, Flores Benzoini æmulantem, largitur. Idem Sal coctione in Aqua etiam ex illa obtineri potest.

Præter hanc Styracis speciem, quæ sola passim in Officinis obvia est, duæ aliæ a Materiæ Medicæ Scriptoribus memorantur, & in Curiosorum Museis asservantur: prior in *Granis* appellatur: lacrymas exhibet albidas, subpellucas, purissimas, pisi magnitudinem habentes. Odoris est suavissimi, fragrantissimi; reliquis dotibus & principiis parum a vulgari styrace diversa. Altera species massam exhibet e rubro fuscâ, pinguem, tenacem, facile liquefcentem, cui interiùs particule, seu lacrymæ albæ, quas diffractas Amigdalas dices, intermixtæ sunt. Pura est; dotibus ad duas alias species accedit, aliquibus *Storax in granis* appellatur, & sub hoc nomine nuper a Pharmacopœis anglis divendita est.

Pertinet hoc Medicamentum ad Arborem, quæ CASP. BAUHINO *Styrax folio mali cotonei* dicitur. Species, in *Granis* meritò appellata, e vulnerata hac Arbore stillat, & nativum ejus productum videtur; aliæ duæ verosimiliter artificiales sunt. Ex Arboribus in Gallo-Provincia & Agro tiburtino crescentibus scribitur stillare; sed quæ in Officinis prostat orientalis originis est, & e Turcia per Massiliam ad nos transfertur. Veterum *Styrax* videtur in granis fuisse, & ne vires deperderentur, calamis inclusa adferebatur: hinc *Calamita* illis dicta est.

Vires possidet balsamicas, secundum aliquos, in Tussi, raucedine, Astmate aliisque Pulmonum vitiis utiles. Quidam etiam ad suppuratas vias urinarias laudarunt: sed tam parum ejus usus successit, ut jam rarò internè adhibeatur.

Externè Suffimigiis nervinis, roborantibus, discutientibus, Aërem corrigentibus recipitur. Ob vim balsamicam, antisepticam, consolidantem varia Unguenta & Emplastra ingreditur.

STYRAX LIQUIDA. *Zagte Storax.*

Est species Balsami habens consistentiam melleam, viscosam; coloris gryfei, fufcescentis; odoris fragrantis, ad Styracem calamitam accedentis; saporis balsamici, acris. Aquæ vix aliquid impertit: in Spiritu Vini rectificato pro parte solvitur: tinctura hæc coloris flavescentis est

Quid propriè sit necdum satis liquet: genuina secundum aliquos Authores pertinet ad *Liquidambar Styracifluam* LINNÆI, arborem odoratam, altam, in America crescentem, quæ incisa Resinam *Liquidambram*, seu *Ambram liquidam* dictam fundit. Ut Styrax liquida ex illa obtineatur, referunt Arboris Corticem in Aqua marina decoqui, donec decoctum Visci consistentiam habeat: tum resinofam supernatantem partem separari, eamque Styracem liquidam esse. Quæ passim in Officinis prostat adulterata, fœculenta, fordida est, & mixtum e Styrace calamita in Vino & Oleo soluta, cum adjecta resina laricea, creditur.

Vix internè adhibetur: externè ob vim balsamicam, vulnerariam, antisepticam Unguenta aliqua ingreditur & præsertim Gangrænæ opponitur.

SUCCINUM. *Amber, Barnsteen.*

Est substantia, quæ in variis Regionibus, præsertim ad littus Maris balthici in Borussia, reperitur. Sub forma glebarum variæ magnitudinis & figuræ e locis arenosis in stratorum pyritosorum

vicinia eruitur, vel ex illis translatum in Mari invenitur. Coloris est albi, citrini, vel obscurioris; plus minus pellucidum. Consistentiam habet duram; ut ab aliquibus Authoribus Lapidibus pretiosis adscriptum fuerit, & pulchrè lævigari possit. In pulverem redactum odoris est grati; saporis resinosi. Frictione vim acquirit electricam, & paleas attrahit: hinc, cum Veteribus *Electrum* diceretur, Recentiorum *Electricitas*.

Hæc substantia nihil Aquæ; Spiritui Vini odorem & Saporem aromaticum impertit: sed in eo solvitur partim tantum, & difficulter. Oleis satis bene subigitur. Nihil in eam possunt Acida, si vitriolicum exceperis, in quo tota solvitur: hinc pro conficienda ejus tinctura Collegium Edinburgense Spiritum Vitrioli dulcem adhibet. Dum Igni exponitur mollescit, intumescit, inflammatur, & fumum spargit fragrantem, gravem. Distillationi subjectum Spiritum largitur acidulum, Salem volatilem, solidum, acidum, & multum Oleum, pro vario ignis gradu, plus minus empyreumaticum, petroleo non absimile. Hæc producta reiterata operatione purificari possunt. Post peractam Destillationem in retorta remanet massa nigra, fragilis, Bitumini judaico similis, & quæ pro eo quandoque dividitur.

Ex hac analysi patet Succinum constare præsertim Oleo; idque admixto acido, quod vegetabilis naturæ esse celeb. POTT evicit, in solidum corpus concrevisse; adeoque Bituminibus esse annumerandum. Ejus substantiam quandoque liquidam fuisse probant variæ substantiæ & præsertim Insecta in glebarum centro reperta.

Absorbentis famam olim habuit. Hanc, cum solum Acidum vitriolicum aliquid in hanc substantiam possit, conservare non potuit. Jam nervinas, antispasmodicas, roborantes, in multis morbis frigidis utiles, vires ei passim a celeberrimis Viris adscribuntur. Has laudes tamen non mereri judicat clar. TRALLES. In humoribus nostris
non

non solvi statuit celeb. FOTHERGILL. Ejusdem sententiæ non solum est clar. CULLENUS, sed etiam asserit, in multis tentaminibus hoc Medicamentum se omnino iners præstitisse. Ex hac opinionum diversitate saltem licet concludere, facta, quæ Succini vires stabili-
rent, hæctenus desiderari.

Ejus Suffitus roborat, discutit, Aërem corrigit.

SUCCISÆ, seu MORSUS DIABOLI Herba & Radix. *De Bladeren en Wortel van Duivels Beet.*

SULPHUR. *Solfer, Zwavel.*

Est substantia dura, sicca, fragilis; coloris e viridi flavi; saporis & odoris proprii, quæ frictione vim electricam acquirit, & moderato calori subito exposita desilit in frusta. Adhibito igne facile liquefit, funditur, & aucto calore sublimatur. Sublimatum *Flores Sulphuris* audit, a priori Sulphure sola puritate diversum. Ignis attactu accenditur, flammam dat cæruleam, totum consumitur, & vapores spargit acidos, pulmonibus inimicos, suffocantes, qui condensati *Spiritus Sulphuris per Campanam* vocantur. Ex hac operatione, & ex eo præterea, quod via directa e phlogisto & acido vitriolico omni humidate orbato, Sulphur sublimari possit, conclusit celeb. STAHLIUS & post eum omnes Chemici, Sulphur constare acido vitriolico & principio inflammabili sibi invicem unitis. Libram Sulphuris vix duas dragmas phlogisti ingredi NEUMANNUS statuit.

Aqua, Acida, Spiritus Vini vix aliquid in Sulphur possunt; sed solvitur Salibus alkalinis & Oleis, facilius tamen pressis: cum prioribus, mixtum *Hepar Sulphuris* dictum, constituit, & Aquæ miscibile fit; cum posterioribus *Balsama Sulphuris* a vario adhibito Oleo variè denominanda efficit.

Distinguitur passim in nativum, seu vivum, & factitium: prius varii coloris, & plus minus pellucidum est: e fodinis variarum

regionum variis aliis substantiis mixtum eruitur, & in quibusdam fontibus medicatis reperitur. Posterius, quod ordinariò in officinis prostat, sublimatione, vel eliquatione præsertim in Saxonia e pyritis martialibus obtinetur. Fusione in baculos cylindricos efformatur.

Plures celebres Viri Sulphur in humoribus nostris, utpote aquosis, non solvi crediderunt: hinc ejus usum internum inutilem judicarunt. In illis tamen, qui hoc Medicamentum assumpserunt, perspiratio Sulphur olet, & argentum nigro colore inficit. Videtur itaque secundas vias subintrare; sed simul vix subigi, vel mutari. In majori dosi alvum blandè subducit, & olidissimas fæces facit; in minori aperiens & perspirationem juvans Remedium creditur: hinc laudatur in morbis cutaneis, affectibus pulmonum, aliisque, in quibus morbi materiam per cutis poros juvat expellere.

Externè in scabie in linimentum redactum tutò adhibetur. Vis repercutiens, quam aliqui in hoc casu metuunt, falso nititur argumento. Cum succo citri in unguentum redactum laudatur ad tineam capitis. E calce viva & sulphure aquæ fervidæ infusis balneum paratur, quod ad rheumaticos, arthriticos affectus, & ad scabiem commendatur.

TABACUM, Vide NICOTIANA.

TACAMAHACA. *Takamahak.*

Quæ passim in officinis prostat, est substantia resinosa, sicca, fragilis, subpellucida; coloris pro ætate varius; albidi, flavi, fulci, viridescens; odoris non ingrati, balsamici, præsertim dum accenditur; saporis resinosi, subacris. Tota, solis relictis heterogeneis, solvitur in Spiritu Vini rectificatissimo, præcipuè dum solutio blanda digestionem juvatur. Aqua, præter debilem odorem & sorem ingratum, vix aliquid extrahit.

Adfertur in glebis variæ magnitudinis ex America meridionali, & pertinet ad Arborem, quæ LINNÆO *Populus Balsamifera* dicitur.

Species nobilior, vix in officinis pharmaceuticis invenienda adfertur in dimidiatis cucurbitis. Distinguitur dotibus præstantioribus, puritate, & colore magis pallido.

Ad usus internos hætenus vix adhibita est: extus laudatur ob vires resolventes & roborantes. In nova Hispania imponitur tumoribus duris, resolvendi, vel maturandi ergo. Apud nos in suffitu laudatur ad partes laxas roborandas, & discutiendos variarum partium dolores rheumaticos. Emplastra quædam stomachica ingreditur.

TAMARINDUS. *Tamarinden.*

Est fructus filiquosus Arboris in utraque India, Ægypto & Arabia crescentis, quæ LINNÆO *Tamarindus Indica* appellatur. Ejus pulpa nigra, mucilaginea; saporis dulcis, acidi, vinosi; varia filamenta & Semina angulata, nitida, Cassiæ Seminibus majora, coloris spadicei continens, ordinario exempta adfertur. Rejctis Seminibus & filamentis, sola pulpa bene depurata in usus medicos adhibetur. Secundum experimenta clarissimorum TOURNEFORT & BEAUMÈ Salem largitur essentialem, Tartaro Vini non absimilem.

Facile mucorem contrahit, & adjectis pulpa Prunorum, Saccharo, Aceto frequenter adulteratur. Hæc sapor debet detegere. Æs solum continere quandoque inventa est. Periculosissimum hoc vitium viridis efflorescencia in Pulpæ superficie nata, aut cultri lamina ei immerfa colore cupreo prodet. Tutius semper in filiquis proftaret.

Ad aliquot dragmas assumpta alvum laxat: vi præterea pollet saponacea & antiseptica: hinc in morbis acutis, præsertim biliosis & patridis, optimo cum successu adhibetur.

TAMARISCI Folia & Cortex. *De Bladeren en Bast van de Tamaris-Boom.*

TANACETI Folia, Flores & Semen. *De Bladeren, Bloemen en Zaaden van Rynvaart, of Rynvaaren.*

TARAXACI Folia & Radix. *De Bladeren en Wortel van wilde Chicorée, Konynekruid, Pisbloemen, of Paardebloemen.*

TARTARUS. *Wynsteen.*

Est sal essentialis, acidus, qui sensim, lenta Vini fermentatione, ad dolii latera deponitur, & concrescit. Pro diverso Vini colore vel albus est, vel ruber; quia Vini fæces & partem colorantem admixtam gerit. Ab his heterogeneis, præsertim Monspelii, liberatur, & album colorem induit, solutione in Aqua, coctione cum Terra argillosa, filtratione & crystallifatione. Hæc ultima operatio peragitur partim evaporatione; partim Menstrui refrigerio. Crusta priori methodo obtenta *Cremor Tartari*, posteriori *Crystalli Tartari* vocatur. Prius nomen pro significando quovis Vini Tartaro jam invaluit.

Cremor Tartari parum solubilis est: uncia Aquæ distillatæ frigidæ vix tria grana solvit; & vigesies quater suum pondus Aquæ ebullientis requirit. Itaque refrigerato Menstruo pro maxima parte denuo concrescit. Omnium aliorum acidorum notas exhibet, & omnibus substantiis, quæ cum aliis acidis Salem neutrum constituunt, uniri potest: debili tamen vinculo: nam omnia alia acida illum excutiunt: ita ut perperam Tartarus solubilis & Sal rupelensis cum aliis acidis præscribantur. Ob oleosam admixtam partem igni injectus flagrat. Hæc operatione mutatur in Salem alkalinum. Distillationi subiectus impetuosos aëris vapores emittit, & abstracto Spiritu acido, carbonem relinquit alkalinum. Præterea cum acidis mineralibus tractatus, secundum experimenta cl. MARGRAFF & ROUELLE, Salem largitur neutrum, cujus basis est Alkali vegetabile. Continet itaque Alkali jam præparatum & ob solum superabundans acidum, acidi notas exhibet.

In refracta dosi tutissimum aperiens est, quod plerumque felicissimè per diuresim agit, & optimo cum effectu in Hydrope præscribitur. Ejus uncia dimidia sine turbis alvum ducit. Ob dotes

acidas, refrigerantes, antisepticas convenit in acrimonia alkalina, putrida.

TEREBINTINA. *Terpentyn.*

Est species Balsami nativi, seu succus resinofus, diversus pro diversis Arboribus, e quibus stillat: quatuor sequentes species, ab Arbore & patria denominatæ, passim a Materiae Medicæ Scrip- toribus recensentur.

TEREBINTHINA CHIA, vel CYPRIA. *Terpentyn van Chio, of Cyprus.*

Variam, ordinariò Mellis crassioris, consistentiam habet: ætate inspissatur, & tandem fit solida: glutinosa est, splendens, pellu- cida; coloris albicantis, flavescentis & viridescentis; saporis ca- lidi, stimulantis, amari; odoris balsamici, præ reliquis Terebin- thinae speciebus gratioris.

Stillat ex incisa, Arbore, quæ CASPARI BAUHINO *Terebintus vulgaris*; LINNÆO *Pistachia Terebinthus* dicitur. Vix umquam in Pharmacopoliis prostat.

TEREBINTHINA ARGENTORATENSIS, seu ABIETINA. *Stras- burgsche Terpentyn.*

Pluribus dotibus præfertim odore, ad præcedentem accedit: sed ordinariò fluidior; pellucidior est, & coloris flavicantis: saporem præbet magis amarum, at minus acrem, quam aliæ species.

Stillat in Alfatia & Sylvis Tyrolensibus ex Arbore, quæ TOUR- NEFORTIO *Abies taxi folio, fructu sursum spectante*; CASP. BAUHINO *Abies conis sursum spectantibus*, & LINNÆO *Pinus picea* dicitur.

TEREBINTHINA LARICEA, seu VENETA. *Veneetsche Terpentyn.*

Multis dotibus ad præcedentes accedit: sed paulò magis lim- pida est: colorem habet album, vel pallidè flavicantem: ut aliæ

Terebinthinæ, ætate inspissatur, & flavescit: saporis est pinguiusculi, acris, amaricantis; odoris fortis, gravis, resinosi, minus balsamici, quam Chia & Argentoratensis. Passim sola Officinas ingreditur, & aliis speciebus substituitur.

Circa montes Apenninos, Alpes &c. fluit e terebrata Arbore, quæ J. BAUHINO *Larix folio deciduo, conifera*; LINNEO *Abies foliis fasciculatis obtusis* dicitur.

TEREBINTHINA COMMUNIS. Gemeene Terpentyn.

Species hæc viscosa, fordida, minus pellucida est: colorem habet rufum; odorem fortem, ingratum; saporem nauseosum.

Fluit e variis Pini sylvestris speciebus.

Omnes Terebinthinæ integrè solvuntur in Spiritu Vini rectificatissimo & in Æthere, eisdemque odorem suum & saporem impertiunt: in aquosis Menstruis ope vitello ovi vel cujusvis mucilaginis etiam suspendi possunt: tam per se, quam cum Aqua distillationi subjectæ multum Oleum æthereum, penetrantissimum largiuntur, quod in priori casu, protracta præsertim operatione, crassius, magis tinctum est, & simpliciter *Oleum Terebinthinæ* vocatur; in posteriori tenue, limpidum se præbet, & frivola distinctione *Spiritus Terebinthinæ* nomine insignitur. Abstracto penitus hoc Oleo, remanet Resina arida, rubro fusca, effœta, *Colophonia* appellata. Ex his intelligitur Terebinthinam, coctione, cum Oleo multas vires amittere.

Omnes species aliorum Balsamorum vulnerarias, antisepticas vires possident: ob has dotes, quibus *Chia* & *Argentoratensis* alias præcellit, commendantur in ulceribus internis: sed vires incendiariæ ab Oleo calidissimo pendentes maximas cautelas postulant: ubi inflammatio adest, aut febris, a prudentioribus Medicis omnis Terebinthina rejicitur. In morbis pectoris sine febre, ubi viscidum expellendum & expectoratio exstimulanda est, juvare potest. Peculiari vi in

vias urinarias videntur agere, diuresim movent & urinam satis constanter odore violaceo inficiunt. Id præ cæteris *Veneta* præstat, hinc in multis harum partium vitiis adhiberi solet: in Gonorrhæa inveterata, Fluore albo, aliisque morbis, adversus quos stimulo suo aliquid potest, revera encomia meretur: sed ob id ipsum in multis casibus suspecta est: parva olei Terebinthinæ dosis validos viarum urinarum spasmos, Diabetem, & Mictum cruentum produxit. Terebinthina *Communis* ad usus internos non adhibetur. Omnes in majori dosi assumptæ alvum laxant. Longus Terebinthinæ usus ab aliquibus adversus Podagram, Rheumatismum, & ischiadem proponitur.

Externè pus movet, detergit, & vulnerarium, antisepticum Remedium est, quod plurima Emplastra & Unguenta ingreditur, ac Vitello Ovi solutum, sub *Digeflivi* nomine, multum a Chirurgis adhibetur. In intestini recti Ulceribus & Fistula ani desperata, sub clysmatis forma injecta, scribitur opem tulisse. Commendatur adversus Scabiem & Tineam. Externus ejus usus etiam urinam odore violaceo imbuit.

TERRA JAPONICA, vide CATECHU.

TERRA LEMNIA, vide BOLUS LEMNIA.

THUS, vide OLIBANUM.

THYMELÆÆ Cortex. *De Bast van Garou, Springkruid, of groote Wolfsmelk.*

Est *Thymelea foliis lini* CASP. BAUHINI; *Daphne gnidium* LINNÆI, cui *Thymelea Mezereum*, seu *Daphne Mezereum* LINNÆI videtur posse substitui. Utriusque baccæ & semina vocantur *Grana Cnidia*, diversa a granis ejusdem nominis, quæ apud HIPPOCRATEM in usu erant. Sursum & deorsum summa vi evacuunt, & tantam possident acrimoniam, eorumque usus tot tragicos casus produxit, ut tandem tamquam infamia e materie medica ejecta fuerint.

Cortex recens, tam radice quam ramorum, vix odorem habet aut saporem: diu tamen masticatus pertinaciter se præbet acrem, ut fauces tandem inflammet, & ardor vix elui possit. Aqua vel Aceto maceratus, ut flexilis reddatur, & cuti applicatus instar vesicantis agit, & sublata epidermide multum serum attrahit. Idem folia præstant. Exsiccatione acrimonia multum imminuitur.

Internè non adhibetur: si tamen cl. RUSSELIO fides, decoctum unciæ unius hujus Corticis in duodecim Aquæ libris, ad tertiæ partis consumptionem, ad uncias octo quater de die sumptum nodos venereos felicissimè curavit. Externè, extollentibus multum in dissertationibus suis clar. LE ROI & ROOS, jam a Chirurgis in morbis a sero acri retento ortis frequentissimè cuti applicatur, & optimè Fonticulo substituitur. Laudatur præsertim in Ophthalmia pertinaci, Serpigine, dolore capitis, morbis Pectoris, &c.

THYMI VULGARIS Folia. *De Bladeren van gemeene Thym.*

THYMI CITRATI Folia. *De Bladeren van Limoenthym.*

TILLÆ Flores. *De Bloemen van den Lindeboom.*

Hi flores recentes odorem habent suavem, leniter aromaticum; saporem subacrem, amaricantem, subdulcem, mucilaginosum. Omnes hæc dotes Aqua extrahuntur, & sola remanente amaritie, exsiccatione pereunt.

In Nervorum morbis, ut Vertigine, Cordis palpitationibus, malo hysterico &c. tamquam anodini laudati sunt. FREDERICUS HOFFMANNUS casum adfert Epilepsiæ chronicæ horum infuso radicitus sublata. Veterem famam, hac autoritate stabilitam, plurimi Medici cæcè sequuntur, & eorum Aquam distillatam, aut Infusum gravissimis etiam casibus opponunt. Nova tentamina methodo celeberrimi HOME instituta eos verosimiliter e Pharmacopoliis ejicerent.

TORMENTILLÆ

TORMENTILLÆ Radix. *Tormentilwortel, den Wortel van Zevenblad.*

Radix hæc contorta est, nodosa, fibrillis plurimis obsita, extus nigra, intus pallidè rubra; odoris leviter aromatici; saporis adstringentis, austeri, amaricantis, os exsicantis. Omni dote & experimento vim adstringentem prodit: ut etiam in Insulis feronensibus, defectu Corticum quercus, ad rem coriariam adhibeatur. Vires Aqua & Spiritu Vini, melius tamen posteriori, extrahuntur.

Non ingratum, tutum, & efficax adstringens roborans Medicamentum est, quod reliquis vegetabilibus hujus tituli facilè palmam præripit. Celeberrimus CULLENIVS hanc Radicem, ut & alia adstringentia vegetabilia, in substantia præscribi debere judicat: credit etenim infusione, ut etiam levi cõctione, tam spirituoso quam aquoso Menstruo vix vires extrahi, & protractiori, pro parte deperdi.

Extus Ulceribus laxis, putridis opponitur, & adhibetur ad quosvis morbos ab atonia ortos.

TRAGACANTHA, vide GUMMI TRAGACANTHÆ.

TRIFOLII FIBRINI, seu PALUDOSI Folia. *De Bladeren van Waterklaver, of Waterdryblad.*

Hæc Herba continet succum amarum, penetrantem, saponaceum: hinc in morbis a solidorum atonia & humorum spissitudine pendentibus efficacem se præstat. Laudatur præsertim in laxitate primarum viarum, Scorbuto, Febribus intermittentibus, viscerum abdominalium obstructione, Hydrope, & Paralyfi. Optimè Succus vel infusum aquosum saturatum & in ampla dosi præscribitur. Errant nostrates, dum Spiritum frumenti, in quo pauca hujus Herbæ folia infusa sunt, efficax Remedium arbitrantur.

TURPETHI Radix. *Turbithwortel.*

Ordinariò solus Cortex ab interna lignosa parte separatus adfertur in frustis digitum circiter longis & latis, lineam crassis. Exterius coloris est cinerei, vel fuscescentis, interius albidi. Sub-

stantiam exhibet compactam, ponderosam, resinofam, fragilem. Odorem habet vix ullum; saporem subdulcem, diutiùs masticatus subacrem, nauseosum. Interdum partes totius Radicis profiant.

Pertinet ad Plantam Indiæ orientalis indigenam, quæ CASP. BAUHINO *Turpethum repens foliis Althææ*, LINNÆO *Convolvulus Turpethum* dicitur.

Infidum purgans est, quod olim in Morbis ferofis multum laudabatur. Ejus ufus jam eviluit.

TUTIA, seu NIHIL GRYSEUM. *Gryfè Niet, gryfè Oogenniet.*

Est substantia ponderosa, coloris cinerei vel fusci, insipida, inodora, e Zinci Mineris sublimata. Hujus mineralis Flores continet, & ad Pompholigem accedit: sed ob alia admixta terrea impurior est.

A Chirurgis in Unguentis & Collyriis exficantibus adhibetur.

VALERIANÆ HORTENSIS MAJORIS Radix. *De Wortel van grooten Tuin Valeriaen.*

VALERIANÆ SYLVESTRIS Radix. *De Wortel van wilde Valeriaen.*

Hortensis plu DIOSCORIDIS videtur: SYLVESTRIS duæ varietates sunt: una CASP. BAUHINO simpliciter *Valeriana Sylvestris major* audit, foliis latioribus splendentibus distinguitur, & in locis humidis provenit: altera eidem *Valeriana Sylvestris major Montana* appellatur, distinguitur foliis angustioribus, & crescit in locis ficcis montanis. Sola prior varietas in hac patria provenit: posterior alias Valerianæ species viribus longè præcellit, sola meretur in usu esse, & quia ex Anglia ad nos adfertur, *Anglicanæ* titulo distinguitur. Ejus Radix brevis est, crassiuscula, multas fibras tenues emittens; coloris grysei vel albidus; odoris aromatici, fætidus, penetrantis, pertinacis; saporis amaricantis, subacris, calidi. Incipiente vere e terra eximi & in vase bene clauso servari debet. Vires optimè Spiritu Vini rectificato extrahuntur.

Aliæ Valerianæ species Radices fiſtunt ferè fimiles; ſed paſſim majores; coloris extus nigricantis, intus albidus; odoris multò debilioris.

FABIUS COLUMNA hac Radice, fruſtra tentatis pluribus, ſe ipſum ab Epilepſia liberavit, & primus eam celebrem reddidit: hanc vim plures celebres viri, ſuis obſervationibus confirmant; ut nunc adverſus quosvis morbos ſpaſmodicos commendetur. Nihil tamen clar. HOMIO præſtitit, & fatetur celeb. CULLENIVS, ſe hoc Medicamentum, pluribus inſtitutis tentaminibus, etiam ad unciam dimidiam pro doſi præſcriptum vix efficax obſervare: ſuſpicatur clariffimus Vir has Radices paſſim adulta æſtate collegi, eaſque aſſertum minus efficaces eſſe. Quidquid ſit, HALLERUS, CRUGERUS, TISSOTUS, SAUVAGES, HILL, FORDYCE, WHYTT aliique adferunt curationum exempla, quæ, niſi notum foret quam arduum ſit Medicamentorum vires ſtabilire, vix de harum Radicum viribus dubium relinquerent. Reliquis dotibus ad Serpentariam virginianam accedit; ſed debilior eſt. In majori doſi alvum laxat.

VERATRUM, vide HELLEBORUS ALBUS.

VERBASCI, ſeu TAPSI BARBATI Folia & Flores. *De Bladeren en Bloemen van Wollekruid.*

Foliorum infuſum, tamquam emolliens & demulcens, in morbis pectoris paſſim adhiberi ſolet. Celeb. HOMIUS eorum decoctum in diarrhæis inveteratis & inteſtinorum torminibus efficax invenit. Idem in enemate laudat ad tenefmos, & foliorum cataplaſma ad Hæmorrhoidum dolores.

VERBENÆ Folia. *De Bladeren van Tzerkruid.*

Tota hiſtoria virium hujus Plantæ ſuperſtitioſis fictionibus innititur. Ejus tertium a terra geniculum cum ambientibus foliis in Decocto vel Inuſo exhibitum tertianâ laborantes; quartum verò quartanâ vexatos ſcribitur percurare. Tamquam Amuletum collo appenſam miraculi inſtar pertinaciſſimos capitis dolores auferre jam

ab ARCHIGENE allatum est. Hanc vim adducta Observatione FORESTUS confirmat, & huic virtuti tam firmiter credit SIMON PAULLI, ut omni Remedio adversus capitis dolores parando Verbenam admiscendam esse censeat. Nos, donec experimenta saniori indagine instituta aliud persuaserint, hanc Herbam præ reliquis leviter amaris nihil proprii habere credimus.

VERONICÆ MARIS Folia. *De Bladeren van Mannetjes Eerenprys, of Veronica.*

Hæc Herba odoris debilis est, non ingrati; saporis amaricantis, subadstringentis. Ejus Tinctura præsertim spirituosa aliquid balsamici prodit, quo principio ejus Aqua distillata etiam imbuta videtur. Ex his dotibus leniter balsamicæ, roborantes, adstringentes vires elucescunt, & ob has in morbis pectoris, ut Tussi, Asthmate &c., in quibus ob debilem laxum pulmonem languens expectoratio juvanda est, fortè laudes meretur: sed specificè aliquid in pectus posse, aut ulcera interna felicius, quam alia ejusdem classis, curare, ut etiam phtificos restituat, *credat Judæus apella*. Medici dubitare nescii sanationes, quæ plerumque solis Naturæ viribus medicatricibus debentur, Medicamentis ultimò adhibitis passim adscribunt. Ita celebritatem nacta sunt plurima, quæ sine præjudicio perspecta e Pharmacopœis ejicerentur.

SIMON PAULLI multo sermone Veronicam adversus sterilitatem commendat. Aliqui laudant adversus Scabiem, Podagram, Calculum &c. Ignoramus has vires: sed illis Viris applaudimus, qui Theæ chinensi bene substitui posse & debere judicant. Extus vulneraria est.

VINCETOXICI, feu HIRUNDINARIÆ Radix. *De Wortel van Zwaluwkruid.*

Fibrillæ multæ, longæ, tenues, contortæ, ex uno capite prodeuntes hanc Radicem constituunt: coloris est exterius pallidè

flavescentis, vel fuscescentis; intus albidis; odoris gravis, aromatici, ad Valerianam sylvestrem non nihil accedentis, præsertim dum recens est; saporis primò subdulcis, dein acris, amaricantis, nauseosi. Vires siccatione continuò minuuntur, & optimè spirituosius Menstruis extrahuntur.

Ab insigni Venenum vincendi facultate, qua Radix pollere credebatur, Herbarum nomen olim impositum est. Excussio hoc errore, passim jam solida exstimulando & humores attenuando, diureticum, diaphoreticum, egregiè resolvens Medicamentum creditur, quod ab aliquibus in obstinatissimis quibusdam morbis opem ferre perhibetur. Scribitur, Alpium incolas ejus Decocto se a strumis liberare. Hanc virtutem confirmat celeb. ELSNER. Desperatos hydropicos curasse, emmenagogum & antihelminthicum esse ab aliis asseritur. Tamquam alexipharmacum olim in Germania ad pellenda exanthemata, in febribus malignis, & in ipsa peste præscribebatur: hinc *Germanorum Contrayerva* dicitur.

VIOLE Folia & Flores. *De Bladeren en Bloemen van Violetten of enkele Maartviolen.*

VIOLA TRICOLOR, vide JACEA.

VIPERA. *De Adderslang.*

Est coluber Viviparus, pollicem circiter crassus & sesquipedem longus, frequens in Ægypto, Italia aliisque locis calidioribus: caput habet tenuius, compressum; caudam teretem; pellem contectam squammis, quæ maculis ferrugineis, nigricantibus variegatæ sunt: venter flavicans, cinereus, aut rubellus est. In vesicula retro dentes posita liquorem servat, qui introsumptus, ut tota Vipera, innocuus videtur; ipso morsu autem expressus, & vulnere, præsertim ab irritato serpente factò, instillatus dirum se præbet venenum, & miseram mortem homini infert. Pro Antidotis laudata sunt ipsarum Viperarum Sal volatile, quod præ multis aliis animalibus

videtur in majori copia continere, earumdem Axungia, Oleum Olivarum, Alkali fluor &c. Horum omnium inefficaciam experientia evicit, & probabiliter sola methodus omnem curam quantocyus in vulnus, utpote omnis mali principium, dirigendi, & efficiendi, ut venenum cum carne, in qua nidulatur, auferatur, fiduciam meretur. Id Butyro Antimonii optimè peragi in Dissertatione de Rabie canina nuper probavit cl. LE ROUX.

Viperæ ab antiquitate omni veneno oppositæ sunt: in hunc finem famosam ANDROMACHI Theriacam ingrediuntur. Postea adversus Scabiem malignam, Elephantiasim, Luem veneream, ulcera alioquin insanabilia, etiam interna, ipsamque Tabem commendatæ sunt. Per diaphoresim agere credebantur, & eò procedebat risibile præjudicium, ut gallinas Viperis passas adversus eosdem morbos præferberent. Jam ordinariò adhibetur earum jusculum, quod e Vipera, capite & cauda abscissis, in Aqua vel gallinæ jusculo cocta paratur. Non obstante magnorum virorum approbante autoritate meritò dubitari potest, an alias, quam nutrientes, vires possideant. Saltem earum Gelatina & Sal volatile ab eisdem aliorum Animalium productis nihil diversum habent.

VIRGÆ AUREÆ Folia. *De Bladeren van goude Roede, of gulde Wondkruid.*

VISCI QUERCINI, seu VISCI ALBI Folia & Lignum. *De Bladeren en het Hout van Mistel.*

Licet hic frutex parasiticus omni Arborum speciei innascatur, præscribitur tamen passim *Quercinus*: quia ex hac Arbore decerp-tus præstantiores vires habere creditur. Non omnino præjudicium esse, & aliquam revera differentiam dari celebres Viri asserunt; alii negant. Operæ pretium foret hanc litem dirimere, si melius de viribus constaret: sed virtus antispasmodica & præsertim anti-epileptica, jam a PLINIO celebrata & ab ejus tempore hinc inde

ab observatoribus laudata, non satis firmo stat talo. Sapor acer, subadstringens, satis pertinax videtur tamen aliquid promittere: ut doleamus clarissimum HOME, qui optimè sua methodo hanc rem illustrare potuisset, unicum tantum tentamen adferre.

VITRIOLUM. *Vitriol.*

Omni sali nato ex unione Acidi vitriolici cum quodam Metallo jam a Chemicis hoc nomen tribuitur. Tres infra recensendæ species a natura suppeditantur, & passim in Materia Medica locum habent. Omnes tres saporem habent acrem, adstringentem. In crysallos regulares polyedras reduci possunt. Sic reductæ subpellucent, sed aeri expositæ brevi farinaceam superficiem & opacitatem contrahunt. Omnes igni expositæ primò funduntur; post fugatâ crystallisationis Aquâ, quam multam continent, abeunt in massam porosam, friabilem. Omnes facilè in Aqua solvuntur, & adjectis alkalinis decomponuntur.

VITRIOLUM ALBUM, vel VITRIOLUM ZINCI. *Witte Vitriol, of Vitriol van Spiauter.*

Habitu externo saccharum in panes coactum æmulatur: saporis est subdulcis, aeris, adstringentis, nauseosi; odoris expers. Constat Acido vitriolico & Zinco. Ut in officinis prostat, ordinario Ferrum & Cuprum admixta gerit. Paratur Goslarie e Minera, quæ e Monte Rammelsbergensi effoditur: in ea passim sub forma albæ efflorescentiæ, quandoque in frustis subpellucidis, existit. Separatur a reliquis solutione in Aqua, filtratione & crystallisatione, quæ protractiori evaporatione & continua agitatione, nescio in quem finem, turbatur.

Ad scrupulum unum, vel dragmam dimidiam assumptum promptissimè emesim excitat. In alios fines ad usum internum rarissimè præscribitur. Externè sùpticum est, & repellendi ergo Collyriis additur.

VITRIOLUM CŒRULEUM, seu CYPRINUM. *Blauwe Vitriol; Vitriol van Koper, of van Cyprus.*

Crystallos exhibet rhomboidales, depressas, subpellucidas; odoris æruginosi; coloris cœrulei; saporis accerrimi, adstringentis, nauseosi & horrendi. Ejus basis Cuprum est, & teste NEUMANNO unam octavam hujus Metallum, unam sextam Acidi & dimidium sui ponderis Aquæ continet. Proportio hæc videtur inconstans esse; nam aliam omnino CARTHEUSERUS habet. Invenitur *Nativum* in variis regionibus, vel ex Aquis cæmentatoriis ope crystallisationis obtinetur, vel, quod fortè frequentius, via directâ ex Acido vitriolico & Cupro paratur. Adjecto ferro decomponitur.

Intus sumptum Emeticum est violentissimum, periculosum: nam externè easdem, quas Lapis infernalis, vires exercet, & ei plerumque substituitur. Tam sanguinem coagulando, quam vasa constringendo Hæmorrhagias sistit.

VITRIOLUM VIRIDE, seu MARTIS. *Groene Vitriol; Vitriol van Yzer, Koperrood.*

Crystallos exhibet cubicas; coloris viridis; saporis subdulcis, adstringentis, minus acris, quam duæ aliæ species: odorem vix ullum prædit. Constat ex Acido vitriolico & Ferro. Ejus solutio additis nucibus gallis nigra evadit. Igni expositum instar Aquæ funditur: forti calcinatione, fugata Aqua & excusso Acido, mutatur in pulverem rubrum *Colcothar Vitrioli* dictum.

Ubicumque liberum Acidum vitriolicum Ferrum invenit & aggredi potest, hoc vitriolum reperitur: hinc eruitur e terræ visceribus, & ex aquis subterraneis obtinetur. In variis regionibus e Pyritis resolutis ope solutionis & crystallisationis paratur: sed ferè semper aliqua Cupri portione inquinatum est; ut pro usu interno semper *Vitriolum Artificiale* adhiberi deberet. Potest tamen hoc vitium Vitriolum solvendo, & solutioni purum Ferrum addendo auferri: Ferrum enim, cum majorem affinitatem cum Acido vitriolico

vitriolico habeat, quam cuprum, posterius hoc metallum excutiet.
Quod in Anglia paratur reliquis purius censetur.

Internè roborans, antihelminthicum est: externè ejus solutio adhibetur ad ulcera putrida & gangrænosa.

ULMI Cortex interior. *De binnenste Bast van den Olmboom.*

Decoctum hujus Corticis aquosum, quod præsertim in usu est, Mucilaginosum, amaricans se præbet, & adstringens; ut etiam addito Vitriolo Martis nigrum evadat. Laudatur tamquam lentum, sed tutum & efficacissimum Remedium in pertinacissimis cutis morbis. In scabie, ubi omnia alia, etiam salivatio mercurialis, frustra tentata fuerant, scribitur sæpe opem tulisse. Celeb. tamen HOMIUS hoc Medicamentum in Herpete tentavit, & vix efficax invenit. Aliqui ad Ischiadem & Rheumatismum commendant. Jam a RAJO fatus ex eodem cum una tertia parte Spiritus Vini ad priorem morbum præscribebatur. Paratur hoc Decoctum uncias quatuor Corticis interioris ramulorum Ulmi decoquendo in libris duabus Aquæ ad libram unam: ægro bis de die commendantur uncie octo. Cel. HOMIUS eandem Corticum quantitatem in dupla Aquæ copia ad medietatis remanentiam decoqui jubebat, & quater quotidie uncias tres, quatuor, vel quinque ægris suis exhibebat.

Extus idem Decoctum, tamquam subadstringens & consolidans, ab aliquibus vulneribus & ambustis adhibetur.

URTICÆ MAJORIS VULGARIS Folia & Semen. *De Bladeren en Zaaden van groote Netel of Brandnetel.*

URTICÆ ROMANÆ Folia & Semen. *De Bladeren en Zaaden van Romeinsche Netel.*

UVÆ URSI Folia. *De Bladeren van Beirendruip.*

Ita a CLUSIO vocatus est frutex semper virens, in locis aridis, sterilibus, præsertim montanis, omnis ferè Europæ crescens, qui

LINNEO *Arbutus Uva Ursi* dicitur. Ob similitudinem a pluribus Botanicis, etiam a CASP. BAUHINO & CAMERARIO *Vitis idæa* appellatur, & confunditur cum fruticulo semper virenti, qui LINNEO *Vaccinium Vitis idæa* nominatur. Ob hanc rationem a J. BAUHINO *Radix idæa Putata & Uva Ursi* dicta est. Caules habet pedem circiter longos, procumbentes; folia parva, ovato oblonga, ad basim & ad finem angustata, crassa, dura, glabra, integerrima, supernè viridia, infernè pallidiora, quæ odorem nullum habent; sed sapore & omni experimento vim adstringentem produnt; ut etiam apud Suecos ad rem coriariam adhibeantur. Eorum vires optimè aquosis menstruis extrahuntur.

Hæc folia a quinquaginta circiter annis adversus Calculum aliosque viarum urinarum morbos in usu esse cœperunt. Primò quidem, teste LINNEO, a Monspelienfibus Medicis adhibita sunt, sed præsertim clarissimo DE HAEN celebritatem debent. Celeberrimus enim ille Vir, tentaminibus suis in *Ratione Medendi*, Tom. II., anno 1756. publici juris factis, omnes Europæ Medicos exstimulavit, ut, quid in calamitoso malo hoc Remedium posset, experirentur. Undique itaque paulò post relatum est, illo cujusvis ætatis homines, five vesicali, five renali Calculo vexatos, & pessima quæque ante passos, non solum vitam deinceps duxisse multò tolerabiliorum, sed quosdam etiam integrè fuisse curatos. Si fides innumeris variorum celebrium Medicorum observatis, assumptis quotidie duabus tribusve dragmis pulveris horum foliorum, in aliquibus promptissime, in aliis tandem post longum usum mitigati sunt dolores; Stranguria, Dysuria, Ischuria Cessavit; emendata est urina; neque amplius sanguinolenta, aut purulenta fluxit, & omnia quandoque disparuerunt Calculi symptomata. Id tam perfectè in quibusdam casibus videtur præstitisse, ut aliqui tamquam verum Lithonripticum laudarent. Experimenta tamen cum Calculis humanis extra corpus instituta hanc vim ei denegarunt, & post optimos effectus exploratio Cathetere facta, atque hinc inde cadaverum sectio pro-

baverunt, superstitem & immutatum mansisse Calculum: ut satis constet, palliativum tantum esse Remedium, quod probabiliter vi tonica in vias urinarias praesertim agit, iisque sensibilitatem & irritabilitatem demit. Observata, in quibus Uva Ursi urinæ incontinentiam, vesicæ Paralyfim, aliosque morbos, non a Calculo, sed laxitate pendentes perhibetur curasse, hanc vim vias urinarias roborandi satis evincunt, illamque admittit quidem celeb. CULLENUS, sed simul credit, hoc medicamentum urinæ acrimoniam, quæ perpetuò Calculum comitatur, & quam omnium ferè symptomatum causam putat, primariò emendare.

Ex hæcenus dictis aliquis posset concludere, hoc Remedium perpetuò prodesse, & suos contradictores non habere. Multum sanè abest. Plures celebres Medici, & inter eos omnes ferè angli, ejus inefficaciam adeò conqueruntur, ut diversam omnino Plantam eos crederes adhibuisse. Aliqui etiam asserunt sæpe nocuisse. Hoc hæcenus non sumus experti, & ferè omnes negant.

WINTERANUS CORTEX; CINNAMOMUM WINTERANUM;
CORTEX MAGELLANICUS. *Winters Bast.*

Adfertur in frustis tres quatuorve pollices longis & latis, semipollicem quandoque & amplius crassis; coloris cinnamomæi, sed obscurioris; odoris aromatici, grati; saporis calidi, acris, aromatici, pertinacis. Teste celeb. MORRIS, qui hunc Corticem chemicæ analysi subjecit, & tentaminum summam Societati Medicæ Londinensi impertiit, vires ejus satis bene spirituosus Mensuris, melius tamen aquosis extrahuntur, & partim distillatione cum Aqua elevantur: nullum tamen oleum essentiale præbet. Vitriolum Martis ejus infusioni additum vires adstringentes prodit.

Pertinet ad arborem in Insulis ad Fretum Magellanicum fitis crescentem, quæ CLUSIO *Arbor Aromatica Magellanica*; CASP. BAUHINO *Laurifolia Magellanica Cortice acris*; SLOANE *Perichlymenum*

rectum foliis Laurinis, Cortice acri, Aromatico; aliis Winterana Aromatica dicitur. Eam anno 1578. primus detexit, & Cortici denominationem reliquit JOANNES WINTER Naclerus anglus. Ab eo tempore Itineratores hinc indè quidem hujus Arboris mentionem faciunt, sed tam parca hujus Medicamenti copia in Europam allata est, ut *Canella Alba* ab omnibus ferè Materiæ medicæ Scriptoribus cum eo hætenus confusa, & ei passim in Officinis pharmaceuticis substituta fuerit: quantum tamen, externa saltem facie, differant e collata utriusque descriptione facilè patebit. Tandem anno 1768. Naclerus WALLIS e Freto Magellanico redux non solum Magnam veri Winterani Corticis copiam in Angliam attulit, sed etiam Arboris ramum, cujus delineationem Societati Medicæ exhibuit clarissimus FOTHERGILL: ut videri potest in *Medical Observations and Inquiries* Vol. V.: ubi simul succincta Medicamenti historia & botanica Arboris descriptio a celeb. SOLANDER facta poterit inveniri.

Vires Canellæ Albæ, sed multò præstantiores, habet.

ZEDOARIÆ Radix. *De Maagwortel, of Wortel van Zedoaria.*

Duas species sistit, quæ nec dotibus nec viribus medicis, sed figura differunt, & secundum aliquos ejusdem Radicis diversæ partes sunt; juxta alios ad diversam Plantam pertinent. Una *Longa*, altera *Rotunda* audit: prior, quæ passim in officinis prostat, leviter rugosa & tuberosa est; duos tresve pollices longa; minimum digitum crassa; extus grysea; intus lutea, vel subfusca; odoris proprii, fragrantis, camphorati, penetrantis; saporis acris, amaricantis, aromatici. Facilè carie exeditur. Aqua ex hac Radice colorem rufum, partem saporis & omnem odorem; Spiritus Vini rectificatus colorem e luteo rubescentem, vix quidquam odoris, sed omnem acredinem & amaritiem extrahit. Distillatione cum priori Menstruo largitur Oleum æthereum spissum, ponderosum, partim Aquæ fundum petens, & Sal Volatile, quod sub forma nivis Aquæ supernatat, & vera Camphora videtur.

Adfertur ex India orientali, & pertinet ad *Kæmpferiam foliis Lanceolatis, Petiolatis* LINNÆI. Rotunda, quæ, quia aut rarior est, aut præjudicata opinione alteri viribus creditur cedere, minus adfertur, crassior, multò brevior, hinc rotundior est.

Passim tamquam præstantissimum Incidens, Roborans, Alexipharmacum laudatur. Celeb. CULLENIVS ex odore hujus Radicis in ea vires antispasmodicas suspicatur.

ZINCUM. *Spiauter, Zink.*

Est substantia semimetallica coloris ex albo cærulescentis, splendens, non omnino immalleabilis, hinc difficulter in pulverem redigenda; saporis & odoris expers; aqua septies circiter specificè gravior. Stanni exemplo Aeris & Aquæ viribus multum resistit. Difficulter & vix ante candescentiam funditur: sub hoc statu gryseâ pelliculâ tegitur, quæ mox mutatur in flavam Calcem, facili opera denuo in Zincum reducendam. Igne & excandescencia auctis, accenditur, & flammam emittit pulchram, albam, phosphoricam: hæc inflammatio tanto impetu peragitur, ut ejus Calx, alioquin fixa, ut aliæ Calces, sub flocculorum alborum forma eleveatur: hoc Sublimatum vocatur *Flores Zinci*. Porro Zincum nec cum Sulphure nec cum Bismutho connubium contrahit: aliis tamen substantiis metallicis, præsertim Cupro, uniri potest. Dissolvitur omnibus Acidis: ex ejus unione cum Acido vitriolico exurgit Vitriolum album.

Nativum, sed rarò, inveniri passim creditur, & in filamentis vel frustulis apud rerum naturalium Curiosos aliquid pro tali asservatur. Verum nativum Zincum esse necdum tamen satis probatum reperio. Lapis calaminaris frequens ejus Terræ Minera est. Quod ad nos adfertur pro maxima parte e Mineris Plumbi Rammelsbergensibus ope sublimationis, sub nomine *Cadmie Fornacum*, obtinetur. Fusione in panes efformatur. Ferè semper adhuc Plumbo adulteratum est.

Ob *Flores* suos in *Materiam medicam* introductum est. Vide in
Chemicis FLORES ZINCI.

ZINGIBER, vel ZINZIBER. *Gember.*

Est Radix brevis, tuberosa, compressa, nodosa; extus flavicans, intus albida, vel e rubro fusca; resinosa; odoris proprii, non ingrati, aromatici, dum discinditur, fortioris; saporis acris, fervidi, piperini, aromatici. Ejus vires Aqua, melius tamen Spiritu Vini rectificato extrahuntur. Oleum largitur essentiale ipsa Radice minus fervidum.

Planta, ad quam Zinziber pertinet, vocatur LINNÆO *Amomum Zinziber*, & distinguitur *Scapo nudo*, *Spica ovata*: crescit in India orientali & in America meridionali.

Viribus Piper æmulatur, & in morbis frigidis, præsertim primarum viarum, utile Condimentum & Medicamentum constituit.

C A N O N E S

P R O

ELIGENDIS, COLLIGENDIS,

E T

CONSERVANDIS SIMPLICIBUS.

☉☉☉☉ *Implicia tum e vegetabili tum ex animali regno ad*
☉☉☉☉ **S**☉☉☉☉ *usus medicos desumenda eligantur, quoad colorem,*
☉☉☉☉ ☉☉☉☉ *odorem & saporem, in sua specie, perfectiora;*
☉☉☉☉ ☉☉☉☉ *non morbosa. Colligantur tempore Balsamico, seu in summo*
☉☉☉☉ *vigoris puncto.*

PLANTÆ AROMATICÆ legantur e Solo sicco, elevato, radiis solaribus exposito; acres e loco humido, paludoso.

FOLIA decerpantur ante Plantarum efflorescentiam, coelo sicco & sereno; rore & omni humiditate heterogenea ope radiorum solarium fugatis.

RADICES primo Vere, antequam folia germinant; melius adhuc Autumno eradicandæ sunt: crassiores conscindendæ in taleolas, & statim siccandæ calore centum circiter graduum Thermometri Farenheitiani, aut quadraginta Reaumuriani.

224 PHARMACOPOEA GANDAVENSIS.

FLORES & SUMMITATES colligantur, quamprimum incipiunt se expandere. Labiatis odorati Calices conserventur.

SEMINA colligenda, dum sponte a planta secedunt. Adhibeantur recentia, sana, bene nutrita, ponderosa.

FRUCTUS decerpantur maturi: nisi expressè immaturi præscribantur.

STIPITES & CORTICES colligantur tempore vernali: LIGNA hiemali.

Nullum horum omnium præceptum tam generale est, quin quasdam exceptiones patiatur. Has doceat Botanica.

Omnia bene siccata, heterogeneis sordibus liberata servantur in capsis ligneis charta intus obductis: ea, quorum vis facillè perit, in lagenis vitreis bene obturatis.

Vegetabilia, cum horum multa sine virium jaçtura diutius conservare difficile, quædam etiam impossibile sit, sæpiissime renoventur.

MINERALIA vix cautelas & nullum particulare anni tempus pro collectione sibi vindicant: sed sint genuina & omni additio libera.

PHARMACOPŒÆ

GANDAVENSIS.

PARS ALTERA.

PONDERA ET MENSURÆ.

Pondus nostrum dicitur medicum, & sequenti ratione dividitur.

LIBRA - - - habet uncias duodecim,
UNCIA - - - - - drachmas octo,
DRACHMA - - - - - scrupulos tres,
SCRUPULUS - - - - - grana viginti.

Libra sive uncia duodecim pendent Uncias novem ponderis parisi *Poids de Marc* dicti.

Mensuras nostras constituunt PINTA civilis ejusque divisiones: Pinta hæc continet Libras duas, sive Uncias viginti quatuor Aquæ distillatæ.

Omnia, tam liquida quam sicca, ponderanda, nisi mensura expressa sit: pro liquidis verò, quæ ad Uncias in medicorum formulis occurrunt, mensuræ, quæ præscriptorum liquorum Unciam unam vel duas tenent, adhiberi possunt.

E e

P H A R M A C O P Œ A
S I M P L I C I U M Q U O R U M D A M
P R Æ P A R A T I O N E S.

ÆTHIOPS MARTIALIS.

Limaturæ Ferri purissimæ vasi vitreo sive porcellaneo commissæ affundatur Aqua ad quatuor digitorum transversorum supereminentiam: agitetur quotidie sub Aqua spatula lignea vel ferrea, & Aquæ evaporatione spontanea absumptæ novam substitue: continuetur hic labor per plures hebdomadas: magna sic Ferri pars in pulverem nigrum in Aqua per aliquot minuta suspensilem redacta erit; Aqua tum illo turbida decantetur, ut quieta dimittat pulverem, quem ab ea separatim celeriter sicca & in vasis vitreis optimè obturatis serva.

ALUMEN USTUM.

Immitatur Alumen vasi terreo amplo non vitrato, & igne valido urgeatur, donec omni privatum crySTALLIFICATIONIS Aqua massam opacam, albam, spongiosam, friabilem exhibeat.

ANTIMONIUM PRÆPARATUM.

Antimonium crudum pulverisatum committatur vitro cylindræo; affundatur ei larga Aquæ quantitas, & cum ea probè agitetur: Aquam dein polline tenuissimo turbidam in vas idoneum decanta; pulvis residuus crassior super porphyritem lævigetur & cum Aqua eodem modo tractetur: omnem tandem pollinem, ubi subsederit, Aquas decantando separa & sicca.

Eodem modo Præparantur

CALAMINARIS LAPIS.

CHELÆ CANCRORUM.

CORALLIA.

CORNU CERVI USTUM.

LAPIS HÆMATITES.

LITHARGYRIUM.

OCULI CANCRORUM.

OSTREORUM TESTÆ PURÆ.

OVORUM TESTÆ, membrana adhærente separata.

TUTIA.

CORNU CERVI USTUM.

Cornuum Cervi frustra inter prunas, vel igne reverberii calcinentur, usque dum intus æquè ac extus penitus albescant.

MEL DESPUMATUM.

Addatur Mellis sufficiens Aquæ bullientis quantitas, ut colum transeat: coquatur dein, spumam inter bulliendum auferendo, ad syrapi spissioris consistentiam.

MERCURIUS VIVUS PURIFICATUS.

Ut Mercurius vivus obtineatur ab omni labe alieni Metallii purus, destillet e Retorta vitrea in recipiens, cui ad dimidium sit indita Aqua, eum tantum adhibendo calorem, qui ad ejus elevationem requiritur: destillatione peracta, separetur ab Aqua, ac omne ei adhærens humidum linteo puro, sive charta emporetica abstergatur.

Mercurius vivus pulveris grisei forma Aquæ superficiæ inhærens collectus & in cochleari ferreo mundo Igni expositus formam fluentem recuperabit.

NITRUM DEPURATUM.

Fiat nitri rafinati in aqua bulliente faturata diffolutio, & ad cryftallifandum reponatur: natæ dein cryftalli fuper chartam bibulam ficcentur: lixivium verò fuperfites evaporatione & cryftallifatione tractetur, donec cryftallis pryfmaticis exhaustum fit. Prima cryftallifatione obtentæ cryftalli pro ufu interno, ac operationibus chemicis, quæ Nitrum puriffimum requirunt, feponantur.

OPIUM COLATUM five EXTRACTUM OPII.

Solvatur Opium in fufficiente quantitate Aquæ bullientis, coletur forti expreffione per linteum, & vaporet balnei maris calore ad extracti folidioris confidentiam.

PULPA CASSIÆ.

Pulpa e Caffiæ Fiftulæ leguminibus longitudinaliter apertis feperatur unà cum feminibus & feptis tranfverfalibus, a quibus, eam cochleari ligneo per cribrum fetaceum tranfprimendo purgatur. Eodem modo parantur

PULPA TAMARINDORUM.

- - - - - PRUNORUM.

Posterior fit prægreffa fructus coctione in Aqua donec mollescat, & trajecta pulpa dein leni calore ad debitam confidentiam reducitur.

PULVERES SIMPLICES.

Solida Medicamenta, probè siccata in Mortario ferreo, non æneo, pulverata, & per Cribrum densum sericum trajecta vasis clausis, ne ab humiditate lædantur, ferventur.

Saccharum, aliaque, quæ a Ferro inquinari possunt, in Mortario e duro lapide confecto pulverentur pistillo ligneo.

Variis substantiis pulverandis adjici solent Amygdalæ earumve Oleum, ut pulveris subtilioris impediatur dispersio: pulveres verò ita præparati intra paucos dies rancorem contrahunt, & sæpe alios effectus edunt, quam quos inde expectat Medicus: possent quidem alia minus contaminantia adhiberi; quum verò operculo ligneo, cujus centrum pistillum transeat, mortarium tegendo pulveris jactura pro majori parte evitetur, medium hoc qualicumque additamento præferri meretur.

Si in pulverem redigenda sint acria, ut Euphorbium, Cantharides, &c., a quorum disperso pulvere læderetur Operator, Mortarium operculo coriaceo ipsi & pistillo fortiter alligando muniatur.

SAL AMMONIACUM DEPURATUM.

Fiat Salis Ammoniaci in sufficiente quantitate Aquæ dissolutio: filtretur liquor per chartam bibulam, & vaporet in vase vitreo leni calore ad siccitatem.

SCILLA SICCATA.

Scillæ bulbi, cortice exteriori ablato, transversim secantur in taleolas tenues, & calore lenissimo, ne amaritiam & acrimoniam perdant, siccentur.

SERUM LACTIS.

Ebuliant Lactis vaccini pintæ duæ in vase terreo, & adjiciatur cremoris tartari drachma una semis: fiet partis caseosæ & butyraceæ separatio: liquor dein colatus clarificetur unius ovi albumine in spumam agitato, & denuo coletur.

SPONGIA PRÆPARATA.

Spongiæ finissimæ, siccæ, in laminas sectæ immergantur ceræ flavæ liquefactæ: prælo deinde fortiter expressæ & frigefactæ ferventur.

SPONGIA USTA.

Spongia in frustula concisa immittatur in fictile non vitreatum, quod ita operiatûr, ut liberior quidem aëris accessus arceatur, vaporibus verò elasticis sit exitus: reponatur tum vas in igne, donec Spongia nigra & friabilis sit; dein in pulverem trita vase vitreo bene obturato fervetur.

MUSTANNUM PULVERATUM.

Stannum malaccense liquefactum, in pixide lignea, creta intus obducta, & operculo munita, sive in Mortario ferreo parum calefacto celeriter agitetur, donec redigatur in

pulverem cribro sericeo separandum a metalli particulis grandioribus, quæ liquefactæ eodem modo tractentur.

SUCCI EXPRESSI.

Succus e vegetabili recenti inciso & contuso torculari expressus clarificetur albumine ovorum: ille verò qui e plantis antiscorbuticis expressus est, cum scateat partibus volatilibus, quibus vires antiscorbuticæ debentur, in vasis vitreis clausis, uti succus pomorum citri, aliorumque fructuum, per subsidentiam depurandus est.

Succus per aliquod tempus asservandus committatur lagenis vitreis, quæ eo repletæ, superaffuso paululo Olei Olivarum optimi, & probè obturatæ reponantur in loco frigido.

VITRUM ANTIMONII CERATUM.

Ceræ flavæ drachmæ uni in cochleari ferreo liquefactæ adjiciatur Vitri Antimonii præparati uncia una, & detineatur super lenem Ignem, spatula assiduè agitando, horam dimidiam: frigefacta dein materia teratur in pulverem.

PULVERES COMPOSITI.

Pulveres plures simplices pulverem constituunt compositum: solent fieri omnia ingredientia integra, ad præscriptum pondus commixta, simul terendo in pulverem; hac verò methodo rarò servatur ingredientium proportio: sæpe enim multum de pulvere leviori inter pulverisandum in auras

dissipatur, vel aliquid residui, quod cribrum transire renuit, abjiciendum est: præstat ideo omnia separatim pulverifata & per cribrum sericeum trajecta ad præscriptam quantitatem, trituro in Mortario marmoreo, exactissimè miscere. Pulverem compositum si ingreditur opium, illud ad determinatum in formula pondus receptum lenissimo calore sicceatur; tum, pulveris paucillum primò, reliquum dein partitis vicibus addendo, teratur, donec uniformiter per totum pulverem dispersum sit.

Serventur pulveres compositi in Vitris probè obturatis.

PULVIS ABSORBENS ANODYNUS.

Rec. Pulveris Lapidum Cancrorum . . . unc. tres semis,
 - - - - Cinnabaris factitiæ . . . drachm. unam,
 Opii colati,
 Olei essentialis caryophyllorum . . ana drachm. semis:
 Misce.

Vires titulo respondent. Drachma una hujus pulveris continet granum unum opii.

PULVIS ANTARTHRITICUS

DUCIS PORTLANDIÆ, five MIRANDOLÆ.

Rec. Pulveris radicum Aristolochiæ rotundæ,
 - - - - - Gentianæ,
 - - - - Summitat. centaurii minoris . ana unc. unam.
 - - - - - Chamædrys . . . unc. duas;
 Misce.

Circa

Circa initium præcedentis sæculi adversus Rheumatismum, Arthritidem & Podagram laudari cœpit. Quid possit ignoramus. Datur ad dragmam mane jejuno stomacho.

PULVIS ARI COMPOSITUS five STOMACHICUS.

Rec. Pulveris Radicum Ari,
 - - - - Calami Aromatici . ana unc. duas,
 - - - - Lapidum Cancrorum,
 - - - - Cinnamomi,
 - - - - Tartari Vitriolati . . . ana unc. semis;
 Misce.

Vires stimulantés Radicum Ari citò pereunt : hinc convenit, ut hic Pulvis recens adhibeatur. Præscribitur in morbis a fibra laxa, torpida, muco lento obruta, præsertim primarum viarum. Dosis est dragma pluries de die.

PULVIS CACHECTICUS.

Rec. Croci Martis unc. unam,
 Pulveris Cinnamomi unc. duas,
 - - - - Sacchari albi unc. tres:
 Misce.

Valet ad Viscerum Atoniam, & assumi potest ad plures dragmas de die.

PULVIS CORNACHINI five CATHOLICUS.

Rec. Pulveris Scammonei Aleppensis,
 - - - - Antimonii Diaphoretici,
 - - - - Cremoris Tartari . . . ana part. æquales:
 Misce.

Aliquibus Pulvis de Tribus, aliis Pulvis trium Diabolorum appellatur. Contendit celeb. TRILLERUS posterius nomen non immerito ei tributum esse, atque asserit, se ab usu hujus pulveris diu asservati summas Cordis angustias, acres vomendi conatus, Vomitus laboriosissimos, sævas Cardialgias, vehementissimas Hypercatharses &c. observasse. Has turbas celeb. Vir Antimonio diaphoretico diu asservato adscribit; alii soli assumentis dispositioni tribuunt. A solo Scammoneo pendet vis purgans hujus pulveris: addita, præter resinosarum ejus particularum divisionem, nihil præstant. Dosis scrupulus, scrupuli duo, dragma.

PULVIS PECTORALIS.

Rec. Pulveris Radicum Altheæ unc. duas,
 - - - - - Ireos Florentinæ,
 - - - - - Liquiritiæ,
 - - - - - Gummi tragacanthæ,
 - - - - - Sacchari albi ana unc. unam:
 Misce.

Demulcens, obvolvens est: vicem supplet speciei diatragacanthæ frigidaë, speciei diaireos, & pulveris haly. Assumi potest ad uncias

PULVIS PURGANS AROMATICUS.

Rec. Pulveris Caryophyllorum ,
 - - - - Radicis Zingiberis ,
 - - - - Cinnamomi ,
 - - - - Scammonei Aleppensis . ana part. æquales:
 Mifce.

In morbis frigidis, ubi laxa, torpida fibra exstimulanda est, ad dragmam unam, vel scrupulos quatuor pro purgante exhiberi potest.

PULVIS SUDORIFICUS five DOVERI.

Rec. Pulveris Tartari Vitriolati . . . unc. quatuor semis,
 - - - - Radicum Ipecacuanhæ ,
 Opii colati ana unc. semis:
 Mifce.

Alterans est potentissimum, quod præsertim per sudores agit: adversus Rheumatismum inveteratum aliosque similes morbos ad omnia alia rebelles Medicis anglis familiaris est. Undecim grana hujus Pulveris continent granum unum Opii: datur tamen sine noxa ad dragmam dimidiam, vel scrupulos duos.

PULVIS TEMPERANS STAHLI.

Rec. Pulveris nitri depurati ,
 - - - - Cremoris Tartari . . . ana unc. duas,
 - - - - Cinnabaris factitiæ . . . drachm. duas:
 Mifce.

Immoderatum calorem temperat, antiphlogisticus est. Hæc etiam præstaret sine Cinnabare, quæ in humoribus nostris non videtur solvi.

P I L U L Æ.

PILULÆ ALOËTICÆ.

Rec. Pulveris Aloës Succotrinæ unc. duas,
 - - - - Salis Polychresti unc. femis:
 Mixtis adde
 Extracti gentianæ unc. duas,
 Et fiat cum
 Syrupi simplicis suffic. quantitate
 Massa Pilularis.

Lentos, spissos humores solvunt; solida exstimulant, roborant; ad scrupulos duos, aut dragmam purgant. Præsertim Cachecticis conveniunt.

PILULÆ ASTHMATICÆ BOERHAAVII.

Rec. Galbani,
 Gummi Ammoniæ ana drachm. unam:
 Terantur cum
 Pulveris Myrrhæ drachm. una femis,
 - - - - Castorei Ruffici drachm. una:
 Dein addantur
 Saponis albi drachm. tres,
 Olei Succini gutt. decem:

Et fiat cum

Balsami Peruviani suffic. quantitate
 Massa Pilularis.

Titulus authorem ejusque mentem exprimit. Antispasmodicæ, resolventes sunt.

PILULÆ BALSAMICÆ MORTONI.

Rec. Gummi Ammoniaci unc. semis,
 Balsami Peruviani sicci scrup. unum:

Terantur cum

Florum Benzoës drachm. una,
 Pulveris Croci scrup. uno:

Dein, intillatis

Olei essentialis Anisi gutt. viginti,

Addatur

Syrupi simplicis suffic. quantitas,

Ut fiat massa Pilularis.

Millepedes præparati apud celeb. Authorem dimidiam ferè harum pilularum massam constituébant: cum autem nulla fida observatio vires his Insectis passim adscriptas probet, aliorum clarorum Virorum exemplo, majorem Gummi Ammoniaci quantitatem eis substituere consultum duximus. Laudantur ad dragmam dimidiam, vel scrupulos duos quotidie adversus Tussim chronicam, serophulosam, ubi tubercula suspicari licet. Fortè meliùs in laxo, debili Pulmone, sputis glutinosi infarcto.

PILULÆ BENEDICTÆ FULLERI.

Rec. Galbani drachm. unam,
 Macis drachm. femis,
 Salis Martis drachm. sex:

Terantur cum

Pulveris Aloës Succotrinæ unc. femis,
 - - - - Foliorum Sennæ drachm. duabus,
 - - - - Myrrhæ drachm. una,
 - - - - Croci drachm. femis:

Dein, additis

Affæ Foetidæ drachm. una,
 Olei Succini gutt. quadraginta,

Fiat cum

Syrupi de Artemisia suffic. quantitate

Massa Pilularis.

Eccoproticæ, aperientes, leviter laxam fibram exstimulantes, roborantes, antihystericæ sunt: ob has dotes ad scrupulum, vel dragmam dimidiam quotidie præsertim in Chlorosi præscribuntur.

PILULÆ COCHIÆ.

Rec. Pulveris Aloës Succotrinæ unc. duas,
 - - - - Colocyntidis drachm. tres,
 - - - - Scammonæi Aleppensis drachm. quinque,
 - - - - Salis Polychresti drachm. duas,

Misceantur, & instillatis

Olei Caryophyllorum gutt. sexaginta,

Fiat cum

Syrupi de Stoechade suffic. quantitate
 Massa Pilularis.

*Fortiter alvum ducunt, & prudenti manu præscribi debent:
 dragma continet circiter grana viginti sex Aloës, grana quin-
 que Colocynthidis, & grana octo Scammonæi.*

PILULÆ FŒTIDÆ.

Rec. Galbani unc. semis :
 Teratur cum

Salis Succini,

Pulveris Castorei Ruffici ana drachm. una :

Dein, addita

Affæ Fœtidæ unc. una,

Fiat, sub validis Pistilli ictibus, ut Affa Fœtida uniformi-
 ter immisceatur, cum

Syrupi simplicis suffic. quantitate

Massa Pilularis.

*Adversus morbos spasmodicos, & præsertim hystericos,
 præscribuntur. Dosis grana decem, viginti, etiam pluries de die.*

PILULÆ MARTIALES.

Rec. Æthiopsis Martialis unc. unam :
 Redigatur cum

Extracti Absynthii suffic. quantitate

In massam, ex qua formentur Pilulæ granorum quinque.

Pro viribus vide in Materia medica FERRUM.

PILULÆ MERCURIALES.

Rec. Mercurii Vivi purificati unc. unam,
 Cremoris Tartari unc. semis:
 Triturentur in mortario marmoreo five vitro, donec ex-
 tinctus sit Mercurius; tum addantur
 Pulveris Scammonæi Aleppensis,
 Radicum Jalappæ ana unc. una:
 Mixta formentur cum
 Syrupi Capillorum Veneris suffic. quantitate
 In massam Pilularem.

Has pilulas chirurgus BELOSTE olim in arcanis habuit, & per omnem Europam celebres reddidit. Vir ille Saccharum, quo Mercurium extingueret, adhibebat; sed hoc medio tam parum dividitur, ut cito denuò in globulos coeat, & sub hac forma e Pilulis hac methodo præparatis exprimi possit. Celeb. ergo BEAUMÈ Cremorem Tartari, quo Mercurius non solum optimè extinguitur, sed qui etiam cum eodem Sale in humoribus nostris facile solubilem efficere potest, non sine ratione substituit.

Humores spissos attenuant, resolvunt: ad scrupulum unum, vel dragmam dimidiam purgant, anthelminticæ sunt: in minori dosi alterant. Laudantur præsertim in morbis cutaneis a causa venerea ortis, His solis in confirmata lue non videtur fidendum.

PILULÆ

PILULÆ PECTORALES.

Rec. Extracti sicci Liquiritiæ unc. unam,
 Styracis Calamitæ unc. femis:
 Terantur cum
 Pulveris Opii scrupul. octo,
 - - - - - Croci scrupul. quatuor,
 Redigantur dein, addita
 Syrupi Balsamici suffic. quantitate,
 In massam Pilularem.

Dragma una harum Pilularum continet circiter grana octo Opii: hinc in tam parca dosi ordinariò præscribi debent, ut reliqua ingredientia vix effectum præstare valeant. Vicem supplent PILULARUM DE CYNOGLOSSO & AD TUSSIM SCRODERI.

PILULÆ PLUMERI.

Rec. Mercurii dulcis,
 Sulphuris Aurati Antimonii,
 Pulveris Gummi Guajaci ana drachm. duas:
 Trituratione probe commixta reducantur cum
 Syrupi simplicis suffic. quantitate
 In massam, ex qua formentur Pilulæ granorum trium pondere.

Ad grana duodecim, octodecim, viginti quatuor efficacissimè alterant, resolvunt, diaphoreticæ sunt; in majori dosi per emesim, vel alyum agunt. Laudantur in Lue venerea, etiam ubi Frictiones mercuriales fefellerunt, Rheumatismo in-

G g

veterato, Scrophulis, Tinea, Herpete aliisque morbis chronicis pertinacissimis a lymphæ vitio ortis.

PILULÆ PURGANTES HAENII.

Rec. Extracti Catholici drachm. duas,
 Refinæ Jalappæ,
 Pulveris Scammonei ana drachm. unam;
 Probè trita formentur cum
 Syrupi simplicis suffic. quantitate
 In massam, ex qua formentur Pilulæ granorum quatuor.

Ad grana viginti, viginti quatuor, aut viginti octo protuto Purgante præscribuntur.

PILULÆ RUFII.

Rec. Pulveris Aloës Succotrinæ unc. unam,
 - - - - Myrrhæ unc. semis,
 - - - - Croci drachm. duas:

Fiat, addita
 Syrupi simplicis suffic. quantitate,
 Massa Pilularis.

Hæ Pilulæ apud Authorem continebant duplum Croci: hæc quantitas, aliquibus nimia & pessimos posse effectus producere visa, postea dimidiata est: non videtur tamen hæc mutatio observatis nisi: nam Collegium Londinense, in ultima Pharmacopœæ suæ editione, pristinam dosim restituit. Ad dragmam dimidiam, vel scrupulos duos fortiter per alvum agunt; in minori dosi eccoproticæ, alterantes sunt.

PILULÆ SAPONACEÆ HAENII.

Rec. Gummi Ammoniaci,
 Terræ Foliatæ Tartari ana unc. semis :
 Probè tritis addantur
 Massæ Pilularum Rufi unc. semis,
 Saponis albi unc. una,
 Et fiat, addita

Syrupi simplicis suffic. quantitate,
 Massa, ex qua formentur Pilulæ granorum quinque, in
 lagena obturaculo vitreo munita, ne humiditatem attrahant,
 fervandæ.

*Resolvunt, eccoproticæ sunt. Ad dragmam, vel dragmam
 unam & dimidiam præscribi possunt. Vicem supplent PILU-
 LARUM TARTAREARUM SCRODERI.*

PILULÆ SCILLITICÆ.

Rec. Gummi Ammoniaci unc. unam :
 Teratur cum
 Pulveris Scillæ unc. semis :
 Adjecta dein
 Saponis albi unc. una,
 Cogantur
 Syrupi simplicis suffic. quantitate
 In massam Pilularem.

*Præcipua harum Pilularum vis pendet a Scilla, quæ quin-
 tam totius massæ partem constituit, & sic a multis commodè*

assumi potest. Vide itaque earum vires in Materia Medica, ubi etiam rationes, ob quas aliorum exemplo Millepedes egerimus, videri possunt.

PILULÆ TONICÆ BACHER.

Rec. Extracti Hellebori nigri,
 - - - - - Myrrhæ ana unc. semis,
 Pulveris Cardui Benedicti scrupul. quinque:
 Misceantur in massam, ex qua formentur Pilulæ grani dimidii ponderis.

Vis harum Pilularum pendet ab Helleboro: addita, considerata præsertim dosi, ad quam ordinariò præscribi debent, vix aliquid præstare possunt. Prudenti manu quotidie ad grana decem, quindecim, aut viginti exhibitæ potentissimè alterant, resolvunt. His titulis laudantur præsertim in Hydrope, & in obstinatissimis casibus quandoque opem tulerunt. In majori dosi ardorem Stomachi, Cardialgiam aliasque turbas excitant, & per vomitum, vel alvum agunt. Vide in Materia Medica HELLEBORUS NIGER.

CONSERVÆ, ELECTUARIA ET
 CONFECTIOES.

Conservæ dicuntur medicamenta, quæ vegetabilium partibus recentibus cum Saccharo, vel variis pulveribus cum Syrupo, Melleve, in pultis consistentiam redactis constant.

In simplices, quæ Conservas propriè dictas constituunt,

& in compositas, electuaria ordinariò nominatas, quibus & confectiones adnumerantur, distinguuntur.

Conservæ, præsertim eæ, quæ e vegetabilibus recentibus fiunt, ferventur vasis bene obturatis in loco frigidiori, ne fermentatione, in quam valdè pronæ sunt, avolante principio volatili, vires suas amittant.

Quum *Conservæ simplices Antiscorbuticæ* paucos tantum dies salvis viribus servari queant, eis unicam, durabiliorem, compositam substituimus.

Vegetabilium, e quibus componuntur, vires habent.

CONSERVA BOTRYOS.

Rec. Foliorum recentium Botryos Mexicanæ . libr. unam:
 Reducantur in Mortario lapideo Pistillo ligneo in Pul-
 pam tenerrimam, cui protracta contusione immis-
 ceantur
 Sacchari albi libr. duæ.

Eodem modo præparantur

CONSERVA CALENDULÆ ex Floribus.

- - - - - HEDERÆ TERRESTRIS.

- - - - - ROSARUM RUBRARUM ex Floribus.

CONSERVA ACETOSELLÆ.

Rec. Foliorum Acetosellæ libr. unam,
 Sacchari albi libr. duas:
 In Pulpam tufis immisceantur
 Salis essentialis Acetosellæ drachm. duæ.

CONSERVA ABSINTHII.

Rec. Pulveris Foliorum Absinthii vulgaris . unc. quatuor,
 ----- Sacchari albi unc. octo:
 Misceantur, & fiat
 Syrupi simplicis suffic. quantitate
 Conferva.

Eodem modo præparantur

CONSERVA ANTHOS

----- FUMARIÆ.

----- MENTHÆ.

----- SALVIÆ.

CONSERVA ANTISCORBUTICA.

Rec. Foliorum recentium Cochleariæ libr. semis,
 ----- Nasturtii aquatici,
 Radicis recentis raphani rusticani raspatæ . ana unc. tres,
 Sacchari albi libr. duas semis:
 Tundantur in pulpam, cui immisceantur
 Aceti Vini unc. sex.

ELECTUARIUM DIASCORDIUM five CON-
 FECTIO JAPONICA.

Rec. Pulveris Terræ Japonicæ unc. quatuor,
 ----- Foliorum Scordii unc. duas,
 ----- Radicis Tormentillæ,
 ----- Florum Rosarum Rubrarum,
 ----- Nucis Moschatae ana unc. unam,

Opium, suffic. quantitate Vini Hispanici soluti, . drachm.
unam semis :

Mellis despumati unc. viginti septem.

Melli pelvi æneæ indito & parum calefacto primò incorporetur, Pistilli lignei beneficio, Opium; dein protracta agitatione inspergantur partitis vicibus pulveres, omniaque probè misceantur, ut fiat Electuarium uniforme.

Idem operandi modus adhibeatur in confectione Electuarii Reiquiei & Theriacæ.

Ita emendatum est famosum illud electuarium e scordio, seu diascordium, quod FRACASTORIUS, tamquam præstantissimum Alexipharmacum, omni morbo contagioso, ipsi etiam Pesti, opponere excogitaverat. Præjudicata hæc opinio, quæ diu invaluit, ferè omninò jam excussa est, & refelli non meretur. Anodinum, cardiacum, adstringens Remedium est, quod in nimis evacuationibus, a sola laxitate aut irritabilitate solidorum pendentibus, non sine fructu præscribitur. Uncia continet grana duo & dimidium Opii. Id dosim moderetur.

ELECTUARIUM LENITIVUM.

Rec. Radicis Polypodii incisæ & contusæ unc. duas :
coquantur ex

Aquæ pluvialis pint. una ,

Ad pint. semis :

In colatura dein dissolutis

Sacchari communis unc. sexdecim,

Fiat leni calore Syrupus spiffior, cui probè immisceantur

Pulpæ Prunorum,

- - - - Tamarindorum,

- - - - Cassiæ,

Pulveris Foliorum Sennæ ana unc. sex,

- - - - Seminis Anisi unc. tres.

Ad unciam unam alteramve mite purgans est, quod etiam in morbis inflammatoriis tutò exhiberi potest.

ELECTUARIUM REQUIES.

Rec. Pulveris Radicis Altheæ unc. sex,

- - - - Amomi unc. unam semis,

Opium, suffic. quant. Vini Hispanici soluti, . unc. semis,

Mellis despumati unc. viginti duas:

Exactè misceantur.

Ex hac Compositione etiam inutilia eiecimus. Ad conciliandum somnum sanis etiam Infantibus exhiberi solet. Pessimus hic mos vigeat, donec Pharmacopolis lege vetitum fuerit Opium præparata sine Medici præscripto divendere. Qualibet dragma continet granum Opium.

THERIACA.

Rec. Pulveris Amomi,

- - - - Radicis Calami aromatici . ana unc. quindec.,

- - - - - - - - Gentianæ unc. duas,

- - - - Cinnamomi unc. tres,

- - - - Piperis albi unc. unam,

- - - - Salis Martis ad albedinem calcinati . unc. sem.

Tincturæ

Tincturæ Castorei unc. quatuor,
 Op̄ii, suffic. quant. Vini hispanici soluti unc. duas:
 excipiantur omnia
 Mellis despumati libr. decem,
 Et probè misceantur.

Sub hoc nomine hætenus cognita & in Pharmacopœis inventa est monstrosa compositio, ab authore ANDROMACHO Neronis Medico, denominata, & quia Venetiis, quotannis maximo apparatu parari, & hinc in omnem Europam transferri solet, Veneta dicta. Plura vix alicujus efficacæ, aliaque multa, quorum virtuti aucta aliorum dosi facilè suppleri poterat, continebat: cœca tamen & superstitiosa in Veteres reverentia eam hætenus inemendatam servaverat. Clarorum Virorum exemplo, hoc præjudicium excussimus, & nisi omnia nos fallant, potiùs cum virium augmento eam ad hæc pauca ingredientia redigimus.

Olim tamquam infallibilis panacea omni veneno, omni morbo opponèbatur. Nos calidas, cardiacas, stomachicas, anodinas ei vires tribuimus. Scrupuli quatuor continent circiter Granum Op̄ii.

**TINCTURÆ, ELIXIRIA, ESSENTIÆ,
 BALSAMA SPIRITUOSA.**

Vocabula *Tinctura, Elixir, Essentia, Balsamum* promiscuè hodie adhibentur ad designanda varia Medicamina specierum e triplici regno desumptarum in appropriato vel spi-

rituoso, vel salino, vel aquoso Menstruo Infusione & Digestione præparata. Digestio instituitur cum in finem, ut Menstrui in species actio promoveatur. Fiat hæc calore moderato, numquam ad liquoris ebullitionem intendendo, in vase optimè clauso, subinde agitando, ut Menstruum omnem specierum superficiem aggredi possit. Digestione perfecta, coletur liquor per chartam emporeticam, atque in lagenis bene obturatis fervetur.

Vasa ad hanc Operationem requiruntur ampla, ut vaporum circulationi sit spatium sufficiens: sint porro vitrea vel figulina, compacta. Metallica omnino rejicienda sunt.

Tempus, quod digestio durare debet, pro quaque *Tinctura* in formula determinavimus; attamen, si quis præfert hujus generis Pharmaca præparare calore lenissimo, qualis est media æstate calor solaris, is Digestionem plures dies ultra præscriptum tempus protrahere debet, ut sit certus, Menstruum omnes partes in eo dissolubiles extraxisse.

BALSAMUM TRAUMATICUM.

Rec. Benzoës unc. tres,
 Aloës hepaticæ unc. semis,
 Balsami peruviani ficci. unc. duas:
 trita digerantur dies sex cum
 Spiritus Vini rectificati unc. triginta duabus,
 & cola.

Est BALSAMUM COMMENDATORIS a Collegio Edinburgensi reformatum. Storax, Myrrha, Olibanum, Radices Angelicæ & Flores Hypericonis sine damno ex eodem ejecta videntur, & cum externis præsertim usibus destinatum sit, Aloës hepatica bene succotrinæ substituta est. Vulnerarium, detergens est. Aliqui ad guttas aliquot in Vino, aut alio vehiculo, internè commendant ad dolores Colicos, flatu discutiendos, Stomachum exstimulandum, & roborandum.

ELIXIR ANTHARTHRICTICUM CARIBÆUM.

Rec. Gummi Guajaci triti unc. duas,
Taffia pint. duas:
digerantur per octiduum, dein Liquor filtretur.

Circulum intendens, omnes excretionem, & præsertim diaphoresim, juvans, penetrantissimum Remedium est, quod ab aliquot annis, tamquam specificum, adversus Podagram & Arthritidem laudari cœpit. Dosis uncia dimidia, uncia integra, etiam pluries de die.

ELIXIR PROPRIETATIS.

Rec. Aloës succotrinæ tritæ unc. duas,
Crocus unc. unam,
Tincturæ Myrrhæ pint. semis,
Spiritus Vini rectificati pint. unam:
digere dies sex, & filtra.

Si Aloës, Crocus & Myrrha simul digestionem committantur, Spiritus Vini rectificatus tam citò Croco & Aloë satura-

tur, ut vix aliquid Myrrhæ extrahere possit: hinc tertia pars Tincturæ Myrrhæ adhiberi debet; vel Myrrha primò in tota quantitate Menstrui per quatrimum degeri, & tum Aloës & Crocus addi.

Primas vias a tenaci muco liberat, earumdemque actionem juvat. Laxis, pituitosis, cachecticis optimum quandoque tonicum, resolvens est. Nocet siccis, biliosis, & sÿsthema hæmorrhoidale movet. Datur ad guttas viginti, quadraginta, sexaginta, etiam pluries de die.

ELIXIR STOMACHICUM.

Rec. Extracti Corticis peruviani unc. duas,
 - - - - Centaurii minoris,
 - - - - Gentianæ,
 Salis Tartari,
 Flavedinis Corticum aurantium ana unc. unam,
 Vini albi hispanici pint. duas,
 Spiritus Vini gallici unc. quatuor.
 Digerè dies sex, & filtra.

Cardiacum, roborans est. Vicem supplet Elixirii visceralis. Dari potest ad uncias.

ELIXIR VITRIOLI ACIDUM.

Rec. Spiritus Vini rectificati unc. sexdecim,
 instilla
 Olei Vitrioli unc. tres.

concuſſione optimè mixta digerantur per triduum, tunc addantur

Pulveris craſſi Cinnamomi drachm. ſex,

- - - - - Zingiberis unc. ſemis,

Foliorum Menthæ piperitidis drachm. duæ.

Digerantur rurfus dies ſex, & filtrentur.

Optimè roborat, & ubi amara ſefellerant, quandoque opem tulit. Minùs, quam alia Elixiria, circulum intendit; ut etiam febricitantibus dari poſſit. Bis, ter quotidie vacuo Stomacho ad guttas viginti, triginta, quadraginta, in appropriato vehiculo, exhibetur.

ESSENTIA ABSINTHII COMPOSITA.

Rec. Herbæ Abſinthii unc. quatuor,

Corticum Curaffavenſium

Radiciſ Galangæ minoris ana unc. unam,

Macis

Cinnamomi ana drachm. duas:

incifa & contuſa digere per quatriduum cum

Spiritus Vini gallici pint. duabus:

dein filtra.

Ex ſola Herba Abſinthii cum Spiritu Vini fit eodem modo

Effentia Abſinthii ſimplex.

Stomachica, carminativa, antihelminthica eſt, & Abſynthii præfertim vires habet. Dari poteſt ad dragmas.

ESSENTIA CORTICUM AURANTIORUM.

Rec. Corticum Curassavensium incisorum unc. quatuor,
 Spiritus Vini gallici pint. unam.
 Digere triduum, & cola.

Eodem modo præparantur

ESSENTIA CORTICUM CITRI.

----- CAMOMILLÆ.

Analepticas, calidas, carminativas, Olei essentialis illius simplicis, e quo fiunt, spiritu Vini diluti, omnes hæ Essentia vires habent. Dosis dragma dimidia, dragma una.

TINCTURA ALOËS.

Rec. Aloës foccotrinæ tritæ unc. duas,
 Spiritus Vini gallici pint. semis.
 Digere dies sex, & filtra.

Eodem modo præparantur

TINCTURA ASSÆ FŒTIDÆ.

----- MYRRHÆ.

Omnium vires vide in materia medica. Tincturæ Myrrhæ & Aloës, tam seorsim quam mixtæ, præsertim a Chirurgis ad putredinem arcendam, ulcera detergenda & ossium cariæm adhibentur.

TINCTURA AMARA.

Rec. Radicis Gentianæ unc. duas,
 Flavedinis Corticum Aurantium unc. unam,

GANDAVENSIS. 255

Canellæ albæ unc. semis,
 Cochinillæ drachm. unam.
 Incisa & contusa digerantur per quatrimum cum
 Spiritus Vini gallici pint. una;
 dein liquor filtretur.

*Stomachica, roborans est. Dosis a dragma ad unciam dimi-
 diam.*

TINCTURA CANTHARIDUM.

Rec. Cantharidum contusarum . . . drachm. unam semis,
 Pulveris Cochinillæ drachm. semis:
 digere, addita
 Spiritus Vini rectificati pint. semis,
 dies quatuor, & cola.

*Hæc unica, tutissima & efficacissima, usibus internis des-
 tinata Cantharidum præparatio est. Ejus vires medicas vide
 pag. 42. sine metu dari potest ad guttas viginti bis ter de
 die, & sensim augeri dosis.*

TINCTURA CASTOREI.

Rec. Castorei Russici minutim incisi unc. unam,
 Spiritus Vini rectificati pint. unam:
 digere dies sex, & cola.

*Vires nervinas, antihystericas, spirituoso Menstruo evectas
 Castorei habet. Dosis guttæ triginta, scrupuli duo, dragma.*

TINCTURA CORTICIS PERUVIANI.

Rec. Corticis peruviani contusi unc. quatuor ,
 Spiritus Vini rectificati pint. unam :
 digere dies decem , & filtra.

Cardiaca , stomachica , roborans est. Convenit laxis cachecticis , alias Corticis præparationes non ferentibus. Dari potest a dragma ad integram unciam.

TINCTURA CROCI.

Rec. Croci drachm. sex
 Spiritus Vini rectificati pint. semis :
 digere dies quinque , & filtra.

Pro viribus vide in Materia Medica CROCUS.

TINCTURA GUAJACI VOLATILIS.

Rec. Gummi Guajaci triti unc. quatuor ,
 Balsami peruviani drachm. duas ,
 Olei essentialis Sassafras drachm. semis ,
 Spiritus Salis Ammoniaci vinosi pint. unam :
 macera dies sex , & cola celeriter per pannum laneum.

Menstruum hic adhibitum non solum Gummi Guajaci optime solvit ; sed etiam ejus vires intendit. Sic irritans , calidum , penetrantissimum Remedium est , quod ad parvum coclear mane & vesperi in appropriato vehiculo exhibitum in Rheumatismo chronico multisque Morbis frigidis , in quibus

*bus circulum intendere, humores movere, & excretionem juvare
utile esse potest, maximis celebratur encomiis.*

TINCTURA JALAPPÆ.

Rec. Pulveris crassi Radicis Jalappæ unc. tres,
Spiritus Vini gallici pint. semis:
digere dies octo, & filtra.

*A dragma una ad unciam dimidiam efficax, tutum pur-
gans est.*

TINCTURA IPECACUANHÆ.

Rec. Pulveris crassi Ipecacuanhæ unc. unam,
Vini albi hispanici pint. semis,
Spiritus Vini gallici unc. duas:
macera triduum, & cola.

*Ad unciam dimidiam vel integram per emesim agit, &
facile assumitur: in minori dosi alterat. Vide IPECACUANA.*

TINCTURA LACCÆ five AQUA GINGIVALIS.

Rec. Gummi laccæ triti unc. unam semis,
Pulveris Myrrhæ unc. semis,
- - - - - Aluminis crudi drachm. duas,
Aquæ vulnerariæ vinosæ pint. unam:
digere dies sex, & cola.

*Per se vel cum Melle Rosarum mixta ad laxitatem, hæ-
morrhagiam & ulcera gingivarum atque oris, præsertim a
scorbuto producta, adhibetur. Internè non datur.*

TINCTURA MELAMPI five HELLEBORI NIGRI.

Rec. Radicis Hellebori nigri incisæ unc. quatuor semis,
 Pulveris Cochinillæ drachm. semis,
 Vini albi hispanici pint. unam,
 Spiritus Vini gallici unc. quatuor:
 fiat digestio per octiduum; liquor dein filtretur.

Vires habet a sola Radice Hellebori, quas vide in Materia medica, & pag. 244. Cochinilla huic Tincturæ, ut etiam Tincturæ Cantharidum, gratiorem colorem conciliat, & præterea nihil præstat. Commendatur parvum coclear bis de die in appropriato vehiculo, tamquam alterans, resolvens & speciatim potenter menses movens. In hoc ultimo efficiendo tantæ efficacis a celeb. MEADIO statuitur, ut, si vasa uterina vincere nequeat, sanguinem per alias vias pellat. Si id verum sit, prudenti manu præscribi debet. Sed a Pilulis BACHERI, ut in larga dosi datis, numquam Hæmorrhagiam observavimus.

TINCTURA OPII seu LAUDANUM
LIQUIDUM SYDENHAMII.

Rec. Opii incisi unc. duas,
 Croci unc. unam,
 Pulveris crassi Cinnamommi,
 - - - - - Caryophyllorum ana drachm. unam:
 Vini albi hispanici unc. viginti,
 digere dies quatuor, & filtra.

Vires habet præsertim ab Opio, cujus grana duo continentur in scrupulo uno hujus Tincturæ.

TINCTURA SUCCINI.

Rec. Succini subtilissimè triti unc. quatuor,
 Spiritus Vini Alkohol pint. unam:
 digere dies sex, & cola.

*Laudatur tamquam nervina, antispasmodica, roborans.
 Vide pag. 200. dosis guttæ viginti, quadraginta, sexaginta.*

A C E T A.

ACETUM ANTISEPTICUM,

VULGO VINAIGRE DE QUATRE VOLEURS.

Rec. Herbarum Absinthii unc. unam semis,
 - - - - - Rorismarini,
 - - - - - Salvie,
 - - - - - Menthæ,
 - - - - - Rutæ ana drachm. duas,
 Florum Lavendulæ unc. unam,
 Allii,
 Radicis Calami Aromatici,
 Cinnamommi,
 Caryophyllorum,
 Nucis Moschatæ ana drachm. unam:
 incisa & contusa digerantur dies octo cum

Aceti Vini pint. duabus:
 Liquori dein filtrato addantur
 Camphoræ Spiritus Vini gallici unc. quatuor so-
 lutæ drachm. duas.

Vocatur etiam Acetum Prophylacticum, & tamquam tale laudatum est adversus Pestem aliosque morbos contagiosos. Refertur, quatuor latrones hoc Remedio in Peste massiliensi impune hoc morbo decumbentes eorundemque cadavera spoliassse. Hinc posterius nomen & famam sortitum est. Præstans antisepticum videtur.

ACETUM COLCHICUM.

Rec. Radicis Colchici recentis, incisæ . . . unc. quatuor,
 Aceti Vini pint. unam:
 digere dies octo: Tum adde
 Spiritus Vini gallici unc. duas,
 & filtra.

Vires vide pag. 56.

ACETUM ROSACEUM.

Rec. Rosarum rubrarum unc. tres,
 Aceti Vini pint. unam,
 Spiritus Vini gallici unc. duas:
 digere quatrimum, & filtra.

Externè adhibetur tamquam resolyens, discutiens, roborans. Temporum & capitis lotio laudatur ad Cephalalgiam.

ACETUM SCILLITICUM.

Rec. Scillæ siccatæ & minutim incisæ unc. sex,
 Aceti Vini pint. duas:
 digerantur dies octo; additis dein
 Spiritus Vini gallici unc. quatuor,
 liquor filtretur.

Hoc Medicamentum jam a GALENO notum solida exstimulat, viscida attenuat, & feliciter infarctus ab his causis natos expedit. Laudatur in Hydrope, & præsertim in morbis pectoris, ubi iners pulmo, & tenax viscidum expellendum est. A dragma una ad unciam dimidiam alterat, & plerumque per diuresim agit; in majori dosi per vomitum, vel per alvum. Vide in Materia medica SCILLA.

OLEA INFUSA.

OLEUM INFUSUM ABSINTHII.

Rec. Herbæ Absinthii vulgaris incisæ unc. sex,
 Olei Olivarum pint. unam:
 infunde leni calore in Vase clauso per quatrimum & cola
 per linteum.

Eodem modo præparantur

OLEUM INFUSUM CHAMÆMELI.

----- MENTHÆ.

----- RUTÆ.

OLEUM HYPERICI.

Rec. Summitatum Hyperici cum Floribus libr. unam,
 Croci drachm. duas:
 incisa infundantur leni calore per sex dies in
 Olei Olivarum pint. una semis:
 in colatura dein dissolvatur
 Therebintinæ Venetæ libr. una.

Omnia hæc præparata, cum Olea unguinosa resinosa & oleosa vegetabilium partes solvant eorundemque colorem extrahant, aliquas plantarum adhibitarum vires possident. Olim parabantur coctione: sed hac methodo perit quidquid volatile est. Præscribuntur ad usus externos. Olea Absynthii, Rutæ & Menthæ, tamquam roborantia, carminativa & antihelminthica, stomacho & umbilico inunguntur. Oleum Chamæmeli, tamquam carminativum & anodinum, adversus intestinorum tormina & dolores colicos ventri illinitur, & enematis additur. Spinæ dorsi inunctum commendatur etiam a quibusdam ad febres intermittentes. Oleum Hyperici excellens vulnerarium creditur. Omnia multum ultra merita laudata sunt.

O L E A E X P R E S S A.

OLEUM AMYGDALARUM.

Rec. Amygdalarum non rancidarum quant. vis:
 Contunde in Mortario lapideo, donec pastam mollem, pinguem, exhibeant; hanc Sacculo Cannabino inclusam

submitte prelo, & omne Oleum sensim exprime, quod a
fæcibus dein defunde.

Eodem modo præparantur

OLEUM LINI ex sem.

- - - - NUCUM JUGLANDIUM.

- - - - PAPAVERIS ALBI ex sem.

Ad *Olei Amygdalini* præparationem promiscuè possunt
Recipi Amygdalæ sive dulces sive amaræ, quum Oleum,
quod largiuntur, utrumque ejusdem planè sit naturæ.

Olea Unguinosa omnia asservandâ sunt in loco frigidiori:
sunt enim valde prona ad induendum rancorem, qui calore
multum promovetur: variant tamen quoad tempus, quo illo
afficiuntur: sic *Oleum Lini* & *Oleum Olivarum* diutius quam
reliqua suam naturam servant. *Oleum* verò *Amygdalarum*
dicta labe brevi contaminatur; hinc postremum hoc Oleum
parva quantitate, quæ paucos dies tantum durat, exprimatur.

Omnia hæc Olea easdem vires habent, quas vide pag. 131.
& 132.

OLEUM OVORUM.

Rec. Ovorum recentium quant. vis:

Coque in aqua communi, ut indurentur penitus; dein
vitellos exime, eosque in pelvi leni igni commillos Pistillo
ligneo assiduè tere, donec eorum volumine imminuto, atque
omni fugato humido, massam Unguinosam albo flavam ex-

hibeant: tum subito, ne rufescant, quod decompositionis initium denotaret, ab igne removeantur. Ferventes etiamnum indantur Sacculo Cannabino five e Pilis equinis contexto, & exprimatur Oleum.

Laudatur præsertim ad fissuras mammarum & labiorum, ad hæmorrhoidum dolores, ad delendas variolarum foveas aliasque cicatrices, & ad ambusta. Ab aliis tamen Oleis unguinosi nihil videtur diversum habere.

BUTYRUM CACAO.

Rec. Nucum Cacao quant. vis:

Torreantur in Sartagine ferrea, donec a corticibus liberari queant: decorticatæ reducantur in pulverem crassiorem, & includantur sacco linteo, qui aquæ bullientis vaporis tamdiu exponatur, usque dum vapor totum pulverem penetraverit: Sacco deinde inter preli laminas moderatè calefactas collocato, exprimatur Oleum, quod Balnei maris calore liquatum a fæcibus defundatur.

Consistentia, non viribus, differt ab aliis Oleis expressis.

UNGUENTA, CERATA, POMATA,

BALSAMA UNGUINOSA.

Sub his denominationibus veniunt Medicamenta tactu mollia, modò Axungie Porcinæ, five Butyri, modò sebi consistentiam habentia, leni affrictu Corporis externis partibus applicanda.

Olea

Olea expressa & pinguedines animales usitata horum præparatorum sistunt excipientia: junguntur eis liquatione, dissolutione, vel simplici immixtione præcipuè Cera, Substantiæ resinosa, Balsama nativa, Metallorum Calces, aliaque plura sicca in tenerrimum Pulverem redacta.

Præparantur hæc Pharmaca ordinariò in pelvi ænea igni moderato, qui ingredientia neutiquam decomponere valet, superimposita, accedente agitatione lignea spatula vel pistillo, encheiresi ad quamque formulam exponenda.

UNGUENTUM ÆGYPTIACUM.

Rec. Viridis æris pulverisati unc. quinque,
Aceti Vini unc. septem,
Mellis unc. quatuordecim.

Mixta coquantur sub perpetua agitatione, donec, Mellis phlogisto revificato cupro, colorem rubrum, & Unguenti consistentiam acquisiverint.

Ulcera sordida, putrida detergit; Carnem spongiosam reprimat & absumat.

UNGUENTUM ALBUM CAMPHORATUM.

Rec. Axungiae porcinae unc. sexdecim,
Cerussae pulveratae unc. octo,
Camphoræ, S. Q. Olei Olivarum solutæ . dragm. tres:
miscantur exactè.

Deficcet, refrigerat, discutit: adhibetur in excoriationibus & levibus inflammationibus: nocet in Erysipelate. In vase bene clauso servari debet, ne Camphora deperdatur.

UNGUENTUM ALTHEÆ.

Rec. Cerae citrinæ libr. unam,
 Terebinthinæ venetæ unc. tres,
 Resinæ libr. semis:
 liquentur leni igne in
 Olei Olivarum pint. una semis,
 - - - Lini pint. semis,
 & colentur per linteum.

Ab Oleo e mucilaginis, quod olim ad parandum hoc Unguentum adhibebatur, & cum constet Olea expressa vegetabilium mucilaginem non solvere, jam ejectum est, nomen retinuit. Emolliens, relaxans, resolvens est.

UNGUENTUM BASILICUM.

Rec. Cerae flavæ,
 Resinæ,
 Picis nigræ,
 Terebinthinæ venetæ ana libr. semis:
 liquata moderato calore in
 Olei Olivarum pinta una,
 colentur.

Digerit; suppurationem promovet; ulcera detergit.

UNGUENTUM E LAPIDE CALAMINARI.

Rec. Ceræ flavæ unc. octo :
liquefcent igne leni in

Olei Olivarum pint. una :
ab igne remotis paulatim immisce

Lapidis Calaminaris præparati libr. femis ,
& affiduè agita, donec refrixerit Unguentum. Vicem sup-
plet *Unguenti desiccativi.*

Excoriationes & ulcera optimè exsiccat.

UNGUENTUM FUSCUM VULGÒ DE LA MERE.

Rec. Lithargyrî præparati libr. tres,

Olei Olivarum pint. quatuor :
coquantur sub perpetua agitatione, donec Fuscum colo-
rem atque Emplastri consistentiam acquisiverint; quo fac-
to, liquentur in eis

Ceræ flavæ,

Axungiæ porcinae,

Sebi ovilli,

Butyri recentis ana libr. tres.

*Ob magnam quantitatem pinguedinum Lithargyrio addi-
tarum mitissimum exsiccat est.*

UNGUENTUM MERCURIALE.

Rec. Mercurii vivi puri,

Axungiæ porcinae ana part. æquales:

terantur in Mortario marmoreo, donec Mercurius omnis extinctus fuerit, & nulli, dum parum hujus Unguenti superiori parti manus affricatur, appareant Globuli Mercuriales.

Si ad Mercurii partem unam recipiantur sex partes Axungiae, surgit *Unguentum Neapolitanum*.

Mercurii extinctio multum acceleratur, si Axungia recipiatur rancida, vel vetusti Unguenti Mercurialis portio miscelæ addatur.

Resolvens & antisiphiliticum est efficacissimum, quod non solum morbis topicis, sed etiam universali Lue opponitur, & reliquis Mercurium adhibendi methodis hætenus palmam videtur præripere. Scrupuli duo, quatuor, sex alternis diebus, aut dimidiata dosis quotidie, magnæ corporis superficiei affricantur. Ut omnia Mercurii præparata, prudentem manum exigit: nam major dosis, & etiam in quibusdam subiectis multò minor salivationem excitat; os inflammat, exulcerat; horrenda symptomata producit, & minùs rectè luem curat. Omnes Cautelæ hujus loci non sùnt.

UNGUENTUM NERVINUM.

Rec. Foliorum Salviæ,
 - - - - Lauri,
 - - - - Roris marini,
 - - - - Thymi,
 - - - - Pulegii,
 - - - - Origani . . . ana unc. quatuor semis:

incisa infundantur leni calore per quatrimum in
 Olei Olivarum pint. tribus:
 infusione peracta, colentur, & in colatura liqua
 Ceræ citrinæ libr. unam semis,
 Sebi ovilli libr. unam:
 Unguento dein refrigerato immisce
 Olei Essent. Roris marini unc. unam semis,
 - - - - - Lavendulæ unc. semis.

*Titulus virtutem exprimit: frigidis scilicet nervorum mor-
 bis opponitur, & membro paralytico, atrophico &c. affricatur.*

UNGUENTUM NUTRITUM.

Rec. Lithargyrii præparati libr. semis,
 Olei Olivarum lib. unam semis,
 Aceti Vini libr. semis,
 agitentur Pistillo ligneo in Vase figulino calidis cineribus
 imposito, donec penitus coierint, & albi coloris Unguen-
 tum constituent, in quo nullæ amplius Lithargyrii parti-
 culæ conspicuæ sint.

*Refrigerat, exsiccat: adhibetur adversus excoriationses,
 pruritus ulcerum &c.*

UNGUENTUM POPULEUM.

Rec. Gemmarum Populi recentium libr. tres:
 immittantur in Vas figulinum, & eis affunde
 Axungiae porcinae liquatae libr. sex:

Vas claufum reponatur in illud tempus, quo fequentia vegetabilia comparari queant recentia, fcilicet

Papaveris albi,
 Hyofcyami ana libr. una femis,
 Solani libr. duæ,
 Belladonæ libr. una:

contufa addantur mifcelæ Axungię & Gemmarum Populi: coquantur ad confumptionem duarum tertiarum humiditatis; tum cola cum expreffione, & Unguentum a faciibus & refiduo humido fepara.

Quum a vegetabilibus hypnoticis hujus Unguenti vires dependeant, hæc fola, aucta dofi, in eo fervavimus.

Refrigerans, emolliens, paregoricum eft. Laudatur ad ambufta & non fine frucltu dolentibus Hæmorrhoidibus applicatur: reliquæ laudes, quæ hinc inde apud Authores occurrunt, præjudicio nituntur.

UNGUENTUM ROSACEUM.

Rec. Axungię porcinae quant. vis:
 immitte in Pelvim figulinam, & Piftilli lignei ope lavetur & fubigatur cum Aqua Rosarum, donec ejus odore fuerit imbuta & niveum acquifiverit Alborem; tum immifce fingulis Axungię libris

Olei Effent. Bergamot gutt. duodecim.

Potius ad Odoramenta, quam ad ufus medicos adhibetur: cuti aridæ, fiffæ, emolliendi ergo, a quibusdam applicatur. Ad hos ufus æquivalet meræ Axungię.

UNGUENTUM DE STYRACE.

Rec. Gummi elemi,
 Ceræ flavæ ana unc. quatuor semis,
 Colophonæ unc. novem:
 liquentur leni igne in
 Olei Olivarum pint. una:
 ab igne remotis addantur
 Styrcis liquidæ unc. quatuor semis.

Cessante effervescentia, quæ a parte aquosa, quam Sty-
 rax liquida semper continet, exoritur, rursus leni expo-
 nantur calori, & agitentur perpetuò spatula lignea, donec
 omni humido evaporatione fugato, Unguentum denuo pel-
 luceat; tum cola, & ubi refrixerit, a fæcibus separa.

Ulceribus laxis, putridis imponitur.

BALSAMUM ARCÆI.

Rec. Gummi Elemi,
 Terebinthinæ venetæ ana unc. sex,
 Sebi Ovilli unc. octo,
 Axungia Porcinæ unc. quatuor.
 Liquefcaut lento igne & colentur.

Vulnerarium, digestivum est.

BALSAMUM LOCATELLI.

Rec. Olei Olivarum pint. unam semis,
 Santali rubri pulverisati unc. tres:

digere usque dum Oleum rubro colore tinctum sit, tum adde

Ceræ flavæ unc. octo,
Terebinthinæ venetæ unc. sexdecim:
leni igne liquatis, fatisque refrigeratis probè immisceantur
Balsami Peruviani unc. tres.

Extus vulnerarium est: intus laudatur ad Contusiones, Vulnera & Ulcera interna. Non mirum itaque si adversus Tussim, Hæmopthisim, Phthisim hinc inde commendatum reperiat. Vitello Ovi subactum & duplæ quantitati Conservæ Rosarum rubrarum immixtum, tamquam vulnerarium, a Medicis anglis præscribitur.

CERATUM SATURNINUM.

Rec. Ceræ albæ libr. semis:
Pelvi figulinæ commissa liquetur addita
Olei Olivarum pint. una:
refrigeratis admisceantur sub assidua agitatione Pistillo ligneo
Extracti Saturni unc. quinque:

Resolvens, discutiens, quandoque reperiens est: hinc prodest levibus Inflammationibus; sæpe nocet Erysipelati.

LINIMENTUM CEREUM.

Rec. Ceræ albæ unc. unam,
Spermatis ceti unc. unam semis:
liquefiant lenissimo calore in
Olei Olivarum pint. semis:
ab

ab igne remota perpetuò agitentur, donec penitus refrigerint.

Emolliens, relaxans est.

POMATUM AD LABIA.

Rec. Ceræ albæ unc. octo,
Spermatis Ceti unc. quatuor:

liquefiant in

Olei Olivarum pint. una:
liquatis adde

Aquæ Florum Aurantiorum pint. femis,
Radici Anchusæ contusæ unc. duas:

coquantur lento igne ad consumptionem humiditatis; dein colatis & sufficienter refrigeratis immisce

Olei essent. Caryophyllorum gutt. tringinta sex.

Easdem cum præcedenti vires habet. Radix Anchusæ colorem, Aqua florum Aurantiorum & Oleum Caryophyllorum odorem conciliant. Cæterum nihil præstant.

TABELLÆ AD SCABIEM.

Rec. Mercurii vivi unc. unam femis:
dissolvatur leni calore in

Spiritus Nitri unc. tribus;
sumantur dein

Axungie porcine libr. duæ:
his in vase figulino liquatis addatur præscripta mercurii dissolutio, ac miscela pistillo ligneo assidue agitetur, donec

incipiat spiffefcere ; tum effunde in formam chartaceam ,
& refrigeratum Unguentum in Tabellas unciam dimidiam
pendentes fea.

Oportet Mercurii diffolutio fit Aquæ adinfar diaphana ,
quod conftanter obtinget , fi fpiritus nitri receptus fuerit
puriffimus ; fi vero is Acido vel vitriolico , vel muriatico
inquinatus fit , Mercurius , eo momento , quo diffolvitur ,
præcipitatur , & loco Nitri Mercurialis fit ratione alieni
immixti Acidi vel Vitriolum Mercurii , vel Mercurius præ-
cipitatus albus.

Diffolutio mercurialis , dum mifcetur cum Axungia , de-
componitur : Acidum Nitri fcilicet Saponis acidi fpeciem
cum Axungia conftituit , & ab Acido derelictus Mercuri-
us colorem citrinum Unguento conciliat.

*Titulus ufum exprimit. Dragma dimidia vel integra quo-
tidie brachiis vel tibiis affricatur. Cum major dofis omnes
effectus unguenti Mercurialis pag. 268. defcriptos edere pof-
fit , cautè potius cum his Tabellis procedendum eft.*

EMPLASTRA , SPARADRAPA , CEREOLI

Emplafta fiunt Medicamenta externa , folida , manibus
tractata molefcntia & ductilia , parti , cui applicantur , fe
agglutinantia ,

Fiunt ex pinguibus , oleofis , plurimisque fubftantiis fic-
cis , æquè ac Unguenta , eademque inftrumenta cum illis

communia habent : soliditatem suam debent vel Cerae , Resinis , vel Calcibus saturninis ; illa non aliam quam unguenta encheiresim postulant , hæc verò sequenti modo præparantur : Plumbi Calx atque Oleum cum addita sufficiente quantitate Aquæ igni imposita , sub perpetua agitatione , coquantur , Aquæ , quæ impedit quo minus Oleum aduratur , ea ratione , qua exhalat , novam substituendo ; donec dicta Calx in Oleo penitus dissoluta sit : deinde superstes Aqua leni calore evaporatur , & Emplastro ab igne remoto & paululum refrigerato reliqua ingredientia probè immiscentur.

Succi concreti gummeo-resinosi in sufficiente quantitate aquæ solvantur , colentur , & ad Extracti spissioris consistentiam leni calore reducantur , priusquam Emplastro addantur.

Linteolum Emplastro utrimque æquabiliter illinitum *Sparadrapum* , vel *tela Emplastica* appellatur : hoc verò *Sparadrapum* , si in tenues cylindros superficie lævi , eaque crassitie , ut in Urethram introduci possint , donatos convolvatur , *Cereoli* vel *Candeolæ* nomine venit.

Emplastra , dum præparata sunt , in Bacillos cylindricos , quos *Magdaleones* vocant , efformari solent.

EMPLASTRUM DE CICUTA.

Rec. Cerae citrinæ unc. triginta duas ,
Olei Olivarum pint. unam :

leni calore colliquatis probè immisceantur

Extracti Cicutæ unc. sexdecim,
 Gummi ammoniaci colati libr. semis,
 Pulveris Cicutæ libr. una.

Laudatissimum resolvens est, quod tumoribus duris, scirrhosis imponi solet, dum interim Cicutæ usus internus tentatur.

EMPLASTRUM COMMUNE.

Rec. Lithargyrii pulverisati libr. tres,
 Olei Olivarum pint. quatuor,
 Aquæ communis quant. satis:
 coquantur sub continua agitatione, Aquam evaporatam nova subinde supplendo, donec Lithargyrium dissolutum fuerit, atque massæ debita sit consistentia.

Excoriationes, vulnera, ulcera emollit, fovet, ab aëre defendit, exsiccat: hinc communissimè adhibetur.

EMPLASTRUM DEFENSIVUM RUBRUM.

Rec. Cerae citrinæ libr. quinque:
 liquentur leni calore in
 Olei Olivarum pint. una semis:
 ab igne remotis & penè refrigeratis immisceantur

Minii,
 Pulveris Boli armenæ ana unc. sexdecim,
 - - - - - Olibani,
 - - - - - Mastichis ana unc. duæ,
 Camphoræ, S. Q. Olei subactæ, unc. una.

Ad arcendam inflammationem & acrium humorum defluxum Vulneribus & Ulceribus imponi solet. Has vires tamen non videtur possidere.

EMPLASTRUM DIACHYLON CUM GUMMI.

Rec. Emplastri communis libr. quatuor,
 Ceræ flavæ,
 Terebinthinæ venetæ ana unc. tres:
 colliquata ab igne removeantur, & dum sufficienter refrigerata sunt, eis probè immisce
 Gummi ammoniaci colati,
 Galbani colati ana unc. quatuor.
 Vicem supplet *Emplastri de Galbano.*

Emolliens, digerens, maturans, resolvens est, & tamquam tale Abcessibus difficulter suppurantibus, quin etiam jam apertis, adversus superflitam duritiem, imponitur.

EMPLASTRUM DIAPALMÆ.

Rec. Lithargyrii pulverisati,
 Axungiae porcinae : : : : : ana libr. tres,
 Olei Olivarum : : : : : pint. duas semis,
 Aquæ communis quant. fatis:
 fiat massa emplastica modo ad *Emplastrum commune* exposito.

Ulceribus laxis, spongiosis, sordidis, tamquam exsiccans, applicatur.

EMPLASTRUM DIAPOMPHOLYGOS.

Rec. Cerae albæ libr. tres semis:
 liqua lento igne in
 Olei Olivarum pint. duabus semis:
 deinde ab igne remotis admisce
 Pulveris Pompholygos,
 Cerussæ ana unc. octodecim,
 Plumbi usti unc. decem,
 Olibani unc. quatuor semis.

Præcedentis vires habet.

EMPLASTRUM EPISPASTICUM, five VESI-
CATORIUM.

Rec. Cerae citrinæ unc. duas,
 Picis nigræ,
 Terebinthinæ venetæ ana unc. sex:
 leni calore colliquatis & ab igne remotis immisce
 Pulveris Cantharidum unc. quatuor,
 Euphorbii unc. semis.

*Titulus virtutem exprimit: supra corium scilicet exten-
 sum, & cuti applicatum eandem in vesicam attollit. Ut
 certius agat facto Emplastro Pulvis Cantharidum superin-
 spergi solet. In multis tamen casibus sibi sufficit.*

EMPLASTRUM GRISEUM, seu E LAPIDE
CALAMINARI.

Rec. Cerae albæ unc. octo,
Sebi ovilli unc. decem,
Terebinthinæ venetæ libr. semis:
leni igne colliquatis admisce
Lapis calaminaris præparati unc. sexdecim,
Camphoræ, S. Q. Olei Olivarum subactæ, unc. semis.

Optimè exsiccat, & Ulceribus cicatricem inducit.

EMPLASTRUM E MELILOTO five EMOL-
LIENS.

Rec. Cerae albæ libr. duas,
Sebi ovilli libr. unam:
liquefiant leni calore cum
Olei Lini pint. semis:
deinde immisceantur
Pulveris florum meliloti unc. decem,
- - - - - baccarum lauri, unc. duæ.

Titulus vires designat.

EMPLASTRUM MERCURIALE.

Rec. Emplastri communis libr. tres:
leni calore liquato & sufficienter refrigerato probè immisce
Unguenti mercurialis libr. unam,
Olei essent. lavendulæ drachm. unam.

Tamquam resolvens, discutiens tumoribus duris, præsertim a causa venerea productis, applicatur. Ut omnia mercurialia quandoque os afficit.

EMPLASTRUM NIGRUM CAMPHORATUM.

Rec. Cerussæ pulverisatæ libr. tres ;
dissolvantur coctione in
Olei Olivarum pint. quatuor :
addantur dein

Ceræ citrinæ unc. novem,
& protrahatur coctio, donec acquisiverint Emplastri consistentiam ; tum removeantur ab igne, &, dum penè refrigerint, immisceantur

Camphoræ, S. Q. Olei Olivarum solutæ, . . unc. tres.

Virtus refrigerans, resolvens, anodina passim ei solet adscribi.

EMPLASTRUM OXYCROCEUM.

Rec. Ceræ flavæ,
Resinæ,
Picis burgundicæ,
Terebinthinæ venetæ ana unc. sex :

leni igne colliquatis admisce

Gummi Ammoniaci colati,

Galbani colati ana unc. duas,

Pulveris mastichis,

- - - Myrrhæ,

Pulveris

Pulveris Olibani ana unc. quatuor ,
 - - - - - Croci unc. duas.

Resolvens , anodinum , roborans creditur. Multis laudibus extollitur , & præferim doloribus partium tendinearum & ligamentosarum a distractione vel contusione ortis opponitur.

EMPLASTRUM SAPONACEUM five E SAPONE.

Rec. Emplastri communis libr. duas ,
 - - - - - Diachyli cum gummi libr. unam :
 lento igne liquefactis admisceantur , pistillo ligneo validè agitando ,

Saponis albi rafi unc. novem.

Emolliens , relaxans , resolvens est.

EMPLASTRUM DE SPERMATE CETI.

Rec. Ceræ albæ libr. unam ,
 Spermatis Ceti ,
 Sebi ovilli ana libr. femis ,
 Olei Olivarum pint. femis :
 leni calore colliquescant.

○ Vicem supplet emplastri *Filii Zachariæ.*

Emollit , relaxat.

SPARADRAPUM AD FONTICULOS.

Rec. Ceræ albæ unc. sexdecim ,
 Terebinthinæ venetæ unc. octo :
 lento igne liquatis admisceantur

M m

Cinnabaris factitiæ præparatæ unc. duas,
& fluidæ adhuc massæ immittantur lintea usu detrita, ut
fiat Sparadrapum.

Titulus usum exprimit.

CEREOLI COMMUNES.

Rec. Ceræ flavæ libr. tres:
liqua leni calore in

Olei Olivarum unc. sex:
ab igne remotis immisce

Salis Saturni, S. Q. Olei triti, . dragm. duas semis:
dein immerge telas detritas, ut fiat Sparadrapum, e quo
arctè convoluto formentur S. A. Cereoli, calamus cir-
citer crassi & duodecim pollices longi.

*Adversus ulcera, coarctationes & Carnosas excrescentias
a Gonnorrhœa relictas in Urethram introducuntur. Stimulo
suo copiosam excretionem mucii purulenti, qui a vulgo mate-
ria Gonnorrhœæ olim retenta falsò creditur, excitare solent.
Prudentem manum exigunt: nam sævos non rarò dolores &
quandoque Testiculorum inflammationem producant.*

EXTRACTA, RESINÆ, ROB.

Extracta vocantur substantiæ vel melleæ, vel Pilularis,
vel siccæ consistentiæ, ex Infusis, Decoëtis, & Succis ex-
pressis, blandæ evaporationis beneficio, paratæ.

Patet igitur, Extractum constare omnibus partibus in inspissando Succo expresso, & Menstruo, quod ad extractionem adhibitum fuerit, contentis, quæ calore ebullientis Aquæ non lavolant.

Sunt vel simplicia vel composita: priora respectu eorum partium constituentium rectè a Cl. BAUMÈ dividuntur in quatuor genera, quorum primum *Extracta Gummosa*, secundum *Gummeo-Resinosa*, tertium *Saponacea*, & quartum denique *Resinosa*, sive *Resinæ* propriè dictæ constituunt.

In Extractis saponaceis Resina cum substantia Gummosa ope principii salini adeò arctè cohæret, ut in Aqua planè dissolubilis sit; Gummeo-Resinosa verò solutionem præbent turbidam, ex qua percolatione multum Resinosæ substantiæ separari potest.

Fructuum Succu inspissati *Rob* vel *Rohob* nomine veniunt, iisque Saccharum, ut austerus sapor tollatur, plerumque additur.

Serventur Extracta in vasis rite obturatis, ne humiditate, quam eorum plurima facillè attrahunt, alterentur.

Omnia Extracta simplicia simplicium, e quibus parantur, vires habent.

EXTRACTUM ABSINTHII.

Rec. Herbæ Absinthii vulgaris quant. vis:
coquatur horæ quadrantem in vigecuplo Aquæ pluvialis:

trajiciatur decoctum per setaceum cum expressione, & clarificetur Albumine Ovorum: tum coletur per pannum laneum, vaporet citra ebullitionem ad Syrupi consistentiam, & protrahatur dein evaporatio, ne Empyreuma contrahat, Balneo Maris, donec acquisiverit densi Mellis spissitudinem.

Eodem modo præparantur

EXTRACTUM CHAMÆMELI.

----- CARDUI BENEDICTI.

----- CENTAURII MINORIS.

----- FUMARIÆ.

----- GENTIANÆ. Ex rad.

----- GRAMINIS ET TARAXACI. Ex eorum radicum partibus æqualibus.

----- HELENII. Ex rad.

----- HELLEBORI NIGRI. Ex rad.

----- RHABARBARI. Ex rad.

----- TRIFOLII FIBRINI.

EXTRACTUM CICUTÆ.

Rec. Herbæ recentis Cicutæ quant. vis :
contundatur in Mortario lapideo : sacco dein linteo inclusam committe prelo, & exprime Succum, qui mox cum inhærente fœcula vaporet Balneo Maris, accedente agitatione spatula lignea, ne grumos exhibeat, in consistentiam massæ Pilularis.

Eodem modo præparantur

EXTRACTUM ACONITI.

----- HYOSCYAMI.

----- PULSATILLÆ NIGRICANTIS.

----- STRAMONII.

EXTRACTUM CORTICIS PERUVIANI.

Rec. Corticis peruviani crassè pulverifati . . . libr. tres;
affundantur

Vini albi pint. quatuor,

Spiritus Vini gallici pint. duæ,

& digerantur leni calore per quatrimum, vas subinde agitando: Tinctura dein decantetur, ac residuum coquatur horam dimidiam cum Aquæ pluvialis pintis viginti quatuor: decoctum tum addatur Tincturæ; colentur, & sub assidua agitatione vaporent modo ad *Extractum Absinthii* exposito in consistentiam denfi Mellis.

EXTRACTUM CORTICIS PERUVIANI SICCUM,

SEU SAL ESSENTIALE CORTICIS PERU-

VIANI COMITIS DE LA GARAYE.

Rec. Corticis peruviani pulverifati unc. duas;
lagenæ vitreæ immillis adde

Aquæ puræ frigidæ pint. sex,

& fiat, lagenam pluries in die agitando, per biduum infusio: liquorem dein per chartam bibulam filtra, & len-

to igne evapora ad remanentiam pintæ dimidiæ: tum effundatur super plura fercula porcellanea, & fiat calore Balnei Maris evaporatio ad siccitatem; deinde Extractum cuspidæ cultri sub tenuium lamellarum forma a ferculis separa, & in lagenula bene obturata asserva.

Eodem modo fit

EXTRACTUM SICCUM LIQUIRITIÆ. Ex rad.

EXTRACTUM MYRRHÆ.

Rec. Myrrhæ crassiusculæ contusæ libr. unam:
affunde

Aquæ fervidæ pint. sex,
& fiat per biduum maceratio: cola dein per pannum laneum & Balneo Maris ad consistentiam pilularem inspissa.

EXTRACTUM OPII GUMMOSUM five EXTRACTUM HOMBERGII.

Rec. Opii crudi incisi libr. unam:
coquatur per horam dimidiam cum

Aquæ pluvialis pint. sex,
coletur Decoctum cum expressione, & residuo nova Aqua affusa, coctio repetatur, ut quidquid in Aqua solubile sit extrahatur: trajiciatur tum omnis liquor per pannum laneum, & evaporatione ad tres pintas reductus immitatur Cucurbitæ stannæ: reponatur dein Cucurbita in Balneo Arenæ, & instituat digestio Igne intenso satis, ut liquor leviter ebulliat: protrahatur digestio tali calore

per plures hebdomadas, Aquæ evaporatæ subinde novam substituendo, donec tandem Decoctum, omni graveolentia amissa, non alium amplius spiret odorem, quam qui observatur sub præparatione Extracti alicujus Plantæ inodoræ: deinde liquor refrigeratus percolatione à sedimento secernatur, & Balnei Maris calore ad massæ pilularis consistentiam inspissetur.

Operatio intra duos menses ordinariò absolvitur, ca tamen lege, ut liquor dies noctesque ebulliat.

Præcipuæ Opii partes constituentes sunt substantia gummosa, materies resinosa, ac Oleum crassum: in præparatione nostra gummosa substantia sola servatur; hinc hoc extractum in Aqua, etiam frigida, dissolutionem præbet pellucidam. Resina, quæ quartam circiter Opii partem constituit, post aliquot dierum digestionem incipit præcipitari, fundo Cucurbitæ se agglutinans, a quo spatula lignea identidem removeatur: eodem fere tempore apparet in Decocti superficie Oleum, quod sub digestionem sensim decomponitur; pars scilicet tenuior in auras dissipatur; pars verò spissior fundum petit, ac se immiscet præcipitatae Resinæ: hæc quoque multum mutatur: pro majori enim parte amittit tenacitatem, friabilis fit, & in Vini Alkohole non amplius dissolvitur.

Hoc Opii præparatum cum resinosa parte & Oleo videtur vires calidas, exstimulantes deposuisse, & solas sedantes, anodinas retinere: ita ut in multis casibus, in quibus

ob vim circulum intendendi Opium suspectum foret, tutò adhiberi possit. Rarissimè vomitum excitat, quod Opio non infrequens est. Multò minùs etiam alvum adstringit. Dosis granum unum, duo, tria; in quibusdam casibus longè major. Vide in Materia Medica, OPIUM.

EXTRACTUM CATHOLICUM.

Rec. Pomorum Colocynthidis unc. tres,
 Agarici albi,
 Radicis Hellebori nigri ana unc. duas:
 Contusa coquantur cum
 Aquæ pluvialis pint. quatuor
 ad dimidium; Colatura vaporet Balnei Maris calore ad
 Mellis crassitudinem, & immisceantur
 Pulveris Aloës succotrinæ unc. quatuor,
 - - - - Scammonæi aleppensis unc. duæ.

Ad grana quatuor, sex, octo alterans est potentissimum, quod in obstinatissimis quibusdam casibus opem ferre potest: ad grana duodecim, sedecim, viginti purgans est acerrimum. Ad dragmam unam alteramve, ut efficacissimè alvus sollicitetur, enematibus additur.

LAUDANUM OPIATUM BELLEFONTAINE.

Rec. Opii colati unc. unam:
 immisceantur in mortario ferreo, addita
 Spiritus Vini gallici suffic. quantitate,
 Pulveris Croci dragm. semis,
 Pulveris

Pulveris Castorei fiberini scrup. duo,
 - - - - Nucis moschatae scrup. quatuor,
 ut fiat Extractum consistentiæ massæ pilularis.

*Cum tantum ad granum unum alterumve præscribi possit,
 solas ferè Opii vires habet.*

RESINA JALAPPÆ.

Rec. Radicum Jalappæ crassè contusarum . libr. quatuor:
 affunde

Alcoholis Vini pint. sex:
 digere leni calore per biduum; deinde tinctum Vini Al-
 kohol decantetur; novum, pauciori verò quantitate, af-
 fundatur residuo, & digerantur ut priùs: labor hic re-
 petatur, usque dum Spiritus non amplius tingatur: omnis
 tum Tinctura filtretur per chartam emporeticam, &
 destillet e Balneo Maris ad quartæ partis remanentiam,
 residuæ concentratæ Tincturæ admisceatur larga copia
 Aquæ pluvialis, & per unum alterumve diem reponan-
 tur, ut præcipitetur Refina, quæ, decantato superna-
 tante liquore, immittatur Conchæ Vitreæ, ac lenissimo
 calore ficcetur.

Refina hæc ex Hollandia arcessita sæpè cum Colopho-
 nia aliisque substantiis resinosis adulterata est, quæ fraus
 difficillimè detegitur: hinc Pharmacopœci eam ipsi parent.

Refina Jalappæ præparata STAHLII surgit, si ea cum
 æquali parte Amygdalarum dulcium probè teratur.

Resina hæc longa trituratione aliis immixta & sic multum divisa adhiberi debet: alioquin, cum humoribus nostris difficillimè solvatur, intestinorum parietibus pertinaciter adhæret, & tormina sævissima, hypercatharsim ac etiam intestinorum inflammationem producere potest. Ritè præscripta ad grana sex, octo, decem feliciter alvum ducit. Pluribus aliis Pilulis purgantibus pro stimulo additur.

Eodem modo præparantur

RESINA CORTICIS PERUVIANI.

- - - - GUAJACI. Ex gumm.

- - - - SCAMMONEI.

ROB JUNIPERI.

Rec. Baccarum Juniperi maturarum recentium leniter contusarum libr. octo:

coquantur per quadrantem horæ ex

Aquæ pluvialis suffic. quantitate: trajiciatur decoctum per pannum laneum, & addita

Sacchari albi libr. semis, vaporet Balnei Maris calore ad densi Mellis spissitudinem.

Laudatur tamquam stomachicum, & præsertim adversus languorem viarum urinariarum a senectute inductum. Tamquam diureticum commendatur in Hydrope: in ultimum scopum dentur plures uncie quotidie.

ROB SAMBUCCI.

Rec. Succi Baccarum maturarum Sambuci recentis . pint. sex:
colentur per pannum laneum: addantur

Sacchari albi libr. tres,
& evaporentur citra ebullitionem, agitando spatula lignea,
in consistentiam denfi Mellis.

*Ad uncias aliquot quotidie sumptum præstans, tutum
antiphlogisticum, resolvens est.*

S Y R U P I.

Syrupi dicuntur Medicamenta liquida e Decoctis, Suc-
cis, aut Infusis cum Saccharo five Melle ad consistentiam
posterioris, dum illud loco humido in deliquium abiit, in-
spissatis præparata.

Syrupi, qui e Decoctis fiunt, Clarificationem postulant,
priusquam ad debitam consistentiam reducantur: Clarificatio
autem sequenti modo peragitur: ad quodque quatuor libra-
rum pondus Sacchari recipitur unius Ovi Albumen; agi-
tatur hoc in spumam, additis aliquot unciis Decocti tepidi,
quod præscriptam in formula quantitatem sacchari modò
dissolutam tenet: cum reliquo dein Decocti, illud sensim &
sub assidua agitatione affundendo, commiscetur: coquuntur,
& coagulato Albumine, per pannum laneum colantur.

Iusta erit Syrupi spissitudo, si ejus gutta politæ super-
ficie in instillata non amplius diffluat: æstate tamen, cum

omnia liquida tunc temporis fluidiora evadant, ad consistentiam paulò spissiore redigendi sunt.

Serventur Syrupi in loco frigido simul & sicco, ne fermentent vel fitum contrahant.

Syrupi ad conciliandum gratiorem saporem plerumque aliis Medicamentis adjici solent: sic in tam parca copia ordinariò assumuntur, ut solas pauci Sacchari vires habeant.

SYRUPUS ALTHÆÆ.

Rec. Radicis Althææ recentis libr. semis,

- - - - Liquiritiæ,

Herbæ Capilli Veneris ana unc. tres:
incisæ coquantur ex

Aquæ pluvialis pint. duodecim
ad remanentiam pintarum octo: in colatura dissolve

Sacchari depurati libr. duodecim,
& clarificata inspissentur leni ebullitione ad Syrupi consistentiam.

Demulcens, obvolvens est.

SYRUPUS APERIENS, VULGÒ SYRUPUS

E QUINQUE RADICIBUS.

Rec. Radicis Apii,

- - - - Fœniculi,

- - - - Petroselini,

- - - - Taraxaci ana unc. tres:

incifas coque cum

Aquæ pluvialis pint. duodecim
ad colaturæ pintas octo ; tum adde

Sacchari depurati libr. duodecim,
&, prægressa clarificatione, vaporent ad consistentiam Sy-
rupi.

Titulus vires exprimit. Ferè iners medicamentum est.

SYRUPUS ARTEMISIÆ.

Rec. Herbæ Artemisæ incifæ unc. novem,
Aquæ pluvialis pint. sex ;
coque ad tertiæ partis consumptionem ; Colaturæ adde
Sacchari albi libr. sex ;
clarificentur, & evaporentur in Syrupum spissorem, cui
refrigerato immisce

Spiritus Cinnamomi unc. tres,

Tincturæ Castorei unc. unam.

*Morbis hysteriis opponi solet. Si ad uncias daretur, ra-
tione Tincturæ Castorei, aliquid posset efficere.*

SYRUPUS ANTISCORBUTICUS.

Rec. Succî recentis Foliorum Cochleariæ,
----- Beccabungæ,
----- Nasturtii aquatici,
----- Radicum Armoraciæ,
----- Aurantium,
Vini generosi ana pint. semis,

Spiritus Cochleariæ ,
 - - - Cinnamomi ana unc. duas ,
 Corticum Aurantium recentium unc. unam :
 mixta digerantur frigidè in lagena vitrea probè clausa iden-
 tidem agitanda , donec subsederint fæces : liquor dein
 filtretur per chartam bibulam , & vase clauso in eo dis-
 solvantur Balnei Maris calore
 Sacchari albi pulverisati libr. octo.

*Gratum & præstans Medicamentum antiscorbuticum effi-
 cit ; modo ad uncias aliquot quotidie præscribitur.*

SYRUPUS BALSAMICUS.

Rec. Balsami peruviani ficci triti unc. unam :
 dissolvatur in
 Vini Alcoholis unc. quatuor ,
 & effunde dissolutionem super
 Sacchari albi crassiusculè con fracti libr. tres :
 Saccharum , dissipato evaporatione spontanea in aère libero
 Alkohole , aliquandiu teratur , & , affusa
 Aquæ pluvialis pint. una ,
 exponatur in vase clauso Balnei Maris calori , donec dis-
 solutum sit.

*Omnes Balsami peruviani vires possidet , & optima me-
 thodus est hoc Medicamentum exhibendi.*

SYRUPUS E CICHOREO CUM RHEO.

Rec. Radicum Taraxaci unc. quatuor semis :
 incisæ coquantur ex

Aquæ pluvialis pint. sex
ad tertiæ partis consumptionem: trajiciatur Decoctum per
setaceum: fervens etiamnum affunde

Radicis Rhei incisæ unc. quatuor,
& fiat per duodecim horas Infusio: expressæ Colaturæ dein
addantur

Sacchari depurati libr. sex,
clarificentur, & coquantur in Syrupum, cui refrigerato
admisce

Spiritus aromatici unc. duas.

*Ad laxandum alvum ad unam alteramve unciam infan-
tibus præscribi solet. Solas Rhei vires habet.*

SYRUPUS CORTICUM AURANTIORUM.

Rec. Corticum curassavensium incisorum libr. unam,

Aquæ bullientis pint. quatuor:
infunde vase clauso per biduum: colato Infuso adde

Sacchari albi libr. sex,
clarifica, & inspissa leni calore in Syrupum, cui, dum re-
frigerit, immisce

Spiritus Corticum Citri unc. duas.
vicem supplet Syrupi Corticum Citri.

*Præstans Medicamentum efficit, quod omnes analepticas
& carminativas Corticum Aurantium vires habet.*

SYRUPUS CORTICIS PERUVIANI.

Rec. Pulveris crassi Corticis peruviani unc. tres,
 Vini rubri pint. unam :
 digere per octiduum; deinde Tincturam per chartam bibulam
 filtra, & Balnei Maris calore in ea vase obturato dissolve
 Sacchari albi pulverifati libr. tres.

*Grata pueris Corticis peruviani præparatio est, qua non
 solum debili stomacho tonus redditur, sed etiam febres fu-
 gari possunt.*

SYRUPUS EMULSIVUS vel AMYGDALINUS.

Rec. Amygdalarum dulcium libr. duas,
 - - - - - Amararum unc. quatuor :
 decorticatæ contundantur in mortario lapideo cum sufficiente
 quantitate Aquæ in pastam: tum sensim affunde
 Aquæ pluvialis pint. duas,
 ut fiat Emulsio, quam forti expressione cola per linteum :
 in colatura dein leni calore dissolvantur.

Sacchari albi libr. sex,
 & refrigerato Syrupo immisceantur
 Aquæ Florum Aurantiorum unc. duæ,
 Spiritus Corticum Citri unc. semis.
 Lagenæ, in quibus hic Syrupus affervatur, aliquando con-
 cutiendæ sunt, ut partis oleosæ separatio præveniatur.

*Sufficienti quantitate Aquæ dilutus gratum, demulcentem
 potum, Orgeat vulgò dictum, constituit.*

SYRUPUS

SYRUPUS DE ERYSIMO.

Rec. Herbæ Erysimi recentis incisæ libr. duas,
 Radicis Helenii recentis incisæ unc. quatuor,
 Foliorum Rorismarini,
 Seminis Anisi contusi ana unc. unam:
 cucurbitæ immissa infunde quadrihorium cum
 Aquæ ferventis pint. sex:
 abstrahatur dein igne nudo pinta semis liquoris, in qua dis-
 solve vase clauso

Sacchari albi pulverisati libr. unam semis,
 ut fiat Syrupus: tum coletur cum expressione Decoctum
 a Destillatione superstes: addantur

Sacchari depurati libr. quatuor,
 Mellis albi libr. una:
 & , præmissa clarificatione, coquantur in Syrupum, cui
 prior Syrupus admisceatur.

*Ad laxum, debilem pulmonem exstimulandum & sputa
 viscida attenuandum, in morbis pectoris adhibetur. Præstans
 satis Remedium est, si in sufficienti copia præscriberetur.*

SYRUPUS MENTHÆ.

Rec. Menthæ crispæ libr. unam,
 Rosarum rubrarum unc. tres,
 Nucis moschatae,
 Cinnamomi ana unc. unam:
 incisa & contusa digerantur leni calore dies quatuor cum
 Succi Cydoniorum,

Vini albi ana pint. una femis :
 liquor dein filtretur , & Balnei Maris calore vase obturato
 in eo diffolvantur
 Sacchari albi pulverifati libr. novem.

*Tamquam carminativum , roborans , antiemeticum in mul-
 tis primarum viarum morbis adhibetur.*

SYRUPUS PAPAVERIS ALBI, five DE MECO-
 NIO, VULGÒ DIACODION.

Rec. Capitem Papaveris albi a Seminibus purgatorum . libr.
 duas :

incifa coquantur cum
 Aquæ pluvialis pint. quatuordecim
 ad dimidium : Colaturæ expressæ addantur
 Sacchari depurati libr. decem :
 clarificentur , & coquantur ad consistentiam Syrupi.

*Demulcens , anodinus est ; somnum conciliat , & omnes
 Opü vires habet. Datur Infantibus ad dragmas duas , un-
 ciam dimidiam ; Adultis ad dragmas sex , unciam integram.*

SYRUPUS PAPAVERIS RHEADOS.

Rec. Florum Papaveris rheados libr. femis ,
 Aquæ bullientis pint. sex :
 infunde per noctem : Colaturæ expressæ addantur
 Sacchari depurati libr. sex ,
 & clarificata coquantur ad consistentiam Syrupi.

Adversus morbos pectoris præsertim laudari solet. Iners Medicamentum est.

SYRUPUS ROSARUM PALLIDARUM.

Rec. Petalorum Rosarum pallidarum recentium, libr. duas:
contusa infundantur per noctem in

Aquæ bullientis pint. quatuor:
in Colatura fortiter expressa dissolvantur

Sacchari depurati libr. quatuor:
dein clarificentur, & coquantur ad Syrupi consistentiam.

Ad unum alterumve coclear ad laxandum alvum infantibus exhibetur. Non malè enematibus additur.

SYRUPUS E ROSIS SICCIS.

Rec. Petalorum Rosarum rubrarum exungulorum libr. unam,

Aquæ bullientis pint. sex:
infundantur horas duodecim: expressæ Colaturæ addantur

Sacchari albi libr. sex,
& præmissa Clarificatione, inspissentur ad consistentiam Syrupi.

Dum loco Sacchari recipiuntur Mellis albi libræ novem,
furgit *Mel Rosarum.*

Leniter adstringit. Adversus hæmorrhagias & alvi fluxus profusiores præscribi solet. Vix aliquid præstat.

SYRUPUS SAMBUCCI.

Rec. Succi Baccarum maturarum Sambuci recentis . pint. sex :
addantur

Sacchari depurati libr. novem ,
& clarificata coquantur ad Syrupi consistentiam.

Ut Rob , antiphlogisticus , resolvens est.

SYRUPUS SIMPLEX.

Rec. Sacchari albissimi libr. tres :
Aquæ pluvialis pint. unam ,
fiat unica ebullitione Syrupus.

Ob solum dulcorem adhibetur.

SYRUPUS E RHAMNO CATHARTICO ,

five E SPINA CERVINA.

Rec. Succi recentis defæcati Baccarum maturarum Rhamni
cathartici pint. unam semis ,
Sacchari albi libr. duas :
vasi argenteo , five figulino non vitreato immissa leni ca-
lore inspissentur in Syrupum , cui refrigerato addantur
Spiritus aromatici unc. duæ :

Vires vide pag. 158. Dosis uncia dimidia , integra , & ultra.

SYRUPUS E SUCCO CITRI.

Rec. Succi Citri defæcati pint. duas :

G A N D A V E N S I S. 301

innmittantur vasi vitreo vel argenteo, & in eis leni calore
dissolvantur

Sacchari albi libr. sex,
ut fiat Syrupus,

Eodem modo præparantur

SYRUPUS ACETI. Ex Aceto Vini.

----- E SUCCO AURANTIORUM.

----- Cydoniorum.

----- MORORUM.

----- RIBESIORUM.

*Omnes hi Syrupi refrigerant, sitim potenter sedant, anti-
phlogistici & antiseptici sunt.*

SYRUPUS VIOLARUM.

Rec. Petalorum Florum Violarum recentium . libr. unam
femis :

contundantur in mortario marmoreo, & infundantur per
noctem cum

Aquæ pluvialis fervidæ pint. duabus:
in Colatura dein leni calore dissolvantur

Sacchari albissimi libr. sex,
ut fiat Syrupus.

*Tamquam demulcens & alvum laxans ad unum alterumve
coclear Infantibus præsertim præscribitur. Diu asservatus co-*

lorem pulchrè cœruleum deperdit : huic vitio aliqui , adjecta alia materia colorante , obviam ire excogitarunt : quin non defuerunt , qui ita sine Violis hunc Syrupum conficerent , odorem Violarum Radice Iridis florentinæ imitantes. Fraus admixto Acido vel Alkali detegi potest : prius colorem cœruleum Violarum mutat in rubrum ; posterius in viridem.

Eodem modo fit.

SYRUPUS FLORUM TUNICÆ.

OXIMEL SIMPLEX.

Rec. Aceti Vini pint. tres ,
 Mellis albi libr. novem :
 coquantur in vase argenteo , aut figulino non vitreato , aufe-
 rendo spumam , donec acquisiverint Syrupi consistentiam.

*Gratum , mite & tutum refrigerans ; attenuans , deter-
 gens , resolvens , antisepticum est , quod in morbis , tam pu-
 tridis quam inflammatoriis , multum adhibetur , & summis
 laudibus extollitur. In morbis acutis pectoris tam multum vi-
 detur efficere , ut aliqui sine Oximellite Pleuritidem curari
 non posse contenderint. Dentur plures unciaë quotidie.*

Eodem modo fiunt.

OXIMEL COLCHICUM. Ex Aceto Colchico.

----- SCILLITICUM. ----- Scillitico.

Vires horum vide in Materia Medica.

TABELLÆ.

TABELLÆ ANTACIDÆ.

Rec. Pulveris Magnesiæ albæ unc. semis,
 - - - Cinnamomi drag. unam,
 - - - Sacchari albi unc. tres,
 Olei essent. Caryophyllorum gutt. quatuor;
 misceantur in mortario lapideo, & addatur
 Mucilaginis Tragacanthæ suffic. quantitas,
 ut fiat massa, ex qua formentur
 Tabellæ tringinta.

Titulus vires indicat.

TABELLÆ MARTIALES.

Rec. Æthiopis martialis unc. unam,
 Pulveris Cinnamomi drag. duas,
 - - - Sacchari albi unc. quatuor;
 fiant cum
 Mucilaginis Tragacanthæ suffic. quantitate
 Tabellæ quadraginta octo.

Pro viribus vide in Materia Medica, FERRUM.

TABELLÆ AD VERMES.

Rec. Mercurii dulcis drag. semis,
 Sacchari albi pulverisati unc. duas:
 probè misceantur in mortario marmoreo, & fiant, addita

Mucilaginis Tragacanthæ fuffic. quantitate
 Tabellæ triginta.

Vide in Chemicis MERCURIUS DULCIS.

AQUÆ DESTILLATÆ.

Aquæ destillatæ vel stillatitiæ sunt liquores fragrantés, dum recentes sunt, turbidi, abstractione Aquæ simplicis vel Vini super certas species, copiosis partibus volatilibus instructas, obtenti.

Subiecta igitur huic operi apta non alia esse possunt, quam quæ notabiliorem spirant odorem.

Aquæ distillatæ dividi solent in simplices & compositas; illæ super unicam, hæ super plures species abstrahuntur.

Præter has Aquas medicas Aquæ destillatæ nomine quoque venit Aqua quæcumque simplex in vase destillatorio per se in altum evecta.

Omnes hæ Aquæ continent certam quantitatem Olei essentialis adhibitæ speciei: habent ergo vires hujus Olei multa aqua diluti: in plurimis tanta Aquæ proportio est, ut vix aliquid, quam aliis Medicamentis vehiculo esse, possint.

AQUA CHAMOMILLÆ.

Rec. Herbæ Chamomillæ recentis quant. fufficit
 ad implendum Ahenum destillatorium stanno obductum ad
 duas tertias: adfunde Aquæ pluvialis eam copiam, quæ
 fufficit,

sufficit, ut repleat Ahenum ad eandem altitudinem, scilicet, ad duas tertias, unà cum Herba: Ahenò impone Capitellum, cujus Rostrum cum orificio superiori Serpentis stannei, in Aqua dolii refrigeratorii detenti, conjungatur: inferiori Serpentis orificio appende Excipulum, & commissuras luto ex farina lini cum Aqua subacta firma: omnibus ita dispositis, instituaturs Destillatio, quæ protrahatur, quamdiu Aqua in Excipulum stillans odora, sapida, turbida apparet.

Eodem modo Destillantur

AQUA FLORUM AURANTII. Vulgò AQUA NAPHÆ.

----- FŒNICULI.

----- HYSSOPI.

----- MELISSÆ.

----- MENTHÆ.

----- PIPERITÆ.

----- PULEGII.

----- ROSARUM. E Rosis pallidis.

----- RUTÆ.

----- SAMBUCCI.

Cavendum, ne plus Aquæ in Ahenum immittatur, quam ut repletum sit ad duas tertias: si altiùs repleatur, cum materies sub ebullitione turgeat, Aheni pars superior non sufficit ad materiem rarefactam continendam, quæ tunc exurgit non modo in Capitellum, sed & in angustiam Rostris: sic vel inficitur Aqua, vel producitur obstructio, & fit apparatus displasio.

Adhibeatur Excipulum perforatum, ut vaporibus elasticis, qui sub initio Destillationis assurgunt, egressus pateat.

Aquæ dolio contentæ nimis incalescenti frigida substituat, ut condensatio vaporum promoveatur.

Rosæ Pallidæ calycibus suis orbatae, & *Flores Aurantii*, addita sufficiente quantitate Aquæ & Salis cibarii, biduum vel triduum macerentur, antequam Destillationi submittantur, ut Aquam stillatitiam fragrantiorē exhibeant.

Si quæ Olei guttæ Aquis destillatis supernatent, eæ diligenter auferantur: deinde in lagenis vitreis vel vasis figulinis obturatis, loco frigido reponantur, & non ultra annum asserventur.

AQUA CERASORUM NIGRORUM.

Rec. Cerasorum nigrorum libr. sex:
contundantur cum Nucleis in mortario lapideo, & macerentur triduum cum

Vini albi generosi pint. sex:
deinde, addita sufficiente quantitate Aquæ pluvialis ad evitandum empyreuma, eliciantur Destillatione igne nudo pint. quatuor.

Nervina, cephalica, antispasmodica a multo tempore habita est. Hæ laudes videntur præjudicata opinione niti. Aqua distillata Nucleorum Cerasorum fortis & multo eorundem odore prædita, secundum experimenta Medicorum an-

glorum, non secus ac Aqua distillata Laurocerasi, multis animalibus venenata est: hætenus tamen hominibus una alterave uncia, ad quam dosim ordinariò præscribitur, non videtur nocuisse.

AQUA CINNAMOMI CUM VINO.

Rec. Cinnamomi contusi libr. unam:
macera per tres quatuorve dies in

Vini albi generosi pint. novem;
destilla dein igne nudo, quamdiu liquor prodit turbidus,
sapore acri aromatico præditus.

Si loco Vini assumatur eadem quantitas Aquæ surgit *Aqua Cinnamomi, Hordeata* dicta, quia olim Decoctum Hordei, quod hic non plus præstat quam Aqua simplex, ad ejus præparationem recipi solebat.

AQUA DESTILLATA.

Rec. Aquæ communis quant. vis:
coquatur per horæ quadrantem in vase aperto: deinde e
Balneo Maris, sive lento igne nudo destilla, donec duas
tertias avocaveris, quas vasis vitreis obturatis serva.

Aquam ab omni corpore heterogeneo liberam rarò nobis offert natura. Contra sæpissime Terra calcaria, argillacea, vel Salibus mineralibus, & potissimum quidem Selenite inquinata est; hinc, ut ad usus pharmaceuticos, qui Aquam valde puram requirunt, apta fiat, oportet eam ab iis labibus liberare; quod, cum prædicta hetero-

genea fixa sint, Destillatione optimè efficitur: si verò destillanda Aqua heterogenei quid volatilis continet, id præmissa coctione aufertur.

AQUA CASTOREI COMPOSITA.

Rec. Herbarum recentium Matricariæ . . . libr. tres,
 - - - - - Menthæ crispæ,

Corticum Aurantium . . . ana libr. semis,

Castorei russici unc. unam:

minutim incisa infunde per triduum in

Vini albi generosi pint. duodecim:

dein, addita sufficiente quantitate Aquæ simplicis, ut evite-
 tur empyreuma, abstrahere igne undo . . . pint. octo.

Hæc Aqua vicem supplet *Aquæ Brionie compositæ*.

Tamquam nervina, antihysterica præscribitur.

SPIRITUS INFLAMMABILES.

o Spiritus inflammabilis five ardens est liquor diaphanus, tenuis, valde volatilis, Aqua dissolubilis, accensus absque fumo ac fuligine deflagrans.

o Obtinetur Destillatione ex omni liquore, qui fermentationem vinosam subiit; ille verò, qui fit e Vino propriè dicto, solus ferè in usus pharmaceuticos recipitur: hic maxima copia paratur in Gallia, unde ad nos devehitur, eumque *Spiritum Vini Gallicum*, vel *simplicem* nuncupamus.

Quum Spiritus Vini simplex ad varias operationes nimis aquosus existit, rectificatione in diversum scopum ex toto vel pro parte tantum a suo phlegmate orbatur.

Spiritus abstractitius vocari consuevit Spiritus Vini super species, quæ aliquid aromatici vel aliûs principii volatilis continent, abstractus.

Vel *simplex* vel *compositus* audit pro ut unica vel plures species Destillationi impenduntur.

SPIRITUS VINI RECTIFICATUS.

Rec. Spiritus Vini Gallici quant. placet :
immitte in stanneam Cucurbitam Balnei Maris BAUMÉI :
imponere Capitellum, & Refrigeratorium Aqua frigida
reple : dein adjuncto Excipulo, commissurisque Luto
ex Farina Lini firmatis, destilla ad medias.

SPIRITUS VINI RECTIFICATISSIMUS, sive ALKOHOL VINI.

Rec. Spiritus Vini gallici quant. vis :
destilla e Balneo Maris donec evocaveris omne spirituo-
sum, quod reiterata destillatione, negligendo quaque
vice Phlegma, rectifica ; donec in cochleari parte sua
convexa Aquæ frigidæ immerso ex toto deflagret, vel
ei injectum Sal Tartari sicum persistat.

Citius hæc operatio absolvitur, si ille tantum liquor,
qui quaque Destillatione primò prodit, sequenti Rectifi-
cationi adhibetur.

Veteres variis intermediis, ut sunt *Calx viva*, *Sal Tartari*, *Sal commune Siccatum*, & cetera, ad hanc Rectificationem utebantur; verum præterquam quod hæc omnia planè inutilia sint, *Calx viva* insuper atque *Sal Tartari Spiritum Vini* decomponunt.

Alkohol jam in Vino continetur: ab eo pendet hujus potus generositas & vis spirituoſa; ſed in eo aliis immixtum & præſertim multa Aqua dilutum eſt. Deſtillationibus continuò magis & magis liberatur, & primò Spiritus Vini; tum Spiritus Vini magis vel minus rectificatus, & tandem purum Alkohol evadit. Vires ergo hujus liquoris ſic ſeorſim obtenti, cum omnibus ſpirituoſis potibus communes ſint, conſiderari merentur.

Alkohol itaque multiplici experimento ſubitò ſanguinem ejuſque ſerum cogit: ut fortè hac vi ſola in venas cujuſcumque Animalis injectum citò mortem inducat. Nudæ præterea fibræ applicatum eamdem exſtimulat, contrahit, denſat. Ex his facilè intelligi poteſt, cur externo uſu Hæmorrhagias à læſis mediocris diametri arteriis productas fiſtat. Dubitari tamen poteſt, notante CULLENIO, utrum introſumptum & humoribus noſtris multùm dilutum vaſa ſubintrans eoſdem effectus præſtet: videtur hic potius in nervos agere. Pauca ejuſ quantitas, in longè majori aſſuetis, accedente magno animi motu, multoties ebrietatem inducit, eaque inducã magno animi motu ſubitò quandoque fugatur. Series ſymptomatum, quæ producit, id præterea probabile reddit. Ab aſſumpta parca doſi, nervi quaſi exſtimulantur; ſpirituum

influxus augetur ; cordis & vasorum actio intenditur ; mens exhilaratur ; imaginatio fit vividior ; vis omni animæ facultati additur. A majori copia , vis sedativa , narcotica stimulantibus jungitur : hinc spirituum influxus turbatur , interrumpitur , sufflaminatur ; mens obnubilatur ; idearum nascitur confusio ; varium exoritur delirium ; motus omnes debilitantur , torpent , cessant ; ingruit somnus , lethargus , apoplexia , mors.

Ex his patet Alkohol ut Opium agere : sed fortiori stimulo gaudet , & ob primò dictas dotes magis inflammatorium est : in parca dosi itaque , præcipuè dilutum & acido temperatum , quale passim in Vino existit , optimum cardiacum ; in majori , præsertim purum , maximè deleterium est.

SPIRITUS CINNAMOMI.

Rec. Cinnamomi contusi unc. novem :
 macera triduum vase clauso in
 Spiritus Vini gallici pint. quatuor :
 dein abstrahere igne nudo leni pint. duas.

SPIRITUS CORTICUM AURANTIORUM.

Rec. Corticum Aurantium recentium incisorum . libr. unam,
 Spiritus Vini gallici pint. duas :
 destilla e Balneo Maris ad medias.

Eodem modo fit

SPIRITUS CORTICUM CITRI.

SPIRITUS JUNIPERI.

Rec. Baccarum Juniperi recentium libr. unam :
contusæ macerentur biduum in

Spiritus Vini gallici pint. quatuor ,
& abstrahantur Balnei Maris calore pint. duæ.

SPIRITUS LAVENDULÆ.

Rec. Spicarum florentium Lavendulæ . libr. unam semis ,

Spiritus Vini rectificati pint. duas ,

Aquæ pluvialis pint. semis :

eliciantur Destillatione e Balneo Maris pint. duæ.

Eodem modo parantur

SPIRITUS MELISSÆ.

- - - - - MENTHÆ.

- - - - - RORISMARINI.

SPIRITUS AROMATICUS.

Rec. Cinnamomi unc. duas ,

Caryophyllorum ,

Nucis moschatae ana unc. unam :

contusa macerentur dies quatuor in

Spiritus Vini gallici pint. quatuor :

deinde abstrahæ leni igne nudo pint. duas.

SPIRITUS CARMINATIVUS.

Rec. Seminis Angelici ,

- - - - - Anisi ,

- - - - - Carui ana unc. duas semis ,

Macis ,

Macis,

Cinnamomi,

Caryophyllorum ana dragm. duas,

Corticum curassavensium unc. unam:

omnibus contufis affunde

Spiritus Vini gallici pint. quinque,

& , prægressa per biduum maceratione, eliciantur Destillatione e Balneo Maris pint. duæ semis.

Omnes hi Spiritus scitent Oleo essentiali adhibitæ speciei, ejusdemque calidas, cardiacas, aromaticas, Spiritu evectas passim vires habent. Dantur ad dragmam dimidiam, aut integram in appropriato vehiculo, etiam pluries de die.

SPIRITUS COCHLEARIÆ.

Rec. Herbæ recentis Cochleariæ libr. quatuor,

Radicum Armoraciæ libr. unam:

incisa immitte in Balneum Maris, & affunde

Spiritus Vini gallici pint octo:

imposito Capitello, & commissuris luto ex farina lini exactè firmatis, destilla donec prodierint . pint. quatuor liquoris in lagenis vitreis ritè obturatis asservandi.

Volatile & propriè antiscorbuticum adhibitarum specierum principium vehit. Convenit in Scorbuto frigido. Dosis ut supra.

AQUA VULNERARIA, VULGÒ EAU D'ARQUE-
BUSADE.

Rec. Herbæ recentis Salviæ,
 - - - - - Menthæ,
 - - - - - Hyssopi,
 - - - - - Melissæ,
 - - - - - Basilici,
 - - - - - Thymi,
 - - - - - Majoranæ,
 - - - - - Rorismarini,
 - - - - - Origani,
 Florum Lavendulæ ana unc. duas:
 incisis affundantur

Spiritus Vini gallici pint. quinque,
 macerentur per noctem, & fiat e Balneo Maris Destil-
 latio ad medias.

Si Spiritui substituatur Vinum, atque Destillatio absol-
 vatur igne nudo, obtinetur *Aqua vulneraria Vinosa*.

*Externè laudatur ad contusiones, vulnera, & ad partes
 laxas debiles roborandas. Internè ab aliquibus tamquam car-
 minativum adhibetur.*

A P P E N D I X

SPIRITUS LAVENDULÆ COMPOSITUS.

Rec. Cinnamomi unc. unam,
 Caryophyllorum,

G A N D A V E N S I S. 315.

Nucis moschatae ana unc. semis:
Santali rubri dragm. tres,
contufis affunde
Spiritus Lavendulae pint. unam semis,
- - - - Rorifmarini pint. semis:
macera dies septem, & filtra.

Vires ex adhibitis speciebus erui possunt.

SPIRITUS SAPONIS.

Rec Saponis albi unc. quatuor:
dissolve leni calore in
Spiritus Vini rectificati pint. una,
& admisce
Spiritus Lavendulae,
- - - - Rorifmarini ana unc. duas.

Ufu externo penetrans & praestans resolvens est, quod non sine fructu ad indurata, contusa & Rheumatismum frigidum adhibetur.

SPIRITUS VINI CAMPHORATUS.

Rec. Camphorae unc. duas:
dissolvantur in
Spiritus Vini rectificati pint. una,
& in vitro probe obturato ferva.

Tamquam resolvens, discutiens, roborans, antisepticum a Chirurgis adhibetur.

SPIRITUS VOLATILIS OLEOSUS.

Rec. Spiritus aromatici unc. octo,
 - - - Salis ammoniaci caustici unc. quatuor,
 Olei essent. Rorismarini,
 - - - Corticum Citri ana drag. semis:
 mixta in lagena obturaculo vitreo munita ferventur.

Vires penetrantes, nervinæ, calidæ, in multis morbis frigidis utiles. Dosis guttæ decem, viginti, triginta in vehiculo aquoso. Adversus animi deliquium, ad exstimulandum nervosum systhema, etiam naribus admovetur.

AQUA VULNERARIA THEDEN.

Rec. Sacchari albi unc. sex:
 dissolve in
 Aquæ pluvialis unc. octo:
 addantur
 Spiritus Vini rectificati pint. una,
 - - - Vitrioli unc. quatuor,
 Succi Acetosæ unc. sexdecim:
 digerantur per aliquot dies, & filtrentur.

Pro usibus externis præstantissimum resolvens, discutiens, roborans est. Lintea eadem madefacta a Spiritu Vitrioli corroduntur & flavescunt.

OLEA ESSENTIALIA.

Olea essentialia five ætherea sunt fluida spissiuscula, inflammabilia, ebullientis Aquæ calore volatilia, in Vini Al-

kohole dissolubilia, odore fragrante, & sapore aromatico plus minusve urente donata.

Referunt hæc Olea exactè saporem & odorem vegetabilium, unde eruta sunt; hinc Olea essentialia nuncupantur.

Quævis Olea ætherea ex duabus constant partibus essentialibus; nimirum ex parte crassiori, resinosa, & parte admodum subtili, mobili, volatili, quæ *Spiritus rectoris* nomine venit, a quo eorum fragrantia & volatilitas dependent.

Quamvis probè ab exhalatione custodita, Spiritum suum rectorem progressu temporis amittunt: hujus jactura spifescunt, inodora evadunt, pristina volatilitate destituuntur, & tandem consistentiam therebintinosam, quin etiam resinofam induunt: in hoc statu Olea essentialia amplius vocari nequeunt.

Sapor acris, causticus, quo gaudent cuncta Olea ætherea, pendet ab Acido quodam libero, quod sat magna copia continent. Hujus Acidi existentiae convineunt 1mo subera, quæ lagenas Olea essentialia continentes obturant: subera hæc, ferè ut ab Acido Nitri, colore flavo inficiuntur, quodammodo corroduntur, & 2do chartæ cæruleæ color a cujusvis Olei essentialis vapore in rubrum conversus.

Quædam ut *Oleum Anisi* frigore coagulantur, & specimen crystallisationis offerunt; alia ex adverso & quidem pleraque fluiditatem suam retinent.

Circa gravitatem specificam quoque discrepantia observatur; alia ut *Oleum cinnamomi*, in Aqua desident; alia autem, quorum longè major numerus est, in ejus superficie hærent.

OLEUM ESSENTIALE ABSINTHII.

Rec. Herbæ Absinthii leniter ficcatae . . . quant. placet :
in Ahenum immisæ superaffunde

Aquæ ejusdem stillatitiæ . . . quant. satis ,
ut Herba innatare possit, & apparatus ita disposito, ut in
processu *Aquarum simplicium* monitum, instituatur Destil-
latio, quam protrahe, quamdiu Aqua stillatitia Oleum
sursum secum vehit : refrigeratis dein vasis, Oleum ab
Aqua separa.

Eodem modo destillantur

OLEUM ESSENT. ANISI.

----- ANTHOS.

----- CAMOMILLÆ.

----- CARUI.

----- CARYOPHYLLORUM.

----- CINNAMOMI.

----- CORTICUM CITRI.

----- FŒNICULI.

----- JUNIPERI.

----- LAVENDULÆ.

----- LIGNI RHODII.

----- MAJORANÆ.

OLEUM ESSENT. MENTHÆ.

----- PIPERITÆ.

----- MACIS.

----- ORIGANI.

----- RUTÆ.

----- SABINÆ.

----- SALVIÆ.

----- TANACETI.

Ignis ab initio factis intensus Ahenò substruatur, ut Aqua subito ad ebullitionem deducatur.

Illæ Plantarum partes huic operationi assumendæ, quæ odorem præstant fragrantiorē.

Substantiæ duriores, ut sunt Ligna, Baccæ, Semina, & Aromata, macerentur, antequam destillationi submittantur: Herbæ verò, Flores, & Cortices Fructuum recentium prævia maceratione non indigent.

Semina, Baccæ, & Aromata contundi, & Ligna in scobem radi debent ante macerationem.

Macerationis tempus non adedò determinari potest: variat ratione atmosphæræ caloris, & objecti texturæ: si æstas est, nychthæmerum sufficit Baccis, Seminibus; biduum Aromatibus; triduum vel quatriuum Lignis: si aliud tempus, maceratio diutius protracta requiritur.

Sub Destillatione Oleorum essentialium frigore gelantium, Aqua dolii refrigeratorii tepida sit.

Oleorum essentialium ab Aqua separatio sequenti absolvitur encheiresi: eligitur infundibulum angusto tubo instructum, cujus orificium epistomio vel vitreo vel subereo obturatur: Oleum Aquæ permixtum huic vitro infunditur, & postquam quiete Oleum ab Aqua secessit, amovetur epistomium: si Oleum sit Aqua specificè levius, decurrat Aqua in vas suppositum, donec ad orificium tubi pervenerit Oleum, quod, orificio digito ocluso, in aliud vas derivatur. Si vero Oleum sit Aqua specificè gravius, id ex adverso inferius emittitur.

Olea essentialia, quæ longa asservatione Spiritum suum rectorem pro parte perdiderunt, rectificationem postulant, quæ in eo versatur, ut vetusta Olea recenti vegetabili adjiciantur, & sufficiente quantitate Aquæ rursus destillentur; quo efficitur, ut pars Olei vetusti, quæ adhuc calore ebullientis Aquæ volatilis subsistit, novo Spiritu rectore imbua-
tur, & cum Oleo, quod recens vegetabile suppeditat, in Excipulum transeat.

Quemadmodum pleraque Olea essentialia exigua obtinentur copia, ac inde sat magno venduntur pretio, fraudulentis, & lucri majoris avidi sæpissime, ut quantitatem augeant, additamentis vilioribus ea infucant; solentque huic scopo adhibere vel Oleum quoddam expressum, insipidum ferè & inodorum, quale *Oleum Bëen* & *Amygdalarum* est, vel *Alkohol Vini*, vel Olea ætherea ignobiliora.

Olei essentialis cum Oleo expresso adulteratio facilè detegitur, si hujusmodi Olei gutta chartæ albæ instillata & leni

leni calori exposita maculam oleosam relinquit : ab Oleo enim essentiali genuino eodem modo tractato nullum vestigium chartæ remanet : idem fucus detegi potest affusione Vini Alkoholis puri , qui liquor Olea essentialia ex toto dissolvit ; Olea verò crassa expressa non aggreditur.

Olei cujusdam ætherei copia Alkohole Vini aucta Aquæ puræ additione detegitur : in hoc casu miscela lactescit , quoniam Vini Alkohol Aqua dissolvitur , & Oleum essentialiale admodum divisum per totum liquorem suspensum hæret : aliter se res habet respectu Olei essentialis genuini ; dividitur quidem sic in minimas particulas & Aquæ , quæ cum concutitur , lactescentiam conciliat ; verum hæ particulae continuò in massulas aggregantur , quæ Aquæ superficiem innatant , vel ejus fundum petunt , ratione Olei essentialis adhibiti gravitatis specificæ. Alia quoque encheiresi hæc fraus manifestari potest ; nimirum si talis Olei cognita quantitas cum Aqua pura concutiat , postmodum ab ea separatur , & denuo ponderetur ; ratione enim Alkoholis copiam , quæ ante admixta erat , diminutum pondus invenietur.

Adulteratio per Oleum essentialiale vilius omnium difficilimè detegitur : attamen , cum cuncta Olea ætherea viliora e substantiis therebintinaceis eliciantur , & eorum odor tenacior sit , cognoscitur is fucus , si linteum tali Oleo immersum , & calori expositum , ut Oleum in auras avolet , therebintinæ odorem servat.

Omni Oleo essentiali vires medicæ magis activæ , illi simplicis , e quo destillatur , propriæ , passim adscribi solent : ita

Oleum Anisi carminativum, Juniperi diureticum, Sabinæ emmenagogum, abortivum, Menthæ stomachicum &c. creditur. Aliquod præjudicium receptæ huic opinioni subesse non immeritò tamen suspicabitur, qui consideraverit, non omnes vires medicas simplicium ab Oleo essentiali pendere, & aliquas etiam eminentes simplicium dotes in eorum Oleo essentiali desiderari, ut V. G. Absynthii amarities in ejus Oleo. Non veremur itaque asserere particulares cujuslibet Olei vires necdum satis evictas esse, & generales passim pro particularibus imposuisse: cum enim omnia calida sint & stimulantia, omnia quandoque carminativa, stomachica, cardiaca, nervina, diuretica, emmenagoga &c. esse possunt: ita ut vix miraremur, si, sine præjudicio institutis experimentis, concluderetur, ea non differre nisi odore & acredine. Posterior revera, teste Oleo Cinnamomi, in quibusdam tanta est, ut gutta una non diluta linguæ imposita eandem adurat, exulceret, & denti carioso insillata nervum adurendo odontalgiam curet. In genere tam acria sunt, ut pro usibus internis numquam nisi diluta præscribantur: in hunc finem vel Spiritu Vini solvuntur, vel, quod frequentius, multo Saccharo aut Mucilagine subacta Aquæ miscibilia redduntur. Dosis est a gutta una ad octo.

A P P E N D I X.

BUTYRUM ET OLEUM CERÆ.

Rec. Ceræ flavæ incisæ quant. satis;
 Ut repleat Retortam vitream ad dimidium: superinfunde
 arenam purissimam usque ad altitudinem colli: tum com-

mitte Retortam Balneo arenæ, applica recipiens, & commissuris luto ex farina lini firmatis, fiat Destillatio per gradus. Exit primò parva quantitas Aquæ unà cum Spiritu acido valde volatili, ingrato nidore fœtenti: ubi hoc ignis gradu nihil amplius prodit, augeatur ignis, ascendet Oleum spissum in Excipulo instar Butyri concrefcens: perge sic destillare, donec ascendat amplius nihil: frigeſcat tum apparatus, & Aqua acidula decantetur ab Oleo concreto, quod *Ceræ Butyrum* exhibet.

Infundatur Butyrum hoc leni igne liquatum per infundibulum in retortam priùs calefactam, ut ejus dimidia pars tantum sit repleta: retorta imponatur furno arenæ, & agglutinato recipiente puro, fiat Destillatio; ignem ita gubernando, ut guttatim destillet ad finem usque: ascendet hac ratione omne Butyrum ferè sine ulla fœce, hærebitque in excipulo Oleum spiffius, quod eadem lege, iterata Destillatione, rectificata, donec limpidum subtile Oleum referat, quod sub nomine *Olei Ceræ* vasis vitreis probè obturatis serva.

Pro viribus vide in Materia Medica, CERA.

OLEA EMPYREUMATICA.

Olea empyreumatica sunt liquida spiffiora, inflammabilia, empyreuma redolentia; saporis acris, amaricantis; coloris ex fusco rubicundi, aut penitus nigri; intensiori quam ebullientis Aquæ calore de quacumque substantia animali, vel vegetabili prolicita.

Subsequuntur hæc Olea sub Destillatione vel Spiritum urinosum, ut in analyfi Cornu Cervi, vel Spiritum acidum, ut in analyfi Tartari.

Repetita rectificatione limpidiora, fluidiora evadunt, & tandem omni ferè odore empyreumatico sic orbantur.

OLEUM, SAL VOLATILE, ET SPIRITUS CORNU CERVI.

Rec. Cornu Cervi in fragmenta majora confraçti, vel ejusdem rasuræ quant. vis: inde Retortæ vitreæ, quam in Furno arenæ colloca; agglutina amplum Excipulum, & ignem per gradus excites: calore illo ebullientis Aquæ paulò intensiore exit phlegma insipidum, odoris ingrati; aucto igne, prodit phlegma Alkali volatili fœtum, *Spiritus Cornu Cervi* nuncupatum: hunc insequuntur Oleum fœtidum tenuius, Alkali volatile concretum, tandemque Oleum fœtens, crassum, nigricans, quod sese priori immiscet: dum nullæ amplius nebulæ apparent, ab operatione desiste: refrigeratis vasis, Sal volatile concretum exime; cum arena vel terra quadam absorbente aliquoties sublima, donec album evaserit, & Spiritum ab Oleo separatum leni calore destilla ad medias.

Prudentiæ est adhibere Excipulum foramine instructum, obturaculo luteo vel cereo clauso, quod nonnumquam amoveatur, ne vapores elastici nimis expansi vasa rumpant.

Sit collum Retortæ satis largum, ne a Sale volatili concreto obstruatur.

Si loco Retortæ vitreæ ferream huic operi assumere placeat, hæc in furno appropriato immediatè igni exponi potest.

Carbones ab hac operatione residui igne nudo calcinentur, donec albescant, & sub nomine *Cornu Cervi usti* reponantur.

Olei vires vide infra: Sal Volatile alkalinum est: Spiritus idem dissolutum tenet, & ab eo vires habet.

Olim Sal alkali volatile pro varia substantia, e qua obtinetur, viribus discrepare credebatur: ita Sal viperæ speciètim adversùs hujus animalis morsum & risibili præjudicio, Sal volatile cranii humani adversùs obstinatissimos capitis morbos laudabantur. Jam constat hoc Sal unum semper idemque esse, & undecumque proveniat, ab alio sola sorte puritate differre.

Linguae applicatum causticam prodit acrimoniam: naribus admotum nervos olfactorios fortiter ferit, & totum quasi nervosum systema concutit, erigit; ut sic adhitum promptissimè sæpe animi deliquio & asphyxiæ medeatur.

Introsumptum primò leni, volatili, eléctrico quasi stimulo in stomachum agit, & subitò sæpè ejus spasmum solvit. Ob hanc rationem tanto cum successu in colica flatulenta, malo hysterico, cephalalgia ab stomacho pendente, &c. præscribitur.

Circulo postea traditum leni stimulo systematis vasculosi motus reduplicat, calorem auget, & diaphoresim excitat: hinc tamquam potentissimum alexipharmacum commendatur & tamquam tale viperæ morsui opponitur.

Ob binos dictos effectus, quibus scilicet spasmos solvit & diaphoresim juvat, exhibitum ante frigoris febrilis stadium, idem brevius, mitius & minus periculosum reddit. Quin ejus usus aliquandiu protractus, vi humores attenuandi, hinc potentissimè resolvendi, multiplici observatione probata, quandoque intermittentes ad omnia rebelles sustulit.

Ex dictis judicari potest præsertim convenire in subjectis & morbis frigidis, ubi solida exstimulare & viscida incidere remedio esse potest. In senum gangræna feliciter Cortici peruviano & Opio additur.

Sal præscribitur dilutum a grano uno ad decem, etiam pluries de die; spiritus a guttis decem ad sexaginta.

Externè resolvit: præsertim commendatur ad tumores albos ac arthricos articulationum.

OLEUM ANIMALE DIPPELII.

Rec. Olei foetidi Cornu Cervi quant. placet: infunde per infundibulum longo tubo instructum in Retortam vitream nitidissimam, cavendo ne parietes interni ejus colli inquinentur ab infuso Oleo: tum appende Ex-

cupulum mundum, & commissuris lutatis, instituaturn leni igne rectificatio, reiteranda, donec Oleum obtineatur excolor, tenue, fragrans, sapore non ingrato, dulciq̄ue, & velut aromatizato præditum.

Opus hoc quatuor ad summum Destillationibus absolvetur, si quaque vice nova Retorta, & prima pars solummodo prodeuntis Olei sequenti rectificationi adhibeantur.

Oleum hoc, quamvis optimè rectificatum, facile subfuscorursus colore tingitur, ac tenuitatem amittit, ubi vitrum, quo continetur, neque perfectè repletum, neque exactè obturatum est; item ubi illud aperitur sæpius: tum Destillatione nova, semel vel bis reiterata, ut ad pristinam puritatem, ac limpiditatem reducatur, opus est: obviam autem iri huic vitio quam optimè potest, si Oleum hoc exiguis vitris obturaculis vitreis arctè clausis asservatur.

DIPPELIUS olim præscribat hoc Oleum conficere e sanguine cervino: hodiè constat, omnes partes animales id ipsum Oleum largiri; verùm cornua præcipuè cervina huic operi cæteris præstare.

Olea empyreumatica ita reiteratis Destillationibus relictificata vires habent antispasmodicas, & speciatim adversùs Epilepsiam commendata sunt: non videntur tamen in dirum hunc morbum plus valuisse, quam reliqua antispasmodica. Dantur ad guttas decem, viginti & ultra.

Externè tam potenter scribuntur resolvere, ut etiam ad tumores offeos & cataractam laudentur. Tamquam anodina partibus spasmo affectis applicantur.

OLEUM PHILOSOPHORUM, five DE
LATERIBUS.

Rec. Olei Olivarum quant. vis,
Cretæ, aliuvæ Terræ calcariæ quant. satis,
ut cum Oleo fiat massa, ex qua formentur globuli, quos in Retortam Balneo arenæ committendam injice; adjuuge receptaculum capax, & commissuris obseratis, igne gradato destilla: prodit primò pauca quantitas Phlegmatis, post hanc assurgit Oleum fetidum, acre, Alkohole Vini partim dissolubile, quod, Destillatione finita, a Phlegmate secretum Rectificationi submittas.

Ad Olea empyreumatica accedit: externè tamquam resolvens ad paralyfim & rheumatismum laudatur.

OLEUM ET SPIRITUS TARTARI.

Rec. CrySTALLORUM Tartari quant. placet:
eas contunde, & immitte in Retortam ad duas tertias solummodo replendam; tum impone furno arenæ, & applicato Recipiente capaci, perforato, eoque etiam ad commissuras lutato, primò ignem adhibe moderatum, postea gradatim auctum, quo Spiritus omnis, unà cum Oleo empyreumatico, quod ultimo loco sub vaporum densorum ex albo griseorum forma exit, expellatur: labore finito,

finito, Spiritum depurationi fervandum separa ab Oleo, quod cum Aqua rectifices.

Resolvitur sub hac analysi ingens fluidi elastici incoercibilis copia; hinc obturaculum recipientis foramen occludens sæpius amoveatur.

Destillationis hujus residuum præparationi *Salis Tartari* vasis clausis vitreis serva.

Tamquam incidentia, attenuantia, resolventia laudata sunt. Jam vix præscribi solent.

OLEUM, SPIRITUS, ET SAL VOLATILE SUCCINI.

Rec. Succini grossiusculè contusi. quant. vis: immitte in Retortam vitream largioris orificii; eam impone Balneo arenæ; adapta Receptaculum amplissimum foramine instructum; commissuras luto communi scilicet ex farina lini firma; tum destilla igne primò leni, qui gradatim augeatur: prodibunt Spiritus acidus, Sal volatile acidum concretum, Oleum tenuius, flavescens, odoris penetrantis, ad instar Olei Petræ; tandem Oleum spissius, nigricans, foetens: refrigerato apparatu, Sal volatile concretum Retortæ collo & Receptaculi parietibus adhærens exemptum, & Spiritum ab Oleo separatum depurationi serva; Oleum verò repetitis Destillationibus rectifica, donec limpidum, subtile excolor evaserit, & sub nomine *Olei Succini rectificati* repone.

Oleum, non obstantibus summis encomiis, quibus etiam a magno BOERHAAVIO celebratur, viribus ab aliis Oleis empyreumaticis non recedit. Spiritus copiam Salis dissolutam tenet, & ab eo vires habet. Salis vires vide infra.

SALIA ESSENTIALIA.

Salis essentialis nomine veniunt materiae salinae omnes, quae nonnullas proprietates substantiarum, unde eductae sunt, retinent.

Vegetabilia & animalia, nec non quae ab iis procedunt, solummodo hoc Salis genus largiuntur.

Plurimi vegetabilium fucci Salia mineralia, ut Sal marinum, Tartarum vitriolatum, Sal mirabile Glauberi &c. suppeditant: verum haec nequaquam Salibus essentialibus accensenda sunt; primo enim Salia haec mineralia, quemadmodum cl. BAUMÉ asserit, in praedictis Plantis tantum obtinent, ubi solum, e quo nutrimentum hauriunt, ea possidet. 2do Si parte extractiva, qua obducta sunt, orbantur, nullam amplius proprietatem vegetabilis, unde educta sunt, monstrant; 3^{tio} denique carent principio oleoso, quod Salium essentialium compositionem constanter ingreditur. Idem de Salibus mineralibus in animalium fuccis obviis censendum est.

Vires horum Salium essentialium necdum satis probatae sunt: praeter acida & dulcia, omnia videntur ad Nitrum sapore accedere, & vix inter se viribus differre.

SAL ESSENTIALE ACETOSELLÆ.

Rec. Herbæ Acetosellæ recentis . . . , . quant. vis:
contusam subijce Torculari, & exprime succum, qui tra-
jectus per manicam vaporet igne leni ad consistentiam
Syrupi liquidioris: inspissatum succum infunde urinali
mundissimo, ut usque intra collum plenum fit: super-
affunde Oleum purum Olivarum ad lineæ altitudinem,
& repone in cella, aliove loco frigido: aliquarum heb-
domadam spatio concrenent Crytalli, quas, decantato
liquore, collige, & ficca: evaporationem & crytallifa-
tionem repete, donec exhauseris Crystallos omnes reite-
rata dissolutione & crytallificatione depurandas.

Eadem encheiresi e cujusvis Plantæ succo Sal essentiale
præparatur.

Oleum Olivarum succo inspissato affusum aërem exclu-
dit: hinc fermentationem, putrefactionem, mucilaginis ge-
nerationem prohibet.

Succi spissiores cum Aqua pluviali diluantur, ut faciliùs
Colum transeant.

Difficulus determinari potest, quousque evaporatio pro-
trahenda sit; cum id a Salis essentialis copia quæ succis de-
puratis inest, dependeat, hæcque in eadem Planta ratione
ætatis, vigoris, anni tempestatis, & foli qualitatis variet.

Sal Acetofellæ gratum acidum exhibet, quod tamen, cum acida multa vegetabilia æquè efficacia breviori via obtineri possint, vix ad usus medicos præscribitur. Multum adhibetur ad maculas atramentosas delendum.

SACCHARUM, five SAL ESSENTIALE LACTIS.

Rec. Seri Lactis coagulo vitulino præparati . quant. placet: vaporet blando igne in vase vitreo vel terreo ad trium quartarum Seri Lactis adhibiti consumptionem, & repone in loco frigido, ut concrecant Crytalli, quas postera die separa: evaporatio atque crytallifatio iterentur; obtinebis Crytallos prioribus ferè similes: lixivium superstes projice, & omne obtentum Sal in Aqua pluviali dissolve, liquorem dein filtratum evapora ad cuticulam & crytallifationi submitte; evaporationes & crytallifationes repete, quamdiu coalescant Crytalli, quas super chartam bibulam ficca.

Lixivium, quod tanquam inutile abjicere præcepimus, continet, præter materiem gelatinosam parum cognitam, substantiam extractivam coloratam, & Sal febrifugum sylvii.

Sal hoc, seu Saccharum ob dulcedinem ita nuncupatum, depuratione indiget, ut flavedinem dimittat, qua a parte Seri Lactis extractiva inquinatum est.

Tamquam antispasmodicum, anodinum & præstantissimum demulcens in morbis pectoris, & ipsa etiam phtisi, laudatum est: sine præjudicio tentaminibus subjectum nihil horum omnium præstare observabitur.

FLORES BENZOINI.

Rec. Benzoës minutim confractæ libr. duas :
 immitte in concham figulinam vitreatam , patulam , minimè
 profundam , quam simili non vitreata inverſa tegas ; com-
 miſſuras luto communi firma , & vafa furno committe
 capaci fatis , ut inferior concha uſque ad marginem ferè
 eum intret ; fiat tum ſublimatio calore illo ebullientis Aquæ
 paulò majori : perge ſublimare eodem ignis gradu per
 duas horas : deinde frigeſcant vafa , ac Flores penna an-
 ſerina abſterſos exime : ſublimatio iterum atque iterum
 repetatur ; donec reſiduum Flores exhibere recuſet.

Margines utriuſque conchæ terreæ huic ſublimationi ad-
 hibendæ porphyritæ ſabuli ope atterantur , donec ſibi in-
 vicem applicatæ ſe in omni ſuperficie tangant ; lutum hac
 ratione commune , ſcilicet ex farina lini ſeu amylo confec-
 tum , commiſſuræ probè obſerandæ ſufficiet.

Requiritur Benzoës liquatio , ut Flores ſuos largiatur ;
 hanc liquationem caloris gradus in hoc proceſſu præſcrip-
 tus præſtat ; ſi ignis admoveatur intenſior , tum elevantur
 Flores Oleo Benzoïno inquinati : ſi verò remiſſior ſit , nihil
 ſublimatur ; hinc felix operationis ſucceſſus ab ignis regi-
 mine dependet.

Flores flavelcentes ſublimatione ſucunda , tertia , &c. ob-
 tenti depurationem poſtulant : hæc duplici ratione abſolvi-
 tur : cryſtalliſatione ſcilicet , vel nova cum vigeſcuplo arenæ
 albæ lotæ inſtituta ſublimatione : prior tamen encheireſis

præferenda est, quoniam Flores ita tractati albedinem servant, quam sublimati tractu temporis amittunt: crySTALLIFATIO autem sequenti modo instituitur: flores sublimati flavescentes in Aquæ puræ bullientis sufficiente quantitate dissolvantur, lixivium filtretur per chartam emporeticam, & reponatur in loco frigido; sic refrigerante Aqua, concreverint CrySTALLI Floribus sublimatis non absimiles, quas super chartam bibulam sicca.

Flores Benzoini verum Sal essentielle, volatile, acidum, inflammabile sistunt.

Vires habent balsamicas. Infarctus mucosos pulmonum solvere, & sudores movere scribuntur. Necdum satis probati sunt.

SAL VOLATILE SUCCINI DEPURATUM.

Rec. Salis volatilis ex analysi Succini obtenti, quant. placet: injice in Cucurbitam vitream humilem; superaffunde arenæ purissimæ tantundem: imposito Capitello cæco, commissurisque glutine communi obferatis, fiat miti calore sublimatio: allurget omne Sal tenui parte Olei Succini præditum, relicta parte crassiori: refrigeratis vasis, Sal sublimatum abrade, ac vasis vitreis ritè obturatis serva.

Sal Succini exhibet acidum concretum ex toto volatile.

A lucripetis sæpissime adulteratur, solentque ei immiscere Sal ammoniacum, Cremorem Tartari, Saccharum,

Sal marinum, imò Succinum ipsum pulverifatam: ut hos fucos detegas, recipe suspecti Salis quantum vis, divide in duas partes, quarum una teratur cum Alkali fixo vegetabili, altera in cochleari ferreo exponatur igni: si Sal Ammoniacum continet, miscela cum Alkali fixo vegetabili odorem sparget Alkali volatilis: si quid ex reliquis memoratis substantiis ipsi inest, altera pars igni exposita materiem fixam relinquet.

Hoc Sal tamquam princeps remedium adversus morbos hystericos laudatum est. Si quid revera in his morbis possit, id adhærenti Oleo empyreumatico tribuendum videtur. Per se penetrantissimum aperiens, diureticum est, quod, dum purum obtineri potest, etiam ad scrupulum & ultra sine noxa præscribitur.

S P I R I T U S A C I D I.

Spiritus acidi sunt salia naturaliter fluida, vel Menstruo aquoso dissoluta, Syrupi Violarum colorem cæruleum in rubrum mutantia, cum Salibus alkalinis, & Terris absorbentibus effervescentia, ac cum iisdem in Sal neutrum transeuntia.

Subiecta, quæ tales liquores præstant, sunt tam corpora mineralia, quam vegetabilia, atque animalia: Spiritus acidi verò omnium fortissimi eliciuntur e corporibus mineralibus; inter hæc Vitriolum, Sulphur, & alumen acidum largiuntur, quod, dum concentratum, ejusdem planè naturæ est.

ACETUM DESTILLATUM, five SPIRITUS
ACETI.

Rec. Aceti Vini quant. vis :
mitte in Cucurbitam terream, vel vitream, quam colloca in
furno arenæ : impone Capitellum vitreum, cujus Rostro
adjunge Excipulum, & commissuras chartæ frustis, qui-
bus pasta farinacea illita est, obfera : tum illo ignis gradu,
quo Acetum leviter bulliat, fiat Destillatio, protrahenda,
donec tres quartæ adhibiti Aceti prodierint.

Acetum aggreditur ferè omnia Metalla, eaque partim cor-
rodit, partim dissolvit : hinc vasa destillatoria metallica ab
hac operatione excludantur.

Destillatione Acetum sua parte extractiva, & Olei ac
Acidi portione orbatur.

*Ob puritatem ad multos usus Aceto præfertur : ab illo
tamen viribus medicis non recedit. Assumptum itaque leni
stimulo os, œsophagum, stomachum irritat, & excretionem
glandularum harum partium provocat : hinc cardiaci vires
agit, dum eodem tempore sitim sedat. Præstantissimum præ-
terea antiphlogisticum & antisepticum est, quod in gangræna
inflammatoria, erysipelate bilioso & morbis putridis maxima
cum utilitate præscribitur. In magna dosi V. G. ad unciam
unam omni bihorio datum certè & tutè, sine aucto motu,
sudores movet : hinc in morbis malignis, exanthematicis &
in ipsa etiam peste tot laudes nactum est. A multis plurium
venenorum*

venenorum antidotum statuitur : exceptis tamen alkalinis , quibuscum salia neutra , innocua , penetrantissima constituit , illi soli , sine strenuè adhibitis generalioribus , non arbitramur fidendum.

Externè resolvens , antiphlogisticum , antisepticum est : inflammationem , præsertim a causa externa , ut a contusione , fractura &c. , natam , felicissimè fugat. Ejus vapor tumores duros , etiam scirrum testiculi , solvit , & aërem putridum corrigit , ut etiam in peste tamquam prophylacticum laudetur. Pulmonibus haustus eisdem exstimulat , eorundemque infarctum atque hinc natam orthopnoeam curat.

Naribus admotum aut injectum nervos olfactorios ferit , & meliùs plerumque , quam multò fortiora , ab animi deliquio , asphyxia & lethargo excitat.

SPIRITUS NITRI

Rec. Nitri purissimi sicci pulverisati libr. duas :
immitte in Retortam vitream ; superaffunde

Olei Vitrioli rectificati unc. quindecim :
locetur dein Retorta in furno arenæ ; applicetur ingens Re-
ceptaculum perforatum , in quod priùs immissa sit

Aquæ destillatæ pint. semis ,
& commissura obturetur luto pingui ex argilla & oleo lini
facto , quod linteo , calcis vivæ in aëre in pulverem de-
lapsæ & albuminis ovi miscela obducto , firmetur ; tum
subdatur ignis moderatus sensim augendus , donec resi-
duum siccum sit , prodeatque amplius nihil : refrigerato

apparatu, Acidum Nitri transfundatur e Receptaculo in lagenam epistomio vitreo claudendam.

Cavendum inter effusionem hujus Spiritus ne ejus vapor corrosivus ad pulmones perveniat.

Destillationis residuum *Arcanum duplicatum* constituit, quod superfluo Acido Vitrioli junctum est: hinc priusquam in Cryсталlos redigatur Alkali fixo vegetabili saturetur.

Nunnumquam Spiritus Nitri inquinatus est pauca quantitate Acidi Vitrioli, quæ unà cum Spiritu sub Destillatione in Excipulum transit: detegitur hæc labes præcipitatione, quæ obtinet, dum aliquibus talis Spiritûs drachmis instillatur gutta dissolutionis Argenti: Argentum enim se conjungit cum Acido Vitrioli, & *Vitriolum Lunæ* constituit, quod sub forma albæ nubeculæ fundum petit; in hoc casu super aliquot uncias Nitri sicci pulverisati rectificetur.

Acidum nitri concentratum, ut etiam Salis & vitriolicum, quorum præparatio infra describitur, causticum venenum est. Cuti vel leviter tantum applicatum eam macula flava, non delenda nisi sublata epidermide, inficit. Continuato usu eandem corrodit, exulcerat, destruit: hinc ad verrucas aliosque parvos tumores non inflammatos eradicandum & ad ossium cariem extus quandoque adhibetur.

Ad usus internos vix præscribitur: aliorum tamen Acidorum mineralium vires habet: hæc in genere sitim sedant; solida constringunt, densant, roborant; sanguinem coagulant,

ejusdemque æstum compescunt; potentissima antiseptica sunt. Conveniunt in laxitate, debilitate primarum viarum; sanguinis dissolutione; febribus putridis, verminosis, & a resumpto pure: ut Acidum vitriolicum etiam antiphtisici famam habeat. Per se multâ Aquâ diluta, ut gratè acidum, innocuum potum præsent, vel Alkohole Vini dulcificata ad guttas triginta vel quadraginta, pluries etiam de die, præscribuntur. Posteriori modo præparata, qualia hic infra etiam tradentur, vim præterea antispasmodicam acquirunt. Omnia tamquam diuretica laudantur. Nimia dosis primis viis præsertim molesta esse solet, & cardialgiam, tormina ac colicos dolores producere.

SPIRITUS SALIS.

Rec. Salis cibarii *vel marini* libr. duas:
 immitte in Retortam vitream, & affunde miscelam ex
 Olei Vitrioli rectificati libr. duabus,
 Aquæ destillatæ libr. una femis:
 deinde reponatur Retorta in Balneo arenæ; adjunge Excipulum capax perforatum, cui prius indita sit
 Aquæ destillatæ libr. femis,
 & commissuras luto simili illi, quod in præcedenti processu præscriptum est, claude: tum ignis administratur lenis per tres quatuorve horas; dein augeatur gradatim, donec tandem Olla ferrea candescat, nihilque amplius prodeat liquoris: omnibus spontè refrigeratis, aufer Excipulum, ac Spiritum Salis effunde in vitrum Epistomio vitreo obturandum.

Si massa falina in Retorta residua igne valido calcinetur, donec nulli amplius vapores inde exurgant, ut Acidum Vitrioli liberum, quod continet, & Acidum Salis concentratius, quod sub Destillatione elevari non potuit, dissipentur, in Aqua pura dein dissolvatur, & post debitam evaporationem crySTALLIFICATIONI submittatur, dat *Sal mirabile Glauberi*.

SPIRITUS SUCCINI RECTIFICATUS.

Rec. Spiritus ex analysi Succini obtenti . quant. placet: inde Retortæ vitreæ; mundum admove excipulum; commissuras luto communi obsera, & igne moderato ex Balneo arenæ duas tertias avoca, quas lagenis bene obturatis serva.

Eodem modo rectificatur

SPIRITUS TARTARI.

Spiritus Succini constat Succini parte aquosa, ejus Salis volatilis acidi portione, & Olei parte subtilissima.

Spiritus Tartari sistit Acidum oleosum empyreumaticum, illi, quod cuncta vegetabilia largiuntur, dum igne nudo Destillationi submittuntur, analogum.

Horum vires vide supra.

OLEUM VITRIOLI.

Rec. Vitrioli viridis ad albedinem calcinati . quant. sufficit, ut repleat Retortam terream ad duas tertias; repone eam in Furno Reverberii; adjuuge Receptaculum amplum,

vitreum; commissuram luto ex argilla, arena, & calce viva in aëre in pulverem delapsa, aqua subactis circumclude: tum lenis admoveatur ignis gradatim augendus, in candefactionem Retortæ usque: primò exhibit Phlegma acidulum, dein Acidum sulphureum volatile, tandem Acidum Vitrioli concentratum nigricans: ubi hoc destillare cessat, operatio finiatur: habebis sic Acidum Vitrioli impurum Rectificationi submittendum, & confracta Retorta, invenies residuum, quod Calcem Ferri, *Colcothar Vitrioli* nuncupatum, exhibet.

OLEUM VITRIOLI RECTIFICATUM, ET SPIRITUS SULPHURIS.

Infunde impurum Acidum Vitrioli præcedenti Destillatione obtentum per infundibulum longo collo instructum in Retortam vitream, quam Balneo arenæ committe; applica recipiens, & igne moderato instituat Destillatio protrahenda, donec omne Phlegma Acido sulphureo junctum avocaveris: manebit in fundo Retortæ Oleum Vitrioli excolor, concentratum ac rectificatum, quod in lagenas obturaculis vitreis muniendas transfusum, sub nomine *Olei Vitrioli rectificati* repone: liquorem Excipulo contentum sub *Spiritus Sulphuris* titulo asserva.

Acidum Vitrioli concentratum est Aquæ avidissimum, eamque ex athmosphæra attrahit: hinc vasa, quæ id continent, arctè ocludenda, & quidem obturaculis vitreis: si enim subera huic scopo assumantur, Acidum, præ magna

affinitate cum Phlogisto, primò fuscum, ac tandem nigrum induit colorem.

Spiritus Sulphuris hoc processu impetratus similis est illi, qui tædiosa operatione e Sulphure ardente per campanam vitream desuper suspensam colligitur.

Solent hoc Acidum nomine *Olei Vitrioli* vulgariter insignire, non quod Olei naturam habet; sed quod consistentiâ saltem Oleum aliquantulum æmulatur.

SPIRITUS VITRIOLI.

Rec. Aquæ destillatæ pint. unam:
immitte in Cucurbitam terream; instilla cautè

Olei Vitrioli rectificati unc. quatuor semis,
& mixta infunde in lagenam vitream.

Simulac Acidum Vitrioli cum Aqua in contactum venit, auditur strepitus, vas magis magisque incalescit; hinc Cucurbita terrea vasi vitreo, quod sæpissime sub hac mixtione diffilit, præferenda.

SPIRITUS ACIDI DULCIFICATI ET ÆTHER.

Spiritus acidi dulces sunt liquores stillatitii, inflammabiles; odoris jucundi, fragrantis; orti e connubio Acidorum mineralium cum Alkohole Vini.

Si Alkoholi applicantur justa copia Acida concentratiora, productum erit *Æther*, liquor tenuissimum oleum referens,

qui, ratione assumpti Acidi, *Æther Vitriolicus*, *Nitrosus* &c. appellatur: præcipuæ hujus liquoris proprietates sunt sequentes: sapore gaudet aromatico, odore fragrantissimo: in Alkohole Vini penitus dissolvitur, eoque volatilior atque inflammabilior existit: est omnium notorum liquorum levissimus; gustu & tactu frigidissimus: Aquæ innatat, & ex ea flammâ candelæ, tribus adhuc digitis remotâ, accenditur: Refinas tandem qualescumque dissolvit. Diætâs dotes in eminenti gradu possidet *Æther Vitriolicus*, isque solus ferè in usus medicos recipitur.

SPIRITUS NITRI DULCIS.

Rec. Alcoholis Vini pint. duas:
mitte in Retortam vitream; sensim superaffunde

Spiritus Nitri unc. quinque,
&, Retorta in gyrum agitata, ut ambo liquores accuratè
misceantur, fiat digestio frigida per biduum: dein com-
mitte Balneo arenæ, agglutina Excipulum perforatum
vesicæ madefactæ ope, & destilla, liquore leviter bul-
liente, donec tres quartas avocaveris, quas vitris obtu-
raculis vitreis muniendis reconde.

Vapores valde elastici, præsertim sub operationis finem, apparatus replent; hinc obturaculum, quò Excipuli foramen occlusum est, tum sæpè amovendum, ac ignis remissior adhibendus.

Cavendum, ne quis sub Destillationis decursu candela accensa apparatus propinquet, præcipuè, dum Excipuli

foramen patet: prodiens enim vapor facillimè inflammatur, & inde apparatus displasio inevitabilis foret. Eadem cautela observanda circa reliquos hujus generis Spiritus.

SPIRITUS SALIS DULCIS.

Rec. Spiritus Vini Alkoholis pint. duas:
 committe vasi circulatorio capaci; affunde
 Spiritus Salis unc. quatuor semis:
 digere leni calore per tres, quatuorve dies; fiat dein Des-
 tillatio eadem lege, ut in præcedenti processu.

ÆTHER VITRIOLICUS, five SPIRITUS
FROBENII.

Rec. Alkoholis Vini pint. duas:
 immitte in Retortam vitream, superaffunde
 Olei Vitrioli rectificati unc. quadraginta,
 atque Retortam leniter & sæpius move, ut Acidum Vi-
 trioli cum Alkohole bene permisceatur; deinde com-
 mitte eam Balneo arenæ; admove Receptaculum perfo-
 ratum, & commissuras vesica madefacta obsera: institua-
 tur tum Destillatio igne sat intenso, ut liquor leviter bul-
 liat: perge eodem ignis gradu, obturaculum, quo Re-
 ceptaculi foramen clausum est, sæpè amovendo; donec
 odor suffocans Acidi sulphurei volatilis se manifestet: au-
 fer tum Excipulum; liquorem in eo contentum effunde
 in lagenam vitream probè obturandam; instilla tantillum
 Olei Tartari per deliquium, ac digere frigidè, donec
 odorem Acidi sulphurei amiserit: dein e Retorta vitrea
 ficcissima

ficcissima igne lampadis destilla ferè ad medias. Liquor hac rectificatione obtentus est *Æther Vitriolicus*, quem committe purissimo vitro, cujus os epistomio vitreo ad capacitatem oris accuratè expolito claudatur.

Dum Acidum Vitrioli concentratum cum Alkohole in contactum venit, auditur strepitus; erumpunt vapores penetrantes, odoris non ingrati, nec nocivi; miscela valde incalescit: hinc si absoluta mixtione mox Destillationi submittantur, arena balnei priùs calefiat, ne Retorta diffiliat.

Primus, qui prodit, liquor est pars Alkoholis Vini, quæ vix ullam mutationem subiit: insequitur per strias *Æther*, ac tandem cum ultima *Ætheris* portione ascendit parum Acidi sulphurei orti ex Acido Vitrioli & Alkoholis Vini parte oleosa: ab his autem liberatur *Æther* præscripta rectificatione cum Alkali fixo: hoc enim cum Acido sulphureo concrefcit in Sal polychrestum, quod cum Alkohole, quod *Æthere* minùs volatile est, in Retorta remanet.

Si prioris Destillationis residuum nigricans, odoremque suffocantem Acidi sulphurei spirans, Aqua dilutum, & filtratum, rectificetur, Oleum Vitrioli purum exhibet.

Cardiacum, nervinum, antispasmodicum, anodinum est promptissimum. Acida mineralia Alkohole dulcificata hunc liquorem continent, & ab eo vires habent. Laudatur præsertim in affectionibus spasmodicis primarum viarum, in quas electrica quasi vi agit. Ad guttas decem, viginti & ultra cum paucillo Sacchari, & meliùs adhuc in parca Aquæ

copia exhibetur. Ad magnam dosim, V. G. dragmam dimidiam, pluries repetitam laudatur in gangræna.

Extus commendatur tamquam efficacissimum anodinum, quod cephalalgiam, non solum spasmodicam, sed etiam rheumaticam & inflammatoriam, curat, ac buccæ illitum pluries odontalgiam sustulit. Pars, cui applicatur, illico manu tegenda est; ne volatilis liquor in auras avolet; sed penetrare cogatur. Teste celeb. AITKEN ulcera exsiccat eademque cicatrice tegit.

LIQUOR ANODYNUS MINERALIS, five SPIRITUS VITRIOLI DULCIS.

Rec. Alkoholis Vini pint. quatuor:
superaffundantur

Olei Vitrioli rectificati libr. tres:
fiat dein Destillatio eadem lege, ut in præcedenti processu: destillatum liquorem cum sufficiente quantitate Olei Tartari per deliquium digestum Rectificationi submitte, eamque ad siccitatem ferè usque protrahe.

Liquor anodynus mineralis nil nisi dissolutionem Ætheris in Alkohole sistit: si enim ei sufficiens addatur Aquæ copia, hæc sese commiscet cum Alkohole, & fit Ætheris separatio: hinc hic liquor ex tempore paratur, si Æther vitriolicus cum duplo Alkoholis vini miscetur.

Carminativus, antispasmodicus, anodinus est. Datur in doloribus spasticis primarum viarum, passione hysterica, vomitu, singultu &c. Dosis est a guttis decem ad sexaginta.

SALIA ALKALIA.

Alkali est Sal faporis acris, urinoli; Florum Violæ succum cœruleum in viridem mutans, & cum quovis Acido in Sal neutrum concrefcens.

Alkali dotibus adnumerari solet proprietas effervescendi cum acidis: verum hæc tantùm obtinet, dum Alkalia adhibentur aërata: hinc a solo aëre fixo, qui sub eorum cum Acidis combinatione extricatur, dependet: si namque ab hoc applicatione Calcis vivæ orbantur, nullam ampliùs effervescentiam monstrant. Alkali porrò in genere consideratum substantias metallicas & terras Acidis unitas præcipitat.

Dividitur Alkali in *Fixum* & *Volatile*.

Fixum est Alkali intensum ignis gradum absque dissipationis nota sustinens, & Mercurium e Sublimato Corrosivo colore aurantio præcipitans. Cum Sulphure combinatum constituit *Hepar Sulphuris*, quod omnia Metalla, ne Auro quidem excepto, dissolvit, eaque Aquæ miscibilia reddit, &, præsertim si ope Calcis vivæ causticum reddatur, cum oleosis & pinguibus in Saponem coit.

Volatile est Alkali miti calore avolans, & Mercurium e Sublimato corrosivo præcipitans colore lacteo: vel sicca vel fluida forma obtinet; illud *Alkali Volatile concretum*; hoc *Spiritus Urinosus* audit.

Alkali volatile combinatum

cum Acido Vitrioli dat Sal secretum GLAUBERI.

- - - - - Nitri --- Nitrum ammoniacale.

- - - - - Salis --- Sal ammoniacum.

- - - - - Acetoso --- Spiritum MINDERERI.

Alkali fixum dividitur in *Fossile* five *Minerale*, & in *Vegetabile* five *Lixiviosum*: illud CrySTALLIFICATIONEM patitur, in aëre siccum perstat, quin imò Aquam CrySTALLIFICATIONIS amittit; hoc nullam formam crySTALLINAM exhibet, & in aëre in deliquium abit.

Alkali fixum fossile combinatum

cum Acido Vitrioli dat Sal mirabile GLAUBERI.

- - - - - Nitri --- Nitrum cubicum.

- - - - - Salis --- Sal commune.

- - - - - Acetoso --- Terram foliatam crySTALLI-
fatam.

- - - Tartaro --- Sal polychrestum solubile.

- - - Sale sedativo --- Boracem.

Alkali fixum vegetabile combinatum

cum Acido Vitrioli dat Tartarum vitriolatum.

- - - - - Nitri --- Nitrum.

- - - - - Salis --- Sal digestivum SYLVII.

- - - - - Acetoso --- Terram foliatam Tartari.

- - - Tartaro --- Tartarum tartarifatum.

Utrumque Alkali fixum, tam vegetabile quam minerale, in igne funditur, & cum terra vitrescibili in pellucidum

vitrum confluit: hoc tamen, adhibito Alkali minerali, soliditate majori gaudet.

Alkalium Volatilium vires vide pag. 325. fixa, modò pura sint, undecumque proveniant, vix viribus medicis inter se differunt. Omnia in majori dosi assumpta rodentia, caustica venena sunt, quibus Acida & Olea expressa, tamquam antidota, opponi debent. Ad grana quinque, decem, vel scrupulum unum, & præsertim multâ Aquâ diluta, efficacissimum in quibusdam morbis remedium constituunt, quod ab agyrtis quibusdam pro arcano divenditur. In primis viis Acidum domat, glutinosa solvit. Venis receptum humores attenuat, & resolvens est potentissimum, quod etiam rachiticos tumores & podagricos tophos legitur curasse. Omnes excretiones & plerumque diuresim promovet. Vi solvente humores ad putredinem disponit: hinc nocet in Scorbuto calido, febribus putridis &c.

Externè tumores frigidos & præsertim indurationes lacteas resolvit. Hic etiam, ne cutem erodat, multùm dilutum adhiberi debet.

SAL ABSINTHII.

Rec. Herbæ Absinthii leniter ficcatae . . quant. placet: comburatur in aëre aperto in cineres, quos humili vase figulino non vitreato exceptos in Furno Reverberii ad albedinem calcina: deinde in olla ferrea intus polita cum quadruplo Aquæ pluvialis ebulliant: lixivium per chartam bibulam filtra, & evapora; donec Sal alkalinus sic-

ciffimus superfit, quem ferventem adhuc immitte in lagenam calidam subere ficcissimo quam ocysfimè obturandam.

Eodem modo parantur

SAL ARTHEMISLÆ.

---- CARDUI BENEDICTI.

---- CENTAURII MINORIS.

---- GENISTÆ.

Cavendum sub cinerum calcinatione, quæ ideo solummodo instituitur, ut materies pinguis oleosa, qua inquinati sunt, uratur, ne iis nimis intensus ignis applicetur, tum enim fluent in massam vitriformem, quæ vix aliquid Salis daret.

Possunt quoque sine prævia calcinatione elixari cineres, modò Sal, quod hac ratione fusco nigricante colore tinctum ex evaporato lixivio acquiritur, ad albedinem calcinetur, in Aqua pura denuò dissolvatur, atque dissolutio dein per chartam bibulam filtrata ad siccatem evaporetur.

Lixivium progressa evaporatione spissescens spatula ferrea assiduò agitetur, ne Sal ollæ accrescat: tandem arefcens massa salina pistillo ligneo redigatur in pulverem, ut ultima humiditas faciliùs exhalet.

NITRUM FIXUM.

Rec. Nitri sicci pulverifati quant. vis: repleas eo Crucibulum fortissimum ad dimidias: repone in furno, & appone tantum ignis, quantum requiritur, ut Nitrum fluat instar Aquæ: injice tum parvam quanti-

tatem pulveris carbonum , fiet deflagratio : deflagratione peracta , aliam portionemingere , fiet deflagratio , ut prius : continuetur patienter talis injectio , donec Nitrum tandem non amplius incenditur ab injecto pulvere carbonum : supererit massa albescens , viridescens , Alkalina , in aëre sponte deliquescent ; quare , dum adhuc calet ab igne , fracto Crucibulo , illico eam exime , ac vase puro vitreo reconde.

Ignis sub finem paulò intensior administrari debet , cum Nitrum eò difficilius fluat , quò Alkali copia magis increfcit.

Nitrum licet fufum & penitus ignitum non incenditur , priusquam in contactum venit cum Phlogisto : simulac verò ei injicitur pulvis carbonum , fit subitò vivida & strepitans inflammatio , *Detonatio* dicta , quæ tamen consumpto Phlogisto mox cessat , neque renascitur , nisi pulveris carbonum alia portio Nitro addatur : hinc liquet , Nitrum inflammabile per se nequaquam dici posse. Acidum nitrosum sub detonatione ab Alkali fixo vegetabili avellitur , & Acidum ipsum decomponitur : resolvitur sic multum aëris dephlogistificati , cui , quum carbo ignitus ab illo aëre circumdatus vivida scintillatione , sæpissime in flammam erumpente , & sensibili decrepitatione consumitur , detonatio adscribenda videtur.

LIQUOR NITRI FIXI.

Rec. Nitri fixi quant. vis :
immitte in vas vitreum amplè patens : reponè in cella subterranea , aliove loco humido : Aquam ex ambiente

atmosphæra attrahet, ac inde brevi in liquorem colliqueſcet, qui filtratus *Liquor Nitri fixi* audit.

Eodem modo fit e *Sale Tartari*.

OLEUM TARTARI PER DELIQUIUM.

SAL TARTARI.

Rec. Tartari crudi, vel carbonis reſidui ex analyſi Tartari quant. placet: ingere in concham figulinam non vitreatam furno Reverberii commiſſam, & igne primò moderato, dein gradatim aucto calcina, donec Sal penitus albeſcat, nulloſque amplius fumos edat: diſſolve tum in ſufficiente quantitate Aquæ puræ, Lixivium per chartam bibulam filtra, atque ad ſiccitatem evapora: ſupererit Sal Tartari, quem adhuc calidum vasis vitreis probè obturandis conde.

Alia quoque encheireſi paratur hoc Sal: nempe, ſi Tartarus, chartæ madefactæ involutus, & cum carbonibus ſtratificatus, igne aperto ad albedinem calcinetur: verum, cum ignis gradus hic non adeò accuratè determinari queat, Sal nimio calore ſæpiſſime funditur, fuſus carbones perfluit, & ab iis eorumque cinere ſic inquinatur.

Sal Tartari ſuggerit Alkali fixum vegetabile omnium puriſſimum.

SAL TARTARI EXTEMPORANEUM,
ſive FLUXUS ALBUS.

Rec. Nitri puri,
Tartari crudi ana part. æquales:
ambo

ambo ficcata, pulverifata, & mixtaingere in mortarium ferreum, & admove prunulam ardentem: fiet deflagratio; qua peracta, massam dissolve in Aqua pura, atque procede, ut in processu præcedenti.

Si ratione Nitri recipiatur duplum Tartari, obtinetur Sal alkalinus multo Phlogisto & Tartaro non decomposito inquinatus, *Fluxus Niger* dictus, qui Calcium Metallorum reductioni adhibetur.

LAPIS CAUSTICUS.

Rec. Cineris clavellati libr. duas,
Calcis vivæ libr. tres:
immitte in vas terreum, ac superaffunde

Aquæ pluviae fervidæ pint. novem:
relinque hæc ita per biduum, subinde agitando: lixivium dein per linteum densum filtratum vaporet in olla ferrea ad ficcitatem: obtentam massam salinamingere in Crucibulum inter carbones ardentem collocatum, & igne moderato funde: materies primò intumescit, dein fusa subsistit: effunde tum super laminam cupream calefactam priùs, &, dum adhuc calet, scindatur in fragmenta variæ magnitudinis vase vitreo probè obturato servanda.

Eligatur Calx viva ficcissima, neque hætenus fissa, neque in pulverem delapsa, sitque cinis clavellatus ab omni Sale alieno purus.

Lapis causticus incredibili vi humiditatem attrahit: hinc, si vas, quo continetur, aperiri debet, id fiat in loco sicco, nec non subito dein claudatur.

Alkali causticum concentratissimum constituit. Parti animali applicatus eandem rodit, & in tabum solvit: hinc tamquam escharoticum a Chirurgis adhibetur. Cum humiditatem tam potenter attrahat, notari debet, eum a loco, cui applicatur, facile diffuere.

SAL SODÆ, five ALKALI FIXUM MINERALE.

Rec. Sodæ hispanicæ pulverifatæ quant. placet: immitte in ollam ferream, & ebulliat cum sufficiente quantitate Aquæ unam alteramve horam: dein per chartam bibulam filtra, & lixivium evapora, donec parva portio inde desumpta crystallos monstret frigefacta: transfunde tum lixivium in vasa fictilia, atque in loco frigido ad crystallifandum repone: postridie crystallos exime: evaporationem & crystallifationem repetas, donec lixivium superstes crystallos exhibere recuset: crystallos sic obtentas altera instituta crystallifatione purifica & super chartam bibulam leniter sicca.

Si crystallis exhaustum lixivium evaporetur ad ficcitatem, exhibet Alkali fixum vegetabile: verum cum id valde impurum sit, & haud facile, quamvis adhibeatur calcinatio, depuretur, lixivium residuum ferè abjicitur.

Sal Sodæ aëri libero sicco expositum in pulverem fatifcit: hinc, si velis crystallosum formam conservare, eas necdum planè ficas vasi vitreo probè claudendo committe.

SPIRITUS SALIS AMMONIACI CAUSTICUS,
 five ALKALI VOLATILE CAUSTICUM,
 VULGÒ SPIRITUS SALIS AMMONIACI CUM
 CALCE VIVA.

Rec. Calcis vivæ in aëre in pulverem delapsæ . libr. duas:
 immitte in Retortam vitream, & superinjicias

Salis ammoniaci pulverisati libr. unam:
 his affunde

Aquæ puræ pint. unam semis:
 Retortam committe Balneo arenæ, & subito adaptato Re-
 ceptaculo amplo perforato; juncturisque luto pingui fir-
 matis, fiat destillatio per gradus, protrahenda, donec
 pinta una liquoris, in vitro epistomio vitreo munito asser-
 vandi, prodierit.

Aër Alkalinus volatilis, qui ipsum est Alkali volatile
 omni aëre fixo orbatum, & non alia quam fluida forma ob-
 tinendum, ab Aqua absorptus hunc Spiritum constituit.
 Fluidum id aëriforme magna copia sub destillatione extri-
 catur, & sensim tantùm a prodeunte liquore dissolvitur: hinc
 obturaculum, quo Excipuli foramen occluditur, subinde
 amoveatur, ne vasa rumpat, & ignis initio substernatur
 valde moderatus, vel, quod tutius, apparatus per aliquot
 horas absque igne relinquatur: solo enim calore, qui in
 miscela exoritur, primi Spiritus prodeunt.

Residuum Sal marinum basi terrea ex Acido Salis &
 Terra calcaria coalitum continet, quod inde prægressa cal-

cinatione, per deliquium obtinetur, nec non valde improprie *Oleum Calcis* nuncupatur.

Alkalium volatiliū vires pag. 325. dictas habet; sed ope Calcis multū acuatus, & causticus redditus est. In animi deliquio, asphyxia &c. naribus admovetur, ut volatili forti stimulo nervos olfactorios feriat. Ad fricanda membra paralytica unguentis nervinis additur, & a quibusdam Chirurgis ad consumendum saccum tumorum cysticorum laudatur. Ob causticitatem internè non solet adhiberi: posset tamen in hunc finem sufficienter dilui.

SPIRITUS SALIS AMMONIACI TARTARISATUS, sive SPIRITUS SALIS AMMONIACI CUM SALE TARTARI.

Rec. Salis ammoniaci libr. unam,
 Tartari libr. duas;
 seorsim pulverisata & mixta injiciantur in Retortam vitream,
 & affunde

Aquæ pluvialis pint. unam;
 apparatu dein ita disposito, ut in processu præcedenti, fiat
 destillatio ad siccitatem.

Alkali volatile concretum vasorum lateribus adhærens unà cum Spiritu lagenæ committatur: liquor sic Sale volatili superfaturatus diutiùs salvis viribus affervatur.

Residuum in Aqua dissolutum, dein filtratum, & ad pelliculam evaporatum dat cryсталlos ex Acido Salis, quod alteram partem Salis ammoniaci constituit, & adhibito Alkali

fixo vegetabili concretas, quæ *Salis digestivi* vel *Febrifugi*
SYLVII nomine veniunt.

Alkali volatile purissimum vehit, & ab eo vires habet.

SPIRITUS SALIS AMMONIACI VINOSUS.

Rec. Spiritus Salis ammoniaci caustici . . . unc. quatuor,
Alkoholis Vini unc. octo:
miscantur exactè.

*Ita Spiritus Salis ammoniaci minus causticus & ad usus
internos accommodatior redditur. In affectionibus frigidis,
præsertim primarum viarum, à guttis quinque ad scrupu-
lum unum in appropriato vehiculo, præscribitur.*

SAL VOLATILE SALIS AMMONIACI.

Rec. Salis ammoniaci ficci non fuliginosi . . . libr. unam,
Cretæ albæ libr. tres;
ambo in pulverem redacta & mixta immittantur in Retor-
tam terream: reponere eam in furno Reverberii, & agglu-
tina Excipulum perforatum: deinde fiat sublimatio igne
primò leni, dein gradatim aucto; donec ultimò Retorta
candeat, prodeatque amplius nihil, quod Excipuli par-
tis superioris refrigeratio indicabit: soluto apparatu, Sal
volatile ab Excipuli parietibus ferreo instrumento separa,
& in lagena accuratè obturata serva.

Residuum ab illo, quod Spiritus Salis ammoniaci cau-
sticus relinquit, non differt.

*Sal alkalinum volatile purissimum constituit. Ejus vires
vide supra pag. 325.*

*SALIA BASI ALKALINA ET TERREA.*ARCANUM DUPLICATUM, five SAL DE
DUOBUS.

Rec. Nitri puri,

Vitrioli viridis ana part. æquales:
pulverifata & mixta injiciantur in Crucibulum, atque igne
valido calcinentur, quamdiu vapores exhalent: massam re-
frigeratam dissolve in Aqua calente, & postquam fœces
subleiderint, instilla guttulam Olei Tartari per deliquium,
notando an fiat præcipitatio, quæ si obtineat, perge in-
stillare, donec ea cesset: tum filtra, vaporet ad pellicu-
lam, & crytallificationi committe.

Acidum Vitrioli hic excutit Acidum Nitri, arripiens
Nitri Alkali, quocum Arcanum duplicatum constituit, Tar-
taro vitriolato haud dissimile: ferrum verò, quod Vitrioli
basim efficit, calcinatur, atque in filtro remanet.

*Ad scrupulum unum singulis tribus vel quatuor horis ex-
hibitum efficax solvens est, quod in saburra tenaci ac glu-
tinosis humoribus feliciter adhibetur, & tamquam specificum
in tumoribus lacteis laudatur. Ad dragmas tres vel quatuor
mite purgans est.*

LIQUOR CORNU CERVI SUCCINATUS.

Rec. Salis volatilis Succini depurati unc. unam:
dissolve in

Aquæ calidæ lagena vitrea contentæ . unc. sexdecim,
& addatur

*idem an
S. polybrus
glucosum*

Salis volatilis Cornu Cervi depurati . quant sufficit ad punctum saturationis , quod hujus Salis uncia una ferè obtinetur : liquorem saturatum tum promptè per chartam emporeticam filtra , & vase vitreo obturaculo vitreo munito asserva.

Laudatur tamquam antispasmodicus , diureticus , diaphoreticus . Præscribitur præsertim adversus morbos convulsivos infantum , hemicraniam hystericam &c. Dosis a guttis quatuor ad quadraginta.

SAL MIRABILE GLAUBERI, five SODA
VITRIOLATA.

Rec. Salis Sodæ quant. vis :
dissolve in

Aquæ bullientis suffic. quantitate :
lixivium immitte in vas vitreum , & instilla , accedente liquoris agitatione , Spiritum Vitrioli : fiet effervescentia : perge instillare ad punctum saturationis ; scilicet , donec effervescentia cesset : lixivium dein , præmissa filtratione , atque sufficienti evaporatione , quietum in loco frigido repone , ut concresecant crytalli , super chartam bibulam leniter ficcandæ.

Sal mirabile GLAUBERI aëri libero expositum , sicuti Sal Sodæ , in pulverem fatiscit : hinc , ut crytallolum forma fervetur , simulac charta bibula crytallis adhærens lixivium imbiberit , vasis rite obturandis condi debet.

Viribus ab Arcano duplicato vix differt.

SAL POLYCHRESTUM.

glasvri

Rec. Nitri puri sicci pulverifati,
 Florum Sulphuris ana part. æquales:
 fiat accurata miscela, cujus parvam portionem injice in Cru-
 cibulum candens: fiet deflagratio, qua peracta, aliam
 portionem adjice, deflagrabit ut prior: perge ita, donec
 omnis materia huic operi destinata detonaverit: massam
 dein dissolve in Aqua bulliente: lixivium per chartam
 emporeticam filtra, & evapora, donec pellicula crystal-
 lina in ejus superficie appareat: tum ab igne remove:
 frigescente lixivio, concreſcent cryſtalli, quas super char-
 tam bibulam sicca: evaporationem & cryſtallifationem
 repete, donec omnes cryſtallos exhausteris.

Si ultimæ cryſtalli non candeant, altera instituta cryſtal-
 lifatione depurentur.

Sal polychrestum constat Acido Sulphuris & Alkali fixo
 vegetabili, quod Nitri basim constituit: Sulphuris Phlogiston
 ac Nitri Acidum deflagrando dissipantur.

*Ergo in hac præparatione alia methodo, quam in compo-
 sitione Arcani duplicati, acidum vitriolicum jungitur Alkali
 nitri. Vires porrò eadem sunt.*

SAL POLYCHRESTUM SOLUBILE,

VULGÒ DE SEIGNETTE.

Rec. Salis Sodæ quant. vis:
 dissolve in sufficiente quantitate Aquæ & ebullienti liquori
 immitte

immitte tantum Cremoris Tartari in pollinem redacti, quantum requiritur ad saturationis punctum: lixivium tum filtra, & evapora, donec parva ejus portio in laminam vitream effusa parvulas, postquam refrixerit, exhibeat crystallos; dein in loco frigido ad crystallifandum repone: magnas obtinebis crystallos sæpissimè obductas pulvere tenuissimo Cremoris Tartari, qui aqua frigida auferatur: Lixivio autem superstiti calefacto iterum immitte Cremorem Tartari, donec effervescentia cesset: tum evapora: frigore concrenent novæ crystallos: perge eadem ratione; donec crystallos fiant amplius nullæ.

Authores quidam vasa terrea & cuprea intus stanno obducta indiscriminatim ad hujus Salis confectionem præscribunt: verum, cum cuncta Salia Cuprum dissolvant, ac crusta stannea, qua Cuprum obducitur, eorum actionem non profus impediatur, cuprea vasa ab opere Salium excludantur.

Ad scrupulum unum pluries de die exhibitum antiphlogisticum, aperiens est. Ad unciam dimidiam pro dosi datum etiam alvum laxat.

SAL PRUNELLÆ, five CRYSTALLUS
MINERALIS.

Rec. Nitri purificati libr. duas:
mitte in Crucibulum inter prunas collocatum, ut fundatur:
fuso injice
Florum Sulphuris unc. semis:

X x

finita deflagratione, effunde in pelvim, quam subito in gyrum agita, ut fufum Nitrum totam superficiem percurrat, & frigefcendo conftituat lamellas.

Siftit hoc præparatum nihil aliud quam Nitrum Aqua fua cryftallifationis orbatum, quod paululum Salis Polychrefti immixtum habet.

Ex dictis vires erui poffunt.

SAL SEDATIVUM CRYSTALLISATUM.

Rec. Boracis purificatæ ^{Boomerugi} libr. unam :
mitte in vas figulinum non vitreatum, affunde Aquæ communis quantum fatis eft, & Salem coctione diffolve : dein ferventi lixivio infilla, accedente agitatione spatula vitrea, Oleum vel Spiritum Vitrioli, donec Acidum nonnihil abundet : lixivium tum filtra : frigore concrefcant cryftalli leviffimæ, parvæ, splendidæ, attactu, ut Talcum, pingues : cryftallifationem evaporando lixivio repete, donec tales cryftalli fiant amplius nullæ : cryftallos omnes collectas altera inftituta cryftallifatione ab adhærente Acido purifica, & fuper chartam bibulam ficca.

Superftes lixivium continet *Sal mirabile Glauberi* ex Acido Vitrioli atque Boracis bafi (Alkali foſſili) concretum, quod ulteriori evaporatione inde obtinetur.

Non ſolummodo Acidum Vitrioli, verùm quodvis Acidum, five minerale, five vegetabile, Sal ſedativum e Borace ſeparat ; ea tamen lege, ut, quodcumque aſſumatur

Acidum, id paululum abundet, ac inde lixivio conciliet proprietates acidas: alioquin Sal sedativum cum Sale neutro, quod ultimò acquiritur, & pro diverso adhibito Acido variat, promiscuè crySTALLIFATUR.

Constat experimentis cl. EXSCHAQUET & STRUVE, quibus salis sedativi analysim debemus, illud sistere combinationem Acidi phosphorici cum Terra vitrescibili.

SAL SEDATIVUM SUBLIMATUM.

Rec. Salis sedativi crySTALLIFATI unc. tres:
immitte in Cucurbitam vitream humilem in Balneo arenæ
collocatam, & affunde

Aquæ puræ tantumdem:
imposito Capitello, ei adjuncto Excipulo, commissurisque
luto communi obstipatis, fiat destillatio igne gradatim
aucto ad siccitatem: transit primò Aqua sola; dein cum
ultima Aquæ portione sublimatur pars Salis sedativi exiguarum
crySTALLORUM forma: cessante sublimatione, frige-
fcat apparatus, Sal sublimatum exime, Aquam destilla-
tionem obtentam residuo denuo affunde, atque destilla-
tionem repete: sublimabitur Sal sedativum, ut prius:
perge eadem lege, donec nihil ampliùs elevatur.

Sal sedativus solus igni expositus fixum se præbet: fit
hïc volatile intermedio Aquæ: ubi enim hæc omnis ascen-
dit, nihil ampliùs sublimatur: ea quæ prodiit igitur denuo
affunditur, ut sublimatio continuetur; cùm verò, quoties-
cumque nova instituitur sublimatio, expectandum fit, donec

apparatus refrixerit, antequam possit Aqua denuo affundi, operatio valde tædiosa evadit: hanc ob causam monitu cl. BAUMÉ præferri meretur Cucurbita ex Argento cupelato conflata, qua operatio multùm abbreviatur.

Sublimatum hoc Sal ab eo per cryfallificationem parato non differt, nisi paulò majori levitate.

In febribus inordinatos sanguinis motus compescere, delirium avertere, & antispasmodicas vires habere passim creditur. Aliqui a granis duobus ad decem id præstare; alii magnam dosim, etiam dragmæ, ad id requiri contendunt. Ex hoc solo facilè concludi potest ejus vires necdum satis probatas esse.

SPIRITUS MINDERERI.

Rec. Salis volatilis Salis ammoniaci quant. vis:
in vas vitreum capax immisso affunde, vas subinde agitando,
Acetum destillatum, donec effervescentia cesset: liquor
dein Balneo arenæ calefiat, ut intimior fiat combinatio,
& rursus instilla aliquot guttas Aceti destillati, attendendo an adhuc fiat effervescentia, quæ si obtineat, perge instillare, donec ea cesset; quo peracto, liquor filtretur, & in vitro epistomio vitreo instructo fervetur.

Antisepticum, penetrantissimum aperiens & tutum sudoriferum est, quod, cum calorem non intendat, etiam in febribus sine periculo exhiberi potest. Dosis est uncia dimidia, etiam pluries de die.

Externè, tamquam præstans & penetrans resolvens, ad tumores frigidos & sarcocele laudatur.

TARTARUS TARTARISATUS, five TARTARUS SOLUBILIS.

Rec. Salis Tartari quant. vis :
immitte in vas figulinum; dissolvatur in duodecuplo Aquæ puræ, & ebullienti dissolutioni injiciatur Cremor Tartari tenuissimè pulverisatus ad punctum saturationis: lixivium dein filtratum leni calore ad siccitatem evapora, & obtentam massam salinam in vase vitreo probè obturato serva.

Viribus a Sale polychresto solubile vix differt.

TARTARUS VITRIOLATUS.

Rec. Salis Tartari quant. placet :
dissolve in sufficiente quantitate Aquæ ferventis, & instilla Spiritum Vitrioli ad punctum saturationis; scilicet, donec ab instillata gutta nulla ampliùs exoriatur effervescencia: lixivium dein filtratum vaporet ad pelliculam, & ad crySTALLIFANDUM reponatur.

Vires Salis mirabilis Glauberi possidet.

TERRA FOLIATA TARTARI.

Rec. Olei Tartari per deliquium quant. volueris :
immitte in Receptaculum vitreum capax, & affunde, vas sæpè concutiendo, Acetum destillatum ad saturationis

punctum, quod obtinueris, si Syrupus Violarum Aqua dilutus ab infillato lixivio non ampliùs tingatur virore, sed cœruleus perftet: lixivium tum filtra, ac vaporet e concha vitrea vel figulina non vitreata ad remanentiam unius tertiæ: lixivium tum denuo Syrupo violarum explora, an etiamnum saturatum fit: sin minùs, perge infillare Acetum destillatum ad perfectam saturationem; qua obtenta, vaporet leni calore ad ficcitatem: supererit massa salina alba Aquæ avidissima, quam calentem adhuc vase vitreo calefactato priùs, optimè obturando conde.

Sæpè evenit, ut lixivium sub evaporatione fuscum colorem induat, & Terra foliata consequenter plùs minùs nigricans obtineatur, quod maximè fit ab actione Alkali in Aceti destillati partem oleosam, quæ sub progressa Aceti destillatione unà cum eo ascendit: hinc, ut Terra foliata constanter alba acquiratur, illa tantùm pars Aceti, quæ sub destillatione primò prodit, assumatur, & Alkali purissimum adhibeatur.

Si loco Aceti destillati recipiatur Acetum Vini simplex, obtinetur *Terra Foliated Tartari minùs laboriosa*: si autem lixivium Salis Sodæ cum Aceto destillato saturetur, ac crystallifationi submitatur, consequimur *Terram foliatam crystallifataam*, seu *ficcam*.

Mitissimum, efficacissimum resolvens & aperiens est, quod ordinariò in nimis parca dosi præscribitur. Sal Tartari, sufficienti quantitate Aceti saturatum, sine evaporatione aut

ulteriori labore, non minùs efficax est. Ad dragmas aliquot exhibitum felicissimè per alvum, vel diuresim operatur.

SALIA BASI METALLICA.

BUTYRUM ANTIMONII, five CAUSTICUM ANTIMONIALE.

Rec. Reguli Antimonii unc. sex,
Mercurii sublimati corrosivi unc. sexdecim:
seorsim pulverisata misceantur exactè in mortario vitreo cavendo ab exhalante vapore, & immittantur retortæ siccissimæ, breviori atque ampliori instructæ collo, triplumque continendo capaci, respectu materiæ: retortam tum pone in furno arenæ, applica recipiens perforatum, & commissuras pasta ex calce & argilla Aqua subactis firma: fiat dein destillatio, ignem prudenter per gradus augendo, donec Butyri prodit ampliùs nihil: refrigeratis omnibus, aufer Excipulum; idque admove igni, ut liquefcat Butyrum: dein effunde in concham vitream: frigore denuo conerescet: concretum in frusta seca, ac vase vitreo optimè claudendo conde.

Ferè fit, ut inter destillandum Butyrum Antimonii conerescat in collo retortæ, eo in casu, ne id obstruat, unde vasorum displosio necessariò exoriretur, collo admoveantur cautè prunæ candentes, ut Butyrum liquefcat, & in recipiens defluat.

Excipuli foramen identidem aperiatur; verum caveas ne vapor summè corrosivus, qui tum erumpit, ad pulmones perveniat: eadem utere circumspèctione, dum Butyrum Antimonii e receptaculo effundis.

Acidum Salis in hac operatione deserit Mercurium, ac sese combinans cum Regulo Antimonii constituit Antimonii Butyrum, Sal metallicum, facilè deliquesceus. Remanet in Retorta Mercurius cum parva quantitate adhibiti Reguli, linteo expeditè ab eo separabilis.

Si loco Reguli assumatur Antimonium crudum, ejusque pars una cum partibus duabus Sublimati corrosivi eodem modo tractatur, præter Butyrum Antimonii, nascitur sub finem operationis è combinatione Mercurii cum Sulphure, quod alteram partem Antimonii constituit & a vulgari non differt, *Cinnabaris*, *Antimonii* dicta.

Butyrum Antimonii in aëre libero deliquium passum *Oleum Antimonii* audit.

Causiticum est potentissimum, quod a Chirurgis ad delendum callos ulcerum, ad cariei limites ponendum, & ad venenum hydrophobicum cum ipsa demorsa parte destruendum optimè adhibetur. Ope penicilli illinitum & illico lacte ablutum ab aliquibus laudatur ad corneæ staphylomata.

Internè assumptum promptissimum venenum est, quod alcalinis & tutissimè saponè cicuratur.

CRYSTALLI

CRYSTALLI LUNÆ.

Rec. Argenti cupellati in tenues laminas extenſi & conſciſſi unc. unam :

immitte in cucurbitam vitream humilem, & affunde

Spiritus Nitri unc. duas :
cucurbita in Balneo arenæ collocata, fiat leni calore diſſolutio, qua obtenta, frigefcant omnia; concreſcent cryſtalli, quas decantatione ſepara: cryſtallifationem dein, evaporando liquorem, repete, donec omnes cryſtallos exhauleris.

Argentum cupellatum rite paratum dat diſſolutionem excolorem; ſi verò Cuprum contineat, diſſolutio plùs minùs in cœruleum vergit.

Sit Spiritus Nitri puriſſimus, ne fiat Argenti præcipitatio: vid. animadv. in Spiritus Nitri deſtillationem.

Pro viribus vide infra, LAPIS INFERNALIS.

EXTRACTUM SATURNI, five ACETUM
LITHARGYRI.

Rec. Ceruſſæ pulveriſatæ libr. unam :
immitte in Cucurbitam vitream, & affunde

Aceti deſtillati pint. quatuor :
repone Cucurbitam in Balneo arenæ, & coque modico calore, bacillo ligneo ſæpius agitando, ad medias: liquorem dein filtra & in lagena vitrea aſſerva.

Y y

Loco Cerussæ ad hanc præparationem recipi potest Lithargyrum, vel Minium: si verò adhibeatur Cerussa commercii, eligatur in laminis, ea scilicet, quæ vulgò *Schulp-Wit* appellatur, quippe quæ purissima est.

Aqua vegeto-mineralis exurgit, si Aceti Saturni uncia una atque Spiritus Vini gallici uncia duæ misceantur cum Aquæ puræ pintis duabus. Decomponitur Extractum Saturni ab omni Sale vitriolico: hinc si, ut fieri solet, ad Aquam vegeto-mineralem recipitur Aqua putealis, quæ nonnumquam Seleniten continet, fit, ratione selenitici Salis copię, Vitriolum Plumbi, quod sensim fundum petens liquorem reddit lacteum: si verò Aqua fuerit pura, liquor erit excolor.

Extractum Saturni internè assumptum, ut reliqua Plumbi præparata, diros & venenatos effectus edit. Externè adstringit, repercutit. D. GOULARD, qui hoc præparatum præsertim celebre reddidit, candelas ex eodem & cera factas adversus incurabilia alioquin uretræ vitia commendat.

Multa Aqua dilutum, ut in Aqua vegeto-minerali, tamquam tutum & præstantissimum antiphlogisticum a Chirurgis adhibetur.

LAPIS INFERNALIS.

Rec. Crystallorum Lunæ quant. placet:
mitte in Crucibulum e materia terrea, vel ex Argento cupellato confectum, & leni calore funde: materies primò

tumet, vaporat, dein fusionem tranquillam subit: tum effunde in modulos ferreos cylindricos sebo illitos; frigore concretam massam exime & vase clauso asserva.

Fit Lapis infernalis æquè bonus, ubi argenti dissolutio in concha vitrea ad siccitatem evaporatur, atque dein massa superstes sicut Crystalli Lunæ tractatur.

Quum terrea Crucibula valde porosa sint, & hinc multum materiæ imbibant, argenteum Crucibulum utique præferri meretur.

Causticum est efficacissimum, & tamquam tale multum Chirurgis in usu. Adhibetur præsertim ad carnes luxuriantes, spongiosas, & ulcerum callum absumendum: nævos, verrucas aliosque tumores, qui ob loci difficultatem cultro auferri nequeunt, eradicandum; virus venereum, hydrophobicum cum ipsa parte, in qua hæret, destruendum; abscessus vel lentè suppurantes, vel in hominibus ferrum abhorrentibus aperiendum &c. Cum Aquæ avidissimus sit & ab ea solvatur, difficulter intra præscriptos limites tenetur.

Multa Aqua dilutus ulcera exsiccat, & laxas partes roborat: ut etiam in hos fines in fistula lacrymali per puncta lacrymalia injiciatur.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS ALBUS.

Rec. Spiritus Nitri. unci. quinque:
in iis dissolve

Mercurii puri unci. quatuor,

vel quantum sufficit ad Spiritus Nitri saturationem: dissolutioni instilla muriam ex Salis marini parte una in septem octove partibus Aquæ factam, donec cesset præcipitatio: tum quiescat aliquamdiu vas, ut excussus pulvis fundum petat: supernatantem dein limpidum liquorem decanta, præcipitatum Aqua pura frigida multoties ablue, & super linteum densum in umbra sicca.

Quamprimum binæ dissolutiones commiscentur, Acidum Salis adgreditur Mercurium, quocum majorem affinitatem habet, quam Acidum Nitri, sicque nascitur Sal parum solubile, quod hinc forma præcipitati excutitur: Acidum Nitri verò se combinans cum Alkali minerali, basi Salis marini, constituit Nitrum cubicum.

Quamvis omnis Mercurius in hac operatione separetur ab Acido Nitri, non ex toto tamen præcipitatur; sed pars ejus Acido Salis unita in liquore præcipitato supernatante unà cum Nitro cubico dissoluta hæret, atque ex eo, per evaporationem concentratori reddito, Salis alkalini adfusione dejici poterit.

Alia & valde usitata Præcipitatum album parandi methodus hæc est: recipiuntur Salis ammoniaci, & Mercurii sublimati corrosivi ana partes æquales, dissolvuntur in Aqua destillata, & dissolutio filtratur per chartam emporeticam: fit dein præcipitatio Oleo Tartari per deliquium, & ad fundum dejectus pulvis eluitur tamdiu, donec planè insipidus evaserit. Monendum circa hanc præparationem, quod,

fi plus alkalini Salis, quam ad Mercurii excuffionem necessarium est, adhibetur, Præcipitatum flavescat: observatio verò maximè essentialis in præparatione Mercurii præcipitati albi per additionem muriæ Salis in eo versatur, ut Acidum Nitri Mercurio eatenus sit saturatum, ut ejus nihil ampliùs dissolvere queat.

Ex mox paulò inferiùs dicendis patebit, hoc præparatum esse speciem Mercurii dulcis. Internè tamen vix præscribitur: externè cum axungia in Unguentum redactum commendatur ad scabiem, ad carnes spongiosas absumendum, & ulcera exsiccandum.

MERCURIUS SUBLIMATUS CORROSIVUS.

Rec. Vitrioli Mercurii,

Salis marini siccati ana part. æquales:
in mortario vitreo pulverifata & mixta immittantur in matratium brevi collo instructum, tantæ capacitatis, ut duæ tertiæ vacuæ remaneant; idque tunc reponere in furno arenæ ita, ut cavum ollæ ferreæ ferè tangat, & circumponatur illi arena ad altitudinem superficiæ materiæ contentæ: tum, collo matratii convoluta charta clauso, instituat sublimatio igne primò leni, dein sensim augendo, donec tandem olla ferrea rubescat ab igne: continuetur talis ignis per tres circiter horas, quo tempore omnis Mercurius elevabitur: vitrum refrigeratum diffringatur, & Mercurius sublimatus exemptus in vase sicco adservetur.

Methodus hæc facillima præparandi sublimatum corrosivum primò proposita est a cl. BOULDUC in *Mem. de l'Acad. des Sc. de Paris, ann. 1730. pag. 359.*, & secundùm cl. DEMACHY nunc apud Hollandos, atque Anglos, qui id majori quantitate præparant, reliquis methodis præfertur.

Acidum Vitrioli in hac operatione excutit Acidum Salis communis, seque combinans cum ejus basi constituit Sal mirabile GLAUBERI, quod post operationem in fundo matrati inveniatur: Acidum Salis verò ascendit cum Mercurio, & concrefcit in sublimatum corrosivum, in quo Acidum Salis ita abundat, ut adhuc tres quartas Mercurii ad saturationem postulet.

Si residuum fortè aliquid Mercurii contineat, id separatur instillando guttatim residui dissolutioni Oleum Tartari per deliquium, donec præcipitatio cesset, & liquor accuratè filtretur antequam ad crySTALLISANDUM reponatur.

In majori copia assumptus promptissimum corrodens venenum est, cui, præter generalia, Alkalina & omnium tutissimè multa solutio Saponis, tamquam Antidota, opponi debent. In parca dosi adversus luem veneream obstinatissimosque morbos cutaneos optima medicina est, cujus usum jam a sæculis tentatum & ab ipso magno BOERHAVIO commendatum, neglectum tamen, celeb. BARO VAN SWIETEN de-nuo reduxit, & ferè universalem reddidit. Cl. hic vir grana duodecim hujus Medicamenti in libris duabus Spiritus frumenti soluta præscribebat, & quotidie ægris unum, duo, vel

tria coclearia, singula vice uncias aliquot decocti emollientis superbibendo, exhibebat. Hæc præparatio multis nauseosa est, & in ea particulæ rodentissimi veneni fortè minus bene dilutæ. Meliùs passim fertur, & tutior videtur dilutissima solutio aquosa. Granum V. G. dimidium sublimati in libra Aquæ destillatæ solvitur, & solutio Syrupo amygdalino edulcorata quotidie exhibetur. Dosis hæc, prout res exigat, & æger fert, augeri potest. Hæc, ut omnis luem veneream curandi, methodus sæpe fallit; quandoque sola medetur. In morbos pectoris proni, ut & illi, quibus valde sensiles nervi sunt, eam minùs bene ferunt.

Sublimatus corrosivus externè a Chirurgis quandoque tamquam causticum adhibetur: sed & sic diras egisse tragædias hinc indè apud Observatores legitur. Ulcera venerea mali moris forti solutione V. G. granorum duorum in unciis tribus vel quatuor Aquæ bene lavantur. Granum unum in Aquæ destillatæ libris duabus vel tribus solutum summo cum fructu in gonorrhœa & fluore albo urethræ & vaginæ injicitur. Tutum præterea & præstantissimum est cosmeticum, quod in herpete & tineâ mira quandoque præstat, ac omni ulceri, omni tumori venereo imponi potest.

MERCURIUS SUBLIMATUS DULCIS, VULGÒ
MERCURIUS DULCIS, AQUILA ALBA, CA-
LOMELAS, seu PANACEA MERCURIALIS.

Rec. Mercurii sublimati corrosivi unc. octo,
- - - - - vivi depurati , unc. sex:

ambo, adjecta drachma una semis Aquæ puræ, terantur in mortario vitreo, donec pulverem gryseum exhibeant, ac Mercurius non amplius appareat: peragatur tum sublimatio eadem lege, ut in præcedenti processu: fracto dein matratio, Mercurium sublimatum dulcem exime, & super porphyritem in pulverem subtilem redige: immitte tum in pelvim figulinam non vitreatam; Aqua bulliente, quæ Sal ammoniacum ratione duarum drachmarum ad pintam dissolutum tenet, pluries ablue, & tandem, omni decantato liquore, pulverem super linteum densum sicca.

Aqua miscelæ adjecta Mercurii extinctionem accelerat, & nocivi pulveris sublimati corrosivi ascensum impedit.

Abundans in sublimato corrosivo Acidum Salis Mercurio perfectè saturare operationis scopus est: ea, quam præscripsimus, Mercurii quantitas in hunc finem sufficit: si plus assumatur, id post operationem Mercurio dulci incrustatum reperitur, ac difficulter inde separatur: attamen sublimatum dulce, quamvis hæc iusta adhibita sit Mercurii quantitas, semper continet aliquid sublimati corrosivi, neque ab eo reiteratis, quas omnes præscribunt Pharmacopœæ, sublimationibus liberatur: quin imò cl. MUSSCHENBROEKIUS observavit Mercurii dulcis gravitatem specificam post quamvis sublimationem decrefcere; quod phænomenon sublimati corrosivi incremento attribuendum videtur: constat enim experimentis cl. BAUMÉ, Mercurium dulcem quaque sublimatione partim decomponi volatilifatione portionis Mercurii,
&

& ratione dissipati Mercurii generari sublimatum corrosivum: ita ut Mercurius dulcis duodecies sublimatus, qui tunc *Panacea Mercurialis* audit, non rarò plus sublimati corrosivi contineat, quam is prima sublimatione obtentus: id circo statuit cl. Auëtor, unicam sublimationem sufficere, si sublimatum dein eo, quem præscripsimus, modo abluatur: Aqua enim omne sublimatum corrosivum aufert: sublimatum dulce verò, siquidem Aquæ bullientis uncia quatuor ejus granum unum tantum dissolvunt, ferè intactum relinquit: Sal ammoniacum, quod Aquæ additur, sublimati corrosivi dissolubilitatem auget, & impedit, quominus Mercurius dulcis flavescat. Ex dictis videtur concludi posse, *sublimatum dulce, Calomel*, quo nomine notatur Mercurius dulcis sexies sublimatus, nec non *Panaceam Mercurialem* unum idemque præparatum constituere, si modò exacta instituta sit ablutio.

Ad grana decem vel quindecim exhibitus purgans, anti-helminthicum est, quod etiam quandoque vomitum producit. Ad grana duo, tria, quatuor quotidie & per aliquot septimanas assumptus potentissimè resolvit, luem veneream curat, & omnes Mercurii virtutes ac noxas habet; ut sæpe post aliquot dierum usum etiam salivationem excitet.

Cl. CLARE Chirurgus anglus, non sine ratione suspicatus vasa lymphatica, sola resorbitionis organa, nullibi in majori quantitate patere, & promptius officio suo fungi, quam in ore, œsophago, stomacho & intestinis tenuibus, nuper novam & facilem methodum hoc medicamentum adhibendi, & eodem

*luem veneream curandi excogitavit : ægrum scilicet grana duo, tria, quatuor & etiam plura oris internæ superficiei digito affricare, idque, donec omnia luis symptomata dispa-
rerent, vel salivatio paulisper desistere suaderet, quotidie repetere jussit. Plures Medicos anglos, inter quos celeberrimus HUNTERUS eminent, felicissimarum sanationum testes & inventi approbatores adducit. Ob majorem divisionem in hunc usum sequens præparatum preferri debere videtur.*

MERCURIUS DULCIS, sive CALOMELAS
SCHEELE, vel MERCURIUS DULCIS
VIA HUMIDA PARATUS.

Rec. Spiritus Nitri puri,

Mercurii depurati ana unc. sex :
immittantur in matratium longo collo, convoluta charta
claudendo, instructum, & exponantur in Balneo arenæ
leni calori, donec cesset effervescentia : ignis tum adeò
intendatur, ut dissolutio ferè ebulliat : perge hoc ignis
gradu per tres vel quatuor horas matratium subinde agi-
tando ; dissolvetur adhuc notabilis Mercurii copia ; nulla
tamen amplius observabitur effervescentia, quum jam non
decomponatur Mercurius, sed integer ab Acido Nitri
arripiatur : deinde per quadrantem horæ ebulliat : tum
præsto sit ebulliens dissolutio ex unciis quatuor semis Salis
communis crySTALLIFICATIONE depurati in tribus quatuorve
pintis Aquæ puræ facta : huic in cucurbitam vitream,
calefactam prius, immiffæ sub assidua agitatione sensim
infundatur ebulliens dissolutio mercurialis, sic, ut indisso-

Iutus Mercurius in matratio remaneat: fiet præcipitatio colore lacteo: ubi omne præcipitatum subsederit, supernatantem liquorem decanta, & Aqua calida præcipitatum sæpius ablue; donec tandem affusa Aqua insipida perflet, qua decantata, præcipitatum super chartam bibulam leni calore sicca.

Mercurius hic dulcis, uti is qui sublimatione obtinetur, Acidum Salis Mercuriali calce & Mercurio sub forma metallica saturatum exhibet: ut ille, insipidus est, & vel in Aqua calcis, vel in Lixivio caustico nigro colore tingitur: hinc differt a *præcipitato albo*: hoc enim in dictis reagentibus flavescit, quia non continet Mercurium sub forma metallica; sed Acidum Salis in eo solummodo calci Mercurii junctum est. Cæterum Calomelas SCHEELE Mercurium dulcem sublimatum, etiam probè trituratam, partium divisione multum antecellit.

SAL, vel VITRIOLUM MARTIS.

Rec. Spiritus Vitrioli quant. vis:
committe cucurbitæ vitreæ, & injice limaturæ Ferri non rubiginosæ, nec particulis cupreis inquinatæ aliquam portiunculam: fiet effervescentia; ferrum dissolvetur: dissolutione peracta, denuo limaturæ Ferri quid injiciatur, sicque pergatur, donec Ferri injecta pars in fundo vasis indissoluta remanet: lixivium tum filtra; evapora ad cuticulam, atque ad crySTALLIFANDUM repone.

Limatura Zinci eodem modo cum Spiritu Vitrioli tractata exhibet *Vitriolum album*, seu *Zinci*.

Sal Martis in catino ferreo vel figulino igni moderato expositum liquefcit, fervefcit, aquam cryftallifationis, quæ plus quam dimidium ejus ponderis conftituit, fenfim amittit, & tandem abit in maſſam ſolidam e grifeo albam, quæ *Vitrioli ad albedinem calcinati* nomine venit.

Vires vide pag. 216.

SAL, five SACCHARUM SATURNI.

Rec. Aceti Saturni. quant. placet :
vaporet in vaſe vitreo vel argenteo ad conſiſtentiam Syrupi
liquidioris : liquor tum filtretur : frigore concreſcent cry-
ſtalli, quas ſuper chartam emporeticam ficca : evapora-
tionem & cryſtallifationem repete, donec cryſtalli fiant
ampliùs nullæ.

Ad pauca grana quotidie aſſumptum potentiſſimè adstringit, & ob hanc vim a quibuſdam adverſùs hæmorrhagias, fluorem album, gonorrhœam chronicam, ſudores colliquativos &c. commendatum eſt : ſed, ut alia ſaturnina, ſemper ſuſpectum medicamentum ſiſtit. A granis duobus quotidie per aliquot dies ſumptis omnia colicæ pictonum ſymptomata produçta vidimus. Nec omnino tutæ videntur ſaturatiores injeçiones in urethram vel vaginam.

Externè adstringit, repercutit. Multâ Aquâ dilutum ab Aqua vegeto-minerali vix differt & antiphlogiſticum, coſmeticum eſt.

TARTARUS EMETICUS, five TARTARUS
STIBIATUS.

Rec. Vitri Antimonii pellucidi in pulverem tenuissimum triti,
Cremoris Tartari pulverisati . . . ana part. æquales:
mixta in Aquam bullientem vase figulino non vitreato five
argenteo contentam partitis vicibus injice : omni injecto
pulvere, protrahatur ebullitio, donec nulla amplius, ac-
cedente agitatione spatula lignea, fiat effervescencia : li-
quorem dein filtra, evapora ad pelliculam, & ad crystal-
lisandum repone: evaporationem & crySTALLISATIONEM re-
pete, donec lixivium crySTALLIS exhaustum sit.

Acidum Tartari hic ad saturationem usque combinatur
cum Antimonii Vitro, quod partem ejus metallicam sistit
phlogilto suo partim orbatam; sicque acquirimus emeticum
antimoniale sub statu salino; hinc non obnoxium incommo-
dis, quæ oriri solent ab emeticis antimonialibus non solubilibus.

Cum saturationis punctum ex plenaria effervescencia ces-
satione facile determinetur, patet, longiorem decoctionem,
quam quidam ad duodecim horas protrahi volunt, plane
inutilem esse.

Variant codices medicamentarii circa hujus præparati
basim: hi volunt decoctionem Tartari cum Antimonii He-
pate, alii cum ejus Vitro, alii denuo & Vitrum & Hepar
simul adhibendum præcipiunt: quum verò inter illa Vitrum
& emeticum maximè & ab Acido Tartari facillimè solubile
sit, utique præferri meretur.

Remanet in filtro parva quantitas materiae sulphureae mixta cum illa parte Vitri Antimonii, quæ dissolutionem non subiit.

Decomponitur Tartarus emeticus ab omni substantia metallica, quæ majorem cum Acido Tartari habet affinitatem, & præsertim a Ferro: hinc instrumenta ex eo metallo confecta ab hoc opere excludenda: decomponitur quoque ab Aqua non exquisitè pura: quin imò cl. MACQUER existimat, eum decomponi ab Aqua purissima, si ea calida & magna copia, ut ufui medico plerumque præscribitur, adhibetur: eo in casu a præcipitata terra metallica eadem, quæ a Vitro, aliove quocumque præparato Antimonii emetico & non dissolubili, expectandæ noxæ: hæc tamen decompositio, ait cl. Vir, evitatur Cremore Tartari, si modo ejus pugillus Aquæ Tartari emetici dissolutioni destinatæ adjicitur.

Titulus vires exprimit: ad grana scilicet quatuor, quinque, sex exhibitum, emeticum est efficacissimum, quod partim etiam per alvum solet agere. In refractis dosibus, V. G. quartæ partis grani, omni trihorio vel quadrihorio repetitis, optimum alterans est, quod plerumque per sudores agit, & laxum, debilem, obrutum pulmonem ad expectorandum excitat. Stimuli gratia in multis casibus grana aliquot enematis adduntur, & in eundem scopum granum unum alterumve radici Ipecacuanhæ solet adjici.

TINCTURA MARTIS ACETOSA, five ACETUM
CHALYBEATUM.

Rec. Limaturæ Ferri non rubiginosæ, purissimæ . unc. duas:
immitte in vas vitreum, & affunde

Aceti Vini pint. unam:
digere leni calore, donec Ferro saturatum fit Acetum,
quod tum ex fusco rubrum induerit colorem: dein per
chartam bibulam filtra, & adjecta uncia una Alcoholis
Vini, in vitro bene clauso asserva.

Admixtum Alcohol mucorem arcet.

Ferri limatura, quæ ab artificibus id metallum tractanti-
bus comparatur, plerumque cupreas particulas intermixtas
habet: hinc eam ipse ex Ferro purissimo præpara.

Calx Ferri, quæ in filtro remanet, abluta, ficcata, ac
lævigata *Crocum Martis* exhibet.

*Hoc, ut & sequens, præparatum a ferro vires habet. Vide
page 75. Maximè debilibus præsertim conveniunt. Dosis guttæ
quadraginta, sexaginta & ultra.*

TINCTURA MARTIS TARTARISATA.

Rec. Cremoris Tartari pulverifati . . . unc. sexdecim,
Limaturæ Ferri puræ non rubiginosæ . unc. sex:
fiat cum sufficienti quantitate Aquæ pluvialis massa, quam
viginti quatuor horas repone: dein, additis Aquæ plu-
vialis pintis duodecim, ebulliant per plures horas in olla

ferrea, identidem agitando, & evaporatæ Aquæ bul-
lientem substituendo; quo peractō, liquorem filtra, &
evapora ad Consistentiam Syrupi liquidioris: tum adde
Spiritus Vini rectificati unciam unam, ut arceatur mu-
cor, & in vase vitreo asserva.

VITRIOLUM CŒRULEUM, five VENERIS.

Rec. Cupri in tenuēs lamellas extenſi five ejus limatu-
ræ libr. unam:
inſice in cucurbitam vitream, & affunde

Olei Vitrioli rectificati libr. tres:
tum reponē cucurbitam in Balneo arenæ, & fiat diſſolutio
eo ignis gradu, quo acidum vitrioli ſerè ebulliat: diſ-
ſolutione peracta, adde ſufficientem quantitatem Aquæ ca-
lidæ, ut natæ in diſſolutione cryſtalli, quæ nigricantis ſedi-
menti forma apparent, diſſolvantur: liquorem dein filtra,
evapora ad pelliculam, atque ad cryſtalliſandum reponē.

Vires vide pag. 216.

VITRIOLUM MERCURII.

Rec. Mercurii vivi depurati unc. octo:
immitte in retortam vitream, & affunde

Acidi Vitrioli concentrati unc. duodecim:
retortam reponē in Balneo arenæ, adjunge receptaculum,
atque commiſſuram chartæ fruſtis, quibus paſta farinacea
illita eſt, obſtipa: dein fiat deſtillatio igne gradatim aucto,
donec prodiſt ampliùs nihil: pars Acidi Vitrioli ſub forma
vaporis

vaporis albi transit in excipulum, & Acidum Vitrioli sulphureum exhibet; pars altera cum Mercurio concrefcit in massam salinam Vitriolum Mercurii constituens, quod, contracta retorta, eximatur, & in vase vitreo probè obturato asservetur.

Causticum est, quod ad usus medicos non præscribitur. Ejus usum chemicum vide supra pag. 373.

A P P E N D I X.

CUPRUM AMMONIACUM.

Rec. Vitrioli Cœrulei unc. unam:
dissolve in sufficienti quantitate Aquæ bullientis, & instilla Spiritum Salis ammoniaci tartarifatum: fiet cupri præcipitatio: perge instillare, donec omne præcipitatum denuo solutum sit in liquorem cyaneum: tum filtra per chartam emporeticam, & evapora Balneo maris ad siccitatem: cyanei coloris crusta dein in pulverem trita in lagena vitrea obturaculo vitreo munita fervetur.

Constat hoc præparatum Cupro, Vitrioli cœrulei basim constituyente, parvæ quantitati Alkali volatilis juncto, unde ejus color cyaneus dependet, & Vitriolo Ammoniacali ex Alkali volatilis combinatione cum Acido Vitrioli exorto: superfluum verò Alkali volatile evaporatione unà cum Aqua in auras dissipatur.

Hoc medicamentum, quod ab aliquibus celeb. BOYLII Eus Veneris fuisse creditur, a Tinctura Cœrulea BOERHAVII

vix differt. Laudatur tamquam tonicum efficacissimum, & tamquam tale ab aliquibus annis adversus epilepsiam commendari cœpit. Non desunt observationes, quibus hæc virtus stabiliatur: in Comment. Medic. Edinburg. Vol. VII. hunc morbum ac dysphagiam spasmodicam sustulisse, & in Casibus Medicis celeb. DUNCAN convulsiones præterea curasse legitur. Uni e quatuor epilepticis, in quibus celeb. HOME hoc remedium tentavit, dirus morbus sublatus videbatur, ut etiam e nosocomio dimitteretur. Clar. Vir de tam modico successu videtur conqueri; nos ex eo pro Remedii efficacia concludimus.

Præscribitur ad granum dimidium manè & vesperi cum mica panis in Pilulam subactum, & sensim augetur dosis. In paulò majori, ut omnia Cupri præparata, promptè emesim excitat; ut etiam aliqui nullatenus ferre valeant.

FLORES SALIS AMMONIACI MARTIALES.

Rec. Salis ammoniaci ficci pulverisati . unci. sexdecim,
 Limaturæ Ferri porphyrisatæ . non rubiginosæ . unci. unam:
 mixtâ immitte cucurbitæ terreæ, eam repone in furno appropriato, & capitellum cæcum luto communi farinaceo agglutina: fiat tum sublimatio igne tam intenso, ut cucurbitæ fundus ferè rubescat ab igne: pergatur tali ignis gradu per quinque vel sex horas: dein frigescant omnia; sublimatos Flores exime, & in vase vitreo optimè clauso asserva.

Ferrum ac Calces Ferri Sal ammoniacum decomponunt, & ejus Alkali volatile extricant: dum verò metallum illud tam exigua, ut hic præscribitur, quantitate adhibetur, elevatur ferè omne Sal ammoniacum immutatum cum adhibiti Ferri portione, quæ huic Sali colorem citrinum conciliat: residuum, quod compositum e Ferro & Acido Salis constituit, aëri humido expositum deliquescit, & *Olei Martis* nomine venit.

Incidunt, resolvunt, roborant. Dosis a scrupulo ad dramam.

LAPIS DIVINUS, five OPHTALMICUS.

Rec. Vitrioli Cærulei,

Nitri puri,

Aluminis rupei

ana unc. sex:

mitte in Crucibulum, & igne moderato liqua: dein adde

Camphoræ pulverisatæ drachm. duas:

liquefacta Camphora, effunde super porphyritem parva quantitate Olei Olivarum illitam, & in frustula lagena vitrea bene obturata servanda seca.

Multa Aqua dilutus ad cornæe ulcera laudari solet. Drachma una soluta in unciis octo Aquæ constituit Collyrium Helvetii.

TARTARUS CHALYBEATUS SOLUBILIS.

Rec. Tartari Tartarisati unc. quatuor:
immitte in vas ferreum, vel terreum, & affunde

Tincturæ Martis tartarifatæ unc. sexdecim :
vaporent tum leni igne , accedente agitatione spatula ferrea
ad siccitatem : concretas massulas pistillo ligneo contere , &
Sal perfectè siccum vasi vitreo ritè obturando committe.

*Convenit , ubi spissos , lentos humores incidere & laxa ,
torpida solida roborare fas est. Dosis scrupulus unus pluries
de die.*

S A P O N E S.

Saponis nomine venit substantia lubrica , mollioris vel
solidioris consistentiæ ; in Aqua pariter ac Spiritu inflammabili
dissolubilis ; cum ipsis agitata spumescens ; ex Sale & Oleo
conflata.

Sapo, qui pro parte salina Alkali recipit , decomponitur
a Salibus ammoniacalibus , a quocumque Acido , & ab
omni Sale , cujus basis vel terra est , vel substantia metallica.

SAPO ALBUS.

Rec. Sodæ hispanicæ pulverifatæ libr. quatuor ,
Calcis vivæ libr. octo :

bulliant per semihoram in olla ferrea cum sufficiente quan-
titate Aquæ : lixivium dein filtra , & evapora , donec in
lagenula , quæ tantum octo drachmas Aquæ tenet , pen-
deat drachmas undecim : tum

Rec. Hujus lixivii libr. duas ,
Olei Olivarum optimi fluidi libr. quatuor :
mitte in mortarium marmoreum , & optimè misce agitando

pistillo ligneo: protrahatur hæc agitatio ex intervallo per plures dies, donec lixivium cum Oleo combinatum sit: obtentam massam immitte in formas ligneas, ibique relinque, donec consistentiam satis firmam acquisiverit: tum repone super tegetem vimineam, ut firmior evadat, odoremque lixivii amittat: Saponem dein satis siccum pyxidi lignæ include.

Si loco Olei Olivarum assumatur Oleum Amygdalarum, obtinetur *Sapo Amygdalinus*, qui tamen propter rancedinem, quam hoc Oleum citius contrahit, priori postponendus.

Alkali in hac combinatione causticitatem suam amittit, atque ita obvolvitur, ut ejus proprietates alkaline non amplius sensibiles sint: notandum verò, Saponi recenter confecto aliquid adhuc inesse caustici: hinc scopo medico ille solummodo adhibeatur Sapo, qui jam menses aliquot præparatus est.

Sapo albus commercii medicamina interna tutò ingredi nequit, quum conficiatur in vasis cupreis, atque hoc metallo ordinariò inquinatus reperiatur.

Vires vide pag. 178.

SAPO STARKEYANUS, sive TARTAREUS.

Rec. Salis Tartari siccissimi calefacti . . . unc. quatuor:
tere super porphyritem addendo per vices

Olei Terebinthinæ unc. duodecim:
protrahatur trituration, donec miscelæ sit opiatae mollioris

consistentia: immitte tum in cucurbitam vitream, eamque repone per tres hebdomades in loco humido: eo temporis intervallo Oleum Terebinthinæ ac Sal Tartari, quæ non combinata erant, a formato Saponem secedent: immitte dein omnia in linteum satis densum: Oleum Terebinthinæ cum liquore alkalino illud transibunt, remanebit verò absolutus Sapo, cui per triturationem in mortario marmoreo immisce Saponis albi unciam unam, & in vitro clauso asserva.

Penetrantissimum aperiens, vulnerarium, detergens creditur: commendatur præsertim in morbis viarum urinariarum; ut etiam adversus gonorrhœam chronicam multis laudibus extollatur. Præter has virtutes ab Authore STARKEY, Chémico anglo, in Pilulis, quæ ipsi Polychrestæ dicuntur, Opii & Hellebori acrimoniam scribitur corrigere. Monet interim cl. MACQUER hunc Saponem aliquandiu præparatum sensim alterari, & decomponi; hinc infidum Medicamentum sistere. Addit cl. Vir, si quid in usus medicos ab Alkalinis Oleo essentiali junctis sperandum sit, id melius & minori labore, Saponi communi determinatam quantitatem Olei essentialis ex tempore addendo, obtineri posse. Dosis grana decem, viginti, drachma dimidia.

Externè non sine fructu partibus rheumatismo frigido asfectis affricatur.

PRÆCIPITATA TERREA.

MAGNESIA ALBA, five MAGNESIA ANGLI-
CANA.

Rec. Salis Epsom quant. vis :
dissolve in sufficiente quantitate Aquæ bullientis, solutio-
nem filtra, & affunde Oleum Tartari per deliquium, do-
nec omnis præcipitatio cesset: subsideat tum excussus pul-
vis: supernatantem liquorem decanta, & præcipitatum
iterata affusione Aquæ calidæ ablue, donec insipidum
evaserit; dein super chartam bibulam five linteum den-
sum in loco calido sicca.

Sal epsom fistit Sal terreum constans Acido Vitrioli &
terra particulari *Magnesia* dicta: Sal Tartari eam excutit,
se combinans cum Acido Vitrioli, quocum majorem affini-
tatem habet, & constituit Tartarum vitriolatum, quod cry-
stallificatione ex decantatis Aquis obtineri potest.

Genuina *Magnesia* dissolvitur ab omni Acido: si verò
terra calcaria adulterata fuerit, non solvetur ex toto in Spi-
ritu Vitrioli, sed remanebit materia gypsea.

Fit *Magnesia Calcinata*, si in crucibulo aperto per duas
horas igne valido urgeatur: ab Aëre fixo & Aqua, quæ
septem duodecimas ejus ponderis efficiunt, sic liberatur: talis
Magnesia absque effervescencia in Acidis dissolvitur; nullam
autem causticitatem hæc operatione acquirit: hinc maximè

differt a *Magnesia Nitri*, quæ mera terra calcaria est, & ustulatione in Calcem vivam mutatur.

Præ reliquis substantiis terreis cum omnibus Acidis Salem maximè dissolubilem & in majori dosi catharticum constituit: hinc absorbens est præstantissimum, quod quidem per se non purgat; sed quod ad dragmam unam alteramve datum, si Acidum, cui uniri possit, in primis viis invenit, ratione exsurgentis Salis neutri per alvum agit. In minori dosi sub eisdem circumstantiis assumpta ob easdem causas alterantis vires habet. Absente Acido medicamentum iners est.

SUBSTANTIÆ METALLICÆ CUM SULPHURE COMBINATÆ.

ÆTHIOPS MINERALIS.

Rec. Mercurii vivi depurati unc. duas;
 Florum Sulphuris unc. unam:
 tere in mortario marmoreo, seu vitreo, donec pulverem nigrum exhibeant, & globuli mercuriales appareant amplius nulli.

Laudatur passim in lue venerea, glandulis induratis, scabie aliisque morbis cutaneis: plures tamen celebres Medici dubitant, an secundas vias subintret, & primis non sit inutile pondus: revera pluribus observationibus constat, ad plures dragmas quotidie assumptum nihil in corpore immutasse. Negari tamen nequit, eundem in multò minori dosi præscriptum

præscriptum quandoque salivationem excitasse: si vim anti-helminthicam exceperis, omnium mercurialium debilissimum videtur. Datur ad grana decem, scrupulum unum, dragmam dimidiam.

CINNABARIS FACTITIA.

Rec. Florum Sulphuris unc. quatuor;
fluant leni calore in ollula fictili non vitreata; adde
Mercurii vivi puri unc. sexdecim,
& agita assidue spatula ferrea, donec fiat Sulphuris inflam-
matio: tum præsto sit operculum, quo flamma, postquam
per horæ minutum duraverit, extinguatur: massam dein
pulverifatam immitte in phialam brevi instructam collo,
& fiat sublimatio ex arena, ignem per gradus augendo,
donec tandem rubescat ab eo phialæ fundus: sublima-
tione finita frigescant omnia, & Cinnabarim, contrafacta
phiala, exime.

Ad operationis successum requiritur, ut Sulphur inflam-
metur, priusquam massa committatur phialæ: alioquin enim,
cum hæc inflammatio, notante cl. BAUMÉ, semper fiat
ad determinatum Sulphuris cum Mercurio combinationis
gradum, obtineret ea tempore sublimationis cum ruptura
vasis.

Cinnabaris vase clauso ignis actioni exposita elevatur ex
integro immutata: hinc repetitæ, quas plerique Auctores
commendant, sublimationes superfluæ sunt.

Ejus pulvis, qui in commercio sub nomine *Vermillon* prostat, cum sæpè Minio, Bolo rubra, imò & Auripigmento rubro sophisticatus reperiatur, pictoribus relinquatur.

Vires vide pag. 54.

KERMES MINERALE.

Rec. Olei Tartari per deliquium . . . libr. quatuor: ebulliat in olla ferrea cum Aquæ puræ pintis decem, & injiciantur

Antimonii subtilissimè pulverisati . unc. duæ semis: protrahatur ebullitio per quadrantem horæ sub continua cum spatula ferrea agitatione, & liquorem bullientem per chartam bibulam filtra: fiet præcipitatio spontanea Kermetis mineralis, quod, decantato supernatante liquore, Aqua primò frigida dein calida edulcora, & ficcatum in vase vitreo asserva.

Alkali fixum arripiens Antimonii Sulphur constituit Hepar Sulphuris: hoc Antimonii Regulum, cujus pars sub forma pulveris grisei absque ulla additione reducenda ollæ ferreæ fundum petit, dissolvit: nascitur sic Hepar Sulphuris antimoniatum: Alkali autem Aquæ bullientis ope plus Sulphuris & Reguli dissolvit, quam quidem dissolutum tenere valet in Aqua frigida: hinc liquor frigesceus turbatur, & præcipitatur sub forma pulveris rubicundi sic dictum Kermes minerale, cujus drachma una secundum experimenta cl. GEOFFROY continet grana sexdecim vel septemdecim Reguli Antimonii, grana tredecim vel quatuordecim

Alkali fixi, & grana quadraginta aut quadraginta & unum Sulphuris: Kermetis species, quæ in lixivio superstiti dissoluta manet, inde excutitur quocumque Acido; dein abluta & ficcata *Sulphuris aurati Antimonii* nomine venit: differt a Kermete in eo, quod non contineat Alkali, quod fit coloris aurantii, & majori gaudeat dote emetica.

Kermes minerale ritè præparatum cum sufficiente quantitate liquoris alkalini igni expositum totum dissolvitur. Alcohol Vini, quod plures supra illud deflagrare perperam præcipiunt, partem ejus fundit, & in Antimonii speciem reducit.

Vocatur etiam Pulvis Carthusianorum, quia hi Monachi eundem a Chirurgo LA LIGERIE acceptum aliquot annis in arcanis habuerunt, & primi celebrem reddiderunt. Ad unum, duo, tria grana præscriptum præstantissimum alterans, aperiens, resolvens est, quod pro variis circumstantiis per diaphoresim vel diuresim agit, & laxum, debilem, sputis obrutum pulmonem felicissimè ad expectorationem exstimulat. In majori dosi per emesim vel alvum agit. Perperam cum Acidis præscribitur; nam ab omnibus decomponitur. Sulphur auratum Antimonii easdem ferè vires habet.

CALCES METALLICÆ.

Calcis metallicæ nomine venit substantia quæcumque metallica Phlogisto plus minus orbata.

Obtinentur hæ Calces pluribus modis: ut calcinatione sive ustulatione in aëre libero, actione Acidorum, detono-

tione cum Nitro &c. quocumque verò modo hæc operatio fiat, substantia metallica sub Phlogisti amissione secum combinat ambientem aërem, cui incrementum ponderis Calcium metallicarum tribuendum est.

Forma earum pulverulenta est; color verò pro diversa adhibita encheiresi & diverso administrato ignis gradu variat: omnes ferè Acidis debilibus dissolvuntur; igni fusorio expositæ in Vitrum confluunt, vel addito Phlogisto formam metallicam recuperant.

ANTIHECTICUM POTERII.

Rec. Reguli Antimonii jovialis . . . part. unam,
Nitri puri . . . part. tres:
pulverisata & mixta injiciantur per vices in Crucibulum candens, ut detoneat; detonatione peracta, massam e cinereo albam exime, in vase fictili cum sufficiente quantitate Aquæ pistillo ligneo aliquamdiu tere; suspensum in Aqua pulverem effunde in aliud fictile, & cum residuo eundem laborem repete, donec Aqua tritura non ampliùs turbatur: omnem tandem pulverem ex aquis per subsidentiam collectum Aqua calida edulcora & sicca.

Nitri Acidum detonat cum Phlogisto stanni ac reguli Antimonii: supersunt eorum calces commixtæ cum Alkali Nitri, a quo edulcoratione liberantur: residuum constituunt partes non rite calcinatæ.

Hoc Medicamentum ergo indissolubiles, inertes, stomachum gravantes, Calces continet, & ideo, non obstantibus encomiis,

quibus tamquam adstringens, roborans, Heëticorum sudores colliquativos præsertim cohibens a celebribus quibusdam viris extollitur, ejici meretur. Dari solet a granis decem ad dragmam dimidiam.

ANTIMONIUM DIAPHORETICUM.

Rec. Antimoni crudi libr. unam,
 Nitri puri libr. tres:
 pulverisata & mixta injice per vices in Crucibulum candens,
 ut detonent: detonatione peracta, adhuc leviter calcinentur: massa dein, ut Antiheëticum Poterii, lævigetur,
 & abluatur.

Acidum nitrosum hîc detonatione cum Phlogisto Reguli & Sulphuris Antimonii consumitur, sicque Regulus in Calcem vertitur; Nitri verò Alkali congregiendi cum Acido Sulphuris producit Tartarum vitriolatum.

Adhibita pro edulcoratione Aqua continet 1° dictum Tartarum vitriolatum, qui prima crySTALLIFICATIONE prodit; 2° Nitrum, quod decompositionem non subiit, & *Nitri Antimoniati* nomine venit; 3° portionem Alkali fixi, & 4° aliquid Antimonii diaphoretici in prædicto Alkali dissoluti, quocumque Acido præcipitandi, cui edulcorato *Materiæ Perlatae* nomen est.

Massa detonatione obtenta nondum edulcorata *Antimonium diaphoreticum non ablutum* dicitur.

Ad grana decem, viginti, triginta tamquam alexipharmacum & sanguinem purificans in febris cujuscumque generis passim præscribi solet: idem tamen de hac præparatione, quod de Antihectico Poterii, judicium esto: ablutum scilicet meram, indissolubilem, inertem Antimonii Calcem sistit: non ablutum solas illorum salium, quæ in Aqua edulcorationis continentur, & supra memorantur, vires habet.

Aliqui hoc Medicamentum purgantibus additum eorundem vires acuere; alii diu asservatum emeticum evadere contendunt: si hæc umquam præstitit, imperfectæ præparationi, seu parti regulinæ non omnino calcinatæ debebatur, & a primo præparationis momento jam eas vires possidebat. Dum hic calcinationis defectus in debita proportione acquiri potest, remedium exsurgit alterans, præstantissimum: sic si tantum partes duæ nitri adhibentur, teste celeberrimo CULLENIO, fit pulvis famosissimus doctoris JAMES, quem Angli adversus omnem ferè morbum assumunt, & qui revera pro variis ægri rebus varias evacuationes excitat, ac, quo natura vergit, videtur ducere. Quarta pars grani Tartari Emetici omni trihorio vel quadrihorio data eosdem ferè effectus producit.

CERUSSA.

Lamina Plumbi in spiram convoluta suspendatur super Acetum in fictili huic operi accommodato: vasi operculum apta, & fimi equini calori per tres septimanas expone, ut Plumbum ab Aceti vapore corrodatur: abradatur dein nata ex Plumbo Cerussa, & cum eo, quod ex lamina plumbea

superest, idem, si lubet, labor repetatur: omnem tandem Cerussam Aqua abluet, & sicca.

Si loco laminæ Plumbi adhibetur lamina Cupri, obtinetur Calx Cupri, quæ *Viridis Æris* vicem supplere potest.

Intus omnes omnium Plumbi præparatorum noxas habet; extus refrigerat, exsiccat.

CROCUS MARTIS.

Rec. Limaturæ Ferri purissimæ quant. vis: in vas amplè patens immissa reponatur in loco humido, ut factificat in rubiginem, quæ in pulverem tenuissimum teratur.

Pro viribus vide in Materia Medica, FERRUM, pag. 74.

FLORES ZINCI.

Rec. Zinci indici libr. unam: in Crucibulo trigono, triplum continendo capaci, medias inter prunas collocato, tegulaque aperto fundatur: fluens, igne folle incitato, & ablato operculo, luculentam viridis coloris flammam concipiet: tum aliud Crucibulum, æquè magnum, ejusdem figuræ, inversum priori eum in modum imponatur, ut tres inferioris Crucibuli anguli pateant, sicque liber concedatur aëris accessus: ardens metallum elevabit Flores candidos, levissimos, partim cavo superioris Crucibuli, partim lateribus inferioris sese affigentes, partim quoque in superficie Zinci hærentes: eos, superiori Crucibulo remoto, cochleare ferreo exime, atque in patina figulina nitida repone: Crucibulorum ap-

paratu dein denuo in priorem positionem redacto, eundem laborem repete, donec totum Zincum in Flores conversum fuerit.

Horum Florum elevatio actioni flammæ ardentis Zinci tribuenda est: semel enim formati in igne fixissimos sese monstrant.

Si qui inter Flores ob Phlogistum adhuc inhærens cinerei sunt coloris, ei sedulo a reliquis segregentur, in crucibulum candens parvis portionibus injiciantur, & spatula ferrea agitando calcinentur, donec penitus albescant.

Celeberrimus GAUBIUS, cum hos Flores arcanum anti-epilepticum famosi Empirici LUDEMANNI constituere detexisset, eosdem in Adversariis varii Argumenti, sub Lunæ fixatæ Ludemanni nomine, orbi medico notos reddidit. Ab eo tempore eorum usus internus invaluit. Videntur revera vi antispasmodica & tonica gaudere, ac imprimis epilepsiæ mæderi. Præscribuntur ad grana aliquot quotidie. Celeb. HOMIUS a grano uno mane & vesperi ad dragmam integram sensim dosim auxit: monet tamen, ubi dosis duorum vel trium granorum nihil præstat, a majori vix sperandum esse. Frequentissimè nauseam producunt; rarè alvum movent, quandoque sudores excitant. Celeb. DUNCAN adversus epilepsiam & convulsiones eosdem Cupro ammoniaco jungit.

Externè exsiccant, & in ophthalmia, lippitudine, excoriationibus, papillarum fissuris &c. adhiberi solent. A quibusdam Chirurgis nudo ossi pro juvanda exfoliatione insperguntur.

MERCURIUS

MERCURIUS PRÆCIPITATUS RUBER.

Rec. Mercurii vivi puri. unc. sexdecim :
dissolve in

Spiritus Nitri unc. viginti ,
& leni igne evapora ad ficcitatem : supererit massa salina
alba , quam in mortario vitreo in pulverem redactam ,
& phialæ vitreæ inditam calcina igne sensim aucto , donec
ejus superficies induerit colorem aurantium : frigescant
tum omnia , calcinatam massam , stratis versicoloribus
distinctam , contracta phiala , exime , in mortario vitreo
contere , ut diversa strata probè misceantur , & in vase
ficcio serva.

Tota ferè Acidi Nitri adhibita quantitas, vaporis rubri
formâ , sub calcinatione dissipatur ; id , quod Mercurii Calx
retinet , hæret in stratis superioribus : infimum verò stratum,
quod ruberrimum , nihil continet Acidi : protracta calcina-
tione posset & omne quidem Acidum excuti ; verùm , cum
quædam causticitas requiratur in hac Calce , subsistimus ,
dum stratum superius acquisivit colorem aurantium.

*Ex hoc præparationis modo patet , causticitatem hujus
Remedii pro vario calcinationis gradu variam & sic admo-
dum incertam esse : ob hanc rationem , non obstante cele-
brium Virorum autoritate , ad usus internos idem non cre-
dimus adhibendum.*

*Externè corrodit , & adhibetur ad carnes spongiosas ab-
sumendum , ac ulcera lardacea , præsertim venerea , deter-*

gendum. Ad hos usus Unguento Basiliconis, vel Axungia immiscetur. Grana octo, aut decem uncia uni Axungia vel Butyri recentis insulsi exactissimè immixta Unguentum Ophthalmicum præstantissimum constituunt.

PLUMBUM USTUM.

Rec. Plumbi quant vis : cochleari ferreo immisum fundatur in igne : apparebit in eius superficie Calx grisea, quæ auferatur : protracta fusione denuo apparebit talis Calx ; eam adde priori ; atque sic perge, donec tibi sit sufficiens Calcis copia, quam cribro dein a particulis plumbeis non calcinatis segraga.

Tamquam exsiccans, adstringens ad usus externos adhibetur.

PULVIS ALGAROTH, five MERCURIUS VITÆ.

Rec. Butyri Antimonii quant. vis : committe vasi vitreo, & affunde magnam Aquæ puræ copiam : præcipitabitur pulvis albus, quem Aqua calida ad perfectam edulcorationem ablue, & sicca.

Ut Regulus Antimonii in Acido Salis dissolutus maneat, postulat id valde concentratum : affusâ Aquâ verò adedò debilitatur, ut nexus Regulum inter & Acidum tollatur : hinc Reguli sub forma Calcis præcipitatio.

Emeticum est violentissimum, quod in medecina non adhibetur, & quod, cum nequidem particulam Mercurii contineat, perperam Mercurius vitæ appellatur. Cum Tartaro combinatus constituit Tartarum Emeticum MACQUERI.

TURPETHUM MINERALE.

Rec. Vitrioli Mercurii quant. placet :
redigatur in pulverem in mortario vitreo, & immitte in Aquæ
tepidæ, vase terreo non vitreato contentæ, sufficientem
quantitatem: præcipitabitur pulvis flavus, quem, decan-
tato supernatante liquore, Aqua ebulliente edulcora,
dein ficca, & in lagena vitrea asserva.

Quum Vitriolum Mercurii multum saturationem excedens
Acidum requirat, ut in Aqua dissolvatur, ab ea hic decom-
ponitur, & Mercurius sub forma Calcis præcipitatur: par-
vam tamen Vitrioli Mercurii non decompositi quantitatem,
eo semper minorem quo magis hoc Sal exsiccatum fuerit,
Aqua ablutionis continet, ex qua Mercurius præcipitatione
obteneri potest.

*Patet ergo incertæ virtutis Remedium esse: ab aliquibus
tamen ad granum unum alterumve laudatur tamquam alte-
rans. In majori dosi ordinariò emesim producit. Tamquam
præstantissimum Remedium adversùs hydrophobiam commen-
datum est, & revera a granis sex ad scrupulum unum, cani-
bus præsertim, videtur se efficax præstitisse: illi tamen soli
in diro hoc morbo non fidendum; sed semper demorsa pars
cum nidulante veneno quantocyus caustico destruat.*

VITRUM ANTIMONII.

Rec. Antimonii pulverifati libr. unam :
extendatur in vase fictili non vitreato, parum profundo, &

eo ignis gradu, qui sufficit, ut fumos sulphureos eructet, sub assidua agitatione calcinetur, donec Calcem exhibeat griseam, fumos emittentem amplius nullos: hæc Calx dein indita crucibulo dupli capaci, operculo tegendo, igne primò leni, dein sensim aucto urgeatur, donec fluat in Vitrum, quod, omni cessante tumefactione, supra laminam æneam politam & calefactam effundatur.

Si Antimonium sub calcinatione, fortè nimio adhibito calore, in grumos coëat, removeatur ab igne, & teratur denuo in pulverem, priusquam calcinatio continuetur.

Legitimæ vitrificationis indicium habetur, si fusa massa adhærescit virgæ ferreæ ei immissæ & Vitri vulgaris adinstar in filum duci queit: porrò requiritur, ut pellucida sit & dilutè hyacinthini coloris. Ut Antimonii Vitrum his dotibus instructum acquiramus, conveniens præviæ calcinationis gradus accuratè observandus est; quod verò non adeò facilè semper fit: sæpè enim vel calcinatio nimis protrahitur, vel ex opposito justo citiùs finitur, & tum Calx vel probam fusionem renuit, vel materiem fluidam, opacam, nec in fila ductilem exhibet: in utroque casu tamen bonum adhuc Vitrum obtineri potest, si nempe in priori adjiciatur parum Antimonii crudi, quo necessaria dosis Sulphuris & Phlogisti Calci restituatur; in posteriori verò ignis imminuatur, &, ablato operculo, vaporibus sulphureis superfluis exitus concedatur.

Per se non præscribitur; nam emeticum est violentissimum & ob indissolubilitatem periculosissimum. Hæc vis, ut etiam

color hyacinthinus, a Phlogisto adhuc inhærente videtur pendere; nam in foco speculi ardentis calcinatum albescit, & fit iners Antimonium diaphoreticum. Quædam ejus præparata, ut Aqua benediçta Rulandi, digestionem cum vino facta, Syrupus Emeticus &c., olim in officinis prostabant. Hæc omnia, cum illis tartaro emetico aliisque facile suppleri possit, ne entia sine necessitate multiplicentur, e Pharmacopœa ejecimus, & hoc medicamentum pro sola præparatione Tartari Emetici retinuimus.

Si Cerae dragmæ uni in cocleari ferreo fusæ addatur uncia una hujus Vitri in Tenuissimum pulverem redacti; dein massa liquetur leni igne, & optimè misceatur, nascitur Vitrum Antimonii Ceratum, ob interpositam Ceram priori mitius redditum, & quod aliqui, a grano uno ad quindecim datum, potentissimum alterans crediderunt, ac præsertim tamquam specificum adversus dyssenteriam laudarunt.

R E G U L I.

REGULUS ANTIMONII JOVIALIS.

Rec. Reguli Antimonii simplicis unc. sex:
 Stanni malaccensis unc. tres,
 in Crucibulo optimè colliquata effundantur in conum fusorium.

Soli præparationi Antihectici Poterii inservit.

REGULUS ANTIMONII SIMPLEX.

Rec. Antimonii crudi unc. octo,
 Tartari unc. sex,
 Nitri unc. tres:

pulverifata misceantur, & miscelam Crucibulo candenti cochleatim ingerendo, fiat detonatio, qua peracta, intendatur ignis, ut massa fundatur: dein effunde in conum fusorium sebo illitum, vel frigescat materies in ipso Crucibulo, eoque confracto, Regulum a superstratis scoriis separa.

Major inflammabilis Tartari pars vertitur in carbonem, qui Antimonii substantiæ regulinæ sufficiens, quo forma metallica appareat, suppeditat Phlogistum; pars altera, & Sulphuris Antimonii portio, detonant cum Nitro: inde exoritur, præter Tartarum Vitriolatum, Alkali fixum vegetabile; hoc cum reliquo Antimonii Sulphure constituit Hepar Sulphuris, quod se Regulo Antimonii saturat: hinc patet scorias constare Tartaro vitriolato & Hepate Sulphuris antimoniato.

Stella, quam plures in hujus Reguli superficie desiderant, & quæ nihil aliud est quam hujus semimetalli crySTALLISATIO, perfecta materiæ fusione atque ejus lenta refrigeratione constanter obtinetur.

Ad usum Medicum non adhibetur; chemicum vide supra.

MEDICAMENTA QUÆDAM USUS
TEMPORE PARANDA.

AQUA LAXATIVA.

Rec. Foliorum Sennæ unc. unam semis,
Seminis Carui contusi drachm. unam :
infundantur per aliquot horas in vase clauso cum
Aquæ bullientis pint. semis :
in infuso dein dissolve
Mannæ siciliensis unc. quatuor,
Cremoris Tartari drachm. duas,
& cola.

*Ad uncias quatuor, quinque, sex pro adulto mite & jam
familiare purgans est.*

SPECIES PRO CATAPLASMATE
EMOLLIENTE.

Rec. Herbæ Malvæ,
Florum Meliloti,
Radicum Althææ ana libr. duas:
fiat pulvis grossus, cui adde
Farinæ Fœni græci,
- - - - - Seminis Lini ana libr. unam.

Titulus vires exprimit.

CATAPLASMA MATURANS PLENCKII.

Rec. Farinæ Lini unc. quatuor,
 Gummi Galbani, Vitello Ovi soluti . . . unc. unam,
 Pulpæ Ceparum sub cineribus affatarum . dragm. duas,
 Fermenti Panis unc. duas,
 Unguenti Basilici unc. unam:
 Olei Olivarum quant. fatis,
 fiat Cataplasma.

Tumoribus frigidis lentè suppurantibus applicatur.

DECOCTUM ALBUM.

Rec. Rafuræ Cornu Cervi,
 Micæ Panis albissimi ana unc. unam:
 coque in
 Aquæ pluvialis pint. tribus
 ad pint. duas:
 & in colatura dissolve
 Gummi arabici dragm. duas,
 Sacchari unc. semis.

*Demulcet, obvolvitur; leve nutrimentum est. Convenit pro
 potu in diarrhæa, dyssenteria & ubicumque acre obvolvi,
 ac partes solidæ ab ejus stimulo defendi debent.*

DECOCTUM AMARUM.

Rec. Radicis Gentianæ dragm. duas:
 coque cum

Aquæ

Aquæ pluvialis pint. duabus semis
ad pint. duas :

tum adde

Herbæ Chamædrys dragm. sex ,
Flavedinis Corticum Citri recentis . dragm. duas ,
& infunde vase clauso , donec Decoctum refrixerit , quod
dein cola.

*Pro viribus hujus decocti, quod infusione flavedinis Corticum
Citri multò gratius redditur, vide pag. 80. GENTIANÆ RADIX.*

DECOCTUM CARMINATIVUM PRO
ENEMATE.

Rec. Baccarum Juniperi ,
Seminum Anisi ,
----- Carui ana dragm. duas :
contusa coquantur ex
Aquæ pluvialis unc. quindecim
ad pint. semis ,
& in colatura dissolvatur
Saponis veneti unc. semis.

Titulus usum & vires exprimit.

DECOCTUM COMMUNE, five PTISANA
COMMUNIS.

Rec. Hordei mundati unc. duas ,
Radici Graminis incisæ unc. unam :
coque in

D a d

Aquæ pluvialis pint. quinque
 ad pint. quatuor,
 sub finem adde
 Radicis Liquiritiæ rasæ & incisæ . . . unc. semis :
 dein cola.

Potum demulcentem, in omnibus morbis utilem & familiarem, constituit.

DECOCTUM DIURETICUM.

Rec. Radicum Petroselini,
 - - - - - Fœniculi,
 Fructuum Alkekengi ana unc. unam :
 incisa coquantur in
 Aquæ pluvialis pint. duabus semis
 ad pint. duas :
 sub finem addatur
 Radicis Liquiritiæ incisæ unc. semis :
 in colatura dein dissolvatur
 Nitri depurati dragm. una.

Leni stimulo, non particulari vi in vias urinarias agere, & in quibusdam casibus titulum mereri potest. Saltem acribus, calidis, incendiariis, qualia in hunc finem plerumque adhibentur, utpote in omni casu innocuum præferri debet.

DECOCTUM EMOLLIENS AD ENEMA.

Rec. Herbæ Malvæ,
 Florum Chamomillæ ana unc. semis :

G A N D A V E N S I S. 411

Seminis Lini contusi unc. unam :
 coque in
 Aquæ unc. octodecim
 ad pint. femis :
 in colatura dissolve
 Mellis communis unc. unam.

Usus & vires in titulo exprimuntur.

DECOCTUM HORDEI.

Rec. Hordei perlati unc. tres,
 coque cum
 Aquæ pluvialis pint. quinque
 ad pint. quatuor :
 colentur.

Demulcet, obvolvitur, leniter nutrit.

DECOCTUM LIGNORUM.

Rec. Rasuræ Ligni Guajaci unc. tres,
 ----- Juniperi,
 Radicum Bardanæ,
 ----- Chinæ,
 ----- Sarsaparillæ ana unc. unam :
 incisa coquantur ex
 Aquæ pluvialis pint. octo
 ad pint. quatuor,
 sub finem coctionis addantur
 Rasuræ Ligni Sassafras,

Radicis Liquiritiæ ana unc. femis ,
 Seminis Anifi dragm. duæ :
 deinde colentur.

*Vires vide pag. 52. Datur ad uncias quatuor, sex, aut
 octo, bis vel ter de die.*

DECOCTUM RESOLVENS HAËNII.

Rec. Radicum Graminis ,
 - - - - Taraxaci ana unc. duas :
 incisa coquantur ex
 Aquæ pluvialis pint. tribus
 ad pint. duas :
 in colatura dissolve
 Salis polychresti unc. femis ,
 & adde
 Oximellis simplicis unc. quatuor.

*In Viscerum obstructionibus, ad libras duas vel tres quoti-
 die, pilulis saponaceis resolventibus ejusdem Authoris optimo
 cum effectu jungitur.*

GELATINA CORNU CERVI.

Rec. Rasuræ Cornu Cervi libr. femis ,
 Aquæ pluvialis pint. tres :
 coquantur in vase negligentius clauso, donec parvæ ex
 decocto exemptæ & refrigeratæ portioni sit consistentia
 spissa, tremula, digitis non adhærens : fiat tum colatura,
 cui addantur

G A N D A V E N S I S. 413

Syrupi e Succo Citri unc. tres,
 Spiritus Corticum Citri gutt. triginta,
 & reponantur in loco frigido.

*Demulcens & leve nutrimentum est, quod tamquam tale
 in omnibus ferè morbis olim adhibebatur; sed ob rationes
 pag. 60. dictas jam ferè eviluit.*

INFUSUM HÆMORRHOIDALE.

Rec. Foliorum Sennæ unc. unam,
 Rhabarbari minutim incisi dragm. unam:
 affunde
 Aquæ bullientis pint. unam,
 & fiat vase clauso per aliquot horas infusio: in infuso dein
 dissolve
 Sacchari communis unc. duas,
 & coletur.

*Ad uncias sex vel octo exhibitum alvum laxat: sic cana-
 lem intestinalem evacuando circulum per systhema venæ por-
 tarum liberiolem reddit, & infarctum vasorum hæmorrhoida-
 lium, qui sæpe etiam à fæcibus in intestino recto accumulatis
 pendet, diminuit. Non alia vi titulum meretur.*

LOCH ALBUM PECTORALE.

Rec. Pulveris Gummi tragacanthæ . . grana sexdecim,
 Syrupi Amygdalini unc. duas,

Syrupi Papaveris albi unc. semis :
triturentur in mortario marmoreo sensim immiscendo

Olei Amygdalarum dulcium unc. unam,
donec Miscelæ sit consistencia mucilaginis : dein sub con-
tinua agitatione addantur

Aquæ puræ unc. quatuor.

*Tamquam demulcens, obvolvens, paregoricum in morbis
pectoris adhiberi solet. Has vires feliciùs in morbis primarum
viarum exsereret.*

MUCILAGO GUMMI ARABICI.

Rec. Pulveris Gummi arabici unc. semis :
teratur in mortario lapideo, sensim affundendo

Aquæ ferventis unc. unam,
donec miscela gelatinam referat : deinde prematur per lin-
teum.

Eodem modo fit e Gummi Tragacanthæ dragma una &
Aquæ fervidæ unciis duabus *Mucilago Gummi Traga-
canthæ.*

Demulcent, obvolvunt, nutriunt.

MUCILAGO, five GELATINA SALEP.

Rec. Pulveris Radicis Salep dragm. tres :
coque leni calore, ut evitetur empyreuma, cum

Aquæ pluvialis unc. oetodecim

ad pint. semis ,
 & exprime per linteum.

*Viribus à præcedenti non differt. Omnes ad libras assumi
 possunt.*

TINCTURA RHEI SALINA.

Rec. Radicis Rhabarbari minutim incisæ . . . dragm. tres ,
 Tartari tartarifati dragm. duas :
 vasi terreo immixtis affunde . . .
 Aquæ bullientis unc. novem ,
 & digere leni calore horas quatuor : dein cola.

*Aperiens, resolvens, laxans est. Dosis pro vario Medici
 intento varia est & etiam ad sex vel octo uncias extendi
 potest.*

VINUM ANTISCORBUTICUM.

Rec. Radic. recent. Raphani rusticani . . . unc. quatuor ,
 Folior. recent. Cochleariæ ,
 - - - - - Nasturtii aquatici ,
 - - - - - Beccabungæ ,
 - - - - - Fumariæ ,
 Seminis Sinapi ana unc. duas ,
 Salis ammoniaci unc. unam :
 incisa & contusa macerentur per octiduum in vase probè
 clauso , subinde agitando , cum
 Vini albi generosi pint. sex :
 dein colentur.

416 PHARMACOPOEA GANDAVENSIS.

*Ad uncias tres vel quatuor, bis vel ter quotidie sumptum
in scorbuto frigido præstantissimum remedium est.*

VINUM SCILLITICUM.

Rec. Scillæ ficcæ, conscissæ,
Pulveris crassi Cinnamomi . . . ana unc. unam,
- - - - - Radicis Helenii . . . scrup. quatuor :
digerantur leni calore horas viginti quatuor in
Vini albi generosi pint. una :
dein colentur.

*Vires præsertim habet a Scilla, quas vide in Materia
Medica.*

F I N I S.

INDEX.

<i>Aardbeziën</i> ,	pag. 77
<i>Aardwurmen</i> ,	112
<i>Aardveil</i> ,	85
<i>Abietis Resina</i> ,	3
<i>Abrotanum</i> ,	3
<i>Absynthium</i> ,	3
<i>Acaciæ Succus inspissatus</i> ,	3
<i>Acetosa</i> ,	4
<i>Acetofella</i> ,	4
ACETA ,	259
<i>Acetum</i> ,	4
<i>Acetum Antisepticum</i> ,	259
----- <i>Chalybeatum</i> ,	383
----- <i>Colchicum</i> ,	260
----- <i>Destillatum</i> ,	336
----- <i>Lithargirii</i> ,	369
----- <i>Prophylacticum</i> ,	260
----- <i>Rosaceum</i> ,	260
----- <i>Scilliticum</i> ,	261
<i>Aconitum Cæruleum</i> ,	4
<i>Acorus Verus</i> ,	35
<i>Adderslang</i> ,	213
<i>Adiantum Verum</i> ,	42
<i>Aelbeziën</i> ,	159
<i>Aerde (gezegelde)</i> ,	31
<i>Æs</i> ,	5
ÆTHER ,	342
<i>Æther Vitriolicus</i> ,	344

E e e

Ethiops Animalis,	pag. 34
----- Mineralis,	392
----- Martialis,	226
Etites,	5
Agallochum,	108
Agaricus,	5
Agnus Castus,	6
Agrimonia,	7
Akelyen,	5
Alantwortel,	2
Alcanna,	7
Alchemilla,	7
Alcis Ungula,	7
Alkali,	347
Alkali Fixum Minerale,	354
----- Volatile Causticum,	355
Alkekengi,	7
Alkohol Vini,	303
Alleluia,	4
Aloë,	8
Alsem,	3
Althaea,	9
Aluin,	9
Alumen,	9
----- Ustum,	9
----- Plumosum,	9
Amandelen,	11
Amadou,	6
Amalgama,	6
Amber,	6
Ambergrys,	6
Ambra Grysea,	6
Ammi,	6

Ammoniacum, Gummi,	pag. 229
----- Sal Depuratum,	167
Ammoniakzout,	11
Amomum,	11
Amygdalæ,	11
Anagallis,	26
----- Aquatica,	7
Anchusa,	72
Andivie,	116
Andoorn,	11
Anetum,	11
Angelica,	12
Anime Gummi,	12
Anisum,	15
Anserina,	396
Antihecticum Poterii,	12
Antimonium,	397
----- Diaphoreticum,	397
----- non Ablutum,	226
----- Præparatum,	12
Anyszaad,	13
Apium,	182
Aposteumkruid,	13
Apri Dentes,	13
Aqua,	307
Aqua Destillata,	308
----- Bryoniæ Composita,	36
----- Calcis,	308
----- Castorei Composita,	306
----- Cerasorum Nigrorum,	304
----- Chamomillæ,	307
----- Cinnamomi Hordeata,	307
----- Cinnamomi cum Vino,	307

Aqua Florum Aurantii,	pag. 305
----- Fœniculi,	305
----- Gingivalis,	257
----- Hyssopi,	307
----- Laxativa,	407
----- Meliffæ,	305
----- Menthæ,	305
----- Piperitæ,	305
----- Picis,	147
----- Pulegii,	305
----- Rosarum,	305
----- Rutæ,	305
----- Sambuci,	305
----- Vegeto Mineralis,	370
----- Vulneraria,	314
----- Vinosa,	314
----- Theden,	316
AQUÆ DESTILLATÆ,	304
Aquæ Minerales,	14
Aquila Alba,	375
Aquilegia,	15
Arabifche Gom,	83
Arcanum Duplicatum,	338 & 358
----- Noufferianum,	76
Arend-Steen,	5
Argentina,	15
Argentum,	15
----- Vivum,	15
Aristolochia,	16
Arme Lieden Peper,	105
Armoracia,	156
Arnica,	17
Arsenicum,	17
	Arsenici,

Arfenici Regulus,	pag. 18
Artemisia,	19
Arum,	19
Afarum,	19
Afa Dulcis,	27
Afelli,	120
Asparagus,	19
Asphaltus,	30
Affa Fœtida,	19
Aurantium,	20
Auricula Judæ,	21
----- Muris,	21
Aurum,	21
----- Fulminans,	22
Avellanæ Mexicanæ,	34
Avena,	20
Averuit, <i>Averoone-Kruid</i> ,	3
Axungia,	22
Azyn,	4
B akkruid,	23
Balletjeskruid,	171
Balsamita Mas,	23
Balsama Spirituosa,	249
BALSAMA SPIRITUOSA,	264
BALSAMA UNGUINOSA,	271
----- Commendatoris,	251
----- Copaiba,	23
----- E Mecha,	136
----- Gileadense,	136
----- Judaicum,	136
----- Locatelli,	271

Balsamum Peruvianum,	pag. 24
----- Syriacum,	136
----- Tolutanum,	25
----- Traumaticum,	250
<i>Balsamkruid (groot)</i>	23
<i>Balsam van Copahu</i> ,	23
----- <i>van Peru</i> ,	24
----- <i>van Tolu</i> ,	25
<i>Barberisse</i> ,	28
<i>Bardana</i> ,	25
<i>Barnsteen</i> ,	199
<i>Basilicom</i> ,	131
<i>Basterdsaffraan</i> ,	44
<i>Bdellium</i> ,	25
<i>Beccabunga</i> ,	26
<i>Beerwortel</i> ,	120
<i>Beirendruif</i> ,	217
<i>Bekkeneel van den Mensch</i> ,	64
<i>Belladonna</i> ,	26
<i>Bellis</i> ,	27
<i>Benzoinum</i> ,	27
<i>Berberis</i> ,	28
<i>Bergcristaal</i> ,	66
<i>Bergpoley</i> ,	150
<i>Bergvermiljoen</i> ,	54
<i>Bernagie</i> ,	32
<i>Bertram (wilde)</i>	153 & 154
<i>Betonica</i> ,	28
<i>Betula</i> ,	28
<i>Bevergeil</i> ,	47
<i>Bezoar</i> ,	28
<i>Bies (welriekende)</i>	95
<i>Bilzenkruid</i> ,	88

I N D E X.

423

<i>Bingelkruid</i> ,	pag. 120
<i>Bismalva</i> ,	30
<i>Bisschops-Kruid</i> ,	10
<i>Bistorta</i> ,	30
<i>Bitter</i> ,	77
<i>Bitterzoet</i> ,	70
<i>Bitumen Judaicum</i> ,	30
<i>Bloedsteen</i> ,	84
<i>Boelkenskruid</i> ,	7 & 72
<i>Boeren-Fenkel</i> ,	145
<i>Boletus Ignarius</i> ,	6
<i>Bolus</i> ,	30
<i>Boomvaren</i> ,	151
<i>Boomveil</i> ,	84
<i>Boonen van St. Ignatius</i> ,	73
<i>Borax</i> ,	31
<i>Borrago</i> ,	32
<i>Borstpruimen</i> ,	185
<i>Botrys</i> ,	32
<i>Bovist</i> ,	65
<i>Braam</i> ,	162
<i>Brassica Marina</i> ,	191
<i>Brem</i> ,	80
<i>Bryonia Alba</i> ,	33
----- <i>Indica</i> ,	90
<i>Bufo</i> ,	33
<i>Buglossum</i> ,	34
<i>Bugula</i> ,	34
<i>Butyrum Antimonii</i> ,	367
----- <i>Cacao</i> ,	264
----- <i>Cerae</i> ,	322
<i>Byvoet</i> ,	19

Cacao,	pag. 34
Cachou,	48
Calaminaris Lapis,	35
----- Præparatus,	227
Calaminta,	35
Calamus Aromaticus,	35
<i>Calamynsteen,</i>	35
CALCES METALLICÆ,	395
Calendula,	35
Calomelas,	375
----- Schéele,	378
Calx Viva,	36
Camphora,	37
Cancrorum Chelæ,	39
----- Lapidés,	39
----- Oculi,	39
Candeola,	275
Canella Alba,	40
Cannabis,	41
Cantharides,	41
Capillus Veneris,	42
Caprifolium,	42
<i>Capucynen-Moſtaert,</i>	156
Caranna,	42
Cardamomum,	43
Cardiaca,	44
Carduus Benediētus,	44
Caricæ,	44
Carpobalfamum,	44
Carthamus,	44
Carvum,	44
Carum,	44
	Caruum,

I N D E X.

425

Caruum ,	pag. 44
Caryophyllata ,	44
Caryophili Aromatici ,	44
Cascarilla ,	45
Cassia Fistula ,	46
----- Lignea ,	47
Castoreum ,	47
Cataplafma Maturans Plenckii ,	408
Cataputia Major ,	159
Catechu ,	48
Cauda Equina ,	72
Cauticum Antimoniale ,	367
Cedria Liquida ,	147
Cedrium ,	147
Centaurium Minus ,	48
Centinodium ,	48
Cera ,	49
Cerafa ,	49
CERATA ,	264
Ceratum Saturninum ,	272
CEREOLI ,	274
----- Communes ,	282
Ceruffa ,	50
Ceterach ,	50
Chærefolium ,	50
Chalybs ,	74
Chamædrys ,	50
Chamæmelum ,	50
Chamæpitys ,	50
Chamomilla ,	50
Cheiri ,	106
Chelæ Cancrorum præparatæ ,	227
Chelidonium Majus ,	50

G g g

Chermes Grana ,	pag. 96
Chicorée (<i>Wilde</i>)	204
Chinae Radix ,	51
Chocolaat-Nooten ,	34
Cicera Rubra ,	51
Cichoreum ,	51
Cichory (<i>Wilde</i>)	51
Cicuta ,	52
Cineres Clavellati ,	54
----- Ruffici ,	53
Cinnabaris ,	16
Cinnabaris Antimonii ,	368
----- Faëtitia ,	393
----- Nativa ,	54
Cinnamomum ,	54
----- Winteranum ,	219
Citreum Malum ,	55
Citroen ,	55
Citroenkruid ,	119
Citrullus ,	55
Cocci Infectorii ,	97
Coclearia ,	55
Colchicum Autumnale ,	56
Colcothar Vitrioli ,	341
Colla Piscium ,	91
Collyrium Helvetii ,	387
Colocyntis ,	56
Colombo seu Colomba Radix ,	57
Coloquintappelen ,	56
Confectio Japonica ,	246
CONFECTIONES ,	244
Conserva Absynthii ,	246
----- Acetofellæ ,	245

I N D E X.

427

Conferva Anthos,	pag. 246
----- Antiscorbutica,	246
----- Botryos,	245
----- Calendulae,	245
----- Fumariae,	246
----- Hederæ Terrestris,	245
----- Menthae,	246
----- Rosarum Rubrarum,	245
----- Salviae,	246
CONSERVÆ,	244
Consolida Media,	34
----- Major,	58
Contrayervæ Radix,	58
Corallia,	60
Corallia præparata,	227
Corallina Corfica,	59
----- Officinarum,	58
Coriandrum,	60
Cornu Cervi,	60
----- Philosophicè præparatum,	61
----- Ustum,	61 & 227
----- Præparatum,	227
Corficaensche Zeemos,	59
Cortex Magellanicus,	219
----- Peruvianus,	61
----- Ruber,	142
Costus Hortorum,	23
----- Orientalis,	64
Cranium Humanum,	64
Crassula,	65
Crepitus Lupi,	65
Creta,	65
Crocus,	65

Crocus Martis,	pag. 399
Cryſtalli Lunæ,	15 & 369
Cryſtallus Mineralis,	361
----- Montana,	66
Cubebæ,	67
Cucumis,	67
Cucurbita,	68
Cuminum,	68
----- Pratenſe,	44
Cuprum,	5
----- Ammoniacum,	385
Curcuma,	68
Cyanus,	69
Cydonia Mala,	69
Cyminum,	68
Cynogloſſum,	69
Cynorrhodon,	69
Cynosbatos,	69
<i>D</i> aadels,	69
Daçtyli,	69
Daucus,	70
Diaſcordion,	246
Decoçtum Album,	408
----- Amarum,	408
----- Carminativum pro enemate,	409
----- Commune,	409
----- Diureticum,	410
----- Emolliens pro Enemate,	410
----- Hordei,	411
----- Ligrorum,	411
----- Reſolvens Haënij,	412
	Diçtamnus

Dictamnus Creticus,	pag. 70
Digitalis Minima,	81
Dil,	11
Distel (gezegende)	44
Ditander (gemeene breede)	105
Dokke Bladeren,	144
Dollenappel,	195
Donder-Bladeren,	185
Doornappel,	195
Doronicum Germanicum,	17
----- Romanum,	70
Drakena Radix,	58
Drakenbloed,	173
Duivekervel,	77
Duivelsbeet,	201
Duivels-Drek,	19
Duivels Naaigaren,	72
Duivenkruid,	32
Duizelkruid,	70
Duizendblad,	120
Duizendgrein,	88
Duizend-Guldenkruid (klein),	48
Duizendknoop,	48
Duizendpooten,	120
Dulcamara,	70
E au d'Arquebufade,	314
Ebulus,	71
Ebur,	71
Eekenboom,	155
Eerenprys,	212
Elands-Klauw,	7
ELECTUARIA,	244

H h h

Electuarium Diafcoꝛdium,	pag. 246
----- Lenitivum,	247
----- Requies,	248
Elemi Gummi,	271
Eleutheriæ Cortex,	245
Elixir Antharthriticum Caribæum,	251
----- Proprietatis,	251
----- Stomachicum,	252
----- Viscerale,	252
----- Vitrioli Acidum,	252
ELIXIRIA,	249
EMPLASTRA,	274
Emplastrum Commune,	276
----- de Cicuta,	275
----- Defensivum Rubrum,	276
----- de Galbano,	277
----- de Spermate Ceti,	281
----- Diachylon cum Gummi,	277
----- Diapalmæ,	277
----- Diapompholygos,	278
----- e Lapide Calaminari,	279
----- e Meliloto,	279
----- Emolliens,	279
----- Epispasticum,	278
----- e Sapone,	281
----- Filii Zachariæ,	281
----- Griseum,	279
----- Mercuriale,	279
----- Nigrum Camphoratum,	280
----- Oxycroceum,	280
----- Saponaceum,	281
----- Vesicatorium,	278
Endivie,	278

<i>Engelwortel</i> ,	pag. 11
<i>Enula Campana</i> ,	72
<i>Equisetum</i> ,	72
<i>Eruca</i> ,	72
<i>Eryngium</i> ,	72
<i>Eryfinum</i> ,	72
<i>Erwtten</i> , (<i>Roode of Spaensche</i>)	51
<i>Effenboom</i> ,	77
<i>Effentia Absinthii Composita</i> ,	253
----- <i>Simplex</i> ,	253
----- <i>Chamomillæ</i> ,	254
----- <i>Corticum Aurantiorum</i> ,	254
----- <i>Citri</i> ,	254
ESSENTIÆ ,	249
EXTRACTA ,	282
<i>Extractum Absinthii</i> ,	283
----- <i>Aconiti</i> ,	285
----- <i>Cardui Benedicti</i> ,	284
----- <i>Catholicum</i> ,	288
----- <i>Centaurii minoris</i> ,	284
----- <i>Chamæmeli</i> ,	284
----- <i>Cicutæ</i> ,	284
----- <i>Corticis Peruviani</i> ,	285
----- <i>Siccum</i> ,	285
----- <i>Fumariæ</i> ,	284
----- <i>Gentianæ</i> ,	284
----- <i>Graminis & Taraxaci</i> ,	284
----- <i>Helenii</i> ,	284
----- <i>Hellebori Nigri</i> ,	284
----- <i>Hombergii</i> ,	286
----- <i>Hyofcyami</i> ,	285
----- <i>Myrrhæ</i> ,	286
----- <i>Opii Gummosum</i> ,	286

Extractum Pulsatillæ Nigricantis,	pag. 285
----- Rhabarbari,	284
----- Saturni,	369
----- Siccum Liquiritiæ,	286
----- Stramonii,	285
----- Trifolii Fibrini,	284
Eupatorium Cannabinum,	72
Euphorbium,	72
Euphrasia,	73
F abæ S ^{ti} Ignatii,	73
Farfara,	74
Fenegrîek,	77
Fenkelbloem,	126
Ferrum,	74
Filipendula,	76
Filix Mas,	76
Flores Benzoini,	27 & 333
----- Salis Ammoniaci Martiales,	386
----- Zinci,	399
Fluxus Albus,	352
----- Niger,	353
Foelie,	113
Fœnum Camelorum,	95
----- Græcum,	77
Fragaria,	77
Fraxinus,	77
Fuga Dæmonum,	89
Fuligo Lignorum Combustorum,	77
Fumaria,	77
Fungus Ignarius,	6
----- Laricis,	5
----- Sambuci,	21

Galanga

G alanga,	pag. 77
Galantwortel,	72
Galbanum,	78
Galega,	78
Gallæ,	78
Gallium,	79
Galnooten,	78
Gambogia,	79
Garou, (de Bast van).	207
Garst,	88
Geboorte-Kruid,	16
Geitenblad,	42
Geitenruit,	78
Gelatina Cornu Cervi,	412
----- Salep,	414
Gember,	222
Gembfen-Wortel,	17
Geneverboom,	95
Genevers,	159
Genista,	80
Gentiaan-Wortel,	80
Gentiana,	80
Geruwe,	120
Ginst,	80
Glaskruid,	96
Glycyrrhisa,	80
Godsgenade,	81
Gom, (Arabische)	83
----- Elemi,	71
----- van Courbaril,	12
----- van den Karfenboom,	83
Goud,	21

Goudbloemen,	pag. 35
Goud-Glit,	110
Gouw, (stinkende of groote)	50
Gramen Caninum,	81
Grana Paradisi,	43
----- Tinctoria,	97
Granatum,	81
Graswortels,	81
Gratiola,	81
Grossularia,	159
Gryse-Niet,	210
Guajacum,	81
Guichel-Heil,	11
Gummi Ammoniacum,	10
----- Arabicum,	83
----- Ceraforum,	83
----- Gutta,	79
----- Laccæ,	103
----- Senegalense,	83
----- Serapinum,	166
----- Tragacanthæ,	83
H adig,	71
Hæmatites Lapis,	84
Halicacabus,	7
Harst van den Denneboom, Mastboom, of Sperreboom,	3
Hartsdoorn,	158
Hartshoorn,	60
Hartstong,	110
Haselwortel,	19
Hayer,	20
Havikskruid,	191
Hedera Arborea,	84

I N D E X.

435

Hedera Terrestris,	pag. 85
<i>Heemst</i> ,	9
<i>Heeschkruid</i> ,	72
Helenium,	72
Helleborus Albus,	85
----- Niger,	86
<i>Hemelseutel</i> ,	65 & 141
<i>Hennip</i> ,	41
Hepar Sulphuris,	347
Hepatica Nobilis,	87
Herba contra Vermes,	59
Herba Trinitatis,	90
Hermodactylus,	87
Herniaria,	88
<i>Hertstong</i> ,	30
<i>Heulsap</i> ,	133
Hirundinaria,	212
<i>Hoefblad</i> ,	74
<i>Hoe langer hoe liever</i> ,	50
<i>Holwortel (Italiaensche)</i>	189
<i>Hondsgras</i> ,	81
<i>Hondsroos</i> ,	69
<i>Hondstong</i> ,	69
<i>Honing</i> ,	118
<i>Hooi (Grieksch)</i>	77
<i>Hop</i> ,	112
Hordeum,	88
Horminum Sativum,	88
<i>Hout (bitter) van Surinam</i> ,	108
<i>Houtluizen</i> ,	120
<i>Huislook</i> ,	185
Hydrargyrus,	15
Hydrolapathum,	104

Hydropiper,	pag. 142
Hyofcyamus,	: 88
Hypericon,	89
Hypocistidis Succus Inspissatus,	89
Hyslopus,	90
J acea,	90
Jacobeæ,	90
Jacobskruid, (St.)	90
Jalappa,	90
Jans-Kruid, (St.)	89
Ichthyocolla,	91
Jerusalems-Kruid,	11
Illecebra,	186
Imperatoria,	92
Infusum Hæmorrhoidale,	413
Inktvis (de Schulp van)	138
Joodekruid,	113
Jooden-Lym,	30
Jooden-Oor,	21
Jooden Wierook,	197
Ipecacuanha,	92
Iris,	94
Jujubæ,	95
Juncus Odoratus,	95
Juniperus,	95
Ivoir,	71
K aasjes-Kruid,	114
Kalfsvoet,	19
Kali,	96
Kalk, (levende)	36
Kamfer,	37
	Kamille

I N D E X.

437

Kamille,	pag. 50
Kamperfoelie,	42
Kaneel,	40 & 54
Kaneelboom, (de Bast van wilde)	47
Kankerwortel,	185
Karrewei,	44
Karsen,	49
Kattekruid,	125
Katten Peper,	195
Kauwoerden,	68
Kemelshooi,	95
Kemp,	41
Kennip,	41
Kermes Grana,	96
----- Minerale,	394
Kervel,	50
----- (dolle)	52
Keukenschellen,	153
Keule,	182
Kikvorsch,	155
Kinkina,	61
Klaver (welriekende)	119
Kliffen-Kruid,	25
Knoopgras,	48
Koekoek-Zurkel,	4
Komkommer,	67
Kommynzaed,	68
Konninginne-Kruid,	72
Konynekruid,	204
Koorenbloemen,	69
Koornroozen,	140
Koper,	5
Koraal,	60

K k k

<i>Korenten</i> ,	pag. 142
<i>Korianderzaad</i> ,	60
<i>Kraeyenoogen</i> ,	130
<i>Kreeftsoogen</i> ,	39
<i>Kreeftschalen</i> ,	39
<i>Krieken van over de Zee</i> ,	7
<i>Krooten van Creta</i> ,	70
<i>Krooten (wilde)</i>	70
<i>Kruidnagelen</i> ,	44
<i>Kryt</i> ,	65
<i>Kuifchboom</i> ,	6
<i>Kurkema</i> ,	68
<i>Kweeappelen</i> ,	69
<i>Kwik-Zilver</i> ,	15
L abdanum,	97
Lac,	98
Lacca,	103
Lactuca,	104
Lanium Album,	104
Lapathum,	104
Lapis Aquilæ,	5
----- Causticus,	353
----- Divinus,	387
----- Hæmatites præparatus,	227
----- Infernalis,	15 & 370
----- Ophtalmicus,	387
Laudanum Liquidum Sydenhamii,	258
----- Opiatum Bellefontaine,	288
<i>Lavas</i> ,	106
<i>Lavendula</i> ,	104
<i>Laurierboom</i> ,	105
<i>Laurus</i> ,	105

I N D E X.

439

<i>Leeuwen-Klaauw</i> ,	pag. 7
<i>Lelie (witte)</i>	109
<i>Lelien van de Dalen</i> ,	109
<i>Lens Vulgaris</i> ,	105
<i>Lepelbladeren</i> ,	55
<i>Lepidium</i> ,	105
<i>Leverkruid (aschkleurig aard)</i>	106
----- (<i>Edel</i>)	87
<i>Levisticum</i> ,	106
<i>Leucojum Luteum</i> ,	106
<i>Lichen Caninus</i> ,	106
----- <i>Cinereus Terrestris</i> ,	106
----- <i>Islandicus</i> ,	106
----- <i>Pulmonarius</i> ,	108
<i>Lignum Aloes</i> ,	108
----- <i>Quassi</i> ,	108
----- <i>Rhodium</i> ,	109
----- <i>Sanctum</i> ,	83
<i>Ligusticum</i>	188
<i>Lilium Album</i> ,	109
----- <i>Convallium</i> ,	109
<i>Limithocorthon</i> ,	59
<i>Limones</i> ,	109
<i>Linaria</i> ,	110
<i>Lindeboom</i> ,	208
<i>Linimentum Cereum</i> ,	272
<i>Lingua Cervina</i> ,	110
<i>Linum Vulgare</i> ,	110
<i>Linzen</i> ,	105
<i>Liquiritia</i> ,	80
<i>Liquor Anodinus Mineralis</i> ,	346
----- <i>Cornu Cervi Succinatus</i> ,	358
----- <i>Nitri Fixi</i> ,	351

Lifch,	pag. 94
---- (welriekende)	35
Lithargyrus,	110
Litargyrium præparatum,	227
Lithospermum,	120
Loch Album Pectorale,	413
Longekruid (gevlakt)	153
Longermos,	108
Lood,	148
Loodwit,	50
Lopeziana Radix,	110
Lucii Piscis Mandibula,	111
Luiskruid,	195
Lumbrici Terrestres,	112
Luna Fixata Ludemanni,	400
Lupulus,	112
Lycoperdon,	65
Lynzaad,	110
Lyfimachia,	113
M aagwortel	220
Maanderkruid,	50
Maankoopen,	140
---- (verdikte Sap van de)	133
Maartviolen,	213
Macis,	113
Madelieven,	27
---- (kleyne of gemeene)	27
Magdaleones,	275
Magnesia Alba,	391
---- Anglicana,	391
---- Calcinata,	391
Majorana,	114
	Malicorium,

I N D E X.

441

Malicorium ,	pag. 81
Malva ,	114
Maluwe ,	114
----- (witte)	9
Manna ,	114
Mansooren	19
Margaritæ ,	116
Marjolein ,	114
----- (wilde)	137
Mars Chemicorum ,	74
Marubium Album ,	116
Marum ,	116
Maftiche ,	116
Maftick ,	116
Maftyx ,	116
Materia Perlata ,	397
Mater Perlarum ,	116
Matricaria ,	117
Mechoacanna Alba ,	117
----- Nigra ,	90
Meconium ,	133
Meekrap ,	161
Meefter Wortel ,	92
Mel ,	118
---- Despumatum ,	227
---- Rosarum ,	299
Melilotus ,	119
Melifia ,	119
Melk ,	98
---- Wortel ,	150
Melo ,	119
Meloenen ,	119
Menie ,	120

Mensuræ ,	pag. 225
Mentha ,	119
----- Catharia ,	125
Mercurialis ,	(white) 120
Mercurius ,	15
----- a Cinnabare Ridivivus ,	54
----- Dulcis ,	375
----- Via Humida Paratus ,	378
----- Præcipitatus Albus ,	(white) 371
----- Ruber ,	Chemistry 401
----- Sublimatus Corrosivus ,	Albus 373
----- Dulcis ,	375
----- Vitæ ,	402
----- Vivus Purificatus ,	227
Meum Athamanticum ,	120
<i>Meylelien</i> ,	109
Milium Solis ,	120
Millefolium ,	120
Millepedes ,	Alba 120
<i>Miltkruid</i> ,	Nigra 50
Minium ,	120
<i>Mirkswortel</i> ,	156
Mirobalani ,	Wax 123
<i>Mistel</i> ,	214
<i>Moederkruid</i> ,	44 & 117
<i>Moerbezien</i> ,	121
<i>Monikskapkens</i> ,	4
Mora ,	121
Mori Fructus ,	121
Morsus Diaboli ,	Wax 201
<i>Mos (Ystansche)</i> ,	106
Moschus ,	121
<i>Moestaerdzaed</i>	190

I N D E X.

443

Mucilago Gummi Arabici,	pag. 414
----- Tragacanthæ,	414
----- Salep,	414
Muisen Ooren,	21
Munt,	119
Muskus,	121
Muurbloemen,	106
Muurkruid,	141
Muurpeper,	186
Myrrha,	123
Myrtenboom,	124
Myrthus,	124
N achtshaede (doodelyke)	26
Naekte Vrouwen,	56
Nagelkruid,	44
Nagtschaduw (houdagtige)	70
Napellus,	4
Naphta,	144
Nardus,	124
Nasturtium,	124
Nepeta,	125
Netel,	217
----- (doove)	104
Nicotiana,	125
Nieskruid,	153
----- (wit)	85
----- (zwart)	86
Nigella,	126
Nihil Grysium,	210
Ninsing,	126
Nip,	125
Nisi Radix,	126

Nitrum,	pag. 127
----- Antimoniatum,	397
----- Depuratum,	228
----- Fixum,	350
<i>Nootmuscaet</i> ,	129
Nummularia,	129
Nux Moschata,	129
---- Vomica,	130
Nymphea Alba,	131
O culi Cancrorum præparati,	227
Ocymum,	131
<i>Oesterschulpen</i> ,	139
Olea,	131
OLEA EMPYREUMATICA ,	323
----- ESSENTIALIA ,	316
----- EXPRESSA ,	262
----- INFUSA ,	261
Oleum Amygdalarum,	262
----- Animale Dippelii,	326
----- Antimonii,	368
----- Calcis,	356
----- Cerae,	322
----- Cicinum,	159
----- Cornu Cervi,	324
----- de Lateribus,	328
----- de Therva,	159
----- Essentiale Absinthii,	318
----- Anisi,	318
----- Anthos,	318
----- Carui,	318
----- Caryophyllorum,	318
----- Chamomillæ,	318
	Cinnamomi,

I N D E X.

445

Oleum Effentiale Cinnamomi,	pag. 318
----- Corticum Citri,	318
----- Fœniculi,	318
----- Juniperi,	318
----- Layendulæ,	318
----- Ligni Rhodii,	318
----- Macis,	319
----- Majoranæ,	318
----- Menthæ,	319
----- Menthæ Piperitæ,	319
----- Origani,	319
----- Rutæ,	319
----- Sabinæ,	319
----- Salviæ,	319
----- Tanaceti,	319
----- Hyperici,	262
----- Infusum Absinthii,	261
----- Chamæmeli,	261
----- Menthæ,	261
----- Rutæ,	261
----- Lini,	263
----- Martis,	387
----- Nucum Juglandium,	263
----- Omphacinum,	131
----- Ovorum,	263
----- Palmæ Chrifii,	159
----- Papaveris Albi,	263
----- Philofophorum,	328
----- Succini,	329
----- Tartari,	328
----- per Deliquium,	352
----- Terræ,	144
----- Vitrioli,	340

M m m

Oleum Vitrioli Rectificatum,	pag. 341
Olibanum,	132
Olmboom,	217
Olyfboom,	131
Onguent de la Mere	267
Onfer lieve Vrouwe Bedstroo,	79
Onfer lieve Vrouwe Mantel,	7
Oogen Klaar,	50
Oogen Trooft,	73
Oogniet,	152
Oogenniet (gryfe)	210
Opium,	133
----- Colatum,	228
Opobalзамum,	136
Opoponax,	137
Opperment,	21
Oranje Boom,	20
Origanum,	137
Oryza,	137
Os e Corde Cervi,	138
Os Sepiæ,	138
Offen Oogen,	27
Offen Tongen,	34
----- (roode)	7
Osteocolla,	139
Ostreorum Testæ,	139
----- Præparatæ,	227
Ovorum Testæ Præparatæ,	227
Oxalis,	4
Oximel Colchicum,	302
----- Scilliticum,	302
----- Simplex,	302
Oxylapathum,	104

<i>Paardebloemen</i> ,	pag. 204
<i>Paardeklaauw</i> ,	74
<i>Paardestaart</i> ,	72
<i>Paarlen</i> ,	116
<i>Paarkruid</i> ,	120
<i>Paaschbloemen</i> ,	153
<i>Padde</i> ,	33
<i>Padde Stool (stoffige)</i>	65
<i>Palmae Oleum</i> ,	140
<i>Panacea Mercurialis</i> ,	375
<i>Papaver</i> ,	140
<i>Paralyfis</i> ,	141
<i>Pareira Brava</i> ,	141
<i>Parietaria</i> ,	141
<i>Passulæ</i> ,	141
<i>Pastinaca</i> ,	142
<i>Patientie</i> ,	104
<i>Peirden-Aloë</i> ,	9
<i>Pek</i> ,	148
---- (<i>Bourgondische</i>)	148
<i>Peminkkruid</i> ,	129
<i>Pensëekens</i> ,	90
<i>Pentaphyllum</i> ,	142
<i>Pœonia</i> ,	139
<i>Peper</i> ,	146
<i>Peperkruid</i> ,	105 & 182
<i>Pepo</i> ,	142
<i>Persicaria</i> ,	142
<i>Persikkkruid</i> ,	142
<i>Peruviaansche Bast</i> ,	61
<i>Petalites</i> ,	144
<i>Petroleum</i> ,	144

Petrofelinum Macedonicum,	Pag. 145
Petrofelinum Vulgare,	145
Peucedanum,	145
<i>Pieterfelie</i> ,	145
<i>Pieterskruid</i> (<i>St.</i>)	141
Pilosella major Repens,	21
PILULÆ,	236
Pilulæ ad Tuffim Scroderi,	241
----- Aloëticæ,	236
----- Afthmaticæ Boerhaavii,	236
----- Balsamicæ Mortoni,	237
----- Belofte,	240
----- Benediëtæ Fulleri,	238
----- Cochis,	238
----- de Cynogloffo,	241
----- Fœtidæ,	239
----- Martiales,	239
----- Mercuriales,	240
----- Peëtorales,	241
----- Plumeri,	241
----- Purgantes Haenii,	242
----- Rufi,	242
----- Saponacæ Haenii,	243
----- Scilliticæ,	243
----- Tartareæ Scroderi,	243
----- Tonicæ Bacher,	244
Pimpenella,	145
Piper,	146
Piper Caudatum,	67
<i>Pisbloemen</i> ,	204
Pix Burgundica,	148
--- Liquida,	147
--- Sicca,	148
	Plantago

Piantago Latifolia,	pag. 148
Plantyn,	148
Plumbum,	148
----- Uftum,	402
Pokhoud,	81
Poley,	153
Polium Montanum,	150
Polygala,	150
Polygonum,	48
Polypodium,	151
Poma Sinenfia,	20
POMATA,	264
Pomatum ad Labia,	273
Pompholyx,	152
Pompoen,	142
Pondera,	225
Populierboom (zwarte)	152
Populus Nigra,	152
Porrey,	152
Porrum,	152
Porfelyn,	152
Portulaca,	152
Potafch,	53
PRÆCIPITATA TERREA,	391
Primula Veris,	141
Pruna,	152
Prunella,	152
Pruimen,	152
Pfyllium,	152
Ptarmica,	153
Ptifana Communis,	409
Pulegium Latifolium,	153
Pulmonaria Arborea,	108

Pulmonaria Maculosa,	pag. 153
Pulpa Cassiae,	228
----- Prunorum,	228
----- Tamarindorum,	228
Pulfatilla Nigricans,	153
PULVERES COMPOSITI,	231
Pulveres Simples,	229
Pulvis Aborbens Anodynus,	232
----- Algaroth,	402
----- Antarthriticus,	232
----- Ari Compositus,	233
----- Cachecticus,	233
----- Cardinalis Delugos,	62
----- Carthusianorum,	395
----- Catholicus,	234
----- Comitissae,	62
----- Cornachini,	234
----- de Tribus,	234
----- Doveri,	235
----- Ducis Portlandiae,	232
----- Haly,	234
----- Jesuiticus,	62
----- Mirandolae,	232
----- Patrum,	62
----- Pectoralis,	234
----- Purgans Aromaticus,	235
----- Stomachicus,	233
----- Sudorificus,	235
----- Temperans Stahlil,	235
----- Trium Diabolorum,	234
Pyrethrum,	154

I N D E X.

451

Quercus,	(lat.) pag. 155
Quinquefolium,	142
Rakette ,	72
Rana,	155
Raphanus Rusticanus	(lat.) 156
Realgar,	18
REGULI,	405
Regulus Antimonii Jovialis,	405
----- Simplex,	406
Refina Corticis Peruviani,	290
----- Guajaci,	290
----- Jalappæ,	289
----- Præparata Stahlî,	289
----- Scammonei,	290
RESINÆ,	282
Rhabarbarum,	156 & 158
Rhabarbarum Album,	117
Rhamnus Catharticus,	158
Rhaponticum,	158
Rheum,	156
Rhyndbloemen,	195
Ribesia,	159
Ricinus,	159
ROB,	282
Rob Juniperi,	290
---- Sambuci,	291
Rozde (goude)	214
Roet van Hout,	77
Roos,	159
---- (wilde)	69
Rosa,	159

128

Rosmarinus,	pag. 160
Rottekruid (geel)	21
Rozynen,	141
Rubia Tinctorum,	161
Rubus,	162
Ruta,	162
Rynvaare (wilde)	15
Rynvaart,	203
Ryft,	137
S abina,	162
Saccharum,	163
----- Lactis,	332
----- Saturni,	380
Saffraen,	65
Sagapenum,	166
Sago,	166
Sagu,	166
Sal Absinthii,	349
--- Ammoniacus,	167
--- Anglicanus,	169
--- Artemisiae,	350
--- Cardui Benedicti,	350
--- Catharticus Amarus,	169
--- Centaurii Minoris,	350
--- Communis,	170
--- de Duobus,	358
--- de Seignette,	360
--- Digestivum Sylvii,	357
--- Ebshamensis,	169
--- Epsomensis,	169
--- Effentiale Acetofellae,	331
----- Corticis Peruviani Comitis de la Garaye,	285
	Sal

Sal Essentiale Lactis,	pag. 332
--- Febrifugum Sylvii,	357
--- Fossilis,	170
--- Genistæ,	350
--- Gemmæ,	170
--- Marinus,	170
--- Martis,	379
--- Mirabile Glauberi,	340
--- Polychrestum, <i>Glauberi</i>	360
----- Solubile, <i>de Saigrette</i>	360
--- Prunellæ,	361
--- Saturni,	380
--- Sedativum CrySTALLIFATUM,	362
----- Hombergi,	32
----- Sublimatum,	363
--- Sedlitzensis,	170
--- Sodæ,	354
--- Tartari,	352
----- Extemporaneum,	352
--- Volatile Cornu Cervi,	324
----- Salis Ammoniaci,	357
----- Succini,	329
----- Depuratum,	334
Salab,	171
<i>Salamons Segel</i> ,	189
Salep,	171
SALIA ALKALIA,	347
SALIA BASI. ALKALINA ET TERREA,	358
SALIA BASI. METALLICA,	367
SALIA ESSENTIALIA,	330
<i>Salie</i> ,	172
<i>Salmiak</i> ,	167
<i>Salpeter</i> ,	127

O O O

Salvia,	pag. 172
Sambucus,	173
Sandaracha,	18
Sandelhout,	174
Sanguis Draconis,	173
Sanicula,	174
Sanikel,	174
Santalum,	174
Santonici Semen,	176
Sapo,	177
---- Albus,	388
---- Amygdalinus,	389
---- Starkeyanus,	389
---- Tartareus,	389
Saponaria,	178
SAPONES,	388
Sarcocola,	179
Sarsaparilla,	180
Sassafras,	181
Satureja,	182
Saturnus,	148
Satyrum Mas,	182
----- Orchis,	182
Saxifraga,	182
Scabiosa,	182
Scammoneum,	182
Schænanthus,	95
Scheerling,	52
Schorpioenvortel,	17
Scilla,	183
---- Siccata,	230
Scordium,	184
Scorpiones,	184

I N D E X.

455

Scorzonera,	pag. 185
Scrophularia Vulgaris,	185
Sebesten,	185
Sedum,	185
Selderie,	145
Selterwaters,	14
Semen Cinæ,	176
----- Contra Vermes,	176
----- Sanctum,	176
----- Zedoariae,	176
Sempervivum,	185
Senecæ Radix,	150
Sennæ Folia & Foliculi,	186
Septinervia,	148
Serpentaria Virginiana,	187
Serpyllum,	188
Serum Lactis,	230
Seseli,	188
Sigillum Salamonis,	189
Siler Montanum,	188
Simarouba,	189
SIMPLICIUM QUORUMDAM PRÆPARATIONES,	226
Sinapis,	190
Slangenkruid,	30
Slangenvortel. (Virginiaensche)	187
Slepruimen,	152
Sleutelbloemen,	141
Smeerwortel,	58 & 152
Snoek (Kaekbeen van den)	111
Soda Vitriolata,	359
Solanum Scandens,	70
Soldanella,	191
Solfer,	201

Sophia Chirurgorum,	pag. 191
Sorbus Sylvestris,	191
Spaensche Vliegen,	41
SPARADRAPA,	274
Sparadrapum ad Fonticulos	281
Spawaters,	14
Species Diaireos,	234
----- Diatragacanthæ Frigidæ,	234
----- pro Cataplasmate Emolliente,	407
Speekselwortel,	154
Speenkruid,	185
Spekwortel,	152
Sperma Ceti,	191
Spiautre,	221
Spica Nardi,	124
Spiesglas,	12
Spigelia,	192
Spina Cervina,	158
Spiritus Abstractus,	309
----- Aceti,	336
SPIRITUS ACIDI,	335
SPIRITUS ACIDI DULCIFICATI,	342
Spiritus Aromaticus,	312
----- Carminativus,	312
----- Cinnamomi,	311
----- Cochleariæ,	313
----- Cornu Cervi,	324
----- Corticum Aurantiorum,	311
----- Citri,	311
----- Frobenii,	344
SPIRITUS INFLAMMABILES,	308
Spiritus Juniperi,	312
----- Lavendulæ,	312
	Spiritus

I N D E X.

457

Spiritus Lavendulae compositus,	pag. 314
----- Melissae,	312
----- Menthae,	312
----- Mindereri,	364
----- Nitri,	337
----- Dulcis,	343
----- Rorismarini,	312
----- Salis,	339
----- Ammoniaci Causticus,	355
----- Cum Calce viva,	355
----- Sale Tartari,	356
----- Tartarifatus,	356
----- Vinosus,	357
----- Dulcis,	344
----- Saponis,	315
----- Succini,	329
----- Rectificatus,	340
----- Sulphuris,	341
----- Tartari,	328
----- Rectificatus,	340
----- Vini Camphoratus,	315
----- Rectificatissimus,	309
----- Rectificatus,	309
----- Volatilis Oleosus,	316
----- Vitrioli,	342
----- Dulcis,	346
----- Urinosus,	347
Spodium,	71
Spongia,	193
----- Praeparata,	230
----- Usta,	230
Spons,	193
Springkruid,	207

P P P

Squilla,	pag. 183
Staal,	74
Staartpeper,	67
Standelkruid Persisch,	171
Stannum,	194
----- Pulveratum,	230
Staphis-Agria,	195
Stæchas,	195
Steenbreken,	182
----- (roode)	76
Steenolie,	144
Steenwaren,	50
Steenzaad,	120
Ster-Anys,	12
Stibium,	12
Storax,	197
Stramonium,	195
Styrax Calamita,	197
----- Liquida,	199
SUBSTANTIÆ METALLICÆ CUM SULPHURE COMBINATÆ,	392
SUCCI EXPRESSI,	231
Succinum,	199
Succifa,	201
Suiker,	163
Sulphur,	201
----- Auratum Antimonii,	395
Symphytum,	58
SYRUPI,	291
Syrupus Aceti,	291
----- Althææ,	292
----- Amygdalinus,	296
----- Antiscorbuticus,	293
----- Aperiens,	292

I N D E X.

459

Syrupus Artemisiae,	pag 293
----- Balsamicus,	294
----- Corticis Peruviani,	296
----- Corticum Aurantium,	295
----- Citri,	295
----- de Eryfimo,	297
----- de Meconio,	298
----- e Cichoreo cum Rheo,	294
----- Emulsivus,	296
----- e Quinque Radicibus,	292
----- e Rhamno-Cathartico,	300
----- e Rosis Siccis,	299
----- e Spina Cervina,	300
----- e Succo Aurantium,	301
----- Citri,	300
----- e Succo Cydoniorum,	301
----- Florum Tunicae,	302
----- Menthae,	297
----- Mororum,	301
----- Papaveris Albi,	298
----- Rheados,	298
----- Ribesiorum,	301
----- Rosarum Pallidarum,	299
----- Sambuci,	300
----- Simplex,	300
----- Violarum,	301
T abacum,	125
Tabak,	125
TABELLÆ ,	303
Tabellæ ad Scabiem,	273
----- ad Vermes,	303

sumpt

Tabellæ Antacidæ,	pag. 303
----- Martiales,	303
Tacamahaca,	202
Tamarindus,	203
Tamariscus,	203
Tanacetum,	203
Tanden (de) van het wild Verken,	13
Tapfus Barbatus,	211
Taraxacum,	204
Tartarus,	204
----- Chalybeatus Solubilis,	387
----- Emeticus,	381
----- Macqueri,	402
----- Solubilis,	365
----- Stibiatus,	381
----- Tartarifatus,	365
----- Vitriolatus,	365
Teer,	147
Tegengiftwortel,	58
Tela Emplastica,	275
Telephium,	65
Terebinthina,	205
Terpentyn,	205
Terra Foliata Crystallifata,	366
----- Sicca,	366
----- Tartari,	365
----- Tartari minus laboriosa,	366
----- Japonica,	48
----- Lemnia,	31
----- Sigillata,	31
Terre,	147
Theriaca,	248
Thymelæa,	207
	Thymus

Thymus,	pag. 208
Tichelbeesten,	120
Tilia,	208
Tinctura Aloes,	254
----- Amara,	254
----- Assæ Fœtidæ,	254
----- Cantharidum,	255
----- Castorei,	255
----- Corticis Peruviani,	256
----- Croci,	256
----- Guajaci Volatilis,	256
----- Hellebori Nigri,	258
----- Jalappæ,	257
----- Ipecacuanhæ,	257
----- Laccæ,	257
----- Martis Acetosa,	383
----- Tartarifata,	383
----- Melampi,	258
----- Myrrhæ,	254
----- Opii,	258
----- Rhei Salina,	415
----- Succini,	259
TINCTURÆ,	249
Tormentilla,	209
Trifolium Fibrinum,	209
----- Paludofum,	209
Tuinkers,	124
Tuinlatuw,	104
Tuinscharley,	88
Tussilago,	74
Tutia,	210
----- Præparata,	227
Turbithwortel,	209

Turpethum,	pag. 209
----- Minerale,	403
Tydelloozen,	56
<i>V</i> aaren (Mannetjen),	76
Valeriana,	210
Varkens-Fenkel,	145
Varkensgras,	48
Veelvoet,	151
Venkel,	76
Venushair,	42
Verbasculum pratense odoratum,	141
Verbasculum,	211
Verbena,	211
Vermillon,	394
Veronica Mas,	212
Vet,	22
Vinaigre de quatre Voleurs,	259
Vincetoxicum,	212
Vingerhoedskruid (kleinste),	18
Vinum Antiscorbuticum,	415
----- Scilliticum,	416
Viola,	213
----- Tricolor,	213
Violetten,	213
Vipera,	214
Virga Aurea,	214
Viscum Album,	214
----- Quereinum	191
Wislym,	215
Vitriolum,	379
----- Album,	

I N D E X.

463

Vitriolum ad Albedinem Calcinatedum,	pag. 380
----- Cœruleum,	384
----- Martis,	379
----- Mercurii,	384
----- Veneris,	384
----- Zinci,	379
Vitrum Antimonii,	403
----- Ceratum,	405 & 231
Vlaskruid,	110
Vlaszaad,	110
Vleesch-Lym,	197
Vlierboom,	173
----- (Laage)	71
Vlooi kruid,	142 & 152
Vuurwortel,	154
Vyfblad,	142
Vyfvinger-Kruid,	142
Vygen,	44
Ulmus,	217
UNGUENTA,	264
Unguentum Album Camphoratum,	265
----- Althææ,	266
----- Ægyptiacum,	265
----- Basilicum,	266
----- Desiccativum,	267
----- de Styrace,	271
----- e Lapide Calaminari,	267
----- Fuscum,	267
----- Mercuriale,	267
----- Neapolitanum,	268
----- Nervinum,	268

Unguentum Nutritum,	pag.	269
----- Ophthalmicum,		402
----- Populeum,		269
----- Rosaceum,		270
Urtica,		217
Uva Urfi,		217
Uvæ Passæ,		141
<i>W</i> aalwortel,		34
Wasch,		49
Water,		13
Waterdryblad,		209
Water-Eppe,		13
Water-Guichel-Heil,		26
Waterleliën (witte)		131
Waterlook,		184
Waterkers,		124
Waterklaver,		209
Watermiloenen,		55
Waterpeper,		142
Weegbree,		148
Wederik,		113
Wierook,		132
Windbloemen,		153
Winteranus Cortex,		219
Wintersbast,		219
Witniet,		152
Wolfsmelk (groote)		207
Wolfsiwortel,		4
Wollekruid,		211
Wonderboon (gemeene)		159
Wonderkruid,		34 & 174

I N D E X.

465

<i>Wonderkruid (Gulde)</i>	pag. 214
<i>Wormmos</i> ,	59
<i>Wurmkruid</i> ,	192
<i>Wurmzaad</i> ,	176
<i>Wyngaerd (Americansche wilde)</i>	141
----- (<i>Wilde</i>)	33
<i>Wynruit</i> ,	162
<i>Wynsteen</i> ,	204
<i>Yzer</i> ,	74
<i>Yzerkruid</i> ,	211
<i>Zavelboom</i> ,	163
<i>Zedoaria</i> ,	220
<i>Zeeajuin</i> ,	183
<i>Zeekool</i> ,	191
<i>Zeekruisdistel</i> ,	72
<i>Zeemos</i> ,	58
<i>Zeepe</i> ,	177
<i>Zeepkruid</i> ,	178
<i>Zeeschuim</i> ,	138
<i>Zeewinde</i> ,	191
<i>Zeezout</i> ,	170
<i>Zenebladeren</i> ,	186
<i>Zevenboom</i> ,	163
<i>Zevenblad</i> ,	209
<i>Zilver</i> ,	15
<i>Zilver-Glit</i> ,	110
<i>Zilverkruid</i> ,	15
<i>Zincum</i> ,	221
<i>Zingiber</i> ,	222

466

I N D E X.

Zink,	pag 221
Zinziber,	222
Zoethout,	80
Zout (bitter Buikzuiverende)	169
---- (Engelfch)	169
---- Gemein,	170
Zurkel (gemeene)	4
Zuuring (gemeene)	4
Zwaluwkruid,	212 & 50
Zwan van den Eikenboom,	6
----- Lorkboom,	5
Zwavel,	201
Zwindel,	70

Dubitari non potest, quin PHARMACOPŒA GANDAVENSIS
solertissimo præstantium virorum labore renovata, multisque
vigiliis concinnata, nostratibus utilissima futura fit.

Dabam Gandæ 1. Julii 1786.

Æ. F. DE GRAVE, L. C.

L. B. DE HAVESKERCKE, L. C. R.

E R R A T A.

- Pag.* 22. *lin.* 26. - - - colore *leg.* calore
Pag. 252. *lin.* 17. - - - pint. duas, *leg.* pint. tres,
Pag. 296. *lin.* 3. - - - unc. tres, *leg.* unc. quatuor,
Pag. 325. *lin.* 20. - - - adhitum *leg.* adhibitum
Pag. 420. *lin.* 5. - - - 307. *leg.* 305.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

E. R. R. A. T. A.

- Pag. 32. lin. 26. - - - colore kg. colore
- Pag. 32. lin. 17. - - - pint. duas, kg. pint. tres
- Pag. 32. lin. 9. - - - unc. tres, kg. unc. quatuor
- Pag. 32. lin. 30. - - - addition kg. additionem
- Pag. 40. lin. 5. - - - 307. kg. 308.

Dubitari non potest, quin Phil. m. a. corda Gandavensis
feliciter profuerit, et hanc salutem, et hanc
vigilans concipiat, et hanc salutem hanc hanc.

Dabam Gandae 1. Julii 1780.

L. B. DE GRAVE, L. C.

L. B. DE HAVESKERCKE, L. C.

